

INHOUD.

Aporocactus flagelliformis	46
Ariocarpus Lloydii	153
Begrooting 1928	71
Behandeling van Stapelia's.	6
Bestrijding van ongedierte	34
Bibliotheek.	39, 80, 140, 160, 175, 196
Botanische onderzoeken in	
Zuid-Afrika	229
Buitenlandsche bijdragen	127, 198
Cereus Mallisonii	162
Conophytum multicolor	127
Cultuurervaring met Mesembr.	170
Contributies	75, 160, 175
De bilobevormen van Conophytum	
.	198, 213
De bloemententoonstelling te	
's-Hertogenbosch	206
De Frithia pulchra bloeit	21.5
De gouden Cactustijd	128
De succulenten.	9, 27, 41
De succulenten op de Gentsche	
Floralien	117
De verloting.	58, 73
De winterbehandeling van Mesembrianthema	188
Echinocactus gibbosus	201
Echinocactus Lloydii.	228
Echinocereus Baileyi	204
Een cactusinvasie in Australië	54
Een eenvoudige warme kas	51
Een symphonie in wit	41
Eenige mooie Mamillaria's.	144
Foto's van Cactussen 135, 17 1, 192,	
.	206, 231
Haworthia albicans	185
Het gebruik van oude bloempotten	55
Het groepeeren van succulenten	
op tentoonstellingen	86
Het schildluizen vraagstuk	132
Hoe maak ik een centr verwarming	
in mijn kas?	111
Hoogsucculente Mesembrianthema	
2, 61, 101, 121, 141	
Iets over den bloei van de Nacht-	
cactus Hylocereus undatus	181
In memoriam Dr. Joseph Nelson	
Rose	125
Jaarverslag 1927	21
Kalanchoë's	48, 166
Komaan, Dames en Heeren!	25
Kring Amsterdam	59, 60, 100, 119
.	136, 156, 157, 195, 209

Kring's-Gravenhage. 20, 40, 76, 99,	
119, 157, 173, 194, 207, 209	
Kring Utrecht	118, 172, 192, 193,
.	194, 210, 231
Leve de onafhankelijkheid !	91
Lezing van Dr. J. P. Lotsy over	
Z.-Afrika	94
Mamillaria elephantidens	203
Mededeeling	20,37,50,58,98, 211,230
Mutaties ledenlijst	38, 79, 99, 120,
.	139, 159, 174, 195, 211, 232
Natuurmonumenten in Nederland	96
Nederlandsche succulenten	11
Nieuwe literatuur	176, 190
Nog eens de Cereus sp. van	
Monaco	83
Nog iets over Kalanchoë's.	166
November	197
Obregonia Denegrii	16
October	17 7
Ons eerste legaat	37
Op den uitkijk.	35, 56, 205
Op zoek naar succulenten op de	
bloemenmarkt	227
Over abnormale bloemvorming bij	
Heliocereus speciosus	16 4
Pelecyphora's	8 1
Phyllo-hybriden	130
Planten met waterreservoirs	27
Prijscouranten	57, 67
Raar doen	167
Rectificatie	76, 120, 160, 169
Rekening en verantwoording 1927	71
Ruilrubriek	39, 60, 79, 100, 139,
.	160, 176
Saxifraga cotyledone pyramidalis	93
Sempervivums	147
September	16 1
Succulenten in de woonkamer	155
Südwestafrikanische Lithopsarten	
.	56, 75, 98
Teratologische waarnemingen.	184
Ter inleiding	1
Terugblik.	2 19
Twee soortgenooten	178
Uit den ouden tijd	17, 30, 88
Uit onzen lezerskring	203
Vakantie-krabbels.	221
Verslag Algemeene Vergadering.	68
Verzamelpetch	67
Vraag en aanbod 120, 176, 196, 212,	
.	232
Vragenbus,	79, 140

AFBEELDINGEN

Aporocactus flagelliformis . . . 47 Argyroderma. De Laetii . . . 108 " necopinum . . . 12 1 " testiculare . . . 106 Ariocarpus Lloydii . . . 154 Centrale verwarming. 53, 112, 113, 114 Cereus flagelliformis . . . 47 " Mallisonii . . . 162 " speciosissimus . . 164, 165 " sp. van Monaco . . . 84 " triangularis . . . 181, 182 Conophytum calculus . . . 5 " globosum . . . 61 " minutum . . . 64 " saxetanum. . . . 66 " subrisum . . . 63 " truncatum. . . . 2 " truncatellum . . . 4 " Wettsteinii . . . 63 Echinocactus Fiebrigii . . . 179 " gibbosus . . . 201 " Lloydii. . . . 228 " minusculus.. . . 180 Echinocereus Baileyi. . . . 2 0 4 Excursie M. Kloezezan. 138 Frithia pulchra (bloeiende plant): 218 " " (zaailingen) . . 216	Groepje succulenten 86 Groepje succulenten in de woonkamer 155 Heliocereus speciosus. . . 164, 165 Hylocereus undatus . . . 181, 182 Legaat. 73, 74 Loogkruid 15 Mamillaria bocasana 146 " elephantidens . . . 203 " micromeris 146 " Wildii. 145 Melocactus (reproductie) . . . 88 Obregonia Denegrii 17 Opuntia (afwijkende groei). . . 185 " (reprod. Dodonaeus). . 89 " (reprod. M. de l'Obe1) . 33 " tuna 168, 169 Pelecyphora 82 Pleiospilos Bolusii. 114 " simulans 142. 143 Rhipsalis (geënt op Opuntia) . . 92 Stapelia revoluta 7 " sp. import 8 Succulenten in de woonkamer . 155 Zeekraal 14 Zeepostelein. 14 Zeeraket 15
---	---

„SUCCULENTA“

MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
OPGERICHT 16 JUNI 1919 — GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15^{en} der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. Prof. A. M. SPRENGER. Girorekening No. 133550 — ROTTERDAM.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
---	---	---

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; **J. M. VAN DEN HOUTEN**, *Penningmeester*, Rotterdam, Mathenesserlaan 364; **G. D. DUURSMA**, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; **Prof. A. M. SPRENGER**, Wageningen, Hoogstraat 4.

TER INLEIDING.

Met den aanvang van den nieuwen jaargang heeft het Bestuur gemeend ons maandblad in een nieuw kleed te moeten steken.

Niettegenstaande het den uitgever bekend was, dat wij niet tevreden waren over de uitvoering van het maandblad en hij, na de jaarvergadering in 1927, hierop nog eenige malen door de Redactie attent gemaakt is, bleef verbetering uit. Wij hebben, gezien de vele klachten, daarom besloten het drukken van „Succulenta“ aan een anderen uitgever op te dragen.

Alhoewel het formaat ongewijzigd gebleven is, neemt het nieuwe hoofd meer ruimte in beslag en is de inhoud ruimer opgezet, hetgeen het aanzien van ons maandblad ten goede komt, wat echter ten gevolge heeft dat de inhoud hierdoor vermindert. Om aan de vermindering van tekst tegemoet te komen, zal het maandblad voortaan uit 20 in plaats van 16 pagina's bestaan, hetgeen zeer zeker een uitbreiding genoemd mag worden. Door deze uitbreiding doen wij hierbij een beroep op onze leden. Willen wij in staat blijven een maandblad van 20 pagina's te laten verschijnen dan zijn wij op meer bijdragen uit den lezerskring aangewezen.

Wij wenschen U dan ook met den aanvang van 1928 een voorspoedig jaar toe, hierbij de hoop uitsprekend, dat wij op Uw aller medewerking mogen rekenen en dat de nieuwe uitgever ons niet moge teleurstellen in onze verwachtingen.

Namens het Bestuur,
CHR. DE RINGH, Voorzitter.
M. C. KARSTEN, Secretaresse.

HOOGSUCCULENTE MESEMBRIANTHEMA (13).

C. truncatum N. E. Br.,

N. E. Brown in Gard. Chron. 1922, vol. LXXI, [†]p. 261.
 — *Syn.*: *M. truncatum* Thunberg in Acad. Caesar. Leop-Carol.
 Nat. Curios. Ephem., vol. VIII, Append., p. 5 (1791) en Fl. cap.,
 p. 412, niet van andere auteurs.

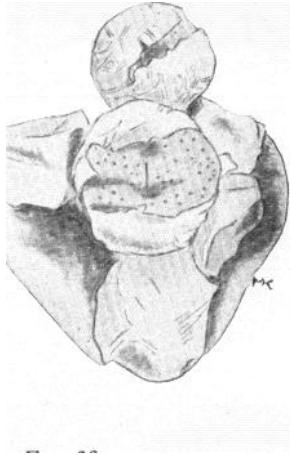

Fig. 33.

C. truncatum N. E. Br.

Nat. grootte.

Kew. 1926.

Oudere planten dichte kussens vormend van opeengehoopte stammetjes tot $2\frac{1}{2}$ c.M. hoog, dik bedekt met de vliezige resten van oude bladparen, lichtbruin van kleur. Elke tak eindigt in een kegelvormig corpusculum, ± 15 m.M. lang *en* 18-20 m.M. in diameter, min of meer afgeknot, met een zeer ondiepe indeuking aan weerszijden der spleet aan de bijna cirkelronde bovenzijde.

Bloemen onbekend.

Uniondale Div. : tusschen rotsen in de Kamanassie Karroo, Thunberg !

Fig. 33 laat een nog jonge plant zien van *C. fruncafum*, waarbij zich nog geen stam gevormd heeft. De plant werd in 1925 te samen met verscheidene andere sphaeroïde soorten aan de R. Gardens gezonden door Mr. Mallett (n°. 561).

Brown vond in Thunberg's herbarium 1) een gedeelte van een plant van deze species bestaande uit 2 corpuscula. Een hiervan droeg een nog volkomen onbeschadigde doosvrucht, duidelijk 5 kleppig. Uit enkele zeer vergane bloemresten gevonden op ditzelfde materiaal was niets aangaande hun structuur op te maken. Van Thunberg weten we alleen, dat de kelk 4 lobbig is. Echter moet het exemplaar in zijn herbarium een 5 lobbig kelk gehad hebben.

Later is evenwel bij species van dit genus waargenomen, dat de bloemen van een en dezelfde plant kunnen varieeren in het aantal kelkbladeren van 4-5.

Door Thunberg worden verder nog als vindplaatsen van *C. fruncatum* opgegeven de Karroo beneden Bokkeveld en de streek bij Hexrivier, waar hij in October en November 1773 en 1774 botaniseerde. Het herbariummateriaal is echter afkomstig van de Kamanassie Karroo en Brown vond hierbij vermeld, dat de bloeitijd van deze species valt in Januari-Februari. Daar Thunberg in Januari 1774 in deze streek geweest is, is deze de meest waarschijnlijke groeiplaats van *C. truncatum* en het is zeer goed mogelijk, dat hij op de beide andere genoemde plaatsen andere soorten van deze groep voor *C. truncatum* hield.

C. truncatellum N. E. Br.,

N. E. Brown in Gard. Chron. 1922, vol. LXXI, p. 261, M. Karsten in Onze Tuinen 1926, 20ste j.g., p.p. 424-425, m. 2 fig. (photo zeer sterk vergroot) - **Syn.: *M. truncatellum*** Haworth in Misc. Nat., p. 22 (1803), in Synops., p. 203 (1812) en Rev., p. 83 (1821), D. C. 111, p. 417 (1828), Schwantes in Gartenschönheit 1925, Jg. 6, p. 35, m. fig. op p. 34.

Corpuscula 12-20 m.M. hoog en 12-24 m.M. in diameter, zeer breed kegelvormig, met bijna cirkelronde bovenzijde, welke afgeplat is en gewoonlijk in het midden een weinig ingedeukt, met een zwakke, maar gewoonlijk duidelijke stompe lijst aan elke kant der spleet (er loodrecht op staande), grijsgroen - licht blauwachtiggroen met over de 'geheele bovenzijde verspreide donkergroene stippen.

Bloemkroon 14-16 m.M. in diameter, ontplooit zich omstreeks 5 uur in den namiddag, fijn geurend.

1) The Genera Aloe and Mesembr. as represented in Thunberg's Herbarium by N. E. Brown. Reprint from "Bothalia", Vol. 1, Part. III.

Z. Afrika : vindplaats onbekend. Het eerst in Europa ingevoerd door Masson in 1795.

Haworth zag deze plant in Kew en kreeg haar van Aiton vermoedelijk in 1803-4.

Fig. 34.

C. truncatellum N. E. Br.

Nat. grootte.

Kew, 1926.

De hierbij gereproduceerde teekening (zie fig. 34) is naar een in Kew gekweekt exemplaar afkomstig uit de collectie Elisha (ontvangen in 1921, no. 68).

Vroeger werden *M. truncatellum* Haw. en *M. pseudotruncatellum* Berger voor een en dezelfde soort gehouden, wat nog niet zoo onmogelijk was daar ze in habitus wel eenige gelijkenis toont met den kortspletigen jeugdvorm van de *pseudotruncatellum*.

Een der belangrijkste verschilpunten tusschen beide species is, dat eerstgenoemde (*C. truncatellum*) geen lichtdoorlatend celweefsel bezit. Voorts is een volwassen specimen van *M. pseudotrunc.* onmogelijk met *M. truncatellum* te identificeren door den langen transversalen spleet. Voorts brengt eerstgenoemde goudgele bloemen voort.

Herbarium hort. kew.

C. truncatellum: 1 Exemplaar, zonder nadere aanduiding.

B—b—1.

C. calculus N. E. Br.,

N. E. Brown in Gard. Chron. 1922, vol. LXXI, p. 231. +
Syn.: *M. calculus* Berger, Mesembr. p. 289 (1908), Englers
 Bot. Jahrb. Bd. 45, p. 230, Marloth, Fl. of S. Afr., pl. 49,
 M. Karsten in Onze Tuinen 1917, 13de j.g., p. 592 m. fig.,
 Schwantes in Monatsschr. f. Kakt. 1920, Bd. 30, p. 131.

Fig. 35.

C. calculus N. E. Br.

Nat. Grootte.

Kew, 1926.

Corpuscula zodenvormend, kogelvormig - neergedrukt kogel-
 vormig, $\pm$ 25-28 m.M. lang en tot 20 m.M. in diameter, spleet
 zeer kort, licht grijsgroen - iets blauwachtig groen, volkomen
 ongestippeld.

Bloemkroon 2 c.M. in diameter, petalen donkergeel.

Van Rhynsdorp Div. : bij van Rhynsdorp, Marloth no. 4573,
 boven op een heuvelrug $4\frac{1}{2}$ mijl ten Z. O. van Bakhuis,
 Pearson no. 5471.

Fig. 35 laat een plant zien in bezit der R. Gardens, Kew.
 Ze is afkomstig uit de collectie van N. E. Brown en kwam in
 1918 aan Kew (no. 126). *C. calculus* blijft lang bijna kogelrond,
 de afgeplatte vorm treedt pas laat op tegelijk met de bloeibaarheid.
 We hebben hier dus met een duidelijk heteroblastische plant te
 doen. Bloeibare exemplaren afgebeeld in Dr. Marloth 's Flora
 of South Africa en Fr. de Laet's catalogus voor 1916 (delaatste
 een meerkoppige plant met een aantal zaadkapsels) zijn duidelijk

afgeplat. Van de hierbij afgebeelde plant heeft het rechtsche corpusculum al eenigszins den volwassen vorm.

Herbarium hort. kew.

C. calculus : 1. Zode afkomstig van de *P. Sladen Mem. Exped.* naar de Oranjerivier in 1910 en levend naar Kew gezonden ; de plant stierf in Aug. 1911. 2. Plant afkomstig van dezelfde expeditie ; ze werd 3 Dec. 1910 door Pearson gevonden (n°. 5471 !) Ontvangen in herb, 9 Dec. 1912. 3. Exemplaar met bloem, ontvangen van N. E. Brown (datum niet vermeld).

(Wordt vervolgd).

M, KARSTEN.

Aanvulling : Bij de litteratuuropgave bij *C. obcordellum* zij nog gevoegd: *M. obconellum* Haworth in Synops., p. 203 (1812). in Rev., p. 83 (1821), S. D. Mesembr., § 1, fig. 5, Sonder in Fl. cap. 11. p. 392, Berger, Mesembr., p. 288 m. fig.

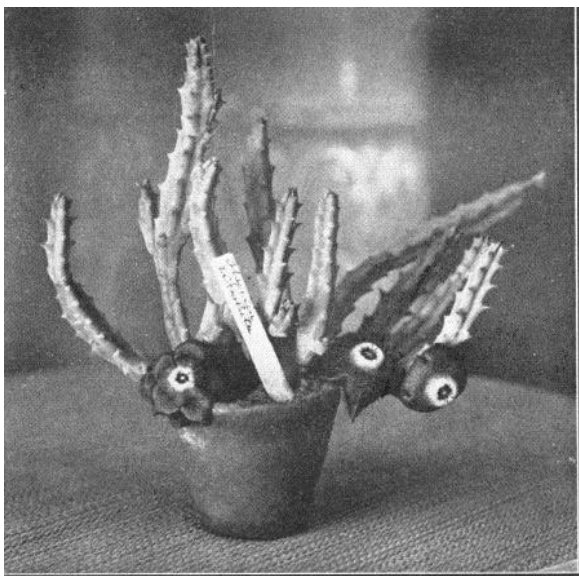
DE BEHANDELING VAN STAPELIA'S.

Stapelia's lastige planten, niet gemakkelijk aan den groei te brengen, nooit een bloempje ergo nooit zaad, stekken slaan niet aan, enz. ziet hier de verzuchtingen van Stapelia-bezitters. Den moed niet laten Yakken, ander grondmengsel probeeren, het water geven anders regelen, waarom zouden deze planten niet willen groeien en bloeien.

De meeste Stapelia's zijn afkomstig uit Afrika, speciaal Kaapland. Zij groeien daar in een zeer zandigen bodem, die naar de oppervlakte te oordeelen zeer schraal is, doch door de lange wortels zoeken en vinden zij zeer zeker voedsel genoeg om zich tot prachtige planten te ontwikkelen, De potcultuur verhindert ze lange wortels te maken, wij moeten de plant hierin tegemoet komen en zorgen voor voldoende voedzamen grond om te kunnen groeien, bloeien en vrucht dragen. Plaatst men een stek in een grooten schotel dan heeft ze in minimum van tijd een reusachtigen langen wortel en groeit ze als kool.

Wat den grond betreft, bevind ik mij het beste bij klei van Malta-aardappelen zonder toevoeging van andere stoffen, bezit U

deze klei niet stelt U dan een mengsel samen van klei, verteerde koemest, bladaarde en grof zand, er dient echter voor gezorgd te worden dat de hoofdschotel klei is.

Stapelia revoluta.

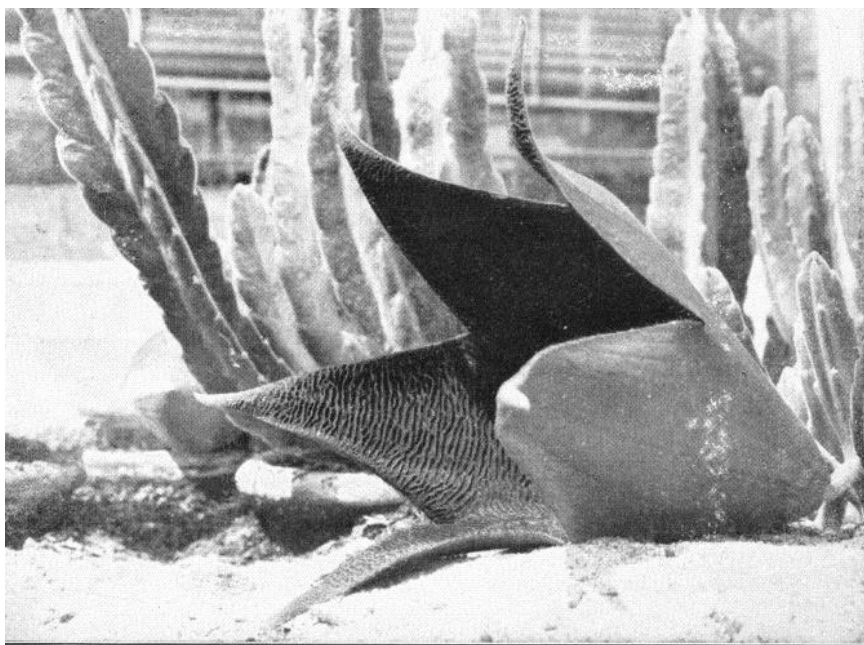
In April begin Mei verwijderd men de 3-jarige stammen, de deelen, die van de stammen afgesneden worden pot men in bovengenoemde aarde op. De oude stammen snijdt men aan stukken en behandelt deze stukken verder als stek. De eerste 14 dagen wordt heel zuinig gegoten, langzamerhand voert men het kwantum op, in Juli en Augustus kan volop water gegeven worden en midden October vermindert men den watertoevoer.

Einde September beginnen de planten knoppen te vormen, die zich gaandeweg ontwikkelen, de bloei duurt dan soms tot Januari. In den winter giet men matig en plaatst men de planten in een zonnige en eenigszins vochtige omgeving, maar vooral niet te warm,

Liefhebbers(sters) van zaaien raad ik aan het zaad, direct na het openspringen van de vrucht, uit te zaaien in zand vermengd met klei. Het kiemt in een matig verwarmde kamer reeds in 3 dagen. Er dient voor gezorgd te worden dat niet te dicht opelkaar gezaaid wordt, daar anders de zaailingen omvallen. Ze

groeien het eerste jaar tamelijk snel en kunnen het volgende jaar reeds bloeien.

Zij, die *Stapelia*'s uit Afrika importeeren staan bij ontvangst wel eens in twijfel, of het wel de moeite waard is om ze op te potten. Vaak zullen ze lust gevoelen om de overblijfselen maar in den aschemmer te deponeeren; ik zou zeggen dit kan men altijd nog doen.

Stapelia sp. import uit **de vert.** v. **Mej. I. Mees.**

Een eerste vereischte is dat de planten gedurende de reis niet kunnen beschadigen. Bij ontvangst worden ze met de meeste voorzichtigheid uitgepakt, zoodat beschadigen uitgesloten is, verdroogde resten worden niet verwijderd. Daar de planten weken lang van licht en lucht verstoken zijn geweest, zijn ze in den regel meer dood dan levend en treedt de dood zeer zeker in als ze zonder meer direct opgepot worden.

De volgende behandeling levert gunstige resultaten.

De overblijfselen worden geheel in zand ingegraven. Het zand moet bijna droog zijn. Snel herstellen zich de deelen, die nog

niet reddeloos verloren waren en na 5 a 6 dagen kunnen de deelen, die geen teekenen van leven meer geven, verwijderd worden.

Nu moeten de planten, die steeds onder het zand gelegen hebben, weder aan het licht wennen. Men plaatst ze daarvoor op een beschaduwde plaats en geeft ze een weinig vochtigheid meer. Langzamerhand laat men ze aan het zonlicht gewoon raken, groeien ze zichtbaar dan behandelt men ze als hierboven omschreven.

Draag zorg voor goeden afvoer van het overtollige water door goede draineering der potten.

De *Stapelia's* kunnen wel eenige koude verdragen als deze niet te lang aanhoudt, zelfs vorst, natuurlijk niet streng, doet hen geen kwaad.

Met de soorten *Hoodia* en *Trichocaulon* is het geraden voorzichtig te zijn met water geven. Deze planten zijn rijkelijk van water voorzien en de harde opperhuid voorkomt dat veel van dezen voorraad gebruikt wordt. Watergeven is alleen dan noodzakelijk als de plant haar voorraad verbruiken gaat. Dit is het geval als de plant aan den groei is. Na het beëindigen van den groei houdt men deze planten droog, natuurlijk er voor zorgende dat de aarde niet geheel uitdroogt.

R.

DE SUCCULENTEN 1.

Inleiding.

Het ligt in mijn bedoeling onder bovenstaanden titel een reeks bijdragen te leveren die, op ongeregelde tijden, *in Succulenta*, zullen verschijnen.

Een vast programma af te werken is *niet* mijn voornemen; eigenlijk ligt er aan deze reeks artikelen niets anders ten grondslag dan mijn liefde voor de zoo bij uitstek interessante *Succulenten*. Die bracht mij er toe om met den Lezer zijn en mijn planten te beschouwen en wat er merkwaardigs gevonden wordt in het vereenigingsorgaan vast te leggen.

Als „Inleiding” bepaalt zich dit eerste artikel tot een meer algemeene bespreking.

* *

*

Niettegenstaande het feit dat duizenden in den lande een grootere of kleinere collectie *Succulenten* aanhouden gelden zij bij velen

nog meer als curiositeiten dan als wat zij werkelijk zijn nl. levende gewassen met vrijwel dezelfde behoeften die alle andere planten eveneens hebben.

Talloos zijn dan ook de mishandelingen welke zij, door wanbegrip, hebben te ondergaan en die zij, dank zij hun opmerkelijk aanpassingsvermogen, weten te verdragen.

Van tijd tot tijd zal ik in de gelegenheid zijn op dergelijke fouten te wijzen en zal dat dan niet nalaten in de hoop dat de Lezers met deze, vaak duur gekochte, ervaringen hun voordeel zullen doen.

De Succulenten zijn planten hoofdzakelijk uit twee, zeer ver van elkander verwijderd liggende, gedeelten der wereld nl. Zuid-Afrika en Amerika.

Beide streken, hoe verschillend ook in velerlei opzicht, hebben één punt van overeenkomst, waarover later meer, waardoor zij voorbestemd zijn om succulente planten voort te brengen.

In Amerika en dan voornamelijk het Zuidelijkste gedeelte der Vereenigde Staten en in Mexico vinden wij het vaderland der Cactussen. Ook eenige graden Noordelijker en Zuidelijker komen die nog voor, maar dan in minder groot aantal species, om ten slotte in Canada, tot een enkel geslacht (*Opuntia*) beperkt, hun uiterst Noordelijk en in Vuurland, met een *Cereus* en een *Opuntia*, hun Zuidelijkst verspreidingsgebied te bereiken.

Overal ter wereld, waar wij elders Cactussen, in het wild, aantreffen moeten zij als adventief-planten beschouwd worden, d. w. z. als door toevallige omstandigheden daar aangevoerd en in leven gebleven omdat de weërs- en andere gesteldheden zich daar ter plaatse niet tegen verzetten.

Behalve de *Cactussen* komen uit de het eerst genoemde landen eveneens de *Agave's* en meerdere *Crassulaceae* (*Echeveria*, *Sedum* e. a.)

Verreweg het grootste gedeelte der andere *Succulenten* is afkomstig uit Zuid-Afrika.

Men vindt daar de bakermat der *Aloe's*, *Stapelia's*, *Euphorbia's*, *Mesembrianthemums*; ook' een groep *Crassulaceae* (*Crassula*, *Cotyledon* e. a.) en voorts verschillende plantenfamiliën, waarbij *Succulenten* voorkomen, zij het dan in minder groot aantal, zoodat soms zelfs van een geheel geslacht slechts één species zich als zoodanig ontwikkelde.

Ten slotte vinden wij ook in de Oude Wereld en Azie eenige

Succulenten, hoofdzakelijk uit de Familie der Crassulaceae, welke Familie verreweg het ruimste verspreidingsgebied heeft.

Nederland telt slechts 4 inheemsche Succulenten en wel:

Sedum purpureum = (Hemelsleutel).

S. album = (Wit vetkruid).

S. reflexum = (Tripmadam).

S. acre = (Muurpeper).

Verwilderd komen hier nog voor *Sempervivum tectorum* en enkele andere Sedum-soorten.

J. J. VERBEEK WOLTHUYS.

Voorburg. Juni 1927.

NEDERLANDSCHE SUCCULENTEN.

O saaie brijmoeras, o erf van overschoenen, enz. zoo spot De Genestet in zijn bekende „Boutade”.

Welnu, dit saaie brijmoeras dan is in den zomer bezaaid met allerhande prachtige plantjes, welke geuren in zachte melanges van odeuren de atmosfeer vervullen. Ook de Succulenten zijn erbij vertegenwoordigd. Wie van U is niet wel eens op een zomeravond na uw langen arbeidsdag een wandeling gaan maken door de duinen, of, als er geen duinen in den omtrek zijn, door bosschen of langs mooie buitenwegen.

Als we dan de duinen inloopen, zien we haar hellingen bedekt met een fluweelachtig tapijt van schel geel. Het trekt dadelijk onze aandacht en als we nader bijkomen is 't of we den sterrenhemel aanschouwen. Duizenden en nogmaals duizenden helgele sterren heffen zich op geschubde stengels naar ons op, Het is de *Muurpeper* (*Sedum acre*), welke daar in haar volle zomertooi ons tot zich roept, om haar toch te bewonderen. En 't is werkelijk wel de moeite waard dit plantje eens nader te bekijken: dat blijkt trouwens ook wel uit het feit dat het volk er dadelijk een sprookje van bezit, n.l. bestaat er een legende over het ontstaan van de eerste *Muurpeper*. Wel is deze legende hoogstwaarschijnlijk een maaksel van de bergvolken, maar toch wil ik haar even vertellen.

Onze Heiland Jezus Christus dwaalde tijdens zijn leven overal rond en deed weldaden. Hij predikte dikwijls den geheelen dag en wanneer het avond werd, bracht men uit steden en dorpen

zieken, die met allerlei kwalen behept waren, naar hem toe, opdat Hij hen zou genezen. Vaak stonden de sterren reeds lang aan den hemel, eer Hij zijn rust vond. Op een keer had Jezus weer een vermoeienden dag gehad en moe en loom legde hij zich op den harden grond neer om te gaan slapen. De zoon Gods had niets anders waarop hij zijn hoofd kon leggen, dan een steen. Doch uit de spleten van de rotsen sproten kleine plantjes te voorschijn. Ze spanden zich in om uit de onvruchtbare rots voedsel te halen en zogen uit alle macht met hun worteltjes. Engelen kwamen en brachten de plantjes voedsel en de planten groeiden en groeiden, de bladeren zwollen op en werden als kussens zoo dik. Ze hieven het hoofd van hun Heer zachtkens op en droegen het op hun zachte bladkussentjes. Deze plantjes bleven bestaan als onze Muurpeper. En de gele sterrenbloemen getuigen van hun nachtelijk ontstaan !

De **muurpeper** heeft langwerpige ronde bladeren, welke stomp uitloopen en van boven iets afgeplat zijn. Ze zijn zoowat tweemaal zoo lang als breed. Bij droog weer is de smaak der bladeren peperig, wat de naam reeds aanduidt (acer beteekent scherp). Behalve in de duinen komt ze overal voor op drogen zandgrond, muren, platte grintdaken en vaak op begraafplaatsen. In Juni of Juli is de bloeitijd. Het is vrij lastig van deze plant op te kweken, daar ze een uitgegroeide vorm krijgt, tenminste dat kreeg ik als resultaat. Nu zal ik eens probeeren ze op te kweken in duinzand, misschien dat ze hun habitusvorm dan behouden. Deze uitgegroeide vorm komt pas töt uiting in de lente, wanneer ze weer begint op te komen. Het is n.l. een overblijvende plant, zooals de meeste **Sedumsoorten**. In ons land hebben we maar één **Sedum**, welke eenjarig is en dat is het hier heel zeldzaam voorkomende **Omgebogen Vetkruid** (*Sedum Cyparissia*), welke op de St. Pietersberg voorkomt. De blaadjes van dit plantje staan meest in kransen en zijn lepelvormig terwijl de bloemen, welke in ijle trosjes staan, licht rose tot wit van kleur zijn. Eigenlijk hoort dit sieraadje thuis in de berglanden van Midden- en Zuid-Europa, maar ze is tot op de St. Pietersberg te vinden. Zoover ik weet is dat 't eenige plekje in ons land waar we haar vinden kunnen.

Verder komen in ons land uit 't geslacht *Sedum* nog voor:

Wit Vetkruid (*Sedum album*), **Tripmadam** (*Sedum reflexum*), **Zacht Vetkruid** (*Sedum Boloniense*) en de **Hemelsleutel** (*Sedum purpureum*), welke 't minst van allen op een sapplant gelijkt.

Haar bladeren zijn wel dikvig en vleezig, maar toch breed en plat, De rand is geschulpt en de bloeiwijze is een platte tros met paarsachtige bloemen, welke heel dicht op elkaar staan en een kussentje vormen. Ik vond haar hier in 's Gravenhage te „Meer en Bosch” (dichtbij Kijkduin). Ze komt voor in zandige ijle bosschen, in 't hakhout en op pas ontgonnen boschgrond.

Het *Witte Vetkruid* is een zeldzame gast, welke ik eens gevonden heb bij Mook. Ze kwam daar in groote getalen voor, evenals *Tripmadam* welke niet zoo zeldzaam is. Om ze echter te kunnen zoeken, moeten we weten hoe ze eruit zien en zal ik daarom maar eens beginnen met een beschrijving van deze stiefkinderen, die wel niet in verzamelingen der Succulentenliefhebbers te vinden zullen zijn.

Het *Witte Vefkruid (Sedum album)* heeft witte of roze roode stervormige bloemen. De bladeren zijn langwerpig rond en soms geheel rood. Ze komt voor op drogen zandgrond en langs rivierdijken.

Bij de *Tripmadam (Sedum reflexum)* zijn alle bladeren, de bovenste misschien uitgezonderd, eindigend in een naaldfijn puntje en bezitten voorbij de voet nog een verlengstukje. Ze komt op dezelfde grondsoorten voor als het bovengenoemde *Sedum album*.

Dan heb ik nog genoemd het *zachte Vetkruid (Sedum Boloniense)* een soort dat *veel* op de *Sedum acre* lijkt maar langwerpige bladeren heeft, terwijl de bloemen meestal minder in aantal zijn en kleiner en bleeker. Ook de scherpe smaak is haast niet te bespeuren. De bladeren hebben aan hun voet een verlengstukje als bij *Sedum reflexum* maar zijn kleiner.

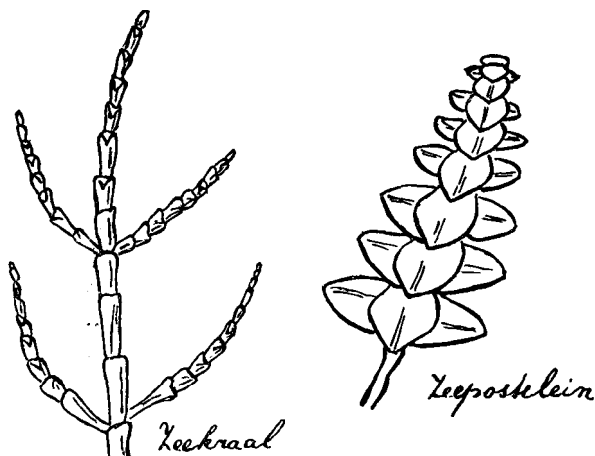
Verder ontmoeten *we* nog *Huislook (Sempervivum tectorum)*, welke een oude bekende is van de Succulentenliefhebbers. Oorspronkelijk in de Alpen voorkomend, komt ze algemeen bij ons verwilderd voor. De groote bloemen vormen mooie, roterooie sterren van 2-3 cM., soms 20 bloemen tot een dichten tros opeengehoopt. Ze wijkt van den Alpenvorm af, doordat eenige der meeldraden in stampers veranderd zijn en de bloembladen aan den voet niet vergroeid. Eens was deze plant gewijd aan Thor, den Dondergod, en ze moest 't huis tegen den bliksem beveiligen. Karel de Groote beval uitdrukkelijk het aanplanten van Huislook op de daken om de vele branden, veroorzaakt door den bliksem, te voorkomen.

Een hoogstwaarschijnlijk voor de meesten van U, onbekende

plant uit de familie der *Crassulaceae*, welke bij ons ook voorkomt, is het *Mosbloempje* (*Tillaea muscosa*). Het nietige plantje ligt bijna geheel op den grond, het heeft een dun, meest roodachtig stengeltje, dat bezet is met langwerpige ronde, spits toeloope, twee aan twee tegenoverstaande blaadjes van 1-2 m.M. De bloemkroon is roze rood of wit. Ze komt voor langs de geheele kust van den Atlantischen Oceaan ; is bij ons zeer zeldzaam, maar plaatselijk algemeen en wel op zandgronden. De bloeitijd is van Mei tot September.

Behalve deze *Crassulaceae* komen in ons brijmoerasland nog andere Succulentenvormen voor en wel aan het strand.

Hier bij Scheveningen o.a. vond ik vaak 's zomers *Zeepostelein* (*Ammadenia peploïdes*) uit de familie der *Sterremuurachtigen* (*Alsineae*). Het is een kruipende plant, uit welker stengel vele rechtopstaande takken komen, die dicht bezet zijn met ongesteelde

vleezige bladeren. Het is een echte strandplant en daardoor heeft ze zoo'n succulentenvorm aangenomen. Niet zoozeer omdat ze te kampen had met intense droogte, maar ze moeten het zoeken in den grooten rijkdom aan keukenzout, die het strand bevat.

Zooals U wel zult weten, kunnen de planten er niet tegen, wanneer ze voedingsstoffen in te groote concentratie in den bodem vinden. De wortels kunnen dan niet daar tegenin werken en de plant gaat te gronde. Zulke gronden noemen we physiologisch droge gronden. Bij de strandplanten hebben we met dit feit te doen en niet met het feit dat het strand zoo vlug uitdroogt, want

dat is niet waar: nog geen 2 d.M. onder het oppervlak is het duinzand aan 't strand reeds nat.

Andere planten, die met ditzelfde euvel te kampen hebben gehad en de Succulentenvorm als uitkomst vonden, zijn de *Zeekraal* (*Salicornia herbacea*), *Loogkruid* (*Salsola Kali*) en *Zeeraket* (*Cakile maritima*).

Het *Loogkruid* is een stekelplant. De sappige bladeren zijn priemvormig. Op het strand is dit kenmerk voor de herkenning al voldoende. Ik kan er nog bijvoegen, dat de stengel vertakt is. De bloemen zijn maar onaanzienlijk, evenals bij de *Zeekraal*. Dit is wel een wonderlijk strandproduct, een schijnbaar bladerlooze plant. Niet veel meer dan een ronde vleezige stengel met even zulke takken, alle geled en de hoogste leden 't kortst. Het is

eigenlijk een burger der aan zee gelegen kleigronden en zij wast nog met lust daar, waar de vloed tweemaal per dag alles overspoelt. Met haar wortels houdt zij het slib vast en vangt daarvan ook nog op aan haar stengel en takken. Waar dus op gronden, voor den vloed toegankelijk, veel zeekraal staat, wordt op den duur een vruchtbare kleilaag gewonnen. Niet altijd is de plant groen; soms geeft zij aan haar standplaats reeds van verre een rose tint. Zeer veel vinden we ook in de zeeduinen en aan het strand de *Zeeraket*, welke we door haar witte of paarse, viertallige bloemen gemakkelijk als een *Kruisbloemige* herkennen.

Zooals we zien, kunnen de Succulentenverzamelaars uit ons eigen landje ook nog heel wat halen. Het aardige is, ze dan zelf te kunnen zoeken, maar ik wil degene, die er zich mee willen bezighouden, er vast voor waarschuwen, dat 't een heel lastige taak is, ze op te kweken en het vereischt veel geduld en zorgen, voor ge blij op uw resultaat kunt neerkijken.

Den Haag.

P. A. H. RIJKEBÜSCH JR.

OBREGONIA DENEGRII.

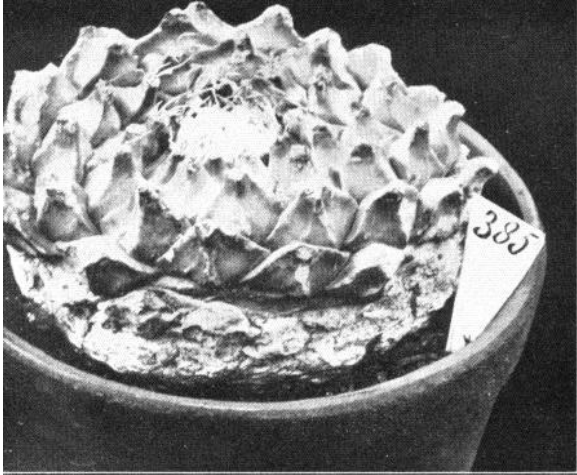
Een onzer lezers vroeg ons enkele bijzonderheden over bovengenoemde Cactus te willen mededeelen, waarvan de naam zelfs in geen enkel boek te vinden was. Dit behoeft ons niet te verwonderen, als wij weten dat *Obregonia Denegrii* eerst in 1925 ontdekt werd in den Mexikaanschen Staat Tamaulipas. Zij is na verwant aan het geslacht *Ariocarpus*, doch wijkt hiervan toch zooveel af, dat zij als eenige vertegenwoordigster van een nieuw geslacht werd aangemerkt.

In het pas verschenen werk „Das Kakteenbuch“ van Wal t er Kupper vinden wij op pag. 134 een mooie afbeelding met beschrijving, waaraan wij het volgende ontleenen: „ *Obregonia Denegrii* is een zeer interessante plant, welke in gedaante, tepelvorming en bedoorning zoowel als hel-blauw grauwe kleur direct aan *Echinocactus turbiniformis* herinnert. Haar tepelvormige uitsteeksels zijn evenwel sterker ontwikkeld en iets breeder. Deze uitsteeksels zijn vierhoekig-ruitvormig, waarvan de beide scherpe zijkanten het meest in 'toog loopen, ook de onderste is tamelijk scherp, terwijl de bovenste zwak gewelfd is, zoodat het geheele uitsteeksel op een kort, hielvormig blad gelijk, evenals de tepels van *Ariocarpus retusus*. Terwijl evenwel bij *A. retusus* de areolen op de bovenzijde geplaatst en ongedoорnd zijn, vinden wij bij *Obregonia Denegrii* op het uiterst puntje van het uitsteeksel vier eenigszins omgebogen 1 1/2 c M. lange borstelvormige doornen, terwijl zich hier ook de 3 c.M. groote witachtige bloemen ontwikkelen.

Wanneer men zich voorstelt dat bij *Obregonia Denegrii* de tepelvormige uitsteeksels aanmerkelijk langer werden, dan zou men, als de bedoorning hiermee overeen kwam, een plant krijgen

welke veel op *Leuchtenbergia* ging gelijken. Het is derhalve niet onwaarschijnlijk, dat hier een verwantschap te zoeken is".

Zooals uit bovenstaande blijkt, kan *Obregonia Denegrii* dus als een vorm tusschen *Ariocarpus* en *Leuchtenbergia* beschouwd worden. De behandeling is dan ook vrijwel gelijk aan deze. Men zorge voor een zeer doorlatend grondmengsel dat veel kalk moet bevatten. 's Zomers geve men ze een vochtig-warme stand-

Obregonia Denegrii.

(Foto De Laet.)

plaats, 's winters moet men met water geven zeer voorzichtig zijn, hoewel de aarde toch ook niet zoover mag indrogen dat de planten gaan verschrompelen. Aanbeveling kan het derhalve verdienen deze voorloopig nog zeldzame plant 's winters met een glasklokje te bedekken, waardoor altijd nog een eenigszins vochtige atmosfeer bewaard blijft.

G. D. D.

UIT DEN OUDEN TIJD.

I.

In zijn mooie boekje „Cactussen” geeft onze geachte Penningmeester op pag. 7 een interessante afbeelding ontleend aan het

„Bloemboek” van Johann Theodor de Bry, dat in 1611 verscheen. Dezer dagen vond ik in het „Kruydtboek oft Beschrijvinghe van allerleye Ghewassen, Kruyderen, Hesteren, ende Gheboomten” deur Matthias de Lobel, in 1581 bij Christoffel Plantijn te Antwerpen verschenen, een paar houtsnedden, waarmede die van de Bry opmerkelijk veel overeenkomst vertoonen en vermoedelijk hieraan ontleend zijn.

Aardig is de beschrijving, welke de Lobel bij deze afbeelding geeft, niet het minst, omdat deze zoo geheel met de gedachten der cactusliefhebbers van dezen tijd overeenkomt. Men luistere slechts, wat hij van den *Melocactus* vertelt: „Degene dien niet en helpt in deze aardige en zeer luttel gevonden Distel de wijze overvloedigheid der naturen te aanschouwen, die mag wel zeggen, dat hij geen liefhebber en is van 't beste deel der Philosophie. Deze groeit van zelfs in de eilanden van de nieuwe wereld, principalijk in 't eiland van S. Margriete, van waar dat d'Engelsche schippers wedergekeerd zijnde, deze vrucht gebracht hebben den zeer geleerden en liberalen burger Morgan, apotheker van Londen, in wiens zeer wel gestoffeerde winkel meest zoodanige lieflijkheden van nieuwe planten bewaard worden. . . .”

Van *Cereus peruvianus* zegt hij:

„Door de zeer wonderlijke aardigheid van deze plant heeft de geest van 't Algemeen in alle planten dezer landen een verwondering gestort, gemerkt dat deze den geest en de oogen van die ze ziet niet genoeg kon doen verwonderen, mits de zeldenheid en de fraaiheid in 't aanschouwen. 't Gemeen volk (d. i. de gewone bevolking) heeft die om haar vorm in hun taal een toorts of flambouw geheeten : want zij groeit vier of vijf pieken, ende negentien of twintig cubitus hoog, met geheel recht getrokken strepen gevoerd. In de buitenste uitstekende botte hoeken van de strepen staan sterrekens uit, uit hun middelste met hoornachtige stijlken straalwijs aan allen zijden gekeerd, hebbende maar één alleen, dat voorwaarts uitsteekt, dewelke ook 't langst is . . . De bloem groeit in 't alleroppperste van de plant, dewelke (zoo ons heeft gezegd, die ze meegebracht heeft) dien van den rooden Vingerhoedkruid gelijk, na derwelke schoone ronde vruchten volgen, bijkans gelijk vijgen gevormd, die goed van smaak zijn.”

Van de *Opuntia* vinden wij vermeld: „In de eilanden van de zee van Peru groeit boomvormig in 't veld dit wonderbaarlijk en stekende of doornachtig blad, dat alle jaren zeer aardig van anderen

nieuwe bladeren geeft. zeer fraai tezamen gevoegd, dewelke vandaar gebracht zijnde, in zeer veel plaatsen van Spanje, Frankrijk en Italië heeft bloemen en vruchten voortgebracht, dewelke wij daarom hierbij geschilderd hebben, naar zoodanige als wij binnen Marseille in den hof van den zeer vromen Kapitein ter Zee Pieter Bon geplukt en wel rijp gegeten hebben. Deze planten hebben ook in veel hoven van Kloosters of Monniken gestaan en vele jaren gegroeid en groen gestaan, want zij zijn zoo zeer jeugdig en vol leven, dat zij zoowel van 't blad, half in de aarde gegraven, als van gezaaide zaadjes voortkomen. Ja ook in Nederland hebben sommige Apothekers van 't blad en de plant gekregen. Boven in 't middelste van 't blad groeien de bloemen die terstond vruchten als der vijgen geven. De rijpe vruchten zijn zoo groot als een vijg, rondom met veel stekende doorntjes bezet, buiten schoon oranje-rood, met een bloedrood sap binnen . . ."

Bij de afbeelding der *Euphorbia* schrijft Lobel ten slotte nog: „Deze plant die uit Peru komt en daar toorts of flambouw genoemd wordt, is de *Euphorbium*, gelijk ons Philips Arsseliërs, Koopman van Antwerpen mededeelde, die de plant tegelijk met *Anteuphorbium* uit Indië van Peru meegebracht had. Van dewelke een blad in de aarde geplant zijnde, wederom min of meer als de Indiaansche vijg (hiermee wordt de *Opuntia* bedoeld) veel bladeren en een dikke wortel in de aarde wijd uitgespreid voortkomen. Dewelke tot Brussel in den zeer schoonen en rijken hof van den edelen heer Jan Boisot, die van de kruiden een groote kennis heeft, een geheel jaar groen gestaan en gegroeid heeft, gelijk hij mij zelf gezegd heeft, maar is tenlaatste, tijdens een hevigen vorst gestorven. Dergelijke mag men nog hedendaagsch zien te Antwerpen in den zeer lustigen hof van mijn vrouwe Marie de Brimeu. Deze is van de *Cereus* vornoemd alleen verschillend in dubbele ordening en stand van doornen. De bladeren zijn langwerpig rond, dik, gekromd, uitgehold en komkommervormig van anderhalve voet lengte. (Met „bladeren” worden hier evenals bij *Opuntia*, de scheuten of stengels bedoeld). Dat Dioscorides den boom niet heeft gezien, toen hij zeide dat het een steekachtige plant was, is niet te verwonderen, aangemerkt dat wij tot nu toe niet geweten hebben van wat boom of plant *Euphorbium* het sap was: (met *Euphorbium* wordt hier het ingedikte sap uit de apotheken bedoeld, waarvan men niet wist van welke plant het afkomstig was) overmits dat deze uit vreemde landen en uit de

nieuwe wereld placht gehaald te worden. 't Sap van deze plant is zeer scherp, maar niet te vergelijken met degene, die in Peru groeit."

G. D. D.

MEDEDEELINGEN.

BESTUURSMEDEDEELINGEN. In verband met de te houden verkiezingen op de Algemeene Vergadering worden de leden, die verhinderd zijn deze vergadering bij te wonen, herinnerd aan Art. 18 van het Huish. reglement.

Uitnoodiging ter bijwoning van de Algemeene Vergadering te houden op Zaterdag 28 Januari 1928 in een der zalen van het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht, Mariaplaats, des namiddags 3 uur precies.

Punten van behandeling :

1. Opening.
2. Notulen.
3. Ingekomen stukken.
4. Verslag van de Secretaresse.
5. Verslag van den Penningmeester.
6. Verkiezing bestuursleden wegens periodiek aftreden van Voorzitter en Penningmeester.
7. Benoeming leden der kasverificatie. (Art. 25 van het Huish. reglement).
8. Begrooting 1928.
9. Behandeling van ingekomen voorstellen.
10. Rondvraag.
11. Sluiting.

HET BESTUUR.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring 's-Gravenhage en Omstreken.

Vergadering op Zaterdag 21 Januari des 's avonds 8 uur, in de bovenzaal van Café la Réserve, Korte Poten 3.

Agenda:

1. Opening.
 2. Notulen vorige vergadering.
 3. De algemeene vergadering te Utrecht.
 4. Jaarverslag secretaris en rekening en verantwoording penningmeester.
 5. Causerie door den Heer Verbeek Wolthuys.
 6. Rondvraag en sluiting.
- Ruilbeurs.

J. J. E. VAN DEN THOORN,

Amalia van Solmsstraat 80.

Secr.-Penningm.

SUCCULENTA

MAANDBIJLAGE VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
GERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken te zender m: G. Achter L.	Redactie: G. D. DUURSMAN, 114 bis, ARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMAN. Prof. A. M. SPRENGER. Girorekening No. 133660 - ROTTERDAM.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
---	---	---	--

Hoe te bestuurt: **CHR. DE RINGH**, Voorzitter, Hilversum, van Ostadelaan 23;
 Mej. M. C. KARSTEN, Secretaresse, Terborg; **J. M. VAN DEN HOUTEN**, Penningmeester, Rotterdam, Mathenesserlaan 364; **G. D. DUURSMAN**, Leeuwarden, Achter de Hoven 14 bis; **Prof. A. M. SPRENGER**, Wageningen, Hoogstraat 4.

JAARVERSLAG 1927.

Het jaar 1927 is, we kunnen dit met een gerust geweten zeggen, voor de Nederl. Vereen. van Vetplantenverzamelaars zeer voorspoedig geweest. Met een toenemende vetplantenlief hebberij in ons land ging een aanmerkelijke uitbreiding van het aantal leden der Vereeniging gepaard. Vanaf Juni, toen door ondergeteekende het Secretariaat van den heer Duursma overgenomen werd, meldden zich 72 nieuwe leden aan. Hierbij komen de aangiften over het eerste halfjaar en konden we in het geheel 146 nieuwe leden boeken. In vergelijking met vorige jaren is deze ledenaanwas wel zeer gunstig. De nieuwe ledenlijst van 1928 vermeldt 611 namen, waaronder 21 buitenlandsche.

We konden wederom met genoegen constateeren, dat door verscheidene leden een zeer groote ijver aan den dag gelegd werd om nieuwe leden aan te werven. Een woord van dank aan een dameslid in Haarlem, dat 9 nieuwe leden aanbracht, is hier zeker op zijn plaats.

In de eerste plaats willen we U een overzicht geven van de lotgevallen der Vereeniging gedurende het nu afgelopen jaar.

Nadat de heer Verbeek Wolthuys eind December 1926 als Voorzitter bedankt had, nam de heer de Ringh uit Hilversum tijdelijk de leiding op zich. De plannen tot herziening der Statuten en Huish. Regl., in het Novembernummer van den 8sten j.g. van „Succ.” in het vooruitzicht gesteld, begonnen nu meer vasten vorm aan te nemen.

Als bijlage van het Maartnummer verscheen een circulaire on-

derteekend door het bestuursdriemanschap, de H.H. Chr. de Ring h, tijdel. Voorzitter, G. D. Duursma, Secr. en J. M. van den Houten, Penn., waarin een begin gemaakt wordt met een ten uitvoerbrenging dezer plannen. De bestaande Statuten waren hierbij afgedrukt om de leden in de gelegenheid te stellen voorstellen te doen waarmede bij event. wijziging der Statuten rekening zou kunnen worden gehouden. In genoemde circulaire werd den leden voorts onder het oog gebracht, dat het gewenscht zou zijn om het aantal bestuursleden tot 5 uit te breiden.

Aldus werd een nieuwe bestuursverkiezing afgekondigd en verzocht om vóór 1 April schriftelijke opgaven voor de candidatenlijst bevattende één voor Voorzitter en vier kandidaten voor bestuur bij den heer de Ring h te willen indienen.

Als bijlage van de Aprilaflevering van „Succ.” verscheen een candidatenlijst (2 voor Voorzitter, 10 voor bestuursleden) met aangehechte stembiljetten.

In Mei werd de uitslag der verkiezing in „Succ.” bekend gemaakt. Gekozen werden als Voorzitter de heer Chr. de Ringh en als bestuursleden de H.H. G. D. Duursma, J. M. van den Houten, Prof. Ir. A. M. Sprenger en Mej. M. Karsten. Onderwijl waren door de H.H. Mr. Arriëns, Becht en v. Holt hoon uit den Haag de Statuten en H. Regl. herzien. Een afdruk van hun ontwerp-Statuten werd bij het Aprilnummer gevoegd.

28 Mei had de Algemeene Vergadering plaats, bijgewoond door het voltallig Bestuur en een 25tal leden. Op deze vergadering werd het nieuwe bestuur geïnstalleerd en werden de bestuursfuncties als volgt verdeeld:

Chr. de Ringh, Voorzitter.

M. Karsten, Secretaresse.

J. M. van den Houten, Penningmeester.

G. D. Duursma, Red. 1.

Prof. Ir. A. M. Sprenger, Red. II

Het ontwerp-Statuten en Huish. Regl. werd op een paar kleine wijzigingen na aangenomen. Voorts werd met algemeene stemmen besloten om de Kon. goedkeuring op de nieuwe Statuten aan te vragen.

De hiervoor benoodigde bescheiden werden ten spoedigste in orde gemaakt en het Ministerie toegezonden.

Bij Kon. Besluit van 15 September 1927, No. 25, werden de Statuten onzer Vereeniging goedgekeurd. Inderdaad een belangrijke

gebeurtenis in het leven der N. V. v. V., immers de Kon. bewilliging verleent haar rechtspersoonlijkheid. wat wel noodzakelijk werd nu de N. V. v. V. zoo in omvang begon toe te nemen!

Tot leden der kascommissie werden benoemd Mevr. Ed. Becht te den Haag en de HH. Stuy en te Winkel te Utrecht.

Eind September werd door den Voorzitter, gezien de vele klachten over de uitvoering van het Maandblad „Succulenta“, naar een nieuwen drukker uitgezien en werd door hem in overleg getreden met de fa. v. Druten, Drukkerij „De Industrie“, te Utrecht. Hierop circuleerde een schrijven bij zijn medebestuurders met het gevolg, dat tot verandering van drukker besloten werd. Voor 1 October werd het contract met den heer van den W eij te Leeuwarden opgezegd.

„Succulenta“ zal nu vanaf Januari 1928 in een geheel nieuwe uitgave verschijnen, hopenlijk tot een ieders volle tevredenheid!

De verhouding onzer Vereeniging met de „Kringen“ was steeds een zeer vriendschappelijke. De „Kring ‘s-Gravenhage en Omstr.“ liet het meest van zich hooren (men zie de vele door haar ingenomen plaatsruimte in „Succ.“ !) De Kring telt nu een kleine 50 leden, een aantal waarover men tevreden kan zijn. Het vereenigingsleven is er zeer intens, lezingen en vergaderingen zijn er legio! Ook de „Kring Amsterdam en Omstr.“ floreert. In de laatste Nos. van den 9en jaargang van ons Maandblad brachten de Amsterdammers hun medeleden op de hoogte van een grootsch plan, dat ze in 1928 ten uitvoer hopen te kunnen brengen, nl. het houden van een speciale tentoonstelling van Cactussen en Vetplanten en wel in Juli tijdens de Olympische spelen.

De Utrechtsche Kring is aan het opbloeien, hetgeen door ons met genoeg geconstateerd werd.

De „Kring Rotterdam“ is ter ziele en pogingen om ook te Haarlem en Groningen plaatselijke afdeelingen onzer Vereeniging op te richten faalden.

Gaan we nu over tot een overzicht der werkzaamheden van het Secretariaat gedurende het jaar 1927.

Door den heer Duursma werden van 1 Januari- 1 Juli verzonden 133 brieven, waarvan 13 naar het buitenland en 40 briefkaarten, waarvan 4 naar het buitenland.

Door ondergeteekende werden van 1 Juni-31 December 73 brieven (waaronder 7 buitenl.), 50 briefkaarten (5 buitenl.) en een 11 -tal drukwerken verzonden.

Gedurende het eerste halfjaar werden voorts door den heer Duursma 142 propagandacirculaires geëxpedieerd met bijbehorende drukwerken. Met de verzending hiervan is hij in zijn hoedanigheid van Redacteur-Administrateur van "Succulenta" voortgegaan.

De 9de jaargang van het Maandblad telt 180 bladz., dus iets minder dan de vorige (186). Er werden geen kosten gespaard om het blad rijkelijk te illustreren: in dezen jaargang vinden we 66 afbeeldingen (56 in 1926!) welke op weinigen na naar eigen clichés zijn. — Over gebrek aan medewerking van den kant der leden aan "Succulenta" hebben we ook dit jaar niet te klagen gehad. De Redacteur had elke maand een flinke hoeveelheid copie te zijner beschikking. Meermalen was hij wegens plaatsgebrek genoopt om stukken tot een volgende maand terzijde te leggen. Het grootste gedeelte van „Succ.” was, wat natuurlijk billijk is, ingenomen door artikelen van populairen inhoud en vele kleinere mededeelingen allerlei nuttige werken inhoudend. Maar om alle lezers te vriend te houden en het blad op peil, moet een deel voor het meer wetenschappelijke gereserveerd blijven !

Aan allen, die ons het afgelopen jaar bijdragen voor „SUCC.” zonden onzen hartelijken dank !

Van de ruilrubriek werd druk gebruik gemaakt, van de na de Alg. Vergadering ingestelde vragenbus slechts eens.

Wat de bibliotheek betreft werden 33 X boeken aangevraagd. We hebben dit jaar de meeste ingenaaide boeken laten carton-neeren en losse tijdschriften inbinden, waardoor ze beter in hun fatsoen blijven en makkelijker verzonden kunnen worden. Aan het eind van het jaar werden 6 nieuwe boeken aangeschaft. Sedert het uitkomen van den laatsten catalogus in December 1925 zijn een drietal boeken verloren geraakt. De bibliotheek bevat nu 74 nummers (duplicaten inbegrepen) en hopen we haar in Januari met nog een paar werken te verrijken. Het plan bestaat om ingaande Januari de portokosten der heenreis voor rekening der Vereniging te nemen en den leestijd tot 1 maand te verlengen. Moge de vraag naar boeken uit onze bibliotheek steeds crescendo gaan !

We hebben aan het begin van dit verslag reeds gezegd dat de liefhebberij in Cactussen en andere Succulenten sterk aan het toenemen is. Laten we hopen, dat dit geen modekwestie is!

Maar we zijn zeker, dat wanneer men maar eenmaal deze planten

heeft leeren kennen, de belangstelling ervoor voor goed gevestigd is!

Immers bij velen dezer gewassen gaat een hoogst merkwaardige, bizarre groeiwijze met schoone bloei gepaard. Daarbij zijn ze over het algemeen niet moeilijk te kweken en nemen weinig plaats in, zoodat men in de huiskamer op een tafeltje voor het raam al een aardige collectie hebben kan.

Nog willen we even memoreeren, dat in het nu afgeloopen jaar de Succulentenliteratuur met drie Hollandsche werken uitgebreid is. Mogen deze boeken bijdragen tot meerdere populariteit van deze wondere gewassen! Onze Vereeniging staat thans aan den aanvang van een nieuw jaar, dat ingezet zal worden met een geheel gemetamorphoseerd maandblad. De N. V. v. V. „Succulenta” kan 1928 met vertrouwen ingaan.

M. **KARSTEN**,

Secrètaresse.

KOMAAN, DAMES EN HEEREN!

Avond.

De stille werkkamer is alleen verlicht door de bureaulamp. die haar schijnsel werpt op dooreengewoelde bescheiden en registers.

De eenzame man achter de schrijftafel zit over zijn papieren gebogen, in gespannen aandacht. Hij vergelijkt, cijfert, vergelijkt opnieuw.

Af en toe ontsnapt een gemompeld woord zijn lippen: contributiën . . . drukloon . . . porto . . . onvoorzien . . . saldo . . .

Eindelijk verheldert een glans van genoegdoening zijn trekken. „Zoo zal het juist gaan”. fluistert hij, „jammer dat we niet wat méér kunnen doen”.

Ge veronderstelt allicht, dames en heeren medeleden, dat het vorenstaande een fragment is uit een onuitgegeven roman, waarvan U hier de primeur gegund wordt? Mis gegist! ‘t Is niet meer of minder dan het gestrengelijk naar de realiteit geteekende beeld van onzen penningmeester, bezig de begrooting van inkomsten en uitgaven onzer Vereeniging te ontwerpen.

Op de jaarvergadering van 28 Januari heeft het Bestuur ons die begrooting uiteengezet en toegelicht, en inderdaad, de conclusie kon niet anders zijn dan: jammer dat we niet wat méér kunnen doen.

Staat onze Vereeniging er minder gunstig voor?

Allerminst. Ons ledental stijgt gestadig ; de zeshonderd hebben we bereikt, overschreden misschien al. 't Is maar een eenvoudig rekensommetje om uit te maken, dat we dan ongeveer twee mille aan contributiën hebben. Voor dat bedrag ziet het bestuur kans een maandschrift uit te geven, dat we zonder schroom kunnen leggen naast het orgaan van onze Duitsche zustervereniging, die misschien driemaal zooveel leden telt en acht mark contributie heft.

Onze minimum contributie bedraagt drie gulden. . . .

Een vakman op het gebied van uitgevers- en drukkerszaken noemde ter vergadering dat bedrag eenvoudig belachelijk laag, gerekend naar hetgeen wij daarvoor ontvangen.

Hoe is dan onze vereenigingshuishouding mogelijk ?

Wel, omdat ons bestuur, als een degelijke Hollandsche huis-moeder op de kleintjes past, en, niet minder, omdat door bestuur, redactie en medewerkers van ons orgaan tijd, kennis en arbeid uit louter toewijding beschikbaar gesteld worden.

Maar zelfs onder deze gunstige conditiën soupeeren we door de kosten van ons orgaan onze jaarlijksche inkomsten zoowat precies op.

En het zou toch zoo gewenscht zijn, dat we wat meer konden doen ! En dat niet haast elke buitengewone uitgaaf, hoe gewenscht ook, moet afstuiten op het bezwaar: geen fondsen.

Ter versterking van de middelen werd ter vergadering voorgesteld: verhooging der minimum-contributie. Daartegen werd — en niet ongemotiveerd — van verschillende kanten bezwaar gemaakt. Die minimum-contributie moet zóó zijn en blijven, werd er gezegd, dat zij ook voor kleinere beurzen geen bezwaar behoeft op te leveren.

En bovendien, wie wat voor succulenten in het algemeen en voor de werkzaamheid onzer vereeniging in het bijzonder wat voelen, is immers **aan het minimum volstrekt niet gehouden.**

Komaan, dames en heeren medeleden, laten we deze laatste woorden eens in het oor knooien. Laten we onze eigen begroo-ting van inkomsten eens nakijken en eens zien of er nog niet ergens een postje op voorkomt, dat ruimte zou laten onze con-tributie vrijwillig wat te verhoogen.

Het volgende jaar hoopt onze vereeniging haar tienjarig bestaan te herdenken. Zouden we door wat ruimer bijdrage het bestuur bijvoorbeeld niet in de gelegenheid kunnen stellen daaraan op een of andere wijze een eenigszins feestelijk karakter te geven zonder

dat voor zooiets het batig saldo dat zoo mogelijk moet worden aangehouden als een appeltje voor den dorst, zou behoeven te worden aangesproken? U weet, al zulke dingen kosten geld.

Uw contributie 1928 al voldaan? Maakt niemendal uit. Met een postwisseltje of een overschrijving op de postrekening van den penningmeester is het met een kleine moeite gebeurd. De penningmeester zal. daar twijfel ik niet aan, met genoeg de moeite van het incasseeren nemen.

Dat is maar, wat ik graag in het midden wou brengen, en daarmee: dixi, ik heb gezegd.

X. IJ. Z.

Wij geven gaarne plaats aan het bovenstaande stukje, met de bedoeling waarvan we geheel instemmen, terwijl wij de waardeerende woorden aan het adres van bestuur en redactie op veel prijs stellen.

Voor hen die het niet weten of dit vergeten mochten zijn: postwissels kunnen worden gericht aan den heer J. M. van den Hout en, Mathenesserlaan 364, Rotterdam.

Overschrijving per postgiro kan plaats hebben op postrekening No. 133550 van den Penningmeester der Ned. Ver. v. Vetplanten-verzamelaars "Succulenta" te *Rotterdam*,

RED.

DE SUCCULENTEN II

Planten met waterreservoirs.

Het lijkt mij niet overbodig hier even te vermelden wat onder Succulenten wordt verstaan. Voor het gemak verwijs ik naar het Fransche woord Suc (Latijn: succus) dat sap beteekent. Succulenten zijn dus sapplanten of juister: planten die meer — en op andere wijze — sap bevatten dan de overige gewassen. Men geeft ze ook wel den bespottelijken naam van Vetplanten.

Beide namen duiden op het dikke „welgedane” uiterlijk der **meeste** species.

Dat gevulde uiterlijk is een gevolg van het zeer groote kwantum vocht dat deze planten bevatten en hiermede leggen wij de hand op het voornaamste punt in het bestaan der *Succulenten*.

In mijn inleiding schreef ik dat en de streken in Amerika en in Afrika, waar zij gevonden worden, één ding, dat ik toen niet

noemde, gemeen hebben, welnu dat is het periodisch wederkeeren van langere tijden van absolute droogte, welke perioden zich soms over 1 à 1 1/2 jaar (gevallen van 3 jaar zijn zelfs geregistreerd) uitstrekken.

Dergelijke regenlooze perioden zijn voor vrijwel alle planten doodelijk, slechts die, welke daartoe speciaal ingericht zijn, kunnen zulke verschrikkelijke tijden overleven.

Verschrikkelijke tijden; denkt U den toestand eens in, als de vochtigheidsgraad van de lucht tot vrijwel nul gedaald is, de bodem geen spoor van water bevat en de zon den geheelen dag brandt zonder dat het kleinste wolkje een oogenblik schaduw biedt Reizigers in die streken moeten per dag 7 Liter drinkwater gebruiken om het door transpiratie verloren vocht te equivaleeren.

Is het wonder dat dan alles wat in het veld staat verschrompelt, ja de grond zelve scheurt?

Is het dan niet veeleer een wonder, dat er nog gewassen zijn die zulk een toestand overleven !

En toch zijn die er en wel onze Succulenten, de „aanpassingsplanten” bij uitnemendheid, wier bouw en innerlijke samenstelling dit wonder mogelijk maakt.

Wat den bouw aangaat is hun, vaak voorkomende, kogelronden vorm, die immers het grootste volume bij de kleinst mogelijke afmetingen heeft, waarbij dan de bijna totale afwezigheid van bladeren komt, een buitengewoon gelukkige.

Immers door den bolvorm is het verdampende oppervlak veel en veel malen kleiner dan het zou zijn indien dezelfde plant uit talrijke takken, dicht met bladeren bezet, die allen vocht aan den dampkring afstaan, zou bestaan en „water bewaren” is toch de voornaamste levensles voor deze woestijnkinderen.

Toch bestaan er ook *Succulenten* die wél bladeren dragen, ik zal die later nader bespreken.

Wat maakt nu dat de *Succulenten* die langdurige droogteperioden kunnen doorstaan?

Daartoe moeten wij de inwendige samenstelling van de planten beschouwen en dan vinden wij in hun lichaam bepaalde groepen cellen, die daartoe aangewezen zijn.

Tezamen heeten die cellen het „waterweefsel” en vormen zij een soort reservoir.

Zooeven wees ik op twee verschillende groepen onder de

Succulenten en wel de bladlooze, kogel en zuilvormige (de *Stam-succulenten*) en die welke bladeren dragen en meestal druk vertakt zijn (de *Bladsucculenten*).

Bij de eerste groep, de *Stam-succulenten*, bevindt zich dit waterweefsel midden in den stam (stengel), bij de *Blad-succulenten* in de dikke bladeren en vaak bovendien eveneens in takken en **stam**.

Gedurende de droogteperioden vegeteeren de *Succulenten* op het vocht, dat in de planten zelve, in het waterweefsel, voorradig is.

Zij geven dit door allerlei oorzaken, zooals een verdikten *epidermis* (opperhuid), wasovertrek over lichaam of bladeren, bedekking met haren, de aanwezigheid van verschillende zouten en zuren in hun weefsel en zooals ik reeds mededeelde door hun vorm, slechts zeer langzaam aan den dampkring af.

Zoo spaarzaam dat zij, onder omstandigheden, wel een jaar of 1½ jaar er **meê** toekomen.

Na afloop van den drogen tijd is de plant dan alleen maar een weinig, niet eens veel, ingeschrumpeld en nog in voldoende goede conditie om, zoo spoedig er dan regen valt, het water op te nemen.

Men zou haast zeggen: om zich opnieuw vol te zuigen, om desnoods dadelijk weer zoo'n distributietijd door te kunnen maken.

Met den regentijd valt de grootste activiteit der planten samen, Dit is de tijd van hun groeien en bloeien en dan ook ontkiemen de zaden en aanschouwen millioenen *Succulenten* het levenslicht.

Het "is niet onaardig hier eens een voorbeeld te geven dat aantoon, hoe groot het kwantum sap is dat b.v.b. in een bolcactus voorhanden is.

Ik wijs daartoe op de zoogenaamde *Visnaga's* of *Bisnaga's*, de *Barrel-Cactuses* der Amerikanen, in Mexico, en het Zuiden der Vereenigde Staten.

Dit zijn kolossen, van soms wel 1½ à 2 M. hoogte en 1 à 1½ M. diameter, behoorende tot het geslacht *Echinocactus*.

Den prairiebewoner zijn zij welbekend als waterhouders en in tijd van nood maakt hij van die wetenschap gebruik.

Is zijn drinken op en ontmoet hij op zijn weg zoo'n *Visnaga*, dan komt al heel spoedig het mes te voorschijn, de top wordt van de plant gesneden en met een stok roert hij zoo lang in het, nu bloot liggende, plantenweefsel tot dit murw, in grootere en kleinere stukken, uiteenligt.

Hij perst nu, telkens een handvol, van de losgeroerde massa, tusschen de handen, boven de plant, uit zoodat het vrijkomende vocht daarin, als in een kom, terugvalt, de uitgeperste pulp wordt dan weggeworpen.

Al heel spoedig heeft hij meer water dan hij noodig heeft, want uit een 20 cM. hoog, zoo bewerkt, gedeelte eener *Visnaga* wordt ongeveer 3 Liter, goed drinkbaar, vocht gewonnen.

Al wat ik tot hiertoe schreef belicht slechts één zijde van het succulenten-bestaan, want het doet alleen maar zien, hoe goed zij, door hun waterweefsel, zijn uitgerust tot den strijd tegen groote droogte.

Dit is nu wel hun voornaamste bescherming, doch ik heb de Succulenten de aanpassingsplanten bij uitnemendheid genoemd en dat zou wel wat sterk gezegd zijn, als dat weefsel hun eenigst beschermingsmiddel zou zijn.

Inderdaad zijn er nog talrijke andere middelen, waarvan ik den verdikten epidermis, het wasovertrek, aanwezigheid van haren, die mede beveiligingen tegen uitdrogen zijn, reeds terloops aangaf, doch daarenboven moet ik eveneens wijzen op hun beschermingsmiddelen tegen vraat door dieren, tegen het onder de aarde bedolven raken, de mimicry-verschijningen onder hen en meerdere andere merkwaardige bijzonderheden.

Hierover zullen de vervolgen van dit artikel handelen en zij mogen bewijzen, dat er geen andere plantengroep is, waarbij zoo-vele buitengewone waarnemingen kunnen gedaan worden als juist bij de *Succulenten*,

Voorburg.

J. J. VERBEEK WOLTHUYS.

UIT DEN OUDEN TIJD. 2.

De heer Duur sma maakt in het voorgaand artikel de opmerking, dat de afbeeldingen uit het Bloemboek van Johann Theodor de Bry (Frankfort 1611 e.v. j.) opmerkelijk veel overeenkomst vertoonen met die uit het Kruidtboek van Matthias de Lobel (Antwerpen 1581) en vermoedelijk hieraan zijn ontleend. Wanneer beide boeken bij denzelfden drukker waren verschenen, zou dit niets bijzonders zijn, want herhaaldelijk komt het voor, dat men uit den aanwezigen voorraad houtsneden of koperen platen putte

voor de illustratie van een volgend werk. De beroemde Plantijnsche drukkerij te Antwerpen, thans het Museum Plantijn-Moretus, bezit alle materiaal uit die dagen, zoodat men daar een overzicht kan krijgen van de gebruikte afbeeldingen. Ook de boeken, waarin deze afbeeldingen voorkomen, benevens de meeste werken, die bij andere uitgevers in dien tijd verschenen zijn, vindt men er in een schitterende boekerij bijeen, die haar weerga niet heeft. Reeds dadelijk bij het binnenkomen valt ons oog er op eene verzameling oude Kruidtboeken, die ons met bewondering vervullen voor de menschen, die uit liefde voor de schoone zaak een groot deel van hun leven besteedden aan de studie der plantkunde, die hun geen of althans slechts weinig gewin opleverde. Juist in de 16de eeuw telde ons land, dat geografisch in wat ruimeren zin genomen moet worden dan het tegenwoordige Nederland. omdat ook de zuidelijke Nederlanden ertoe behoorden, een drietal groote kruidkundigen namelijk Dodonaeus, de l'Obel en Clusius. Wat den laatsten betreft, bezitten we een uitvoerige monografie van de hand van Dr. W. T. Hunger. Hierin vinden we niet alleen een uitvoerig levensbericht van den grooten geleerde, maar ook een critische beschouwing van al zijn werken en bij het lezen hiervan komen we onder den indruk van de ontzaglijke arbeidsprestatie van dien man, die half Europa doorkruiste en op zijn ouden dag eershalve verbonden werd aan de Leidsche Hoogeschool om er den kruidtuin te helpen inrichten. Hij was toen al gebrekkig en was er vrijgesteld van het geven van colleges, doch het strekt ons land tot groote eere, dat men den luister van zijn naam aan onze Alma Mater heeft willen verbinden en hij er tevens zijn levensavond vrij van geldelijke zorgen heeft mogen slijten, en dat de rusteloze man, die eigenlijk altijd op reis was, er de voltooiing heeft mogen beleven, van zijn gezamenlijke werken. De lezing van dit boek, ook al handelt het slechts hier en daar over de planten, die ons meer in het bijzonder interesseeren, kan niet genoeg worden aanbevolen, ook al omdat er zulke treffende dingen in staan over de groote liefde tot de planten, die dezen man bezielde, die evenzoo als een teeken des tijds moet worden beschouwd.

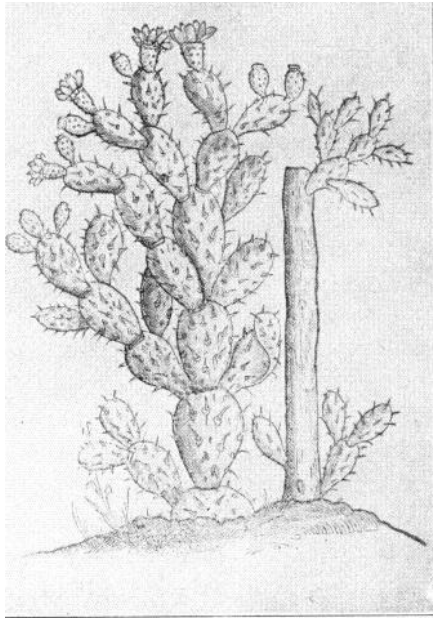
Zoo lezen we op pag. 105: „Maar een hoogst merkwaardige coïncidentie, die schril afstak bij de jammervolle tijden, die deze gewesten doormaakten, (Beeldenstorm-Opstand tegen Spanje) was een spontane liefhebberij voor het houden van tuinen en het kweken van planten, die zich destijds speciaal in de Zuidelijke Nederlanden

zeer algemeen openbaarde. Het bezit van een tuin werd een verheven genot en de uitwisseling van planten en zaden gebeurde als een blijk van vriendschap. Die toenadering tot de natuur was een heerlijke troost des harten voor het door zorg en door kommerterneergedrukte bewustzijn onzer Nederlandsche voorouders. En het waren niet alleen de aanzienlijken en de ontwikkelden, die zich daaraan overgaven, maar ook voor de burgerij werden bloemplanten een balsem voor hun gefolterde levens. Die ontwakende natuurliefde zijner landgenooten is door Clusius zeer bevorderd geworden, doordat' hij van zijn Spaansche reis allerlei nieuwe planten, waaronder tal van bolgewassen had meegebracht, die zich bij uitstek voor tuinversiering eigenden".

In 1554 was het eerste Cruydeboek van Dodonaeus verschenen bij Jan van der Loe te Antwerpen en drie jaren later komt hiervan een Fransche vertaling en bewerking door Clusius in het licht bij denzelfden drukker. Het aantal plantbeschrijvingen, dat in de oorspronkelijke uitgave 1060 bedroeg, is uitgebreid tot 1291 en het aantal houtsneden van 7 15 gestegen tot 800.

Clusius heeft er eene beschrijving aan toegevoegd van allerlei plantaardige producten, die hij in de apotheken van Antwerpen was tegengekomen en in het bijzonder interesseert ons hiervan die over het zoog. Euphorbium, waaronder door hem verstaan wordt de hars van *Opuntia vulgaris* Mill. Deze plant heeft hij in Zuid-Frankrijk zelf leeren kennen gedurende zijn verblijf te Montpellier. Hij schrijft hiervan : „On le trouve aussi en quelques endroits de France, planté es (dans les) jardins par nouveauté". Hiervan bestond destijds nog geen afbeelding, zoodat hij ze voor het eerst heeft geleverd. (Hunger pag. 48). Zoowel de Hollandsche als de Fransche uitgave van dit Cruydeboek behoort tot de allergrootste zeldzaamheden, zoodat het ons nog niet is mogen gelukken een reproductie van deze plaat te bekomen. Intusschen is ons gebleken, dat dit toch niet de alleroudste afbeelding der Spaansche vijg is, want in 1535 zag van de Oviedo een boek het licht, namelijk het eerste deel van zijn *Historia natural y general de las Indias*, door Dr. Vaupel in het Monatsheft 1919 vertaald, waarin sprake is van het gebruik der vruchten van de Tunadistels (*Opuntia's*), welke Oviedo reeds in 1515 op Haiti leerde kennen, terwijl er ook een afbeelding van deze plant in moet voorkomen. Zoodra we weten, waar zich in ons land een exemplaar van dit werk bevindt, zullen we trachten ook van deze afbeelding een foto te laten maken.

Alleen op deze wijze zal het mogelijk zijn, aan te toonen, wat oorspronkelijk is, en verder op welke wijze de afbeeldingen in de verschillende werken van elkaar zijn gecopieerd. Juist terwijl ik hiermede bezig was, verscheen het reeds in ons maandblad aangekondigde boek van Walter Kupper-Das Kakteenbuch en hierin zie ik tot mijn groote verbazing een tweetal reproducties van Em. Sweertius. Florilegium, een plaatwerk, dat te Frankfort is gedrukt, in 1612. Op het eerste gezicht lijken de Melocactus en Opuntia sprekend op die van het reeds eerder genoemde bloemboek

Reproductie uit M. de l'Obel.

Icones Sfirpium 1581.

van de Bry. Bij nadere beschouwing blijkt, dat de platen toch nieuw geteekend zijn, want de Melocactus heeft een kleiner **cephalum**, en meer ribben, terwijl de Opuntia, die hier Indiaansche Vijgenboom heet, nergens dubbele doorns bezit, wat bij de afbeelding van de Bry wel het geval is. Dat aan één der beide teekenaars intusschen de plaat van de l'Obel bekend geweest moet zijn, is gemakkelijk aan te nemen. Wie de teekeningen nauwkeurig bekijkt, zal zien, dat ze spiegelbeeldig vrijwel volkomen aan die van de

I'Obel gelijk zijn, met weglating evenwel van de afgeknotte stam, die op de oorsponkelijke afbeelding ter rechterzijde staat. Opmerkelijk is het, dat op de titelplaat van Dodoens Cruydeboek, dat in 1608 te Leiden verscheen, in het middenvak op den voorgrond de volledige afbeelding van de 1'0 bel voorkomt, maar eveneens spiegelbeeldig, zoodat het stuk stam links van de enkel uit schijven bestaande plant staat. Deze fraaie titelplaat, die door W. 1. Swaneburg in koper gestoken is, vertoont ons op de kolom ter linkerzijde een pot met een *Melocactus erin*, terwijl er rechts een bloeiende *Aloë* op voorkomt.

v. d. H.

BESTRIJDING VAN ONGEDIERTE.

Over bovenstaand onderwerp wil ik even een ondervinding vermelden, waarmede mogelijk ook anderen hun voordeel kunnen doen.

Vorig jaar meende ik mijn verzameling met een tweetal exemplaren te moeten verrijken. Ik schrijf „meende” daar weldra bleek, dat een exemplaar zwaar bezocht was door roode spin, het andere, een *Mam. senilis*, door schildluis. De verrijking was dus uitgebreider dan ik aanvankelijk bedoelde.

Het wegvangen van roode spin is een onbegonnen werk, het wegvangen van schildluis bij een *Mam. senilis* onmogelijk.

Nu verheug ik mij in het bezit eener motvreezende en dus ook verdelgende echtgenoot, dewelke de alio-spree-spuut hanteert.

Opgemerkt hebbende, dat motten in dit middel oplossen, heb ik dit op 'gemeld tweetal planten toegepast.

Niet alleen, dat de planten daarvan niet hebben geleden, maar de schildluis bleek na een flinke bespuiting totaal verdwenen, blijkbaar grondig opgelost, evenzeer de roode spin.

De schildluis heb ik zelfs na drie weken niet weder terug gezien, maar voor de roode spin was een herhaalde besproeiing na een week ongeveer noodig. Vermoedelijk waren van dit laatste venijn eieren uitgekomen. Na de tweede bespuiting bleek echter ook de roode spin radicaal verdwenen.

Ook in den tuin voldeed hetzelfde middel zeer goed tegen het wit in rozen, wanneer direct na het opmerken daarvan toegepast en ook tegen bladluis.

Ik hoop, dat ik met deze mededeeling ook anderen van nut ben geweest en ik herhaal, de planten ondervinden er totaal geen slechte gevolgen van.

C. A.

OP DEN UITKIJK.

Vetplanten door J. M. van den Houten, met ruim 60 afbeeldingen, Rotterdam, W. L. & J. Brusse 1928, Prijs f 1.50.

In het September-nummer van den vorigen jaargang mochten wij, bij de bespreking van Cactussen, de verschijning van dit boekje reeds in uitzicht stellen. Thans ligt het voor ons. Het uiterlijk maakt, door de gestyleerde Stapelia-motieven op den omslag, direct al een aangenamen indruk. Ook van binnen ziet het er typografisch zeer verzorgd uit: duidelijke letter en keurig afgewerkte foto's.

Uit den aard der zaak moet de behandeling der vetplanten in een boekje van 56 pagina's, waarvan nog 24 foto pagina's afgaan, zeer beknopt zijn. Naar volledigheid is door den schrijver zooals hij zelf opmerkt, niet gestreefd. Na een zeer lezenswaard hoofdstuk over bouw en levenswijze der vetplanten, wordt het kweken en verzorgen besproken, waarna de voornaamste vetplantengeslachten de revue passeeren : *A gaven*, *Aloë's*, *Cotyledon-Echeveria*, *Euphorbia's*, *Gasteria's*, *Haworthia's*, *Mesembrianthemums*, *Sedums*, *Sempervivums* en *Stapelia's*.

Wij zijn er van overtuigd, dat dit boekje voor den beginnenden liefhebber-verzamelaar een welkome verschijning zal zijn. Door de bestudeering er van zal de liefhebberij veredeld en in betere banen geleid worden.

Wij wenschen deze tweede pennevrucht van onzen wakkeren penningmeester hetzelfde succes toe als zijn boekje „*Cactussen*”, dat, in Juli vorig jaar verschenen, thans reeds zijn herdruk beleeft,

G. D. D.

Over dezelfde uitgave schrijft de heer B. Th. K. nog : (vereenv. spelling).

„Wat worden we de laatste tijd verwend! Eerst komt verleden zomer onze penningmeester met zijn mooie boekje „*Cactussen*” ; waarvan intussen al de 2e druk verschenen is.

Mijn exemplaar heb ik maar heel kort gehad, Eene dame uit Avignon, tijdelik in Tiel vertoevende, kwam mijn verzameling bekijken. Ze vertrok met een doos stekken, maar het boekje had ik haar ook moeten overdoen.

Tegen St. Nikolaas verscheen onze redakteur met zijn „*Onze Cactussen*”. Een pracht-boek, dat naar ik hoop door velen onzer leden in hun schoen gevonden zal zijn.

De heer van den Houten loste nu zijn belofte in en gaf als tweede deeltje „Vetplanten“.

69 prachtige foto's tussen een tekst, die zich zeer prettig laat lezen. Evenals het eerste. is het zeer populair gehouden, en toch proeft men op verschillende bladzijden, dat er iemand aan het woord is, die weet, hoe hij het ons prettig moet vertellen.

In „Die Agaven“ von Alwin Berger lezen we juist van „Bulbillen“ bij viviparer Agaven. Hoewel het woordenboek ons niet hielp, meenden we toch wel zo ongeveer te begrijpen, wat de bedoeling was. Een foto in Vetplanten gaf plotseling de oplossing, daar zagen we de plantjes aan de bloemstengel!

We vertrouwen, dat dit boekje zijn voorganger zal navolgen - dus druk verkocht zal worden. Nu wachten we dus verder rustig af, wanneer de heer Du ursm a doet, wat op zijn laatste bladzijde aangekondigd wordt.”

Elly Petersen. Taschenbuch für den Kakteenfreund, Verlag von J. F. Schreiber. Esslingen a/N und Munchen (1927).

Alweer een nieuw Duitsch Cactusboek, dat in December des vorigen jaars het licht zag. In handig zakformaat met slap kartonnen bandje **omvat** het 188 blz. tekst, waartusschen 17 afbeeldingen, verder achterin 24 gekleurde platen waarop 86 planten zijn afgebeeld, naar teekeningen van den kunstschilder T. D. Petersen, benevens' 12 platen met 36 fotografische opnamen,

Na het algemeene tekstgedeelte volgt de beschrijving der geslachten en mooiste soorten. Het algemeene tekstgedeelte en de beschrijvingen der geslachten zijn heel onderhoudend geschreven. De eigenlijke soortbeschrijvingen kunnen ons echter minder bekoren. Naar onze meening had Elly Petersen zich ook hier beter aan een populaire plantbeschrijving kunnen houden, zooals wij die b.v. ook kennen uit haar mooie boekje „Das neue Gartenboek“. De gekleurde afbeeldingen zijn evenmin zoo **mooi** als wij dat van andere Duitsche Cactusboekjes gewend zijn; de kleuren zijn over 't geheel lang niet natuurlijk getroffen. De prijs, welke voor Deutschland R.M. 4.75, dus in den Nederl. boekhandel f 3.20 bedraagt, is in verhouding tot den inhoud van het boek niet goedkoop.

G. D. D.

Wilde planten in de tuinarchitectuur aangeboden door de N. V. Kweekerijen „Duinvoet en Teunisbloem“ Overveen bij Haarlem.

Hoewel geen speciaal succulenten boekje, toch willen wij op deze aardig geïllustreerde overdruk uit „Natura“ gaarne de aandacht vestigen. Vooral in verband met de interessante artikelen van de heeren Rijkebüsch en Verbeek Wolthuys in ons Januari-nummer, waarbij een lans gebroken werd voor de veel te stiefmoederlijk behandelde inheemsche en ingevoerde winterharde succulenten. Wie een zonnig tuintje heeft, kan met de interessante *Sedum-* en *Sempervivum-soorten* mooie groepjes samenstellen, waarbij 's zomers ook Cactussen, *Aloe's* en andere soorten uitnemend tot haar recht komen.

Zoolang de voorraad strekt, worden van deze brochure nog exemplaren bij bovengenoemde kweekerijen (briefadres Zijlweg 82 Overveen bij Haarlem) beschikbaar gesteld à f 0.50 per stuk.

Nu binnenkort de voorjaarsbeplanting in den tuin weer een aanvang neemt, wijzen wij er tevens op, dat deze kweekerijen een uitgebreid sortiment *Sedums* en *Sempervivums*, benevens, winterharde *Opuntia's* aanbieden, waarvan prijscourant gaarne zal worden toegezonden.

G. D. D.

MEDEDEELINGEN.

Ons eerste legaat.

Door wijlen Mevrouw de Wed. van Hoytema te Hilversum is aan onze Vereeniging hare geheele cactusverzameling gelegateerd, voorwaar een verblijdend teeken.

Niettegenstaende het legaat niet vrij van successierechten is heeft het Bestuur gemeend deze eersteling in dank te moeten aanvaarden.

Zooals U bekend is beschikt de Vereeniging niet over een plantenkas, zoodat het opslaan van deze collectie voor ons onmogelijk is, reden waarom het Bestuur besloten heeft *deze verzameling onder de leden te verloten*.

De planten, ten getale van 80, *zijn* tijdelijk bij den Voorzitter ondergebracht. alwaar zij bij voorafgaande kennisgeving te bezichtigen zijn. De le prijs zal zijn een rotsactus van ongeveer

1 M. hoog, vervolgens een nachtcactus (groot), een kleinere, Cereussen in verschillende lengten en diverse andere soorten.

De prijs van een lot is bepaald op f 0.50 ; iedere plant is dit bedrag waard.

Aan een verloting is de voorkeur gegeven omdat dan alle leden ervan kunnen profiteren. Is er geen voldoende deelname, dan zal tot verkooping overgegaan moeten worden.

Aanvragen voor loten zijn vóór 1 Maart a.s. te richten aan Mej. M. C. Kars ten te Terborg. Voor één lot is het zenden van Uw naamkaartje voldoende. Totaal zullen 200 loten beschikbaar gesteld worden.

Dat de brievenbus te klein moge blijken voor alle aanvragen is de wensch van het Bestuur !

Het verslag der *Alg. Vergadering* gehouden te Utrecht 28 Januari 1.1. verschijnt in het volgend nummer. Ook de Rekening en Verantwoording van den Penningmeester en Begrooting 1928 worden in het Maart-nummer opgenomen.

Wie kan den Voorzitter helpen aan aflevering 2 en 3 van Succulenta jaarg. 19191

In dank ontvangen van den heer C. Th. Bosselaar te Utrecht, een fraai lantarenplaatje van Echinocereus Salm-Dijckianus.

.. CORRECTIES LEDENLIJST.

J. J. Bomekamp, Amsterdam C., Prinsengracht 283.

Dr. R. Claeys, Amsterdam O., Weesperzijde 108.

Mevr. R. Kronenberg, Amsterdam Z., Willemsparkweg 147,

J. H. Verweij, Bloemendaal, Arnoldslaan 9.

ADRESWIJZIGINGEN.

Zuster E. Geertzema. v/h. Wilhelminagasthuis, thans Tesselschade-Ziekenhuis, Amsterdam.

Jan G. Sloff, v/h. Bergen op Zoom, Halsterscheweg D. 46 F, thans Halsterscheweg D. 68.

P. J. van Dort, Bloemist, v/h. Heemstede, Meerweg 37, thans Raadhuisstraat 12.

T. Leijser, v/h. 's-Hertogenbosch, Zuid-Willemsvaart 34, thans Waterstraat 27.

O. Miihlenfeld, v/h. Hilversum, Ericastr. 57, thans Laren N.H. , „Het Anker“, Tafelbergweg 12.

G. H. Keyzer, v/h. Rozenhoeve, Rijsenburg. thans Kampen, Voorstraat 33.

Ds. T. C. Bosboom, v. h. Utrecht, Poortstraat 19, thans Soest, Vosseveldlaan 23.

BEDANKT.

C. T. Everts, Amsterdam.

Mevr. G. Holsteijn-Wagenaar, Apeldoorn.

Mevr. Seefat-Brouwer, Berg en Dal.

Mevr. v. Beresteyn, 's-Gravenhage.

Mevr. Ph. v. Teylingen, 's-Gravenhage.

OVERLEDEN.

Mevr. Wed. Berghuis, Bussum.

NIEUWE LEDEN.

Mej. H. Rahusen, Amsterdam C., Keizersgracht 435.

Mej. Anna de With, Arkel bij Gorinchem, Bazelbrug.

Mevr. J. Werner-Hoxel Hzn., Bloemendaal, Prof. v. Vlotenweg 14.

W. F. de Villeneuve, Ede, Maandereind 24.

BUITENLANDSCHE LEDEN.

Thalacker & Schöffner, Leipzig C. I., Inselstrasse 12. (Duitschland).

BIBLIOTHEEK.

Aanvulling Catalogus.

Abusievelijk is het nummer voor **Schelle**. KAKTEEN, weggelaten. Het nummer van dit boek is 63.

Deensch.

66. Nordisk Kaktus Tidsskrift. 1e jaargang (1921-22), gecartonn.

RUILRUBRIEK.

Wie kan ons ten behoeve van wetenschappelijke onderzoekingen aan een onzer Universiteiten, helpen aan planten van *Bryophyllum* calycinum of Br. crenatum? Daar voor dit onderzoek veel materiaal benodigd is, ziet ondergeeteekende gaarne alle overtallige planten tegemoet, teneinde deze in één zending te kunnen doorsturen.

G. D. DUURSMA,

Achter de Hoven

Leeuwarden.

Na kruising van Deutsche Kaiserin met Phyl. Ackermanni kreeg ik uit één vrucht 411 zaden.

Heeft LI interesse (zeggen ze op de Jaarbeurs), stuur mij dan een geadresseerde, gefrankeerde envelop *en* toezending volgt.

Drumt bij Tiel.

B. Th. KRABBENDAM.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring 's-Gravenhage en Omstreken.

Vergadering op **Zaterdag** 3 Maart. des avonds 8 uur in de bovenzaal van Café la Réserve, Korte Poten 3. — Introductie toegestaan.

Het is het bestuur vnn den Kring een groot genoegen mede te'kunnen deelen, dat de heer J. M. van den Houten uit Rotterdam zich bereid heeft verklaard op deze bijeenkomst eene voordracht te houden.

De heer van den Houten stelt zich voor een overzicht te geven van de geografische verspreiding der cactussen met de daarop volgens de nieuwste inzichten gebaseerde systematiek. Hij zal eenige oude plaatwerken vertoonen en verder een paar curiositeiten op succulentengebied.

Het bestuur is er van overtuigd, dat de welwillendheid van den heer van den Houten door den Kring op hoogen prijs wordt gesteld en dat de leden door algemeene opkomst daarvan blijk zullen geven.

Namens het Bestuur,
J. J. E. VAN DEN THOONK,
Secrètaresse.

Bericht aan de Haagsche leden van Succulenta.

De heer P. J. B. Lampe. lid van den Kring 's-Gravenhage, is zoo goed ten behoeve van de Haagsche leden eene hoeveelheid houtschoolgruis kosteloos ter beschikking te stellen, welke hij bovendien gratis aan huis zal laten bezorgen.

Zij, die gebruik willen maken van dit vriendelijk aanbod, worden verzocht hun naam en adres, duidelijk geschreven, op te geven aan ondergeteekende.

De leden van den Kring 's-Gravenhage genieten de voorkeur, wanneer het aantal aanvragen te groot mocht zijn voor de beschikbare hoeveelheid houtschoolpoeder.

Amalia van Soimsstraat 80.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

Ondergeteekende verkoopt voor arme Landverhuizers in Mexico cactuszaden. Door vaklieden onderzocht en uitstekend bevonden. Talrijke aanbevelingen.

		BOVENDIEN:	
E'tus	horizontalonius	1 gr. Mk. 3	
„	longihamatus	(Ca. 2000—	
„	pilosus	3000 korrels)	
Echinocereus	stramineus	0 gram	
Mam. difficilis		Mk. 25.—	
„	conoidea	20 gram	
„	Palmeri	Mk. 40.—	
Opuntia	microdacys	1 gr. Mk. 2.—	
„	tunicata	} 10 gr. Mk. 10.—	
„	imbricata		
„	cardenche		
E'tus	multicostatus	1 gram Mk. 3.—	
„	bicolor	Mk. 1.50	
„	ingens Palmeri	Mk. 0.80	
		(Bijzonder goed kiemend.)	

Frau KONRECTOR WINTER, Pechenheim Ffm., Schlosstr. 12.

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15^{en}
der maand aan :

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.

Prof. A. M. SPRENGER.

Girorekening

No. 133550 - ROTTERDAM.

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat

Adres :

Mej. M. C. KARSTEN,
TERBORG.

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; J. AL. VAN DEN HOUTEN, *Penning-
meester*, Rotterdam, Mathenesserlaan 36; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de
Hoven 114 bis; Prof. A. M. SPRENGER, *Wageningen*, Hoogstraat 4.

DE SUCCULENTEN 111.

Een symphonie in wit.

Onder de beschermingsmiddelen tegen groote droogte noemde ik onder meer het aanwezig zijn van haren op lichaam en bladeren der *Succulenten*.

Wij vinden zulke haren op de bladeren van b.v.b. *Echeveria pubescens*, *Echeveria setosa*, *Cotyledon fascicularis*, *Crassula falcata* enz., zij zijn loodrecht op het bladvlak geplaatst, d.w.z. zij staan rechtop van het blad af en hun aantal is niet te tellen.

Zij vormen even zoovele hindernissen op den weg van het zonlicht naar het bladoppervlak zoodat slechts een betrekkelijk klein gedeelte van het blad aan de uitdrogende werking daarvan is bloot gesteld en het grootste gedeelte in de schaduw gehouden wordt.

Bij de, practisch, bladerlooze *Cactussen* ontmoeten wij vaak haren op de randen der ribben waar zij dezelfde functie vervullen.

Zeer sterk zijn de haren ontwikkeld bij *Echinocereus Delaetii* en bij *Cephalocereus senilis* (de Grijsaard-Cactus) die er geheel door omhuld worden.

Typisch is dat, vooral bij *Cephalocereus senilis*, de nieuwgroei sterker behaard is dan de oudere gedeelten der plant, waar zij geleidelijk verloren gaan.

Hieruit valt af te leiden dat de, te dier plaatse, sterker huid die bescherming niet meer noodig heeft.

Trouwens het is regel bij de *Cephalocerei* (synoniem *Pilocerei*) om den nieuwgroei, dus: den top, te beschermen door haren, die

vaak reeds in het tweede of derde jaar vrijwel geheel verdwenen zijn.

Zij hebben dan echter een gewichtig werk verricht want uit dat behaarde topgedeelte (het *Cephalium*) bloeien deze Cactussen en nu heeft de wollige massa eerst de jonge knop beschermd, daarna toegelaten dat de bloem, een eind er buiten, uitbloeide om ten slotte weer zorgvuldig de vruchten een veilig plekje te bieden waar zij zich ontwikkelen konden.

Als al deze plichten vervuld zijn dan hindert het niet meer of deze haren verdwijnen want het, in dien tijd, nieuw gevormde topgedeelte is weer voor het voortzetten van dien taak aanwezig en toegerust.

Bij *Anacampseros* ontstaan, bij de meeste species, uit de *Telephiastrum-groep*, uit de oksels der bladeren, dus *niet* op de bladeren zelve, witte, haarvlokjes, vooral bij *Anacampseros tomentosa* zijn die sterk ontwikkeld, en daar zij de dikke blaadjes bijna geheel bedekken kunnen zij, door beschaduwing, oververhitting der plantjes tegengaan en de verdamping beperken.

Heel mooi, zilverwit, spinwebachtig behaard zijn de rozetten van *Sempervivum arachnoideum* e.d.g., die er onder verscholen gaan indien zij op sterk door de zon beschenen plaatsen gehouden worden.

Vochtig en in de schaduw gekweekte exemplaren verliezen de haren en vertoonen meer de groene kleur die de bladeren eigen is.

De uiterste consequentie van bescherming door haren vinden wij bij een allerliefsten *Composiet*, n.l. *Kleinia tomentosa*, welks walsvormige blaadjes geheel zijn overtrokken met een viltig hulsje dat wel iets gelijkt op den cocon van een zijderups.

Doch niet alleen als schaduwbrengers ook op andere wijze verrichten de haren belangrijke diensten.

Bij *Crassula canescens* en *Crassula decipiens*, bijvoorbeeld, zijn zij echte dauwvangsers geworden. De haartjes zijn bij deze *species* (en ook bij eenige andere) gelijk aan die welke wij vinden bij *Crassula falcata*, zij verleenen de plant, ook hier, hetzelfde fluweelige aspect.

Als in de Zuid-Afrikaansche nachten de dauw valt, slurpen de haren die op en voeren haar de bladeren, waarop zij geplaatst zijn, toe.

Over nog een andere functie die de haren eveneens vervullen hoop ik later een en ander mede te deelen.

Meest al die haren zijn wit en wit speelt een groote rol bij de *Succulenta's* want eveneens wit zijn bijna al de andere, de zonnestralen keerende, middelen die moeten medehelpen in den strijd om het bestaan.

Al dat wit bij de planten loopt dus parallel met wat wij, menschen, doen als wij ons 's zomers van top tot teen in het wit kleeden om minder last van de warmte te ondervinden.

Een hoogst eigenaardige bescherming treffen wij aan bij meerdere species, uit de *Avonia*-groep, van *Anacampseros*.

De plantjes dezer groep zijn, zonder uitzondering, dwergen. De grootste, *Anacampseros papyracea*, heeft rolronde stengeltjes, ter dikte van een potlood en ± 10 c.M. lengte.

Die stengeltjes bestaan uit een as waaruit de ± 1 m.M. lange en ± 2 m.M. breede blaadjes ontspringen. Deze blaadjes zijn helder groen van kleur, toch is *Anacampseros papyracea* met niets beter te vergelijken dan met een sigaret, ook wat de kleur betreft, en dat komt omdat ieder blaadje is weggedekt door een helderwit, vliesachtig, schubje dat het geheele blaadje verbergt.

Deze schubjes liggen dakpansgewijze nevens en boven elkander zoodat het zonlicht nergens de teere blaadjes direct kan bereiken. Zelfs de bloem van *Anacampseros papyracea*, wordt er geheel door omhuld. Alleen bij den volbloei wijken de schubjes uiteen om direct bij het sluiten zich eveneens weêr naar elkander toe te buigen opdat de vrucht zich onder hun bescherming kan ontwikkelen.

Andere species met denzelfden habitus, indien de bloeiwijze buiten beschouwing blijft, zijn: *Anacampseros ustulata* en *Anacampseros quinaria*. Bij deze beide soorten zijn de twijgjes slechts 2 à 3 m.M. dik, doch overigens gelijk gevormd.

De bladeren van vele *Succulenten* zijn in den drogen tijd voorzien van een wasachtig overtrek dat, al naar gelang der species, minder of meer sterk ontwikkeld is en nu eens de herinnering wekt aan bedauwde druiven en bij andere soorten zoo ruim aanwezig is, dat men het er als poeder van kan afscheppen.

Bij vele *Echeveria's* is dat wasovertrek niet dikker dan wij het bij druiven aantreffen, dus nog niet veel meer dan een aanduiding, *Echeveria secunda*, *Echeveria amoena* etc.

Verder reeds gaan *Cofyledon orbiculata* en *Cofyledon undulata*, waar werkelijk een laagje poeder op de bladeren aanwezig is.

Evenzoo *Crassula porfulacea* welke plant men echter, hier te lande, jammer genoeg, nimmer „wit” ziet.

Buitengewoon sterk „meelachtig” bepoederd zijn een paar Mexicaansche Crassulaceae die ik sedert enkele jaren kweek.

Ik bedoel *Dudfeya candida*, met lange smalle bladeren, de veel hierop gelijkende *Dudleya farinosa* en *Dudleya pulverulenta*, de laatste met breed, puntig eindigend, loof.

Zoo sterk besneeuwd zijn deze planten, dat de grond, als ik bij het gieten water over de bladeren laat vloeien, door een, met het water meekomende, laag poeder wordt wit gekleurd.

Hetzelfde wat ik zooeven, bij *Sempervivum arachnoideum*, opmerkte, dit n.l. dat bij mindere bezonning de haren minder worden, is voor een goed deel ook van toepassing op de bepoederde planten die eveneens veel van hun wit inboeten als zij meer buiten het zonlicht worden gekweekt.

Dit behoeft geen verwondering te baren als men bedenkt, dat *Crassula portulacea* in de Karroo schitterend wit is doch reeds te King-Williamstown, eveneens in Zuid-Afrika, doch in een vochtiger kustklimaat, groen blijft.

En al maar meer wit, in steeds afwisselend karakter, vraagt onze aandacht.

Hebben wij het tot nu toe op de huid der planten gezocht, bij de *Aloineae* zetelt het vaak in de huid, of liever: zijn gedeelten van de opperhuid wit geworden.

Doch al wisselt de plaats af, de reden blijft dezelfde.

Allereerst stel ik U voor *Gasteria verrucosa*, een plant met 15 of meer c.M. lange en 1½ à 2 c.M. breede bladeren die afwisselend naar rechts en links afstaan.

De kleur dezer bladeren is donkergroen doch zij zijn, aan boven- en onderzijde, zoo dicht met witte bultjes bedekt, dat de witte kleur de overhand heeft.

Ieder dier bultjes gelijkt een heel klein pareltje en ieder werkt als een lichtbreker zoodat het zonlicht slechts een klein gedeelte van het blad in zijn volle kracht kan treffen en het groene weefsel onder die pareltjes zich in een weldadige schaduw bevindt.

De bladeren van *Gasteria verrucosa*, om bij deze soort te blijven, er bestaan meerdere zoo toegeruste *Gasteria*'s, behouden altijd denzelfden stand, eenigszins afstaand naar boven gericht.

Anders is het bij sommige *Haworthia*'s, de *Succulenten* zijn nu eenmaal de planten met wonderbaarlijke verschijnselen.

Bij de *Gasteria*'s staan de bladeren tweerijig, zooals ik reeds schreef: links en rechts afstaand ; de *Haworthia*'s groeien in rozet-

vorm, uit een centralen stengel groeien de bladeren naar alle richtingen van het kompas.

In den regentijd zijn de bladeren wijd uitgespreid, is dus het rozet open, als b.v.b. een roos in volbloeï, men kan dan spreken van boven- en onderzijde der bladeren.

Dan is ook het meest trefbare gedeelte der plant, de nieuwgroei, onbeschermd aan het licht blootgesteld en in dien tijd hindert dat ook niet.

Doch de wolken verdwijnen, de zon krijgt weer vrij spel, binnenkort zal de Karroo weêr het bekende, verschroeide, aanzien krijgen en de planten zullen niet gespaard worden, dan zal ook de teêre nieuwgroei de volle laag krijgen doch die kan er niet tegen, wordt er door verschroeïd en ten slotte gedood

Wat is dan eenvoudiger dan dat de plant zich daar tegen verweert en dat de rozetten der hier bedoelde *Haworthia's* zich sluiten? Als voorbeelden noem ik *Haworthia fasciata*, *Haworthia margaritifera*, *Haworthia Reinwardtii* e.d.g.

Bij de *Succulenten* kan immers zooveel, dat dit slechts kinderkwerk is en voor de zon geheel meester is, hebben de eerst liggende bladeren zich opgericht en vormen nu een, het vegetatiepunt omsluitend, pantser.

Wat dus eerst boven- en onderzijde van het blad was, is nu respectievelijk binnen- en buitenzijde geworden en: de natuur is spaarzaam! toen de rozetten wijd open lagen was er geen spoor van pareltjes te ontdekken, doch thans zien wij tegen de buitenzijde der bladeren (de vroegere onderkant) dezelfde witte parels die ook *Gasteria verrucosa* bezit.

In den zonarmen regentijd was die bescherming niet noodig ; nu de zon onbarmhartig brandt kunnen de *Haworthia's* de lichtbrekers niet missen.

Ik schreef zooeven: „de natuur is spaarzaam” en indien uiterste middelen niet noodig zijn, worden zij niet aangewend. Welnu er zijn *Aloe's* die kunnen volstaan met witte vlekken in de bladeren: dus zijn de parelbultjes niet aanwezig en vervullen de witte of, zeer licht, gele vlekken die functie. Voorbeelden hiervoor zijn *Aloe variegata*, waar de bladeren afwisselend groene en witte banden (Zône's) hebben, *Aloe lateritia*, waar ovale geelwitte vlekken, bijna, aaneengesloten zône's vormen, *Aloe saponaria*, *Aloe zebrina*, *Aloe commutata* enz., met talrijke vlekken onge-regeld over de bladeren verspreid.

Tenslotte wijs ik op de bonte *Agave's*, die wij vaak in parken en tuinen aantreffen, waarbij de beduidende witte of lichtgele strepen, vermoedelijk eveneens tegen oververhitting moeten dienst doen en op sommige *Euphorbia's*, als *Euphotbia lactea* en *Euphorbia hermenfiana*, waarbij de huid met geelachtig witte vlekken gemarmerd is.

Voorburg.

J. J, VERBEEK WOLTHUYS.

APOROCACTUS FLAGELLIFORMIS. LEM.

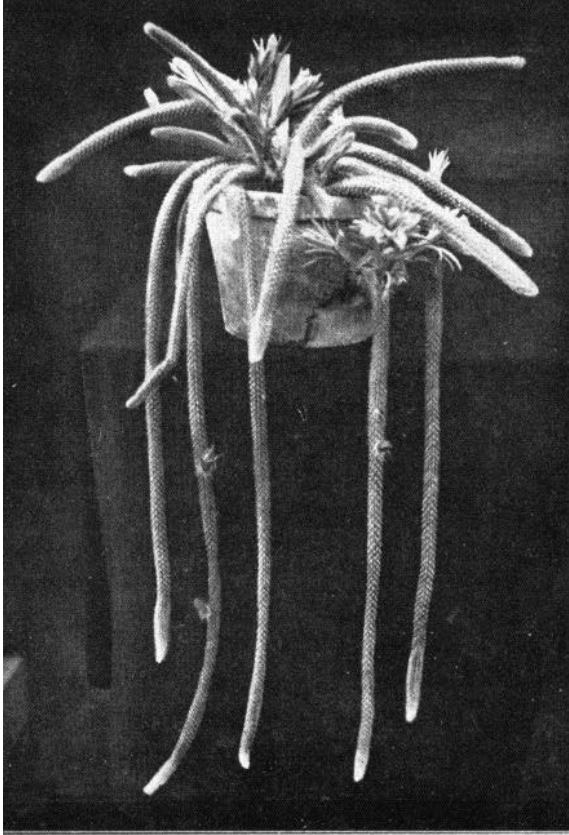
De Slangcactus, bij de Engelschsprekende volken bekend onder den minder fraaien naam van Rat-tail of Rattestaartcactus, is een der dankbaarste bloemplanten, die we kennen onder de uitgebreide cactusfamilie en deze goede eigenschap, welke ze met de Phyllo-cactussen deelt, heeft gemaakt, dat ze reeds vroeg de opmerkzaamheid getrokken heeft der bloemenlief hebbers, eerst in Amerika, en daarna ook in Europa.

Hoewel ze oorspronkelijk thuis hoort in Mexico, is ze reeds in den Spaanschen tijd door geheel tropisch Amerika verspreid en heeft vanuit Peru haar intrede gedaan in Spanje, van waaruit ze weer is overgegaan naar de overige landen van ons werelddeel.

In Spanje is ze zelfs hier en daar verwilderd aangetroffen. Maar in elk geval is het een soort, die weinig zorgen eischt en ons beloont met zulk een schat van bloemen, dat we die voorliefde wel verklaren kunnen. In Zwitserland en Zuid-Duitschland zien we ze overal in de raamkozijnen der boerenhuizen staan en s'zomers staan ze er vaak in de goot en ze groeien en bloeien, dat het een lust is, terwijl we hier nog maar al te vaak verweekelijkte exemplaren aantreffen die dan natuurlijk niet bloeien willen. Ik geloof dan ook vast, dat men deze soort niet al te zorgelijk moet behandelen. We zagen ze ook bij ons in den zomer buitenstaan en steeds viel ons dan op, hoe kerngezond de planten eruit zagen, al hadden ze wel eens last van een beetje verbranden, maar het groot aantal jonge loten was in elk geval een bewijs, dat er groei inzat. Van eene beschrijving zullen we maar afzien, want de Slangcactus is wel voldoende bij ons allen bekend en anders is een blik op de foto wel voldoende om het type aan te duiden, want vergissen is zoo goed als uitgesloten. Vroeger werd dit geslacht, dat eigenlijk slechts twee soorten telt,

ondergebracht bij de groote verzamelgroep *Cereus*, maar de bouw der bloem is een geheel aparte en dit is de reden geweest. dat er een afzonderlijk geslacht van gemaakt is, wat reeds door Lemaire is opgemerkt, wiens naam daarom als Lem. achter de naam der soort komt te staan.

De lange, vingerdikke stengels hangen omlaag en dit wijst erop, dat de groeiwijze ook in de natuur een hangende is en dat ze dus evenals de *Phyllo's* en het geslacht *Rhipsalis* op de boomen

Aporocactus flagelliformis Lem.

(Foto W. Eden - Muntendam.)

of langs de rotshellingen groeit. De stengels hebben 10- 12 ribben en de uiteinden zijn gewoonlijk wat roodachtig aangelopen, wat een fraai gezicht oplevert. In het voorjaar verschijnen de helder-

roode bloemen, waar een bundel meeldraden bovenuit komt kijken. Bij kunstmatige bestuiving met een zachtharig penseeltje ontkiemen zich ook bedoornde roode bessen en hieruit kan men zonder veel moeite weer jonge planten kweken. Wil men echter de verzameling wat sneller vermeerderen, dan heeft men niet veel meer te doen, als een overjarige stengel met een scherp mes af te snijden en na een paar dagen in den grond te steken. Vooral in den voorzomer slaan deze stekken zoo goed als steeds aan. Geënt op een stamcereus kan men aardige kroonboompjes ervan kweken, maar wortelecht doen ze het even goed. Het spreekt vanzelf, dat, om den groei te bevorderen men zorgen moet voor voedzame grond. Een weinig vloeimest in den zomer kan, evenals dit bij de Phyllo's het geval is, zeer nuttig werken, en om de zooveel jaar vernieuwt men de grond in haar geheel, terwijl men tevens de dunne loten hier en daar wegsnijdt. Er bestaat een hybride van de Slangcactus met de *Cereus speciosus* en wel de *Cereus Mallisoni*, die eigenlijk *Aporocereus* zou moeten heten. Hoewel ze wat de grootte en kleur betreft achterstaat bij *Cer. speciosus*, heeft ze door haar grootere bloeiwilligheid een voor-sprong en met genoegen zien we ieder jaar in de Rott. Dier-gaarde, waar zich een groot exemplaar dezer soort bevindt, de fraaie bloemen verschijnen.

Behalve de gewone *Slangcactus* bestaat er nog een tweede *Aporocactus* en wel *A. leptophus*, die dunnere leden heeft met 8 ribben, doch die overigens niet zooveel verschilt. We kunnen niet nalaten deze beide soorten warm aan te bevelen en tevens nog eens te herhalen, dat men deze sterke planten in den zomer niet al te zeer verwennen moet, om van een succes verzekerd te zijn. De afgebeelde plant is van de heeren Feenstra en Kliphuis te Sappemeer en ziet er goed uit. Zoo zouden we ze in het bezit van elken liefhebber wenschen.

v. D. H.

KALANCHOË'S.

Een onzer lezers verzocht ons nadere inlichtingen over een plant, die hij onder den naam „Kalanchoë” ontvangen had, doch daaromtrent niets uit de hem ten dienste staande literatuur gewaar kon worden.

Daar de beantwoording der vraag te uitgebreid is om in de

vragenbus te behandelen, grijpen wij deze gelegenheid aan om de *Kalanchoë's* wat uitvoeriger te bespreken. En dit te meer, omdat zij het ten volle waard zijn wat meer onder de aandacht onzer verzamelaars gebracht te worden.

Het geslacht *Kalanchoë* wordt tot de groote familie der Crassulaceae gerekend en is door de vergroeidbladige kroon verwant aan de geslachten *Bryophyllum*, *Cofyledon* en *Echeveria*.

Bij *Cotyledon* en *Echeveria* zijn kelk en kroon 5 deelig, bij *Bryophyllum* en *Kalanchoë* 4 deelig, zoodat de beide laatstgenoemde geslachten het naast aan elkaar verwant zijn. Het voornaamste verschil tusschen beide is, dat de *Bryophyllums* een buikig-opgeblazen kelk hebben, en de *Kalanchoë's* niet.

De naam *Kalánchoë*, door Michel Adanson, een Fransche botanicus (1727 - 1806, naar wien de Apenbroodboom *Adansonia* genoemd is) aan dit geslacht gegeven, is van Chineeschen oorsprong en niet, zooals de meeste geslachtsnamen der planten, aan het Latijn of Grieksch ontleend. De beteekenis van dezen naam is niet met juistheid te zeggen. Uit den Chineeschen naam kunnen wij echter reeds afleiden, dat de vertegenwoordigers van dit geslacht ook in China worden aangetroffen. Men vindt ze vrijwel over geheel tropisch en sub-tropisch Afrika en Azië verspreid, voornamelijk in Kaapland, Egypte, Abyssinië, China en Indië. *Kalanchoë brasiliica* is de eenige soort welke in de nieuwe wereld, (Brazilië) voorkomt.

Het geslacht *Kalanchoë* werd voor het eerst beschreven door Adanson in zijn „Familles des Plantes” Paris 1763 als *Calanchoë*. De Candolle nam deze naam in zijn „Prodromus” (111 pag. 394) over. Persoon schrijft echter *Kalanchoë* (Syn. I 445), Haworth *Kalenchoë* (Syn. 109). Andrieux in Bot. Repos. t. 21 *Vereia* en Wildenow *Verea* Spec. II 471), waartoe dan ook *Bryophyllum calycinum* gerekend wordt (onder den naam *Verea pinnafa* Spgl.).

De voornaamste *Kalanchoë*-soorten zijn: *K. farinacea* Balf. fil., door Isaak B. Balfour op het eiland Socotra ontdekt, in 1897 voor het eerst te Kew uit zaad gekweekt en in 1900 voor het eerst in bloei met 2 c.M. groote gele, van boven roode bloemen, welke tot rijkbloemige tuilen vereenigd zijn. De bloei duurt bijna twee maanden. Stengels, gaafrandige bladeren en bloemstelen zijn met een meelachtig poeder bedekt, vandaar de naam „*farinacea*”, d.i. met meel bestrooid.

K. Cassiopeja Dam. vormt een roset van dikke blauwgroene,

vleezige bladeren met gekartelden rand. Kan 's zomers voor mozaïkperken dienst doen, evenals de Echeveria's. In de kamer gekweekt bloeit zij omstreeks half April met mooie oranjekleurige bloemen.

K. marmorata Bak. werd in 1839 door Petit in Abyssinië ontdekt en als *K. grandiflora* beschreven, wat echter foutief was, daar Wallich reeds een soort uit Oost-Indië met veel kleiner bloemen met dezen naam gedoopt had. Vandaar, dat Baker haar in 1894, toen ze voor het eerst in Europa in den bekenden plantentuin van Hanbury te La Mortola bloeide, den naam *K. marmorata* gaf. Deze benaming is zeer gepast, want door die purperroode vlekken hebben de overigens blauwgroene, elliptisch, kort gesteelde bladeren een gemarmerd uiterlijk. De plant wordt ongeveer een meter lang, groeit eenigszins heesterachtig en eindigt in een tuil 12 cM. lange, witte, bijna buisvormige bloemen, welke in 4 omgeslagen slippen eindigen.

K. grandiflora Wallich behoort in Oost-Indie thuis, waar zij tot een tamelijk hooge halfstruik opgroeit. De stengel is met groote tegenovergestelde, omgekeerd-eironde, blauwgroene, aan den rand gekerfde bladeren bezet. De nog al groote bloemen staan in een dichte tuilvormige bloeiwijze bijeen en zijn groenachtig geel gekleurd.

K. spathulata D. C. (= *Cotyledon spathulata* Poir) behoort in Voor- en Achter-Indië, Java en de warmste streken van China thuis. Het is een half-struik met tegenovergestelde, vleezige eironde-spatelvormige spits toeloopende, gekerfde bladeren. De heldergele bloemen verschijnen midden in den zomer en zijn tot een ijlen tuil verenigd.

K. aegyptiaca D. C. gelijkt veel op *spathulata*, doch heeft een dichter, gedrongen bloeiwijze. De bloemen zijn geel en verschijnen in- Juli en Augustus. Zooals de naam reeds aanduidt, wordt deze soort in Egypte aangetroffen. In de oudere literatuur ziet men ze meestal als *Cotyledon* beschreven (*C. integra* Med. = *C. nudicaule* Vahl = *C. dificiens* Forot.)

K. laciniata D. C. (= *Cotyledon laciniata* L. = *Verea laciniata* W.) komt van tropisch Afrika tot China voor en wordt ook veel op Java en de Molukken aangetroffen. De onderste bladeren zijn zeer diep ingesneden, bijna gedeeld, en eindigen in 3,5 of 7 lange, spitse, grofgetande slippen. De gele bloemen verschijnen in Juli en Augustus en zijn tot eindstandige tuilvormige bloeiwijzen verenigd.

K. crenata Haw. (= *Verea crenata* Spr. = *Cotyledon crenata*

Vent. = *Kalanchoë vera* Pers.) behoort in tropisch Afrika thuis, vormt een één meter hooge struik met groote, vleezige, lange, stompe, grofgekerfde bladeren. De bloemen zijn geel, aan den voet donkerrood en tot een tuilvormige bloeiwijze vereenigd. Doorgaans vindt men deze aan de einden der stengels, doch soms vormen zich in de oksels der bovenste bladeren ook nog kleinere bloeiwijzen.

K. Elizae, in 1903 voor. het eerst door Alwin Berger beschreven, is een slechts 20 cM. hoogwordend plantje uit tropisch Afrika met vleezige, gaafrandige, omgekeerd-eivormige, stomp toegespitste bladeren. De 2 cM. groote, bruinachtig roode bloemen zijn in de oksels der bovenste bladeren tot trosjes vereenigd.

K. flammea Bak, uit Kaapland bloeit in Mei met koraalroode bloemen, welke tot tuilvormige bloeiwijzen vereenigd zijn. Deze soort wordt op buitenplaatsen en door bloemisten dikwijls gekweekt, vandaar, dat men ze in het Handboek over Bloemisterij van S. Bleeker onder de koude-kasplanten beschreven vindt.

Wat de behandeling der *Kalanchoë's* betreft, deze is vrij eenvoudig. Men geve ze een grondmengsel bestaande uit zandige bladaarde met een weinig graszoden grond. Zij verlangen veel zon, 's winters houde men ze tamelijk droog, bij een temperatuur van 6 tot 10 graden Celsius. Ook s' zomers moeten zij niet te veel vocht hebben, doch kunnen ze dan gerust op een beschut plekje buiten worden neergezet. Afgesneden stengeldeelen bewortelen spoedig, terwijl ze zich, behalve uit zaad ook door bladstekken (met een hielte) laten vermeerderen.

G. D. D.

EEN EENVOUDIGE WARME KAS.

Toen ik van een kennis mijn eerste succulenten had ontvangen, zette ik de povere stompjes tezamen in potjes in een bak voor 't raam. En om ze tenvolle van de zon te doen genieten, werd de bak nog wel eens van de eene hoek naar de andere verplaatst. Eens op een slechten dag viel de heele boel op den grond en begreep ik, dat dit zoo niet kon : dat moest anders! . . . Maar hoe?! . . . Een kas in den tuin, dat zou afdoende zijn. Binnen een week was mijn plan gemaakt, hout, voor zoover ik dat niet had, besteld, latten – voor de ruiten – met sponningen geschaafd en toen was de pinkstervacantie juist voldoende lang, om in 't zweet des aanschijns de kas in elkaar te timmeren.

De wanden zijn van hout — dubbel — met turfmolm gevuld. Voor de achter- en zijwanden nam ik pakkistenhout, dat ik uitwendig flink creösote — de ondervinding heeft me geleerd, dat op die wijze behandeld, hout jaren en jaren meegaat en 't is heel goedkoop! In den bovenwand en één zijwand werd glas aangebracht. Ik nam hier dubbeldik glas, dit is wel wat duurder, maar veel steviger en de isolatie is ook beter.

Zoo was de kas dan klaar. . . . ik heb er nog vaak hier en daar aan geprutst, een groote zinken bak werd ingegraven, om steeds water te hebben, dat aan de lucht gestaan heeft en dat eeniger mate op temperatuur is, de tabletten werden beplant en de kijk-lustigen werden uitgenoodigd mijn collectie was al aardig gegroeid. Een bevriend kweeker kwam ook eens kijken, vond, dat 't er goed uitzag, maar bedacht: „Jao noe giet 't nog wel, maor van 't winter, as-'t kolt is, aj 't dan maor holt.”

Ja, dat snapte ik ook wel, nat houden was makkelijk genoeg en als de zon brandde, was 't ook makkelijk genoeg om 't warm te houden, maar als 't vriezen ging. . . .

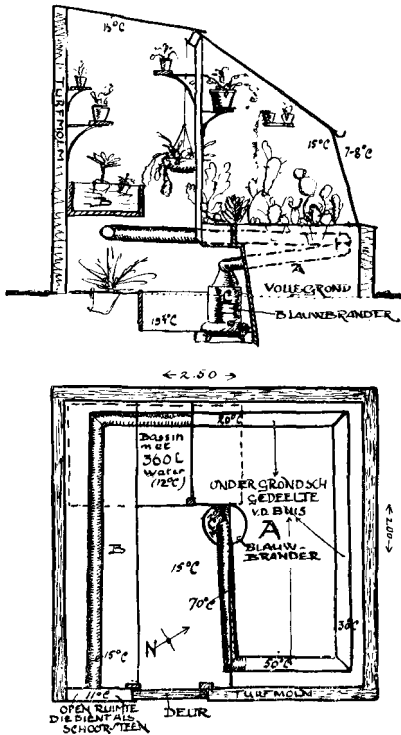
Met een petroleumkachel zou 't wel dooi te houden zijn, maar de verbrandingsgassen zouden in de kas blijven en bij strenge vorst zou 't langs de wanden wel eens gevaarlijk dicht bij 't 0-punt kunnen komen !

Al gauw was 't middel gevonden en in de verlopen maanden met zijn strenge vorst is 't me gebleken, dat 't algeheel afdoende was. Ik liet een loodgieter wat zinken regenbuizen (doorsnede 6 c.M.) pasklaar maken voor mijn kas met kniestukken, zoo dat die buis langs bijna alle wanden liep. Ik groef die buis een eind de grond in. Nu plaatste ik ongeveer in 't midden van de kas een z.g. blauwbrander. Daaroverheen liet ik een plaatijzeren kegel maken die door middel van een plaatijzeren kachelpijp aansloot op de zinken buis, die volgens bijgaande teekening door den vollen grond van A loopen onder tablet B door en die daarna uitmondt in een opengelaten dubbele wand, die dus nu als schoorsteen dient.

Toen ik voor de eerste keer de kachel aanstak, was ik benieuwd hoe 'tgaan zou!!... 't bleek in orde, de trek was juist, van walm in normale gevallen geen sprake, de verwarming van de kas mooi regelmatig. Cijfers in de teekening geven de warmteverdeeling van het uitwendige van de buis aan en zooals men ziet is de warmte-opname geleidelijk en zeer voldoende.

't Bleek, dat bij harder stoken, zooals noodig was bij de strenge

vorst, die we midden December j.l. hadden, de buis niet heelemaal nauwsluitend moest passen op de kachel, maar dat er een opening van eenige centimeters noodig was om algeheele verbranding te verkrijgen en dus roeten te voorkomen. Al naar harder gestookt

moest worden, moest de afstand tusschen kachel en kegelvormigstuk van de buis grooter worden. Bij 't laagste branden noch bij 't hoogste branden van de blauwbrander kon men iets ruiken van de lucht, die bijna altijd petroleumkachels vergezelt, vooral als ze laag branden. Bovendien krijgt men op deze wijze een prachtige geleidelijke verversching van de lucht in de kas, de verbrande lucht wordt afgevoerd en daarvoor is dus een toetreden van verse lucht noodig ; hierdoor ook zal ongetwijfeld veroorzaakt zijn de lekkere frissche atmosfeer, die er in mijn kas was.

Bij de strengste vorst is de temperatuur in de kas niet lager geweest dan 10° C., wat voor verschillende soorten cactussen wel wat hoog is maar. . . . voor alle

zekerheid . . . je kan toch nooit weten, tegen de wanden is de temperatuur nooit lager geweest dan 7° C.

Met de Kerstmis ging ik 3 weken buitenlands en een vriend zorgde voor de kas. Ook hij was opgetogen over 't prachtig functioneeren van de verwarming.. . tot op een goede of liever kwade dag de boel misliep! Ik had vergeten hem te wijzen op de bovenvermelde noodzakelijke ruimte tusschen de kachel en 't begin van de buis,. . en alles zat onder de roet, alles en alles was zwart. Ik zat veel te ver weg, om eens even een kijkje te nemen en toen hebben ze zich gered door de kachel, vrij van de pijp, te laten branden. . . . wat mij evenwel eenige niet-succulente planten kostte.

Tenslotte iets over de kosten. De kas zelf heeft mij alles bijeen

nog geen 40 gulden gekost — ik had evenwel vrij veel pakkisten-hout, dat ik tegen ± 10 cent per M^2 . gekocht had. Ook wat de verwarming betreft zijn de kosten laag — lager dan mijn kennissen evenals ik verwachtte. Bij de strengste vorst verbrandt de kachel nog niet heelemaal 2 L. petroleum, dus nog geen **28** cent en dat, om bij een buitentemperatuur, die nauwelijks boven $10''$ C. onder 0 kwam, tot $\pm 10''$ C. boven 0 te verwarmen.

Bij temperaturen om 't vriespunt tot $4''$ C. verbrand ik nog geen Liter dus voor een 10 - 12 cent per dag. Nu de temperatuur overdag tot $\pm 10''$ C. komt, stook ik alleen 's nachts, wat dus de kosten nog weer verkleint.

Uit de enkele maten, die ik in de teekening geef, kan men conclusies trekken voor zich zelf. Ik was door de aanwezigheid van een kippenhok aan bepaalde maten gebonden. . . . één ding, als ik 't weer moet doen maak ik hem wat grooter. De NW. en de NO. wand zijn geheel van hout opgetrokken, de ZO. wand bestaat half uit glas, ik had hem natuurlijk graag heelemaal uit glas gehad maar dat ging in mijn geval niet. Ik hoop, met deze proefneming, andere liefhebbers van succulenten, die een kas te duur vonden of meer koesteren voor een petroleum-verwarming, den weg gewezen te hebben voor een goedkoope warme kas.

Zwolle, Februari 1928.

J. H. **WILLY VAN DIJK**.

EEN CACTUS-INVASIE IN AUSTRALIË.

De schade voor den landbouw. Geslaagde bestrijding.

De cactus-soort *Opuntia*, de „prickly pear” van de Amerikanen die haar vruchten eten, was als sierplant naar Australië overgebracht en is daar verwilderd. Zij vond er een bodem en klimaat dat haar zoo bevorderlijk was, dat zij groote uitgestrektheden in het binnenland van Queensland ongeschikt voor den landbouw heeft gemaakt en daarna is zij ook in Nieuw-Zuid-Wales binnengedrongen. Men heeft berekend, dat zij zich elk jaar over een millioen acres (1 acre = 3915 M^2 .) verspreidde.

De Queenslandsche regeering heeft om het kwaad te bestrijden een Prickly Pear Land Commission ingesteld, nadat honderden kolonisten door de *Opuntia* de bebouwing van hun grond hadden moeten opgeven. Een tijd lang leek de toestand zoo hopeloos, dat

het geheele continent door de *Opuntia* overweldigd scheen te zullen worden.

Nu heeft de wetenschap eindelijk uitkomst gebracht. Men heeft de bladeren van de cactussen deels met vergif ingespoten, anderdeels de cochenille (de scharlakenluis) erop uitgezet. Dit insect heeft zich ongelooflijk snel op de cactussen voortgeteeld en men meent nu eindelijk het kwaad baas te zijn.

De commissie heeft voor het eerst kunnen rapporteeren dat de voortwoekering van de *Opuntia* gestuit is en „het tij begint terug te loopen”.

Voor de uitroeiing van de cactus is, sedert de commissie haar werk begon, ruim f 500,000 besteed, afgescheiden van de kosten van de verdeeling van 12,300 kisten met cochenillen, die de commissie aan landbouwers en districtsautoriteiten heeft verschaft.

N. R. Ct.

HET GEBRUIK VAN OUDE BLOEMPOTTEN.

Nu de tijd van verplanten weer aanstaande is, kan het zijn nut hebben een paar regels aan het gebruik van oude of gebruikte bloempotten te wijden. Gebruikte bloempotten krijgen wij bij het verplanten, doordat de oude pot door een nieuwe vervangen wordt. Maar ook, doordat gedurende den winter altijd enkele planten bezwijken. Niet zelden gebeurt het, dat zulke planten tengevolge van ziekte of ongedierte gestorven zijn en evenzeer kan bij het verpotten van oude planten blijken, dat de aarde geheel verzuurd en de wortels ziek geworden waren. Wanneer men zulke potten zonder voorzorgsmaatregelen direct zoo maar weer gebruikt, loopt men groote kans, dat de nieuwe aarde eveneens spoedig wordt aangetast en ook de wortels der pas verpotte plant ziek worden. Grondig reinigen van oude potten is, om besmetting door zwammen of eieren van ongedierte te voorkomen, een eerste eisch. Met nadruk wijzen wij er op, dat dit reinigen nooit nauwgezet genoeg kan plaats hebben. Het meest radicale zou zijn de gebruikte potten weer eenigen tijd in den gloeiend heeten oven van den pottenbakker te zetten, doch hiervoor zal bij de meesten de gelegenheid wel ontbreken. Een andere methode is de potten een poos in een heeten kachel te houden, zoodat zij goed kunnen uitgloeien. Met de tang kan men ze gemakkelijk uit den kachel nemen, waarna men ze op een plank zet om af te koelen. De afkoeling

mag niet te snel plaats hebben en ook mogen de potten niet op een tochtige plaats afkoelen, want dan springen ze. Na het afkoelen kan men ze met koud water verder nareinigen. Het uitgloeien heeft dit voordeel, dat de poriën, welke bij gebruikte potten meestal geheel verstopt zijn, weer open gaan. En men weet, hoe poreuzer een pot is, des te bruikbaar is ze. Het uitgloeien is echter nogal een omslachtig werk, ongeacht dat menige potje door te snelle verhitting of afkoeling zal springen.

Gemakkelijk en eveneens goed afdoende is de volgende manier: men legt de gebruikte potten eerst een paar dagen in sterk kalkwater, zoodanig, dat ze geheel onder gedompeld zijn. Zwammen en kiemen van ongedierte worden dan wel gedood en ook het vuil uit de poriën laat los. Daarna begiet men de potten terdege van buiten en van binnen met kokend water, waarna men ze met een stijven boender of handschrobber van alle onzuiverheid reinigt. Wij herhalen echter: het schoonmaken moet met de uiterste nauwgezetheid plaats hebben. Men doe het dus op z'n gemak eenigen tijd vóór het verplanten, want als men het nog doen moet als de verpottijd aangebroken is, dan heeft het veelal te overhaast plaats en gebeurt het niet nauwgezet.

G. D. D.

OP DEN UITKIJK.

We ontvingen van Prof. Kurt Dint er een publicatie van zijn hand, getiteld „*Sudwestafrikanische Lithopsarten*”. In klein bestek (18 pag.) geeft de geleerde schrijver een overzicht der groeiplaatsen van deze „mimicries” in Z.-W.-Afrika, vertelt verschillende bijzonderheden over bodemgesteldheid en klimaat, hoe de planten aangepast zijn aan de (ongunstige!) klimatologische verhoudingen in deze streek (waaronder de vensterbladstructuur, die hij uitvoerig behandelt), voorts merkt hij een en ander op omtrent de cultuur dezer gewassen in midden-Europa en eindigt met de beschrijvingen van 8 nieuwe soorten. – 20 fraaie photo's op natuurlijke grootte verluchten den tekst. Laten we een paar interessante bijzonderheden uit deze verhandeling aanhalen.

Het bladpaar van een jonge, nog ongedeerde, doch reeds bloei-bare plant kan een 10 X zoo groot volumen hebben als de blad-paren of corpuscula van een oeroude zode, welke bezig is langzaam af te sterven. De grootte blijkt dus bij heel oude planten af te

nemen, een Seniliteitsverschijnsel dus! Wat een *Lithops* aan zon en droge warmte kan verdragen is werkelijk enorm! Een thermometer gestoken in het blad van *L. pseudotruncatella* gaf een temperatuur aan van. . . . 56,2° C., terwijl de steenachtige grond om de plant slechts enkele 10de graden warmer was!

De opperhuid van een in het wild groeiende plant toont een duidelijk verschil met die der zelfde soort, welke eenige jaren in Europa in cultuur is geweest: de vensterzijde wordt bij de planten in cultuurstaat gladder, de opperhuid wordt zachter en meer doorschijnend. (De in dit boekje afgebeelde *L. fulviceps* onderscheidt zich door haar oneffen bovenzijde van de in den vorigen jaargang van „Succ.” op pag. 50 gereproduceerde teekening der zelfde soort.)

Deze publicatie wordt uitgegeven en gratis verspreid door de firma R. Graessner. Spezialgeschäft für Kakteen u. sukk. Pflanzen, te Perleberg. Achterin vinden we een prijslijst voor 1928 van *Mesembr.* zaden en -planten, waaronder van gloednieuwe soorten, benevens nog een paar pagina's met interessante afbeeldingen.

Het geheel ziet er goed verzorgd uit.

We hebben een aantal exemplaren dezer uitgave laten komen. Wie in deze planten belang stelt en dit zeer lezenswaardige boekje wenscht te bezitten schrijve dus even een briefkaartje aan ondergeteekende. Toezending franco p. o. !

M. KARSTEN.

PRIJSCOURANTEN.

Fr. De Laet. Catalogue General 1928.

Met het lengen der dagen begint ook de Cactus-liefhebber weer te herleven. De eerste voorbereidselen voor het komende seizoen worden reeds genomen, nieuwe plannen ontworpen en verlanglijstjes in gereedheid gebracht. Want elk voorjaar moeten wij toch onze collecties met enkele nieuwigheden uitbreiden. Bij andere liefhebbers hebben wij een vorigen zomer iets moois gezien, uit de dezen winter bestudeerde boeken maakten wij eenige aantekeningen van aanbevolen soorten. - En nu komt als welkom aankondiger van al dat nieuwe en schoone, waarnaar het liefhebbershart met zooveel verlangen uitziet, de prijscourant van den heer F. de Laet te *Contich* bij Antwerpen.

Aanbevelen behoeven bij dezen catalogus niet, daarvoor is de

kwekerij van den heer De Laet ons allen te bekend. Wij weten, dat deze kwekerij de grootste en de best gesorteerde der wereld is, wij weten ook, dat uitsluitend kernegezonde en zuiver op naam gestelde planten worden afgeleverd, terwijl al de in den catalogus aangeboden soorten ook werkelijk voorradig zijn, buitengewone omstandigheden voorbehouden. Niemand zal dus, door zijn bestellingen aan den heer De Laet op te dragen, teleurgesteld uitkomen.

Om het overzicht gemakkelijker te maken, zijn de importplanten, waarvoor sommigen een speciale voorliefde hebben, in een afzonderlijke rubriek ondergebracht.

Bijzondere vermelding verdient, zulks mede in verband met de interessante artikelen reeks van Mej. Kar sten, het groot sortiment *Mesembrianthemums*, dat door den heer De Laet wordt aangeboden. De allernieuwste snufjes hiervan worden genoteerd tegen zeer billijke prijzen.

G.D.D.

MEDEDEELINGEN.

De Verloting.

Onze wensch is in vervulling gekomen, werkelijk is de brievenbus bijna te klein gebleken voor alle aanvragen, want we zijn aan de 400 toe. Maar wat nu.

Spontaan hebben de leden hunne aanvragen ingezonden en hierbij gedemonstreerd dat ze deze gelegenheid hebben willen aangrijpen om ons financieel te steunen.

Bij het ter perse gaan van het Februari nummer was ons medegedeeld, dat *de opbrengst der loten* het bedrag van f 100.- niet mocht overschrijden, vandaar dat wij zoo'n belachelijk groote winstkans hebben moeten geven. Nu de goedkeuring is afgekomen blijkt dat *de waarde der prijzen* niet grooter dan f 100.- mag zijn en wij toestemming hebben om 400 loten uit te geven.

Daar de prijs voor een plant zeer betrekkelijk is, hebben wij besloten 90 planten beschikbaar te stellen, en van de aan ons verleende toestemming, om 400 loten uit te geven, gebruik te maken.

Weliswaar is de kans om een prijs te winnen kleiner geworden, doch wij zijn er van overtuigd dat de meeste aanvragers deze

maatregel van het bestuur zullen toejuichen en aan onderstaand verzoek zullen willen voldoen.

Vóór 12 Maart as. stort iedere aanvrager het bedrag der ontvangsten loten op girorekening N°. 133550 van Penningmeester der Ned. Vereenig. van Vetplantenverzamelaars te Rotterdam.

De trekking is bepaald op 15 Maart 1928.

Laat de geringere kans geen der aanvragers weerhouden aan bovenstaand verzoek te voldoen.

Wij wachten af, maar zijn optimistisch gestemd.

HET BESTUUR.

Door plaatsgebrek moesten verschillende artikelen tot een volgend nummer blij ven liggen.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

2de Jaarfeest van de kring Amsterdam van de Ned. Vereeniging van Vetplantenverzamelaars.

Op ons 2de Jaarfeest was de Heer Ed. Becht uit den Haag zoo vriendelijk om dit feest op te luisteren door het vertoonen van een pracht serie lantaarnplaatjes.

Alvorens daartoe over te gaan hield de Heer Ed. Becht een inleiding over het fotografeeren van planten.

Om niet in herhalingen te treden wordt verwezen naar het verslag van de afd. den Haag, voorkomende in No. 12, jaargang 27, waarin alle bijzonderheden te vinden zijn omtrent het fotografeeren.

Alleen willen wij nog even de nadruk leggen op de belangrijkheid van de achtergronden van de te maken foto. Spreker liet enkele voorbeelden zien van zeer goed geslaagde en minder geslaagde, wat betreft de achtergrond. Men rekene daar dus op.

De gestelde vraag, waarom fotografeeren we planten, werd beantwoord door: niet als souvenir, maar om de schoonheid van een plant vast te leggen.

En die kunst heeft de Heer Ed. Becht getoond te verstaan. Van-de eerste tot de laatste foto was een onafgebroken rij van pracht platen, welke niet nalieten een goede indruk achter te laten van de bloemenweelde van onze cactussen en vetplanten.

Alle geslachten waren vertegenwoordigd zooals Mam., Echinocactus, Cereus, Echinocereus, Echinopsis. enz.

In 't bijzonder willen we nog even stilstaan bij een van de laatste foto's, welke spreker beschouwde als een van de best geslaagde uit de verzameling. Het was werkelijk een lust voor de degen witten Phylbloem te aanschouwen.

Een welverdiend applaus beloonde de Heer Becht voor zijn interessante lezing,

waarna de Voorzitter met eenige waardeerende woorden den spreker hartelijk dank betuigde.

Wij kunnen andere kringen ten zeerste aanraden ook eens een poging te wagen om de Heer Ed. Bec h t in hun midden te krijgen, zij zullen er zeker geen spijt van hebben.

H. WITTE, *Secretaris*,

Kring Amsterdam en Omstreken.

Vergadering op Maandag 12 Maart in Gebouw „Koningin Wilhelmina”, Prinsen-gracht 1015, Amsterdam.

Agenda :

1. Opening. 2. Jaarverslag *Secr. en* Penningm. 3. Verslag van de afgevaardigde op de Alg. Vergadering. 4. Pauze. 5. Causerie van den Heer H. Klein over Mam. Bocasana en Mam. Kunziana. 6. Rondvraag en Sluiting.

Voortaan zal op elke vergadering steeds eenigen tijd worden besteed voor het behandelen van enkele planten omtrent herkomst, de grond, de kenmerken, overeenkomst met andere soorten, bloeiwijze, bevruchting, enz. enz.

Ditmaal is het de Heer Klein die daarvan enkele bijzonderheden zal vertellen.

Bij een firma in Gouda zijn potjes besteld in de maten $8\frac{1}{2}$, 7 en 5 c.M., welke op de vergadering tegen den kostenden prijs worden verkocht. Wie zaaipannen noodig heeft geve dit even op, dan worden ze gezamenlijk besteld.

H. WITTE, *Secretaris*,

Orteliusstraat 187.

RUILRUBRIEK.

Gevraagd: No. 2 van den Sen jaargang (1926) door Mevrouw F.C. L. Hoen-Borcherding te Glimmen bij Groningen.

Aangeboden : door P. A. Jonker, Julianaplein 9. Amersfoort : 1-2 zwarte valkensierduiven, *zeer* mooie raszuivere exemplaren, in ruil tegen Cactussen.

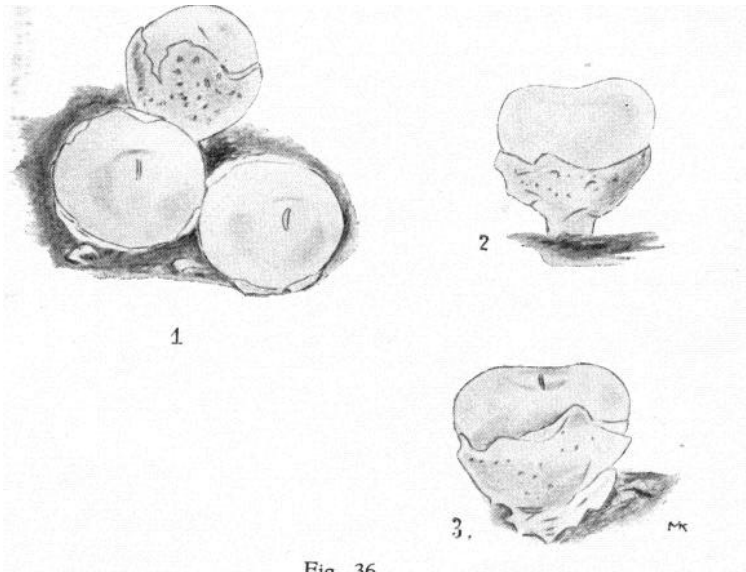
Aanbieding Krabbendam. De heer Krabbendam te Drumpt bij Tiel bericht ons, dat zijn Phyllocactus zaden alle verdeeld zijn.

 „SUCCULENTA” MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.		
Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. Prof. A. M. SPRENGER. Girorekening No. 133550 - ROTTERDAM.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, <i>Voorzitter</i>, Hilversum, van Ostadelaan 23 ; Mej. M. C. KARSTEN, <i>Secretaresse</i>, Terborg; J. M. VAN DEN HOUTEN, <i>Penningmeester</i>, Rotterdam, Mathenesserlaan 364 ; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; Prof. A. M. SPRENGER, Wageningen, Hoogstraat 4.		

HOOGSUCCULENTE MESEMBRIANTHEMA (14).

B-b-2.*C. globosum* N. E. Br.,

N. E. Brown in Gard. Chron. 1922, vol. LXXI, p. 231,
M. Karsten in Onze Tuinen 1926, 20ste jaarg., p. 508 m. fig.
— Syn.: *M. globosum* N. E. Brown in Kew Bull. 1913, p. 119.

C. globosum N. E. Br.

Nat. grootte.

Kew, 1923.

Corpuscula tot 20 m.M. lang, 17-19 m.M. in diameter, omgekeerd-kegelvormig — bolvormig, centrale spleet in ondiepe in-deuking, 3-4 m.M. lang, dof lichtgroen (zone om spleet *iets* donkerder getint). Bloemkroon rose met witte buis.

Klein Namaqualand : 3 mijl ten W. van Garies, Pillans ! Pearson, no. 5582!

De hierbij afgebeelde plant (zie fzg. 36) in bezit van Kew is afkomstig van de *P. Sladen Mem. Expedition 1)* in 1911 (no. 47).

Verder vond ik in Kew nog een paar planten dezer soort gezonden door Mr. Elwes in 1922 (no. 110).

Herbarium hort. kew.

C. globosum: 1. Een zeer goed geconserveerde plant + bloem, waaraan valt op te merken een goed ontwikkeld 3 c.M. lang stammetje, manchetvormig omhuld door de afgestorven resten van vorige bladparen, voorts wat het generatief gedeelte aangaat een duidelijke, 4-slippige kelk. Herkomst niet vermeld, doch zeer waarschijnlijk van materiaal verzameld op de *P. Sladen Mem. Exp. 2*. Bloem en stijlen, waarbij geen aantekeningen. 3. Twee bloemen afkomstig van planten in de collectie van N. E. Brown en ontvangen in herb. 23 Oct. 1913 en 12 Oct. 1916.

C. subrisum N. E. Br.,

N. E. Brown in Gard. Chron. 1922, vol. LXXI, p. 231, M. Karsten in Onze Tuinen 1926, 20ste j.g., p. 509 m. fig. - *Syn.*: *M. subrisum* N. E. Brown in Journ. Linn. Soc. Bot., vol. XLV, p. 100 (1920).

Corpuscula 20-25 m.M. lang, 14-16 m.M. in diameter, omgekeerd-kegelvormig, afgeknot, centrale spleet 4-5 m.M. lang, zeer licht grijsgroen (bijna wit), volkomen ongestippeld.

Bloemen onbekend.

Van Rhynsdorp Division: op een heuveltop bij Atties, Pearso n. n°. 5466.

Op fig. 37 zien we een specimen uit de Kew-collectie en evenals de voorgaande afkomstig van de *P. Sladen Mem. Exped.* in 1911 (no. 47).

1) *Percy Sladen Memorial Expedition to the Orange-River 1910-1911*, onder leiding van Prof. H. H. W. Pearson.

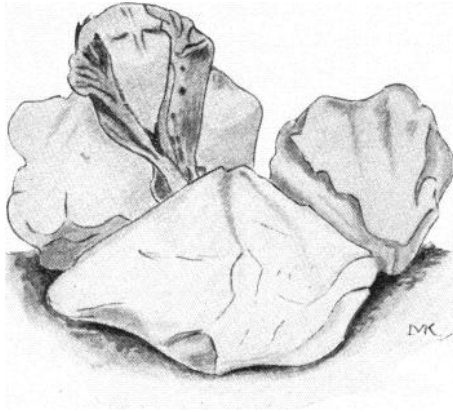

Fig. 37.

C. subrisum N. E. Br.

Nat. grootte.

Kew, 1924.

C. Wettsteinii N. E. Br.,

N. E. Brown in Gard. Chron. 1926, vol. LXXIX, p. 12. —
Syn.: *M. Wettsteinii* Berger, Mesembr., p.p. 285, 288, fig. 65 II
 (1908), Schlechter in Engl. Jahrb., vol. 45, p. 229; M. Karsten
 in Onze Tuinen 1923, 17de j.g., p. 514 m. fig., Schwantes in
 Gartenschönheit 1925, Jahrg. 6, p.p. 35-36 m. 2 fig.: *M. trun-*
catellum Othmer in Gartenwelt, vol.
 11, p. 301, m. fig. (1907). niet van
 Haworth.

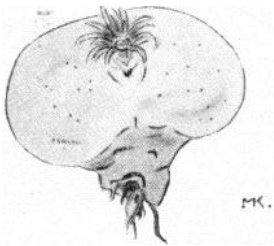

Fig. 38.

C. Wettsteinii N. E. Br.

Nat. grootte.

1923.

Corpuscula 15-20 m.M. hoog en 20-30
 m.M. in diameter, breed omgekeerd-kegel-
 vormig, bovenzijde afgeplat, iets over de
 zijden heenhangend, bleek blauwachtig-
 groen, soms meer blauwgroen, flauw don-
 kergroen gestippeld.

Bloemkroon 20-30 m.M. in diameter,
 zich overdag ontplooiend, petalen schitte-
 rend magentarood, buis witachtig.

Klein Namaqualand : juiste vindplaats onbekend, verzameld door
 Miss Phillimore!

In Kew noch in Edinburgh Bot. Gardens was deze soort te vinden.

C. Wettsteinii wordt makkelijk verwisseld met een andere species

dezer groep, n.l. *C. Pearsonii* N. E. Br. De laatste is echter geheel ongestippeld en voorzien van een krans van gele stamino-diën of valsche meeldraden aan den mond der kroonbuis.

De hierbij gereproduceerde teekening is naar een bloeiende plant, die ik in den herfst van '23 van Dr. Schwantes ontving. De bloem is beneden de normale grootte en in een half verwelkte toestand.

C. minutum N. E. Br.,

N. E. Brown in Gard. Chron. 1922, vol. LXXI, p. 231. — *Syn.*: *M. minutum* Haworth in Misc., p. 21 (1803). Synops., p. 202 (1812) en Rev., p. 82 (1821), Sims in Bot. Mag., t. 1376 m. fig., D. C. in Prodr. (v. III) p. 417 (1828). Sonder in Fl. cap. II p. 392; *M. thecatum* N. E. Brown in Bot. Mag., t. 8595 A (1915).

Fig. 39. "

C. minutum N. E. Br.

Nat. grootte.

Kew, 1924.

Corpuscula van zodevormigen groei, 10-11 m.M. lang en 6-10 m.M. in diameter, omgekeerd-kegelvormig, van boven gezien cirkelrond of elliptisch, aan de bovenzijde een weinig ingedeukt, grijs - iets blauwachtiggroen, gewoonlijk ongestippeld, soms echter bezet met kleine, donkergroene stippen (zie fig. 39).

Bloemkroon $1\frac{1}{2}$ —2 c.M. in diameter, schitterend purperrood, zich overdag ontplooiend.

Karoo bij de Gamkarivier, Ze y er ! Laingsburg Division : bij Laingsburg, Marloth ! Van Rhynsdorp Division : bij Van Rhynsdorp, Mrs. E. Rood ! ten Z. van Bakhuis, Pearson, n°. 5470 ! Noordelijke berghellingen bij Stinkfontein, Sladen no. 5574 !

De hierbij afgebeelde plant (zie fig. 39) stelt niet de typevorm voor, daar de corpuscula bezaaid zijn met kleine, donkere stippen. Deze afwijking komt bij nog een paar soorten dezer groep zoo nu en dan voor, o.a. bij *C. saxetanum* N. E. Br.

C. minutum is gekenmerkt door een krachtige stamontwikkeling. De $\pm$ 2 c.M. lange stammetjes zijn geheel bekleed met de resten van vorige bladparen, zijn als het ware omhuld door een aantal half ineengeschoven manchetten !

De soortnaam thecatum duidt op deze omhulling : theca = bekervormig huisje.

De teekening is naar een in Kew onder den naam *M. fhecafum* gekweekt exemplaar, dat afkomstig is uit de collectie van Mr. Elisha (no. 68). Verder vond ik in Kew nog een paar planten, ontvangen van Mr. Elwes in 1922 (n°. 110, geëtiketteerd als *fhecafum*) en van Mr. Mallett in 1925 (no. 561, *C. minufum*).

Herbarium hort. kew.

C. minufum : 1. Plant ontvangen van N. E. Brown 10 Oct. 1900. 2. Exemplaar afkomstig van de Cambridge Botanie Garden en ontvangen in herb. 5 April 1911. 3. Plant met bloem afkomstig van de *P. Sladen Mem, Exp.*, ontvangen in herb. 9 Dec. 1912. 4. Gedeelte van een zode, verzameld door Mrs. E. Rood bij Van Rhynsdorp 2 Aug. 1924. 5. Een paar zoden geëtiketteerd als *M. fhecafum*, verzameld door Pearson ten Z. van Bakhuis en gezonden aan de R. Gardens te Kew; ontvangen in herb. 19 Sept. 1914.

C. saxetanum N. E. Br.,

N. E. Brown in Gard. Chron. 1922, vol. LXXI, pag. 261 en 1925, vol. LXXVIII, p. 500 — *Syn.*: *M. saxetanum* N. E. Brown in Journ. Linn. Soc. Bot., vol. XLV, p. 99 (1920) ; *M. fimbriatum* "Marloth in Trans. Roy. Soc. South. Afr., vol. 1, p. 406 (niet van Sonder!); *M. Boehmerianum* Dinter in Fedde, Repert. spec. nov., Beihefte, Bd. XXIII, p. 38 (1923).

Corpuscula zeer talrijk, dichte zoden vormend, 4-6 m.M. lang, 2½—5 m.M. dik, omgekeerd-kegelvormig, bovenzijde convex met 1 m.M. diepe, centrale spleet, groen, soms iets roodachtig getint, gewoonlijk ongestippeld.

Bloemkroon 6-7 m.M. in diameter, zuiver wit of iets rose getint.

Groot Namaqualand : in rotsspleten bij Angra Pequena, Marloth, no. 4676! Pole Evans, no. 1788! Koviesbergen, Dinter, n°. 3748!

De Kew-collectie bevatte enkele exemplaren dezer kleine Conophytumsoort, n.l. een paar zoden gezonden in 1919 door Dr. Pole Evans (no. 242) en eenigen door Mr. Mallett in 1925 (no. 561). Ik trof deze planten niet op hun voordeeligst aan daar ze, in rusttoestand verkeerend (Juli 1926) bijna geheel door oude bladresten omhuld waren.

Op bijstaande photo (fig. 40), genomen in de kweekrij van den heer de Laet, zien we eenige kleine zoden waarvan de afzonderlijke planten basaal schedevormig omhuld zijn door witte, papierachtige vliezen.

Fig. 40.

C. saxetanum N. E. Br.

Nat. grootte.

Photo Fr, de Laet.

Herbarium hort. kew.

C. saxetanum: Meerdere exemplaren, verzameld door Dr. Marloth. bij Angra Pequena (dichtbij Lüderitzbaai). Ontvangen in herb. 9 Juni 1909.

Dr. Pole Evans trof deze soort zeer waarschijnlijk op de zelfde plaats aan waar ze het eerst door Dr. Marloth gevonden was. Hij schreef over deze vindplaats aan Mr. Brown :

„rocky hills in the vicinity of Luderitzbucht, collected by myself in Aug. 28 last (1919).”

Hij zond van het hier gevonden materiaal een paar exemplaren aan Mr. Brown als *M. fimbriatum*.

(Wordt vervolgd).

M. KARSTEN.

VERZAMELPECH.

Na een langen winter, die ons eenige hevige vorstnachten bracht, waarbij zoo hier en daar nog al eens een aardig plantje verloren ging, scheen het milde voorjaar gekomen. 's Nachts vroor het nog wel een weinig, maar overdag scheen het zonnetje zoo warm en zoo hel, dat de succulenten weer uit de winterbewaarpplaatsen werden weggehaald. Op een zonnigen voormiddag eens met een weinig lauw water besproeid, kon men na een paar dagen al zien, dat zij zich gereed maakten den groei te hervatten. In 't hart der plant kwamen bij vele Cactussen reeds de nieuwe doornbundeltjes voor den dag. De matte kleur van andere soorten verdween, om plaats te maken voor een fleurig groen, het teeken, dat de planten weer begonnen te ontwaken. Het was, als rekten zij zich de leden eens uit na een langen winternacht. Het was, als bracht de eerste dronk van het levenwekkende water nieuwe kracht en nieuwe energie.

En als de vetplantenverzamelaar dit aanschouwde dan begon zijn liefhebbershart sneller te kloppen, dan vervulde het hem met nieuwe hoop en nieuwe lust. . . . Tot, nà een veertiendaagsche periode van mooi weer op 10 Maart de strenge wintervorst, die wij reeds zoo ver weg waanden, plotseling al onze zoete droomen wreed verstoorde. Wat hebben bij sommige liefhebbers de planten het hard te verantwoorden gehad! Wat zullen er zoo hier en daar een offers gevallen zijn! Weg is de hoop! . . . weg ook de lust? . .

Moed gehouden! Desnoods van voren aan begonnen met verzamelen, als Uw pech zoo groot was, dat alles U ontviel, Misschien heeft de tegenspoed U dan ook nog iets geleerd, want door schade wordt men wijs! Geleerd, dat men geen teere en zeldzame planten kweeken moet wanneer men daarvoor geen geschikte plaats heeft. Geleerd, dat de keuze der planten zich behoort aan te sluiten bij de plaats welke men ze geven kan. Dan alleen zal men de minste pech en het meeste genoegen hebben.

G. D. D.

PRIJSCOURANTEN.

FRIEDRJCH ADOLPH HAAGE JUN.

Kateen Reisverzeichnis 1928.

De 108e jaargang van bovengenoemde prijscourant ligt voor ons. Wanneer men ze vergelijkt met die welke een tien- of twintig

jaren geleden verschenen, dan is er de laatste paar jaren een merkwaardige vooruitgang waar te nemen. In keurig omslag, met op den voorkant een gekleurde afbeelding van eenige bloeiende zeldzame Cactussen en op den achterkant een kleurplaat van *Stapelia gigantea*, doet het uiterlijk reeds vriendelijk aan. Ook van binnen ziet deze prijscourant er goed verzorgd uit. Op het kunstdruk-papier komen de fraaie foto's goed tot haar recht. Bijzondere vermelding verdient de afbeelding op blad 223 van twee oude *Echinopsis Eyziesii*, reuzen exemplaren, bijna zoo groot als een volwassen persoon, aan den top overdekt met bloemen, blijkens het onderschrift 58 in getal. Verder het portret van den ook bij ons door zijn „Praktischer Leitfaden“ zeer bekenden W. O. Rö t her met zijn echtgenoot te midden zijner planten.

Evenals de beide voorgaande prijscouranten, is ook hier, naast de benaming der Cactussen volgens Sc hum ann ook weer de nomenclatuur volgens Brit t o n en Rose bijgevoegd, wat aan de prijscourant een blijvende waarde geeft. Nieuw, en zeer practisch, zijn de teekens welke achter elke plant vermeld staan, waaraan men direct zien kan, in welk deel van Amerika de plant inheemsch is, of ze volle zon of iets schaduw verlangt, of ze veel of weinig water moet hebben en bij welke temperatuur men ze in den winter het beste overhoudt. Door cijfers is verder het grondmengsel en door letters de, kleur der bloemen aangegeven. Hierdoor is deze prijscourant een waardevolle handleiding geworden, waarin men met één oogopslag alles vinden kan wat men noodig heeft te weten om de Cactussen te verzorgen zooals het behoort.

G. D. D.

VERSLAG DER ALGEMEENE VERGADERING OP 28 JANUARI 1928 TE UTRECHT, GEBOUW VOOR K. EN W.

Aanwezig het bestuur op één na - Prof. Sprenger was door ongesteldheid verhinderd de vergadering bij te wonen - en een 20 tal leden. Om half 4 werd de Vergadering door den Voorzitter, den Heer Chr. de Ringh, geopend. In zijn openingswoord memoreerde hij de belangrijkste feiten uit het leven der N. V. v. V. gedurende het jaar 1927 (Nieuwe Statuten, Kon. Goedk., besluit tot verandering van drukker).

Aan de orde is dan het lezen der Notulen der vorige ledenvergadering (28 Mei 1927). Door den Voorzitter werd echter voorgesteld om deze wegens den beperkten tijd niet te doen op-lezen en maar dadelijk voor gezien te teekenen. De vergadering ging hiermede accoord.

Daar er geen ingekomen stukken waren kon toen dadelijk overgegaan worden tot punt 4 der agenda en werd door de Secretaresse het jaarverslag uitgebracht. Daarna gaf de Penningmeester den aanwezigen een kijkje op den financieelen toestand der Vereeniging gedurende '27. Ondanks de verhoogde uitgaven kon de begrooting kloppend gemaakt worden en was er nog een batig saldo te boeken.

De verkiezing van bestuursleden wegens periodiek aftreden van Voorzitter en Penningmeester (punt 6 der agenda) ging niet door, daar er geen kandidaten opgegeven waren. De H.H. de Ringh en v. d. Houten zijn aldus herkozen.

Punt 7, benoeming leden der kascommissie. Als zoodanig werden voorgedragen en benoemd de H.H. van Romunde en Wagenaar en van de oude commissie de Heer te Winkel.

Hierop werd door den Penningmeester de begrooting 1928 behandeld. Door de meerdere drukkosten van „Succulenta” is dit jaar zuinigheid geboden.

Om een voorbeeld te noemen, de ledenlijst met catalogus, een uitgave. die we het vorig jaar niet hadden, kostte de Vereeniging f 160.— behalve de verzending !

Voor verdere cijfers zie men het financieel verslag in dit nummer. Om hierin tegemoet te komen werd door een der leden een kleine contributieverhoging voorgesteld. Dit werd echter door het bestuur en het meerendeel der aanwezige leden niet wenschelijk geacht. De Heer Verbeek Wolthuys kwam met een beter voorstel voor den dag, n.l. om van redactiewege een oproep om vrijwillige contributieverhoging in „Succ.” te plaatsen. Dit voorstel werd algemeen toegejuicht. Nog tijdens de vergadering werd door den Heer Duurs ma met een der leden overeengekomen dat deze voor „Succ.” zulk een oproep zou samenstellen.

Voorts werd nog door den Heer Becht gewezen op den arbeid verbonden aan het redacteurschap van „Succ.” De Voorzitter is er wel voor om aan het eind van het jaar, indien de financiën zulks toelaten, de redactie een toelage te geven.

De verschillende besprekingen naar aanleiding der begroting 1928 eindigden met goedkeuring der laatste.

Aan de orde is dan de behandeling van ingekomen voorstellen. Door den Voorzitter werd nu den leden medegedeeld, dat door wijlen Mevr. de Wed. van Hoytema te Hilversum haar geheele cactusverzameling aan de Vereeniging gelegateerd is. Het bestuur stelt voor om dit legaat onder de leden te verloten. Naar aanleiding van dit voorstel ontspon zich nu een levendige discussie. Verscheidene der aanwezige leden waren niet voor een verloting, doch zouden de planten liever verkoopen. Mevr. Becht opperde het idee om een advertentie in „Succ.” te plaatsen en zoo de planten aan den man te brengen.

De besprekingen eindigden hiermede, dat tot verloting besloten werd.

Bij de rondvraag, punt 10 der agenda, werd te berde gebracht een verzoek der afd. Amsterdam waarin het H. B. uitgenoodigd wordt om bij te dragen in het garantiefonds van een door de afdeeling in Juli tijdens de Olympische Spelen te houden cactus-tentoonstelling. Besloten werd om geen financieele steun toe te zeggen, De Heer Barten was het hier niet mee eens, was van meening, dat het H. B. verplicht was om steun te verleen, al is het een *f*25.-. Door den Voorzitter werd hierop geantwoord, dat de financiën er op ingericht zijn om in de eerste plaats het maandblad te kunnen betalen. Wanneer we beginnen met een tentoonstelling georganiseerd door de Amsterdammers finantieel te steunen, moeten we dit ook doen wanneer andere afdeelingen zoo iets op touw zetten. We zouden dus aan den gang kunnen blijven.

Wel voelde het bestuur er voor om de Amsterdammers moreel te steunen door het beschikbaar stellen van een medaille.

Ten slotte kwam de Heer Verbeek Wolthuys voor den dag met het aanbod om voor onze Vereeniging een nieuwe propaganda circulaire, geïllustreerd met een paar foto's, samen te stellen. De Voorzitter ging hiermede accoord.

Om 5 uur ongeveer werd de vergadering door den Voorzitter gesloten.

M. KARSTEN,
Secrètaresse.

REKENING EN VERANTWOORDING 1927.
ONTVANGSTEN. UITGAVEN.

Saldo 1926 f	225.01	Drukkosten „Succu-	
Contributies	2028.335	lenta” f	1156.90
Verkoop „Onze Vet-		Verzendingskosten . -	183.66
planten” -	50.~	Cliché's. . . . -	244.65
		Bibliotheek -	34.82
		Onkost. Voorzitter . -	35.84
		„ Secretaresse -	5.94
		Penningm. . -	30.345
		Schrijfbehoeften . . -	58.30
		Girorekening (form-	
		recht) -	26.16
		Algem. vergadering -	30.85
		Redactie -	71.53
		Kon. Goedk. regle-	
		ment, stemming enz. -	218.29
		Saldo 1927. . -	206.06
f 2303.345			f 2303.345

De Commissie :

Rotterdam, 16 Januari 1928.

w.g. 1. Mevr.G. J. BECHT-VAN OMMEN,
Den Haag.
„ 2. F. TE WINKEL, Utrecht.
„ 3. J. G. STUY, Utrecht.

w.g. J. M. VAN DEN HOUTEN,
Penningmeester.

BEGROOTING 1928.

ONTVANGSTEN.	UITGAVEN.
Saldo 1927 f 206.06	Drukkosten. f 1550.-
Contributies 650 X f 3 -1950.-	Administratie en ver-
Extra-bijdragen - 100.-	zending - 150.-
Advertenties. - 150.-	Cliché's - 250.-
	Schrijfbehoeften . . . - 50.-
	Onkosten bestuur (+
	redactie) - 125.-
	Vergaderingen. . . . 50.-
	Girorekening - 25.-
	Bibliotheek. - 30.-
	Onvoorzien. - 176.06
<u>f 2406.06</u>	<u>f 2406.06</u>

J. M. VAN DEN HOUTEN,
Penningmeester,

Toelichting bij de begrooting 1928.

De ontvangsten zijn gebaseerd op een ledental van 650. De nieuwe ledenlijst 1928 vermeldt 611 namen, doch hiervan bedankten eenigen, terwijl ook jaarlijks een aantal postkwitanties onbetaald blijven, wat eveneens automatisch het schrappen van de lijst tengevolge heeft. Gelukkig staat daar een voortdurende aanwas van nieuwe leden tegenover. Voor extra-bijdragen raamden we een bedrag van slechts f 100.- welk bedrag, dank zij veler medewerking zeker dit jaar zal worden overschreden. We meenden, dat de vriendelijke gevers op het afzonderlijk vermelden van hun naam geen prijs zouden stellen. Alle extra-bijdragen worden dus gewoon op den contributietaal geboekt en aan het einde van het jaar voor de Commissie, belast met het nazien der boeken, verantwoord. Dank zij de gunstige regeling die we met onzen nieuwen uitgever hebben getroffen, komt van de netto-opbrengst der advertenties een zeker bedrag ten goede der Vereeniging.

Wat de uitgaven betreft, is het bedrag voor drukkosten zeker te laag gesteld. Gezien de keurige uitvoering en de prima wijze van verzending, waardoor beschadiging zoo goed als uitgesloten is, zullen we hiervoor gaarne een klein offer brengen. Doordat de posttarieven verlaagd zijn, kan de post: „Verzending” iets lager worden gesteld. Voor clichés meenden we een ongeveer even hoog bedrag als vorig jaar te moeten beschikbaar stellen. De onkosten bestuur en redactie betreffen in hoofdzaak porti's, daar nog steeds alle bestuursarbeid voor onze Vereeniging belangeloos geschiedt. Om dezelfde reden kon dus ook geen bedrag voor honorarium aan de schrijvers van artikelen worden uitgetrokken. Intusschen is overwogen om aan verdienstelijke buitenlanders, die ons met copie en dergelijke ter wille zijn, een gratis abonnement aan te bieden. Voor de bibliotheek meenden we wederom een klein bedrag te moeten reserveeren, daar er druk gebruik van gemaakt wordt en de aanwezige boeken door de herhaalde verzending vaak te lijden hebben en zodoende soms door nieuwe vervangen moeten worden.

Ook van de nieuw verschijnende werken op succulentengebied zal zoo mogelijk een exemplaar worden aangeschaft. Tenslotte prijkt op de staat voor onvoorzien een bedrag van f 176.06. We zullen hopen, dat we ondanks de stijgende uitgaven ook dit jaar wederom een bescheiden saldo kunnen overhouden. Mochten de

financiën het toelaten, dan zal door het bestuur zeker worden getracht ook nog op andere wijzen de bloei der Vereeniging te helpen bevorderen.

J. M. VAN DEN HOUTEN.

DE VERLOTING.

Als herinnering aan ons eerste legaat plaatsen wij hieronder een 2-tal foto's. Bekijkt U ze eens goed, zoekt U maar eenige planten uit, onderstaande uitslag zegt U de rest.

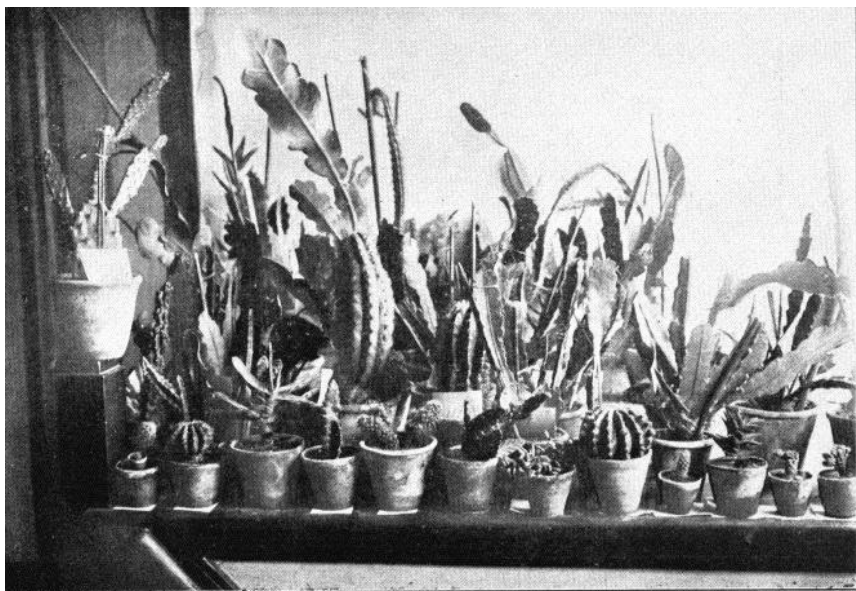

Wij zijn van meening dat wij van een welgeslaagde verloting kunnen spreken. Het verheugt ons dat over het algemeen geen bezwaar gemaakt is tegen de verdubbeling van het aantal loten,

voor ons een hoopvol teeken en wel een bewijs, dat de leden het goed meenen met onze Vereeniging.

Op 15 Maart j.l. had de trekking plaats ten huize van Mej. Karsten, waarbij tegenwoordig waren de Edelachtbare Heer Burgemeester der Gemeente Wisch, zijne dochter Mej. Karsten en de Voorzitter. Wij mochten den Edelachtbaren Heer Karsten bereid vinden persoonlijk de trekking te houden.

Wij hebben het dan ook aan de Familie Karsten te danken, dat de kosten aan een trekking verbonden tot het minimum zijn teruggebracht, waarvoor wij hier openlijk hartelijk dank zeggen.

Een 5-tal planten zijn door den Penningmeester beschikbaar gesteld, terwijl de Voorzitter eenige planten, die langzamerhand ten gronde zijn gegaan, vervangen heeft door anderen.

De prijzen, waarvan er één aan het Bestuur ten deel is gevallen, staan, tegen overlegging van het lot, gedurende een maand ter beschikking ten huize van den Voorzitter met uitzondering van de prijzen gevallen op de nummers 43, 116, 229, 239 en 285 waarvoor men zich kan wenden tot den Penningmeester.

Zij, die zich persoonlijk in het bezit wenschen te stellen van hun prijs, worden beleefd verzocht hiervan van te voren kennis te geven.

De grootere prijzen reizen voor rekening en risico van den winnaar, de kleinere worden per postpakket verzonden.

Op de nummers met een sterretje gemerkt zijn groote planten gevallen, de rotsactus wordt eigendom van den houder van nummer 231.

Een eeresaluut voor hen, die hebben medegewerkt tot het wel-slagen dezer verloting.

De nummers waarop prijzen zijn gevallen zijn: 3 - 4 - 8 - 10 - 18 - 19 - 21 - 33 - 39 - 43 - 44 - 48 - 61 - 66 - 70 - 71- 80* - 81 - 83 - 86 - 88-93-98-100-104-113-116-122-126-138-139-155-161- 162 - 163 - 168 - 169 - 176* - 183 - 184 - 188 - 190 - 194* - 198 - 199 - 204-208-212-221-224-229-231*-239-243-254-255-256- 257 - 268 - 275 - 278 - 282 - 283 - 284 - 285 - 288 - 295 - 300* - 301 - 303-311 -323-327-328-341*-344-345-346*-363*-366-367- 368*-371 -372-376-380-381*-389-392-395.

HET BESTUUR.

CONTRIBUTIES 1928.

Alvorens de postkwitanties gereed te maken, wilden we nog-maals eene poging doen om de leden, die door allerlei omstandig-heden tot heden toe verzuimden ons hun contributie toe te zenden, in de gelegenheid te stellen hun bijdrage aan den Penningmeester af te dragen. Waar het meermalen voorkomt, dat het gedrukte giroformulier is zoek geraakt, zonden we den betrokkenen een nieuw toe, zoodat we nu mogen verwachten, dat aan ons vrien-delijk verzoek onzen arbeid op deze wijze te helpen verlichten door allen zal worden voldaan.

Aan onze buitenlandsche leden zonden we de bekenden herin-neringskaarten. Spoedige toezending van het bedrag per post-wissel zal door ons op hoogen prijs worden gesteld, terwijl voor Duitschland en Zwitserland ook overschrijving per giro mogelijk is.

De Penningmeester,

Postgiro 133550.

J. M. VAN DEN HOUTEN.

SÜDWESTAFRIKANISCHE LITHOPSARTEN.

Een week na het verschijnen van het Maartnummer van „Suc-culenta” was mijn voorraad van Prof. Dinter 's publicatie met

uitzondering van één exemplaar, dat een plaatsje *in* de bibliotheek onzer Vereeniging heeft gekregen, *totaal uitgeput!* Ik heb nog moeite gedaan voor nog een 10 tal exemplaren van dit interessante boekje, kan er echter geen enkel meer krijgen en moet dus zeer tot mijn spijt al degenen, die naar dit geschriftje vroegen toen ik het alreeds kwijt was, teleurstellen. Men kan het nu uit de bibliotheek ter inzage krijgen. M. KARSTEN.

RECTIFICATIE.

In mijn recensie van Prof. Dinter 's boekje is een hinderlijke fout geslopen. Er staat n.l. op bldz. 56, 4de regel van onderen: Het bladpaar van een jonge, nog ongedeerde, doch reeds bloeibare, enz. In plaats van ongedeerde moet natuurlijk staan *ongedeelde*. M. K.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring 's-Gravenhage en Omstreken.

De vergadering van 3 Maart j.l. was eene gewichtige gebeurtenis in het leven van den Kring, daar op die bijeenkomst door den heer J. M. van den Houten eene voordracht werd gehouden. Het was voor het eerst, dat er op een Kringavond gesproken werd door iemand, die niet tot den Kring behoort. Afgezien van het feit, dat het een voorrecht is, wanneer de heer van den Houten, die zooveel kennis 'en ervaring op succulentengebied bezit, eene lezing wil houden, is het ook van groot belang, dat met anderen dan kringleden eens van gedachten gewisseld kan worden: immers het uitwisselen en ruilen van ondervinding en kennis is ten slotte van meer gewicht, dan het ruilen van planten. De levendige belangstelling en onafgebroken aandacht, waarmede de spreker werd aangehoord, waren hiervan wel het beste bewijs.

De heer van den Hou ten had zich heel veel moeite gegeven om den avond zoo aantrekkelijk en leerzaam mogelijk te maken en een groot aantal mooie plaatwerken en ook eenige merkwaardige planten medegebracht. Deze laatste werden het eerst vertoond. Het waren een Zuid-Afrikaansche *Cotyledon* (*Cotyledon reticulata*), die de gewoonte heeft in den drogen tijd de blaadjes te laten vallen en waarbij, na het bloeien, de bloemstengels als houtige geweitjes op de zéér dikke takken achterblijven. Het knolachtige lichaam krijgt daardoor een knoestigen en vreemden vorm. Voorts een succulente *Pelargonium* (*Pelargonium tretragonum*) eveneens uit Zuid-Afrika: en een mooi driestammig exemplaar, gegroeid uit het beroemde peruvianuszaad van den heer v. d. H. Spreker maakte de opmerking, dat naar zijne meening dat zaad afkomstig moet zijn geweest van eene monstreuose plant. Deze kunnen evengoed vruchten dragen als normale planten, doch het zaad zal ongetwijfeld een veel grooter percentage afwijkingen voortbrengen. Spreker had ook eene *mamillaria* medegebracht uit Curaçao, de *Neo-mamillaria simplex*,

Ten tijde van Linnaeus was deze plant bekend, later verloren geraakt, is ze nu weer teruggevonden. Wel algemeen bekend, maar niettemin heel merkwaardig zijn de bloeistengels van *Crassula cordata* met heele trossen jonge broedplantjes en de bladeren van *Bryophyllum crennifum*, bij welke jonge planten aan den rand van het blad verschijnen. Deze laatste twee merkwaardigheden verwisselden staande de vergadering van eigenaar, evenals een enorm aantal phyllozaden en een partij agavezaad.

Daarna gaf de heer v. d. H. een historisch overzicht, dat voerde naar de heden-daagsche inzichten, waarop de nieuwste systematiek is gebaseerd. Spreker ging terug tot den tijd van Columbus, die op een van zijn eerste reizen reeds cactussen naar Europa overbracht. Men dacht, dat deze onbekende wonderlijk gevormde planten geheime krachten zouden bezitten en importeerde daarom *melocacti*, *cerei en opunfiae*. Voortreffelijke natuurgetrouwe afbeeldingen zijn bewaard gebleven in oude plaatwerken o.a. in het Kruidtboek van Matthias de Lobel, uitgegeven door Plantijn in 1581 en in het Bloemenboek van de Bry uit 1611.

De geschiedenis van onze gedoornde vrienden verder volgend, vertelde spreker, dat men oorspronkelijk de cactussen in twee geslachten verdeelde n.l. *melocactus en opunfia*, later kwam het geslacht *pereskia* erbij: totdat Linnaeus alles weer samenvoegde tot het geslacht *cactus*. In de eerste helft van de negentiende eeuw maakten de Duitschers aan de eenvoudige, doch niet zeer juiste indeeling van Linnaeus een eind, Als voorlooper tot een beter inzicht noemde spreker de C an dolle, geboren te Genève in 1778, die reeds getracht heeft een behoorlijk systeem samen te stellen. Salm -Dijck werkte in zijn beroemden plantentuin, niet ver van de Hollandsche grens gelegen. Linck en Otto kwamen tot de overtuiging, dat *melocactus en echinocactus* niet tot hetzelfde geslacht behooren en begonnen, ofschoon aarzelend, de geslachten af te scheiden. Dr. Pfeiffer uit Cassel lette reeds op bloemkenmerken : Förster kende 500 soorten. In 1858 verscheen het schitterende boek van Engelm ann „Cactaceae of the boundary” met de prachtige afbeeldingen, ieder op zich zelf een juweel van graveerkunst, waaronder vooral de gravures van Paul Roe tter door groote schoonheid uitmunten. Spreker voerde ons steeds verder, totdat in 1899 Dr. Karl Schumann het werk van zijn voorgangers aanmerkelijk verbeterde. Sc humann's boek, zeide de heer v. d. H. is en blijft een standaardwerk van de eerste orde.

Na Schumann zijn wederom een groot aantal geslachten en soorten bekend geworden. Alwin Berger splitst het geslacht *Cereus*. Britton en Rose bezochten de streken, waar de planten thuishooren, letten op de geografische verspreiding en schonken veel aandacht aan de bloemkenmerken. De fotografie vergemakkelijkte hun werk ten zeerste. Spreker was van meening, dat door Br itton en Rose de splitsing in geslachten buitengewoon ver wordt doorgedreven. 49 geslachten zijn monotypisch, dus in 49 gevallen wordt voor één soort een geslacht gemaakt. De nomenclatuur van Brit ton en Rose vindt tegenwerping, omdat zij velen te moeilijk en te ingewikkeld is. K up pers laatste mooie boek geeft niet meer dan 20 geslachten, wat voor de praktijk veel gemakkelijker is. Het systeem Berger, waar spreker nader op wilde terugkomen, is gebaseerd op Britton en Rose.

Hierna werd een korte pauze gehouden, waarin de aanwezigen gelegenheid hadden te genieten van de bijzonder mooie collectie plaatwerken, die de heer v. d. H. had medegebracht. Het waren, buiten de reeds vermeldde o.a. :

Pfeiffer. Bliihende Cacteen.

Hortus Dyckensis.

Cactee in Horto Dyckensi cultae.

Berg er Entwicklungslinien der Kakteen.

Britton and Rose The Genus *Cereus* and its allies in North-America.

Verbeek Wolthuys. Onze gedoornde vrienden.

Voorwaar een aantal, waarvoor elke pauze te kort zou zijn en waarmede iedere cactusliefhebber wel eens een poosje opgesloten zou willen zitten.

Na de pauze gaf de heer v. d. H. aan de hand van eene door hem zelf gekleurde kaart eene uitvoerige uiteenzetting van de geografische verspreiding der cactussen in het werelddeel Amerika. Hij sprak eerst over de hypothese, dat ook bij de planten de meer ingewikkelde vormen uit de eenvoudige zijn ontstaan. Tot de oude vormen rekent men *pereskia* en *rhipsalis*. Men denkt ook, dat een groot aantal geslachten zich van het Zuiden naar het Noorden heeft verspreid om het land te vinden, dat hun gunstige levensvoorwaarden biedt. De uiterste grens ligt in Zuid-Amerika bij Vuurland, waar *Opuntia australis* voorkomt en in Noord-Amerika in Canada, waar *Opuntia missouriensis* groeit. De echinocactusgrens vindt men iets minder noordelijk en ook iets minder zuidelijk: in het tusschengedeelte komt dit geslacht niet voor. Spreker behandelde achtereenvolgens de verschillende verspreidingsgebieden. Op den kam van de Andes ligt het gebied van *Maihuenia* een opuntia zonder gloeyden, daaraan sluit het land van *Gymnocalycium*. Cereï treft men aan van Arizona tot Californië. In Venezuela groeien de boomvormige cereï. Aan de boschranden van Brazilië worden *Rhipsalis* en *Epiphyllum* gevonden. In de bosschen dringen de planten niet door; eene uitzondering maakt *Opuntia brasiliensis*. Vrij noordelijk beginnen de *mamillaria's*. Het ideale cactusland is Mexico, dat in zijn wapen voert: een rots met een opuntia bekroond door een adelaar. Een onnoemelijk aantal soorten kan men daar vinden. Dit cactusparadijs met zijn laagland en gebergten, zijn vochtige zeekusten en zijn hoogvlakten, vereenigt, alle klimaattypen der aarde. Tropische en subtropische gedeelten, streken met regen en landen bijna zonder regenval komen er voor. Mexico voldoet aan de meest uiteenlopende eischen; die het plantenleven stellen kan. In de landen noordelijker dan Mexico neemt het aantal soorten geleidelijk af, totdat alleen *opuntia* overblijft.

De tijd verstreek veel te snel, zoodat de heer v. d. H. een gedeelte van zijn voordracht achterwege moest laten. Niemand was daar rouwig om, want de heer v. d. H. beloofde nog eens terug te zullen komen om den Kring te vergasten op het slot en de conclusie van zijne rede. Deze vriendelijke toezegging verwierf den algemeenen bijval. De woorden van waardeering en dank door den Voorzitter, den heer Verbeek Wolthuys gesproken, vonden luide instemming.

Na het vertrek van den spreker werden nog eenige huishoudelijke zaken afgehandeld, zooals het bestellen van bloempotjes en het gezamenlijk laten komen van cactuszaad.

De volgende vergadering werd bepaald op 12 Mei a.s. waarop een huishoudelijk reglement voor den Kring zal worden vastgesteld. Wanneer de leden zoo goed willen zijn, van te voren reeds eenige artikelen van dat reglement te formuleeren, zal dat het werk bespoedigen en vergemakkelijken.

J. J. E. VAN DEN THOORN, Sect.

VRAGENRUBRIEK.

Kan iemand een adres opgeven in of bij den Haag, waar zuivere bladaarde te krijgen is? Bedoeld wordt bladgrond, afkomstig uit een bosch of park, waar geen huis- of tuinafval doorheen gemengd is geworden. Opgave wordt gaarne ingewacht bij Mej. J. J. E. van den Thoon, Amalia v. Solmsstraat 34, 's-Gravenhage.

RUILRUBRIEK.

Aangeboden door A. Hölzenspies te Grevenbicht (Limburg) een partijtje zaad van *Cotyledon orbiculare*, *Etus minusculus*, *Ereus Salm-Dijk*. en eenige zaden van *Etus Ottonis*, *Fiebrigie* en *Schilinzkyanus* in ruil voor *Echinocactussen* of *Mamillaria's*.

MUTATIES LEDENLIJST.

RECTIFICATIES.

A. J. H. Brünott, Amsterdam W, Kanaalstraat 167.
D. L. M. Adam, 's-Gravenhage, Spakenburgschestraat 39.
Mej. N. Haan, Hoofddorp, IJweg 472.
Mej. G. M. Roggeveen, Schagen, Hoogzijde 22.

ADRESWIJZIGINGEN.

J. Bouchard, 's-Gravenhage, v/h. Hoefkade 650, thans Scheepersstr. 11 1/113.
D. M. de Zwaan, v/h. 's-Gravenhage. Klimopstraat 2, thans Wassenaar, Backersha-
genlaan 7.
J. Overman, v/h. Hillegersberg, Juliana v. Stolberglaan 44, thans Rotterdam.
Burgemeester Meineszlaan 90.
H. F. Schreuder, Utrecht, vih. Bloemstraat 71, thans Kersstraat 11.

BEDANKT.

Mevr. M. v. Oort-Lam, Amsterdam.
H. Schoemaker, Doorn.
A. Nederstigt, Haarlem.
Dr. E. D. van Oort, Leiden.
J. H. Beerling, Nijmegen.
J. A. de Jong, Nijmegen.
Jacq. Hofman, Venlo.
M. Kater, Venlo.
H. Niemantsverdriet, Vlaardingen.

OVERLEDEN.

Th. M. Bulaeus Brack, Reeuwijk.

WEDEROM TOEGETREDEN ALS LID.

Mevr. S. J. Seefat-Brouwer, Berg en Dal bij Nijmegen.

NIEUWE LEDEN.

Mevr. K. Frohnknecht, Amsterdam Z.. Paulus Potterstraat 7.
 Mevr. E. Lemmers, Amsterdam W., Overtoom 550.
 C. Bak Gz., Assendelft.
 H. C. Branderhorst, Apotheker, Culemborg.
 Mej. G. C. Kleyn, Leerares, Eindhoven, Gestelschestraat 59.
 Mevr. Ubaghs - Meeis, Eijgelshoven (L.).
 Mej. B. D. Bech, 's-Gravenhage, Goudenregenstraat 157.
 Mej. F. J. de Wolf, 's-Gravenhage, Cederstraat 26.
 Mevr. P. van Boven, Hillegersberg, Straatweg 134.
 Mej. C. van Katwijk, Hillegersberg, Straatweg 27.
 Nierop, Hoek van Holland, 's-Gravezandscheweg.
 Nijland. Hoek van Holland, Schimmelstraat.
 Mevr. W. Sinninghe Damsté, Huizum bij Leeuwarden.
 W. Hardonk, Koog a/d. Zaan, Hellingpad 12.
 Mevr. Groenier-Roelofsen, Maastricht, Prof. P. Willemsstraat 50.
 Mevr. Meyer-Nolen, Maastricht, Scharnerweg 89.
 A. Minderhoud, Middelburg, Oude Vlissingescheweg E 193.
 Mevr. D. M. A. Ravesteijn-van der Mijl Dekker, Nunspeet.
 J. Buma Jr., Oost-Knollendam (N.-H.).
 W. Diertens, Rotterdam, Insulindestraat 257 b.
 J. Knake, Directeur Landbouwschool, Varsseveld (Gelderl.).
 S. Wanrooij, GemeenteSecretaris, Varsseveld (Gelderl.).

DONATRICE.

Mej. M. Hiel, 's-Gravenhage, Noordeinde 56.

De volgende leden onzer Vereeniging zijn verhuisd en hebben tot op heden hun tegenwoordige adres niet opgegeven:

M. C. Veldhuijzen, vih. 's-Gravenhage, Daendelsstraat 49.
 J. de Wit, v/h. 's-Gravenhage. Alb. Thymstraat 26.
 Aug. Lamkamp. v/h. Rotterdam, Nieuwe Haven 120a.
 Mevr. J. W. van de Vlucht-Middelburg, v/h. Rotterdam, Esschenweg 35.

Wie kan ons aan de gewenschte adressen helpen? Bij voorbaat vriendelijk dank.

BIBLIOTHEEK.

Aanvulling Catalogus.

Duitsch.

67. **Kuit Dinter.** SÜDWESTAPRIKANISCHE LITHOPSARTEN. Verlag R. Graessner. Perleberg, 1928.

„SUCCULENTA“
 MAANDBIAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPIANTENVERZAMELAARS
 OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan : G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. Prof. A. M. SPRENGER. Girorekening No. 133550 - ROTTERDAM.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres : Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
---	--	---

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
 Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; J. M. VAN DEN HOUTEN, *Penning-*
meester, Rotterdam, Mathenesserlaan 364 ; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de
 Hoven 114 bis; Prof. A. M. SPRENGER, Wageningen, Hoogstraat 4.

PELECYPHORA'S.

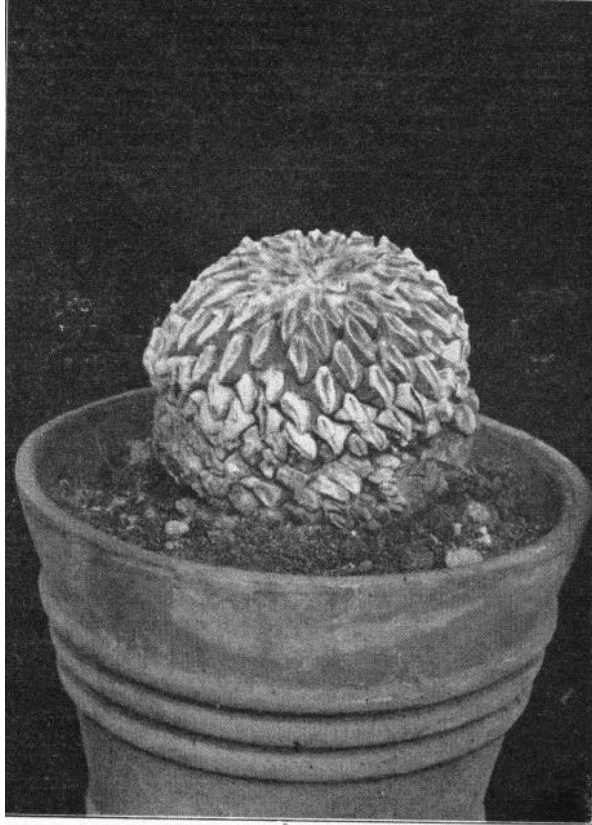
Een paar weken geleden ontvingen wij twee vragen over bovenstaande plant. De eene luidde: „Behoort Pel. pect. ook tot de Cactussen?“ en de andere: „Misschien vindt U nog eens aanleiding om over Pelecyphora te schrijven, o.a. wat betreft het grondmengsel. Het viel mij op, dat Roth er vertelt, dat ze „Rüben wurzlen“ hebben, die een leembodem verlangen. Schelle geeft op, dat ze in hun vaderland in kiezeltof voorkomen met 92 % kiezelzuur, soms op leemhoudende kalkbodem, terwijl ik in een oud Succulenta-nummer een mededeeling van J. Gaszer uit Zurich aantref, die vertelt, dat ze oorspronkelijk in zuivere veengrond groeien. Wat is nu waar? Ik beschik nog niet over andere uitvoerige werken, terwijl het onderwerp mij interessant genoeg lijkt.“

Ook ons lijkt het wel de moeite waard een artikel over deze planten te geven, te meer, daar Mevrouw Crommelin te Delft ons in staat stelde er een duidelijke foto, naar een exemplaar uit haar mooie verzameling, bij te voegen (waarsch. *P. asselliformis*).

Het geslacht *Pelecyphora* (welke naam wij door „bijl-cactus“ kunnen vertalen) is na verwant aan het geslacht *Mamillaria*. Volgens het systeem van Prof. Schumann omvat het twee soorten, n.l. *P. aselliformis* Ehrbg. en *P. pectinata* K Sch. In Förster's Handbuch der Kakteenkunde 2e Aufl. (1885) wordt *P. pectinata* als een varieteit van *P. aselliformis* beschouwd en vermeld als *P. asellif. var. pectinifera* Hort. Door Britton en Rose wordt

laatstgenoemde tot een afzonderlijk geslacht gerekend en door hen *Solisia pectinata* genoemd.

Pelecyphora aselliformis Ehrbg. is het langst bekend, zij werd in 1839 door von Ehrenberg in Mexico ontdekt en in 1843 door von Mohl beschreven. Zij ontving den naam „aselliformis” naar den eigenaardigen vorm der tepelvormige uitsteeksels, welke,

met de kleine doorntjes, veel op de beruchte pissebedden of keldermotten gelijken. Dicht bij den top der plant verschijnen de bijna 2 c.M. groote purperroode bloemen.

Pelecyphora pectinata K Sch. gelijkt uiterlijk veel op de voorgaande soort; van de 2½ c.M. groote bloemen zijn de buitenste bloembladen geelachtig groen, de volgende rose met olijfgroene middelstreep, en de binnenste rose met meer helder gekleurde rand en donkerder rugstrepen.

De *Pelecyphora*'s worden in onze verzamelingen niet algemeen aangetroffen en bijna zonder uitzondering als importplanten. Zij groeien langzaam en blijven in den regel niet lang in leven. Alleen wie over een warme kas beschikt, zoodat ze 's winters een constante temperatuur van ongeveer 10 graden Celsius kunnen krijgen, zal er eenig succes mede hebben. Wie niet over zoo'n gunstige overwinteringsplaats beschikt, doet beter zich deze *Cactussen* niet aan te schaffen, er zijn genoeg andere soorten, welke zich met minder tevreden stellen en desondanks goed groeien en mild bloeien. Bovendien zijn de *Pelecyphora*'s duur en kan men voor hetzelfde geld meer planten koopen welke grooter levenskansen bezitten en langduriger voldoening schenken.

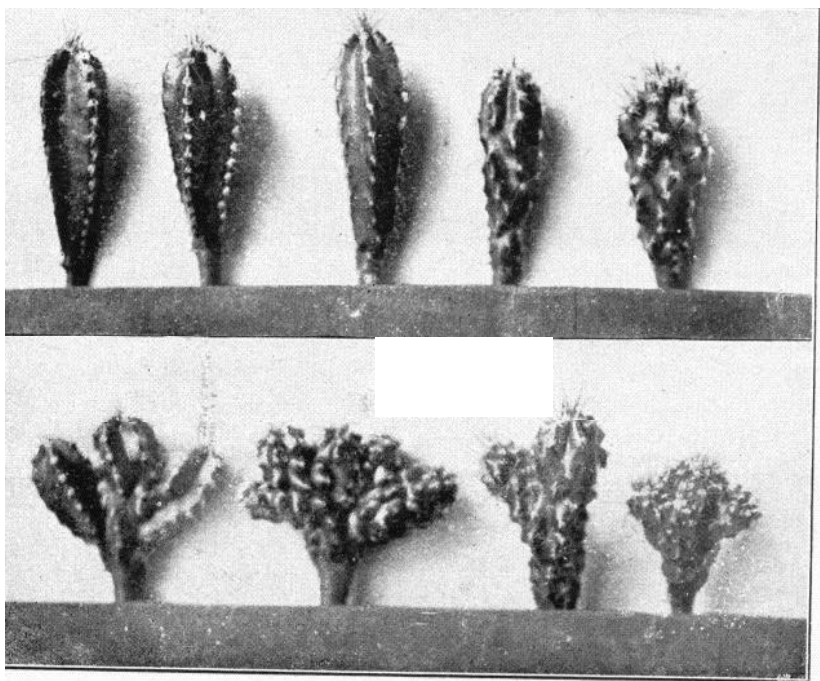
Wat de behandeling en het grondmengsel betreft, hierover kunnen wij niet uit ervaring spreken, daar wij deze soorten nimmer kweekten. In de literatuur is er ook weinig over te vinden, behalve wat de vraagsteller reeds uit Rother en Schelle aanhaalde. In het *Monatschrift für Kakteenkunde* 1920 pag. 49 vinden wij nog een mededeeling van J. Bennekenstein, die schrijft, dat het aardmengsel, evenals voor *E. cactus myriostigma*, *E. capricornis*, *E. ornatus* en wit bedoornde *Mamillaria*'s (*M. Parkinsonii*, *M. candida* en *M. micromeris*) een magere, uit veel grof zand en stukjes tufsteen en houtskoolbrokjes vermengde aarde moet zijn. Verder wordt aanbevolen ze in dunwandige potten te zetten en deze geheel tot den rand te vullen, zoodat het overtollig gietwater niet in den pot blijft staan, doch direct kan wegwloeien.

G. D. D.

NOG EENS DE *CEREUS* SP. VAN MONACO.

Reeds in het Octobernummer van 1925 bracht ik deze soort ter sprake, naar aanleiding van een *Cereus*vrucht, die ik uit Monaco ontvangen had, doch waarvan ik den naam moest opmaken uit een, wat later bleek, foutieve beschrijving. Het wonderlijke was, dat ik uit dit zaaisel een zoo groote verscheidenheid van vormen kweekte, als ik nog nimmer bij eenig andere cactussoort had waargenomen, terwijl ik zelf de zaden had uitgewasschen en dus volkomen zekerheid had, dat ze uit een en dezelfde vrucht afkomstig waren. Meerdere leden hebben toen eenige zaden van mij ontvangen, wat ik gemakkelijk doen kon, daar er niet minder dan 4400 in zaten en mijn eigen kweekgelegenheid niet op zulke

massaproductie is ingericht. In een nader artikel (van Dec. '25) kwam ik toen uitvoeriger op deze planten terug en was in dien tusschentijd na nauwkeurige vergelijking tot de overtuiging gekomen, dat we hier te doen hadden met *Cereus peruvianus*. Bij mijn eigen zaaisel was een aantal monstrositeiten van ongeveer 15 % anderen kregen een meer of minder hoog percentage hiervan, maar steeds vertoonden de zaailingen een groote mate van variabiliteit. Dit verschijnsel heeft meermalen de aandacht der liefhebbers bezig gehouden. In Succ. Nov. '26 komt de heer

Witte voor den dag met zijn ervaringen opgedaan met een andere *Cereus*soort doch dat denzelfden uitslag gaf. Sindsdien is de zaak blijven rusten. al heeft het voortdurend mijn aandacht gehad, dat zaad, oogenschijnlijk van normale planten afkomstig, soms de neiging tot abnormale vormen in zich draagt. Van mijn eigen vrucht weet ik trouwens nog niet of ze van een normale of monstrose plant afkomstig was. De vraag doet zich nu voor of monstrose planten bloeibaar zijn en of ze in dit geval ook rijp

zaad opleveren, en zoo ja, of hieruit uitsluitend monstrose planten of een gemengd zaaisel ontstaat.

Dat monstrositeiten bloeien, is reeds meermalen geconstateerd. Wat de Rotsactus betreft vonden we dit schitterend geïllustreerd in Koppers Kakteenbuch, waar op pag. 21 een afbeelding voorkomt van een *Cereus peruvianus monstrosus*, die geheel met vruchten bezet is. „Pitahaya” staat eronder, en dit doet ons vermoeden, dat de opname gemaakt is ergens in Mexico, of althans in Amerika, waar de eetbare vruchten van deze *Cereus* onder dien naam bekend staan. Het vorig jaar mochten we in den Jardin Exotique te Monaco meerdere Cerei met vrucht zien, waaronder ook onze Rotsactus. In het voorbijgaan merken we op hoe aardig deze naam gevonden is, want inderdaad lijkt ze op een grillig blok rots. We hadden wel gaarne een enkele vrucht willen meenemen, maar de bewaking (en dat zal wel noodig zijn) is er van dien aard, dat er geen sprake van was. Zelfs fotografeeren wordt er niet toegestaan. Op een schriftelijk verzoek aan den directeur van plantsoenen te Monaco om ons voor wetenschappelijke doeleinden een vrucht van beide soorten af te staan, heb ik echter nimmer taal noch teeken vernomen. Aan zulke klanten hebben ze te M. waarschijnlijk geen behoefte. Toch is het wel jammer, want ik heb thans een sterk vermoeden, dat mijn vrucht van een monstrose *Cereus peruvianus* afkomstig is geweest, waardoor zich het eigenaardig gedrag der zaailingen op de meest eenvoudige wijze laat verklaren. Immers ook bij andere monstrose planten, zooals de bekende Hanekammen, komt steeds een zekere percentage normale planten voor.

Nog een ander bewijs, dat de Rotsactus bloeien kan, vonden we in Onze Tuinen van 11 Nov. '27 en wel in het artikel van den heer v. Laren waarbij een tweetal foto's behooren, eerstens van de normale *Cer. peruvianus*, die in den Hortus te Amsterdam vrij regelmatig ieder jaar bloeit en ten tweede een monstrose vorm van dezelfde soort op de kweekerij van den heer C. W. Matthes te Breukelen.

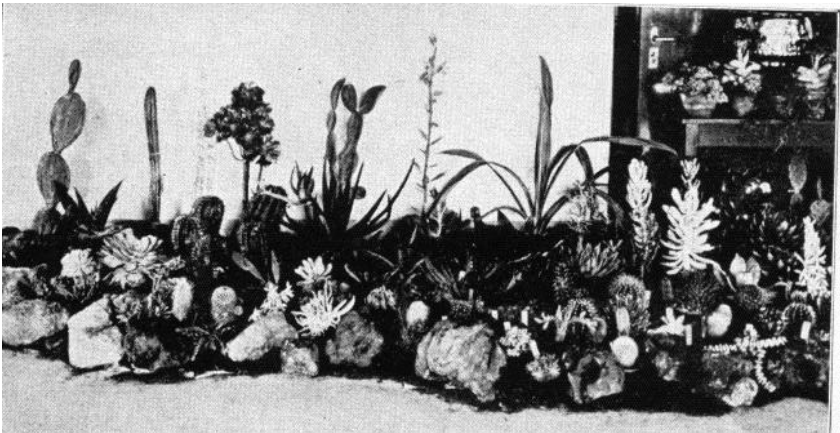
Deze was zoo vriendelijk ons mede te deelen, dat hij in het bezit is van twee groote planten der Rotsactus, die zeker meer dan 60 jaar oud zijn en waarvan één exemplaar in 1927 voor het eerst heeft gebloeid. Helaas is geen kunstmatige bestuiving toegepast. Het zou echter zeer de vraag zijn, of deze wat had opgeleverd, daar de bloemen der meeste Cerei op kruisbestuiving zijn ingericht.

Opgelost is de kwestie dus nog niet, maar een klein stapje zijn we toch alweer nader gekomen en we meenden dit hier te moeten memoreeren, om te laten zien, hoe een dergelijk vraagstuk moet worden aangepakt. Het zou in dit verband van het hoogste belang zijn, dat men dus eens nauwkeurige vergelijkende zaai-proeven kon nemen met zaad, dat zonder twijfel afkomstig is van een vrucht der monstrose vorm. Misschien is één onzer leden binnen afzienbaren tijd gelukkiger dan wij. Voor iedere mededeeling houden we ons aanbevolen.

V. D. H.

HET GROEPEEREN VAN SUCCULENTEN OP TENTOONSTELLINGEN.

Een vorigen herfst verraste ons geacht medelid de heer S. G. Kooist ra te Goënga ons met bijgaande foto. Op een fancy-fair te Sneek had de heer K. zijn fraaie collectie planten ter opluis-

tering ingezonden en de heer J. Jongstra, lid der firma E. Jongstra & Zonen te Leeuwarden, had ze tot een smaakvolle groep gerangschikt. Dat er op. deze wijze van de succulenten een groote bekoring uitgaat, zal niemand ontkennen en uit ervaring is het ons bekend, dat menschen, die anders niet veel oog voor vetplanten hebben, moeten erkennen : „zoo zijn ze toch aardig”.

Het is natuurlijk niet ieders werk zoo ‘n succulentengroep naar

behooren samen te stellen, daartoe is naast vakkennis en kennis van het materiaal ook veel smaak noodig. Maar toch, wie een weinig goeden smaak bezit, is heel wel in staat van een flink aantal succulenten iets goeds te maken. Juist de Cactussen met haar grillige vormen, en de Agave's, Aloë's en Echeveria's met haar mooie bladeren zijn daarvoor zoo heel geschikt. Hoofdzaak is, dat men, behalve op de grootte der planten, op goede contrasten let. De groote planten komen voor het meerendeel op den achtergrond, doch niet alle. Zoo hier en daar mag men ook gerust een flink ontwikkeld exemplaar wat naar voren brengen. De planten mogen niet als soldaten in de rij staan: doch de groepeerings moet los en bevallig zijn. Voor een groote *Opuntia* zette men b.v. een bolvormige *Echinopsis* of *Echinocactus*, voor een groote *Cereus* een breed vertakte *Echinocereus* of bonte Aloë. Wat de contrasten betreft, moet men vermijden, dat b.v. twee wollig behaarde *Mamillaria's* of blauw-berijpte *Echeveria's* dicht bij elkaar komen te staan, daar dan de kleuren elkaar verzwakken. Maar zet men deze kleurige plantjes vóór een donkergroene Agave of *Euphorbia*, dan komen licht en donker van beide planten het best tot haar recht. Ook kan men het effect aanmerkelijk verhoogen door zoo hier en daar een stukje rotssteen neer te leggen. Een klein donkergroen Cactusje of een eenvoudig *Sempervivum*-rosetje, dat uit zich zelf niet opvalt en in de menigte harer groote soortgenooten verloren gaat, valt, met een stukje witte rotssteen als achtergrond, onmiddellijk op. Evenzoo is het met kruipende of hangende soorten, welke, over een stuk steen heengelegd, haar bevallig schoon ten volle ontplooien. Men lette b.v. maar eens op *Crassula perfoliata*, rechts vooraan op de foto.

Teneinde te voorkomen, dat de voorste planten door het langsloopen van haar plaats zullen geraken, kan men de groep met een rij flinke steenen afbakenen, zooals op de foto duidelijk uitkomt. De rangschikking dezer steenen moet eveneens bevallig en los zijn, mag dus nooit het aanzien van een borstwering verkrijgen, wat de geheele groep zou benadeelen. Om de steenen te maskeeren kan men er zoo hier en daar een klein plantje tusschen zetten. Ook de potten moeten niet zichtbaar zijn, wat men voorkomt door ze in turfstrooisel in te graven. Voor men met het opbouwen van de groep begint maakt men dus eerst een ondergrond van turfstrooisel. Door dezen ondergrond niet overal even vlak te maken, maar eenigszins heuvelachtig, kan men een zeer

natuurlijk landschapje verkrijgen, waarbij ieder bezoeker, ook al is hij geen speciaal succulenten liefhebber, gaarne een oogenblikje zal vertoeven. En hierom is het onze leden toch in de eerste plaats te doen: propaganda maken voor de schoonheid onzer lievelingsplanten !

G. D. D.

UIT DEN OUDEN TIJD. 3.

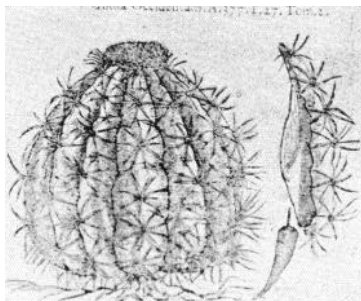
DOOR

G. D. DUURSMA en **J. M. VAN DEN HOUTEN**.

In een vorig nummer maakten we de opmerking, dat die oude schrijvers en teekenaars heel vaak van elkaar copieerden. Met auteursrecht hield men zich nog niet op. Trouwens veel voordeel viel er met dat geschrijf ook al niet te behalen. Men drukte bv. boeken gewoonweg letterlijk van elkaar over en vermeldde geen schrijver en uitgever. Bij plantbeschrijvingen wilde men nog wel eens een uitzondering maken en dan vindt men in een aanloopje zooiets als : de geleerde heer Clusius zegt daarvan en dan volgt een aanhaling uit diens werk. Wat de afbeeldingen betreft, maakte men wel eenige veranderingen, wat niet altijd verbeteringen waren, fantaseerde er rustig wat bij of maakte van twee verschillende afbeeldingen één nieuwe copie, waarop.. de wederzijdsche kenmerken te zien waren. De houten cliché's sneed men denkelijk naar het gegeven voorbeeld door dit erop over te drukken of door er een met potlood of sepia

gekleurd papiertje onder te leggen bij wijze van carbon papier. Mogelijk dat men ook plaatjes op het houtblok overbracht door eerst met een naald fijne gaatjes in het origineel te prikken en deze later met houtskool door te wrijven, waarbij dus een positief beeld op het snijblok ontstaat, wat afgedrukt een negatief beeld geeft. Bij tal van oude plaatwerken moet deze methode zijn toegepast en

And. de Mel. herbario. 12 Meligarda *is echinacua*
India Ouden als Aegypten, Tab. 2.

kunnen we zien, dat latere uitgaven prikken met aan elkander spiegelbeeldige afbeeldingen. Intusschen wil het ons voorkomen, dat de Opuntia-plaat van de l'Obel naar een oorspronkelijke teekening is gemaakt. Een nog oudere afbeelding van een Opuntia noemden we reeds en wel die voorkomt in Clusius' Petit Recueil, dat is toegevoegd aan de Fransche vertaling van Dodonaeus Crydeboek. (1557). Deze houtsnede verschilt van alle overige, doordat ze geen bloemen vertoont.

In de oudste uitgaven van Dodonaeus van 1554 wordt nog niet over cactussen gesproken. We schreven reeds, dat beide boekwerken tot de groote zeldzaamheden behooren. Van de eerste uitgave van 1554, evenals van alle volgende drukken bevindt zich een exemplaar in de Provinciale Bibliotheek te Leeuwarden. Volgens een aantekening, welke er in staat is het tweede bekende exemplaar. Het andere moet dan zijn in de Kon. Bibliotheek te Brussel. Voor wat de Fransche uitgave betreft, was Dr. F. W. T. Hunger te Amsterdam zoo vriendelijk ons te berichten, dat behalve zijn eigen exemplaar zich in ons land nog slechts twee andere bevinden en wel

één in de bibliotheek der Landbouw - Hoogeschool te Wageningen en één in de Bibliotheek Thysiana te Leiden. Ons mederedactielid Prof. Sprenger te Wageningen deed ons een reproductie van bedoelde Opuntia toekomen, welke hierbij is afgedrukt. Volgens de Bibl. Belgica zijn de afbeeldingen in dit werk geteekend door

Peter van der Borch en gesneden door Antoine Bosch, ook wel genaamd Sylvius. Vrij vertaald staat er als opschrift boven: Afbeelding van de Indische vijgeboom, waarvan ik (d.i. Clusius) veronderstel, dat zij oplevert het „euphorbium van Jean Leon.”

Dat euphorbium zal' wel een naamsverwarring zijn met het echte euphorbium, het ingedroogde melksap van de Wolfsmelk, want in de Hollandsche uitgave staat hierover dat dit „vloeyt uit een boomachtigh ghewas, der Ferula zeer gelijk, dat op den bergh Athlas in Lybien bij Mauretanien wast ende in die tijden van Jubas, coninck van Lybien eerst ghevonden is gheweest.” Aan dit ingedroogde melksap van *Euphorbia officinarum* heeft men langen tijd geneeskrachtige werking toegeschreven, wat ook vermeld staat in F. A. W. Miquel: *Leerboek der Artsenij-gewassen* (Utrecht 1859). die in dit opzicht een betrouwbare gids mag heeten, daar hij tevens een groot kenner der cactussen was.

Het reeds meermalen genoemde bloemboek van de Br y is geen Nederlandsch werk, doch een boek, dat in Frankfort aan den Main gedrukt is.

Er bestaan twee uitgaven en wel het *Florilegium novum*, dat in 1611 verscheen en de *Anthologia magna* van 1626. De cactusafbeeldingen uit het eerste zijn gereproduceerd in het reeds genoemde boekje : Cactussen door v. d. H. op pag. 7.

Nu zoeken we nog steeds naar een nog oudere afbeelding der *Opuntia* en wel die uit het boek van de Oviedo. Dr. Hung er schrijft ons, dat hem van dit werk in ons land geen exemplaar bekend is. Met de uitgave van dit boek is het wel een eigenaardige geschiedenis. Pas in 1783 verscheen het geheel compleet in 50 boeken, de eerste twintig boeken verschenen echter reeds in 1535 en daarvan komen in boek 7, 8, 9 en 10 de planten voor en zal zich dus ook de *Opuntia* moeten bevinden. Van het geheele werk is in 1851 een volledige nadruk verschenen en hiervan is een exemplaar aanwezig in de Koloniale bibliotheek in den Haag (van Galenstraat 14). Wie van onze Haagsche leden wil hier nu eens een onderzoek naar instellen?

LEVE DE ONAFHANKELIJKHEID !

Lezers, laat U niet afschrikken door dezen titel en laat hij U niet weerhouden dit artikel te lezen. Het is geen opruierig politiek artikel, dat ik U te lezen geef, want dat hoort niet in ons blad thuis ; slechts wil ik U de lotgevallen verhalen van twee succulenten, welke door de menschelijke hand gedwongen werden één te worden, maar waar één der beiden zijn onafhankelijkheid en persoonlijkheid behield, terwijl de andere te niet ging. We hebben allen wel in de cactuswereld gehoord over stekken, enten en oculeeren; zelfs transplanteren komt in deze wereld voor. Bedenk dan ook daarbij, dat de menschheid deze handelingen heeft verzonnen, op het stekken na, dat we van de natuur hebben afgekeken.

Waarvoor we dergelijke kunsten uithalen, is me tot nogtoe een raadsel, maar zeker kan ik zeggen, dat we onze pleegkinderen er heusch niet mooier op maken. Wie van U zou nou graag met een hoofd van neef of nicht in de plaats van zijn eigen hoofd willen rondloopen? Of wie van U zou met armen van anderen willen pronken? U vindt 't misschien bespottelijk, dat ik zulke voorbeelden aanhaal? In 't geheel niet; wat doen wij anders met onze cactusplanten? We snijden den top van één der cactussen af en van andere snijden wij de basis af, plakken de beide soorten op elkaar en dwingen ze een eenheid te gaan vormen. Waarvoor? Een' kennis van mij, dien ik erover sprak, beweerde, dat dat gedään werd om meer afwisseling te krijgen en den vormenrijkdom uit te breiden. Is de vormenrijkdom. dan niet groot genoeg, is de afwisseling, welke onder deze vormen bestaat niet duidelijk genoeg? Neen, dat is het niet: de mensch moet altijd critiseeren, moet zoeken en zelf scheppen, dat zit nu in zijn aard en daarom gaat hij zulke kunsten uithalen en bederft de natuurvormen met zijn kunstgewrochten.

Ik dwaal af van wat ik U vertellen wil; ik was niet van plan U dit alles te zeggen, maar nu het er staat zal ik het maar laten staan.

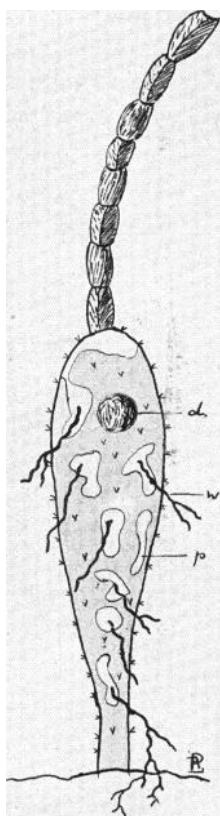
Een der eerste vereischten ervoor, dat eenige cellen zich vereenigen tot een samengestelde eenheid is, dat er een zekere verwantschap moet bestaan tusschen die cellen. Deze verwantschap moet dan als band dienen, welke de celeenheden met elkaar verbindt. We noemen dat dan deftig „vegetatieve affiniteit”.

Wanneer we twee deelen van eenzelfde plant nemen, dan gaat zoo'n enting heel gemakkelijk, daar de cellen dan van één en dezelfde plant afkomstig zijn. Zijn de twee plantendeelen afkomstig van verschillende, in de plantensystematiek verwante planten, gaat 't vaak lastiger. Des te meer kans van goed slagen hebben wij, naarmate we nauwer aan elkaar verwante planten nemen uit de plantensystematiek.

Hierover zijn talloze proeven gedaan en daarbij las ik er een, welke door Vöchting genomen was, welke ik U graag zou willen vertellen.

Vöc h ting nam proeven over enting van *Rhipsalis paradoxa*

op *Opuntia Labouretiana*. Hij had de *Opuntia* als basis genomen en entte boven op de schijf een twijg van de *Rhipsalis*. De proef gelukte uitstekend en Vöchting leefde 20 maanden in den waan, dat deze beide planten nu een eenheid hadden gevormd en zich als één plant gedroegen. Maar toen kwam de openbaring; het bleek geen physiologisch normale enting te zijn.

De *Opuntia* werd groezelig van kleur en hier en daar kwamen vochtdruppels (d) aan den schijf te voorschijn, terwijl andere plekken (p) weer doorschijnend werden. Een tijd later kreeg de schijf wortels (w) op verschillende plaatsen, welke eerst doorschijnend waren geworden. Vöchting onderzocht de *Opuntia* en het bleek, dat de schijf doorwoerd was met de wortels van de *Rhipsalis* en veranderd in een gelatineachtige massa.

De *Rhipsalis* wilde geen gemeenschap met de *Opuntia* en ging om zijn persoonlijkheid te herwinnen, wortels vormen en leefde van de opgeloste zouten der *Opuntia*. Zelfstandig probeerde de

Rhipsalis te worden, wilde weer onafhankelijk zijn en hij stuurde lange wortelkoorden uit naar alle kanten, om weer vasten voet te krijgen. Zoo traden enkele uit de opperhuid der *Opuntia* te voorschijn, zoekende naar voedsel: terwijl andere wortels loodrecht, dwars door de schijf waren gegaan en geland in de aarde. Deze wortels waren ruim 110 m.M. lang.

Twintig maanden lang heeft de *Rhipsalis* voor zijn onafhankelijkheid gestreden om daarna te zegevieren.

Den Haag.

P. A. H. RIJKEBÜSCH JR.

SAXIFRAGA COTYLEDONE PYRAMIDALIS.

(Vereenv. spelling).

De Zaterdag voor Pinksteren is mijn mooiste vakantiedag. 's Morgens na het ontbijt loop ik de tuin eens rond om te kijken, wat ik vandaag nog doen zal. Dan kom ik aan de weg en blijf bij het hek uitkijken, of de post al in aantocht is met de krant.

Daar komt een hittenkar aan. O, ik zie het al. 't Is een bloemist uit Tiel, die er met een kar bloemen en planten op uit trekt. Mijn buurvrouw roept hem aan, ze vraagt naar de geraniums. die ze voor haar perk besteld heeft. Ze komt bij de kar en ik loop er ook heen.

Wat is dat, met die grote, hoge, witte bloem? Om hem goed te laten zien, neemt de baas hem tussen de andere planten uit. "t Is een saxifraga", zegt hij, maar als buurvrouw de prijs hoort, vindt ze het wel wat veel.

„Neemt U hem niet” zeg ik, „dan wil ik er eens mooi mee wezen”. Voor 50 senten ben ik koopman.

Ik kom met mijn koopje achter het huis, voor het keukenraam en laat zien, wat ik gekocht heb. Mijn vrouw vindt hem mooi, maar zegt, dat het niet lang duren zal. Als hij uitgebloeid is, gaat hij dood. Dat ben ik met haar eens, maar wijs er op, dat er nog vijf spruiten aan zitten, dus dat we er in kunnen blijven.

Nu **moet** ik dadelik aan het werk. Eerst de pot afboenen en de jonge spruiten er af halen en oppotten, Als dat gebeurd is en de nieuwkoop voor 't raam staat, ligt de krant al lang op de **mat**.

Dinsdags na Pinksteren gaan we naar de stad, naar de markt. Onderweg komen we een dame tegen, een vetplanten liefhebster. Ze houdt ons staande. „Heeft U mijn gloria gezien, mijnheer ?”

„Ja, Mevrouw, ik zag ze toen ik langs Uw huis kwam, maar ik heb er ook een, nog wel met vijf spruiten.”

Op de markt drentelen we langs de kramen en komen bij het plantenhoekje. Daar wemelt het van „gloria's.” Jaap, een koopman in ongeregelde goederen, heeft er op de veiling in Lent een hele partij gekocht en nu worden ze aan de man gebracht. Ze moeten weg, een kwartje het stuk. Een poosje later krijgt men er zelfs twee voor.

Zo worden Tiel en omstreken volgestopt met bloeiende gloria's.

Nog een paar weken en de uitgebloeide plant kan naar de vuilnishoop.

.

Dit alles is bijna twee jaar geleden.

Van mijn vijf spruiten heb ik er twee weggegeven, de andere drie hebben in de kas staan kwijnen, tot ik verleden jaar op een buitenplaats de plant ontdekte op een rotspartij en de tuinman mij vertelde, dat ze winterhard was.

De twee, die nog over waren, werden toen ook gauw buiten gezet. Van de winter hield ik ze in de lege broeibak en nu beloven ze wat. Ze zijn flink uitgegroeid, 't zijn lieve planten, een aardige rozet met witte randjes langs de bladeren. Ze zitten vol spruiten. Zou dat er op wijzen, dat ze dit jaar bloeien willen, dat ze met Pinksteren mijn gloria zullen zijn ?

Ik hoop het.

B. **Th.** K.

LEZING VAN **Dr.** J. P. LOTSY OVER ZUID-AFRIKA.

In het klein-auditorium der Leidsche universiteit, heeft Dr. J. P. Lotsy uit Velp Donderdagavond 2 Febr. een voordracht met lichtbeelden gehouden over de studiereis die hij en Dr. W. A. Goddijn, conservator aan 's rijks Herbarium te Leiden, naar Zuid-Afrika hebben gemaakt.

Spr. gaf eerst een geografisch overzicht van Zuid-Afrika, waarbij hij er o.m. op wees, dat de Noordenwind daar droogte en warmte aanbrengt, terwijl de Oostenwind vocht veroorzaakt. Dit heeft tot gevolg, dat zich in Zuid-Afrika, een hoogst eigenaardige plantengroei heeft ontwikkeld.

De reis is te Kaapstad begonnen en vandaar is men naar het Westen gegaan.

Dr. Lotsy begon met een paar plaatjes te vertoonen van planten,

die geheel aan het drooge woestijngebied zijn aangepast, o.a. *Welwitschia Mirabilis* en *Mesembryanthemum rhopalophyllum*, een zgn. vensterplant, die alleen de toppen van de bladeren aan de oppervlakte brengt.

Hierna beschreef spr. de altijd groene flora (*Macchia* genoemd) van het Kaapland, waarin voornamelijk *Erica's* en *Proteaceae* in groot aantal soorten voorkomen. Merkwaardig is, dat niettegenstaande het verbod wilde bloemen op de markt te verkoopen, men in den bloeitijd een ongehoorde rijkdom van *Erica's* en *Protea's* in de Addeleystreet te Kaapstad door Kaffervrouwjes te koop ziet aangeboden.

Uitvoerig besprak spr. vervolgens de daar veel voorkomende boom *Leucodendron argenteum* of zilverboom, waarvan spr. een paar takken in natura liet zien.

In de Karroo is de regenval gering. Het aspect van het landschap na een periode van droogte is dat van een dorre halfwoestijn. Na inval van regen, wordt het landschap geheel gemetamorphoseerd, doordat alle struikjes en planten zich plotseling tooien met een prachtige verscheidenheid van bloemen.

Uitvoerig stond spr. stil bij de *Cotyledon paniculata* (of boterboom) en de *Cotyledon Wallichii*, welke beide soorten, waar ze met elkaar in contact komen, een geheele reeks van bastaarden vormen. Van de primaire bastaarden is zaad meegebracht, en er is reeds gebleken, dat de nakomelingschap een groote splitsing te zien geeft.

De rivieren zijn in Zuid-Afrika bijna altijd droog, maar doordat de bodem eenigszins vochtig is, ontstaat een weelderige struikvegetatie, voornamelijk langs de rivierbeddingen. Deze struikvegetatie bestaat in hoofdzaak uit *Accacia Carroo*, ook wel *Accacia horrida* geheeten. Karakteristiek zijn de lange witte doorns, welke *accaciaboschjes* ondoordringbaar maken.

Hierna vertoonde spr. een typisch Zuid-Afrikaansch woud, het Knysna Forest, waar heden ten dage nog olifanten wonen. Bij de Outiniqua-bergen, die spr. vervolgens besprak, wees hij er op, dat aan de regenzijde een sterk ontwikkelde boschvegetatie voorkomt, terwijl de andere zijde van de berg geheel kaal is, met heel diepe kloven.

Groote wouden zijn in Zuid-Afrika thans niet te vinden. Wel wordt er beweerd, dat deze vroeger wel hebben bestaan, maar door het vele kappen en branden zijn verdwenen.

Spr. kan hieraan niet veel geloof hechten, althans dat groote wouden de Karroo bedekt zouden hebben, komt spr. zeer onwaarschijnlijk voor. Langen tijd hebben de onderzoekers verblijf gehouden in Botha Hill Hotel, en van daaruit hun tochten ondernomen. Een uitgebreid overzicht gaf spr. vervolgens van den plantengroei rond Botha Hill.

Spr. karakteriseerde de vegetatie als doornboschvegetatie, *Euphorbia's*, *Aloe's*, *Opuntia*, en nog vele andere stekelige gewassen groeien daar dooreen, dikwijls nog versierd door de welbekende klimgeranium, *Pelargonium peltatum*.

Vervolgens ging de reis door de Oranje Vrijstaat, waar vanwege de droogte aan botaniseeren niet viel te denken, naar Pretoria. waar zij de gasten van generaal Smuts waren, die ook een heele goede botanicus is en een enorme bibliotheek tot zijn beschikking heeft. Ook van de flora rond Pretoria gaf spr. een uitvoerig overzicht o.a. op de kopjes bij Irene, enkele foto's van *Barbacenia* of *Apenstaarten* en *Aloë pretoreënsis*. Verder noordelijk komt men in het Boschveld, waar o.m. typische schermboomen (*acacia's*) worden gevonden, waarin zich vaak zeer groote en samengestelde vogelnesten bevinden. In het Boschveld worden ook kopjes, van verschillende type aangetroffen onder meer, kopjes, die geheel herschapen schenen in een rotstuin van *Euphorbia* boomen (*E. ingens*).

Hierna kwam spreker tot de quintessence van het onderzoek. Na eerst aan een kunstmatige bastaard (*Tragopogon*), de groote splitsing te hebben gedemonstreerd, aan de hand van platen, gaf hij een dergelijke splitsing in de natuur te zien van een bastaardvorming tusschen *Cotyledon terelifolia* en *Cotyledon coruscans*. Vervolgens liet spreker aan de hand van lantaarnplaatjes een gecompliceerd geval van bastaardeering zien tusschen *Euphorbia's* zonder stam en groote boom-*Euphorbia's*, waaruit bleek, dat tusschen *Euphorbia Coerulescens*, die op de flats (grazige vlakten) groeit, en *Euphorbia tetragona*, die alleen op hellingen voorkomt, alle mogelijke tusschenvormen ontstaan.

Hierna besprak spr. de bevolking van Z.-A.

N. R. Ct.

NATUURMONUMENTEN IN NEDERLAND.

Mag ik eens even Uw aandacht vragen voor een plan, dat ik sinds eenige weken met mij ronddraag? Uw aandacht en wel-

licht een beetje moeite? Laat ik U dan eerst eens wat vertellen van het ontstaan ervan, Ergens in de buurt van ons dorp Goedereede ligt de buurtschap Oostdijk. En toen ik pas hier woonde en er voor mijn werk moest zijn, trof mij dadelijk op het dak van een kleine schuur het gezicht van een groote kolonie Sempervivum, als een bouquet van groene sterren. Het was, wat de Duitschers „Hochsommer” plegen te noemen en mijn ontdekte kolonie toonde dat, door vanuit tal van haar sterreharten de ons welbekende witte en roze bloemtrossen, op hunne lange stelen uit te steken, zoodat zij wiegelden in den wind. Ik stond er een heelen tijd bij te kijken en de menschen, aan wien het schuurtje behoorde, vertelden, dat zij niet anders wisten, of het had er steeds zoo gestaan. Wel was het in den loop der jaren in omvang toegenomen. „Het was er al in Moeders jeugd” verzekerde mij een vrouw van in de vijftig jaren. Zonder overdrijving kunnen wij, meen ik, de leeftijd dezer kolonie dan ook op ruim vijf-en-zestig jaren stellen. Welk een tijd! – En dat voor een Sempervivum, die wij verzorgen als onze kinderen. – Deze hier had onze Grootvader kunnen zijn! – Eendracht maakt macht, dat zag ik ook hier weer eens ten duidelijkste bewezen. Want het was daar op den nok van het schuurtje voorwaar geen rustig plekje. Felle zon, plassende regen en niet te vergeten de winterstormen van onze Zuid-Hollandsche eilanden, dat alles en nog veel meer, hadden ze moeten doorstaan. En toch, in eendrachtigheid waren ze blijven leven. De sterretjes, naast elkander, broederlijk elkander beschermend tegen schadelijken invloed van ons lang niet zachte klimaat. En de kolonie groeide en bloeide ieder jaar! Weer komt de Zomer en wéér zal zij bloeien in al haar pracht.

Ik heb de menschen gevraagd, of zij er ook over dachten, om de planten te verwijderen, maar gelukkig bleken zij genoeg eerbied te hebben voor haar wondere groei en haar eerwaardigen leeftijd, om dat nooit te zullen toelaten.

Langzamerhand kwam nu ook mijn plan. Ik dacht n.l., zou dit nu het eenige plekje in Nederland zijn waar, op het gebied van succulenten, zóó ‘n klein natuurmonument bestaat? – Ik geloof van niet. Mijn plan is nu, om te trachten, een zoo volledig mogelijke lijst te krijgen van de vindplaatsen van zulke monumentale succulenten. Daarvoor heb ik natuurlijk hulp noodig en ik kan mij daarvoor niet beter wenden, dan tot U, die toch ook het

mooie hierin voelen kunt. — Komaan, helpt mij eens mee! Wie Uwer heeft op zijn zwerftochten niet eens zoo'n klein juweel van succulentengroei gezien? — Welnu, wanneer U mij even een klein berichtje stuurt, met den naam der plant, alsmede de vindplaats, dan kunnen wij in een der eerste nummers van het volgende jaar een groote lijst van door ons gevonden natuurmonumenten van Nederland plaatsen. Als de oogst goed is. wie weet, of het dan geen aparte lijst kan worden, met elk jaar een groot supplement, als bijvoegsel van ons maandblad. — En wie dan des zomers ergens heengaat zoeken even zijn lijstje en steekt het bij zich, want allicht komt hij langs plaatsen, waar dichtbij zoo'n bezienswaardigheid staat en die hij niet verzuimen zal, te gaan zien. Zoo léeren wij elkander! Zoo helpen wij elkander, zooals de *Sempervivi* doen. Eendracht maakt macht. Maar denkt er om, we moeten natuurmonumenten hebben. Voor gekweekte wonderen slaan we slechts advertenties of adreslijst op.

Onze opgaven moeten allereerst zijn van *niet* gekweekte, in de vrije natuur levende, planten. En dan moeten zij door uiterlijk of ouderdom of anderszins voor ons, succulentenlief hebbers, iets bijzonders, iets interessants hebben. En nu aan het werk. Zet Uw beste beentje eens voor en zendt mij spoedig vele brieven of brief kaarten!

Mijn adres is: J. de Clerq Zubli, Arts, Goedereede.

Ziehier tenslotte een voorbeeld voor het aangeven van een monument : ..

Sempervivum Tectorum, kolonie van ongeveer 65 jaar oud.

Vindplaats: Goedereede, op schuurtje van Joh. Math. van Dam, Oostdijk D. 29.

Van den weg af gemakkelijk te zien.

Wie helpt er mee?

MEDEDEELINGEN.

Südwestafrikanische Lithopsarten.

Even na het verschijnen van het Aprilnummer van ons maandblad ontving ik van den Heer Graessner. Perleberg, nog een aantal exemplaren van bovenvermelde publicatie en was het mij alzoo mogelijk om alle aanvragers tevreden te stellen.

Een woord van dank aan den Heer Graessner voor het beschikbaar stellen van dit aardige boekje is hier zeer zeker op zijn plaats.

M. KARSTEN.

Ons premieboekje.

De oplage van „Onze Vetplanten van maand tot maand” van de hand van den Heer Duursma is totaal uitgeput. We konden zeer tot onzen spijt de meesten der sedert 1 Januari toegetreden nieuwe leden niet meer dit boekje aanbieden.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- M. Kroonen, **Dordrecht**, v h Eben Haëzerhof 9, thans Heysterbachstraat 9 rd.
 G. Fagel, Rotterdam, v h Beukelsweg 10 B, thans Mathenesserdijk 281 A.
 Mej. Th. E. Slis, v h. Rotterdam, Heemraadsingel 174, thans Ouddorp (Goeree), „Hoefijzer”.
 W. Verwaal, v h. Rotterdam, Blokmakersstraat 85 a, thans Rijswijk (Z.-H.), v. Vreedenburgweg 83.
 Ds. F. C. Bosboom, v h. Soest, Vosseveldlaan 23, thans Gelselaar [Gem. Borculo!.
 Ned. Herv. Pastorie.
 A. M. Söhngen, Wageningen, v h Marktstraat 3, thans Hoogstraat 67.
 Het adres van Mevr. J. H. van der Vlucht-Middelburg blijft Rotterdam, Esschenweg 35.

NIEUWE LEDEN.

- Mevr. H. M. Bosch, Amsterdam Z., de Laressestraat 51.
 Mevr. C. I de Vries-Robles, Amsterdam Z., Corn. Krusemanstraat 8a.
 J. F. Oewel, Leerling G. A. v. Swieten-Tuinbouwschool, Frederiksoord, p a Mej. Wed. Hoorn.
 A. Hoogendoorn. Hoorn (N.-H.), Achter de Vest 10.
 Mevr. L. de Boer-Oosthoff, Nieuwe-Schans, Bunderweg.
 G. Demink, Sassenheim, Beukenlaan 31.
 Jac. Tieland, Utrecht. Merelstraat 19.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring 's-Gravenhage en Omstreken.

Vergadering op Zaterdag 12 Mei 1928, des avonds 8 uur, in de bovenzaal van Café la Réserve. Korte Poten 3.

Agenda :

1. Opening.
2. Notulen vorige vergadering.
3. Huishoudelijk Reglement voor den Kring.
4. Eenige belangrijke mededeelingen.
5. Rondvraag.
6. Sluiting.
7. Ruilbeurs.

Den leden wordt nogmaals vriendelijk verzocht de door hen van belang geachte artikelen, voor het huishoudelijk reglement van den Kring, vooraf te willen for-

muleeren zoodat die direct ter vergadering kunnen worden onder het oog gezien.

Voor de ruilbeurs bestaat veel animo, men rekene daarop door het meebrengen van ruim en mooi materiaal.

J. J. E. VAN DEN THOORN, Secret.-Peningm.

Den Haag, Am. van Solmsstraat 80.

Kring Amsterdam en Omstreken.

Vergadering van Kring Amsterdam op Maandag 14 Mei, des avonds 8 uur in Gebouw „Koningin Wilhelmina”, Prinsengracht 1015.

Agenda ter vergadering.

Op dezen avond groote voorjaars ruil- en verkoopbeurs. Een ieder brenge dus zooveel mogelijk materiaal mede.

De kleine potjes zijn uitverkocht, er was niet gerekend op zooveel afname. Alleen middelsoort en groote zijn nog verkrijgbaar. Bij voldoende deelneme zal een nieuwe bestelling worden gedaan.

De leden welke hun afdeelscontributie nog niet betaald hebben, gelieven dit op dezen avond te doen.

H. WITTE, Secretaris.

Kring Amsterdam en Omstreken.

Excursie op Zondag 20 Mei naar de kweekrij van den heer M. Kloeze van te Watergraafsmere, waar dan ongeveer 50 *Phyllocactus*-hybriden in bloei kunnen zijn. Bijeenkomst half tien op eindpunt lijn 5 nabij Schollenbrug. 12 uur terug.

H. WITTE, Secretaris.

.I

RUILRUBRIEK.

Zaad van *Phyllocactus*en.

Voor de liefhebbers die een proef willen nemen met zaaien, stel ik gratis tegen vergoeding van porto beschikbaar *phyllozaden*. Deze zaden zijn door mij zelf gewonnen. Cactusvrienden die in ruil voor het zaad wat stekgoed willen zenden zullen mij zeer verplichten.

Tiel.

A. VAN MEERTEN.

Ter ruiling aangeboden tegen *Cereus Jamaru* of eenvoudige *Opuntia* soorten: een paar jonge plantjes van *Bryophyllum crenatum*. Tevens beschikbaar 2 zaden van *Ariocarpus*soorten, deze gaarne in ruil voor een plantje van *Echinocactus minusculus* en *E. Quehlianus*.

Goedereede.

t. DE CLERCQ ZUBLI, arts.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan : G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUEWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. Prof. A. M. SPRENGER. Girorekening No. 133550 • ROTTERDAM.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres : Mej. hl. C. KARSTEN, TERBORG.
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, Voorzitter, Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. M. C. KARSTEN, Secretaresse, Terborg; J. M. VAN DEN HOUTEN, Penning- meester, Rotterdam, Mathenesserlaan 364; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; Prof. A. M. SPRENGER, Wageningen, Hoogstraat 4.		

HOOGSUCCULENTE MESEMBRIANTHEMA (15).

In den zomer van 1926 waren behalve de hier beschreven 25 soorten in Kew nog eenige *Conophyta* te noteeren, welke echter ongeschikt waren om te schetsen daar de corpuscula òf grootendeels aan het oog onttrokken waren door de papierachtige resten van vorige bladparen òf min of meer ingeschrompeld.

Volledigheidshalve laat ik hier de namen van deze species gerangschikt volgens de verschillende onderafdeelingen volgen, waarbij nog een opgave van herkomst.

- Gr. 1. — *B.*: *C. nuciforme* N. E. Br. (syn. *Mes. cryptopodium* Kensit), ontvangen van Ma 11 et t in 1925 (no. 561).
- Gr. II. — *A.*; *C. Leipoldtii* N. E. Br., ontv. uit coll. Elisha in 1921 (no. 68).
- „ „ — *B.-la.*: *C. altile* N. E. Br., ontv. v. Brown in '18 (no. 126).
- „ „ — „ — *lb.*: *C. minusculum* N. E. Br., ontv. v. Pillans in '08 (no. 528); *C. pauxillum* N. E. Br., uit coll. Elisha, '21 (n°. 68); *C. assimile* N. E. Br., ontv. v. Mallett in '25 (no. 561).
- „ „ — „ — *lc.*: *C. obmetale* N. E. Br., ontv. v. Taylor in '20 (no. 77); *C. parvipetalum* N. E. Br., uit coll. Elisha, '21 (no. 68); *C. aggregatum* N. E. Br., ontv. v. Brown in '18 (no. 126).
- „ „ — „ — 2.: *C. piluliforme* N. E. Br., ontv. v. Brown in '19 (no. 157).

Van de beide volgende soorten kan ik in de literatuur geen beschrijving vinden en is het mij niet mogelijk dezen volgens Brown's indeeling te rangschikken :

C. evolutum N. E. Br., van de *P. Sladen Mem. Exp.* in 1911 (geëtiketteerd als n° 47) en *C. miserum* N. E. Br., uit de coll. Elisha, 1921 (no. 68).

Herbarium hort. kew.

C. nuciforme: Typeplant. gezonden onder den naam *M. cryptopodium* aan N. E. Brown in den herfst van 1916 door N. S. Pillans.

De plant kwam in een half doode toestand aan en werd al spoedig aan het Mes. herbarium toegevoegd. Deze soort is zeer opmerkelijk door haar krachtig ontwikkelde stam, waarvan het grootste gedeelte zich gewoonlijk onder den grond bevindt bij de in het wild groeiende planten.

Door Miss Kensit werd, doelende op het ondergrondsche stamgedeelte, voor deze plant den naam *cryptopodium* (= met verborgen voet) aangenomen, niet wetende echter, dat deze zelfde species reeds aan Haworth bekend was en door dezen beschreven werd als *M. nuciforme*. (Rev., p. 84, 1821)

c. *minusculum*: 1. Typeplant met bloem, ontvangen uit de Kew-coll. 11 Sept. 1912. Deze werd door Pillans in de Clanwillian Div. gevonden en door hem in 1908 aan Kew gezonden. 2. Kleiner exemplaar met bloem, van typeplant door Pillans verzameld. De kroonbuis is bij deze zeer duidelijk en volkomen onbeschadigd. Ontvangen in herb. 6 Oct. 1914.

Andere Conophytumsoorten. alleen in Herb. hort. kew.

Gr. 11 — A. :	<i>C. Meyeri</i> N. E. Br. Deze werd door Dr. Marloth en Meyer gevonden in de buurt van Steinkopf in Klein Namaqualand. (Marloth, n ^o . 6909 en 6516!) De voet der plant was door bladresten schedevormig omhuld, evenals bijv. bij <i>C. minutum</i> N. E. Br.
Gr. II- A.:	<i>C. fimbriatum</i> N. E. Br. (syn. <i>M. fimbriatum</i> Sonder). Hiervan eenige exemplaren afkomstig uit het <i>Herbarium Hookerianum</i> , die door N. E. Brown geïdentificeerd werden

met Mes, n". 693 van Zeyer in het herbarium der Cambridge Univ., door Sonder genoteerd als *M. minutum* Haw., een plant, die hier ten eerste van verschilt en op een andere plaats gevonden werd. De vindplaats van *C. fimbriatum* is: Beaufort West Div., bij de Gamkarivier, Zeyer! Burke!

- Gr. 11 — B. — *lb*: *C. uvaeforme* N. E. Br. (syn. *M. uvaeforme* Haw.). Alleen bloem, ontvangen van N. E. Brown, Oct. 1925.
- Gr. 11 — B. — *b-1.*: *C. minutiflorum* N. E. Br. (syn. *M. calculus* var. *minutiflorum* Schwantes: *M. minutiflorum* Schw.). Gedeelte van de typeplant door Schwantes aan N. E. Brown gezonden.
- Gr. 11 — B. — *b-1.*: *C. Pageae* N. E. Br. (syn. *M. Pageae* N. E. Br.). Drie zoden van den typevorm (corpuscula zeer onduidelijk, ingedroogd). Ontvangen van N. E. Brown, Febr. 1921. Werde gevonden door Burke bij Garies in Klein Namaqualand.
- Gr. 11 — B. — *b-2.*: *C. jucundum* N. E. Br. (syn. *M. jucundum* N. E. Br.). Typeplant, afkomstig van de Kew-collectie, 26 Oct. 1916. Corpuscula basaal schedevormig omhuld door de resten van oude bladparen evenals bij *C. minutum*.
- Gr. 11 — B. — *b-2.*: *C. Pearsonii* N. E. Br. (syn. *C. Wettsteinii* N. E. Br., niet van Berger; *M. Wettsteinii* L. Bolus). 1 Corpusculum met bloem. Deze species, nauw verwant aan *M. Wettsteinii* Berger, waarvan ze o.a. verschilt doordat ze volkomen ongestippeld is en een krans staminodiën aan den mond der kroonbuis bezit, werd door Pearson gevonden bij Bakhuis in de Van Rhynsdorp Div. (p earson, no. 5469!). Verder was in het herbarium nog een exemplaar dezer soort aanwezig, ontvangen van N. E. Brown, 14 April 1914.

Ongedetermineerde C. soorten in Herb. hort. kew.

Conophytum sp. (Marlot h, no. 6922). Ontvangen van Dr. Marloth, Nov. 1925. Zeer vergaen exemplaar.

Conophytum sp. (Marloth, n°. 6925). Met schedevormige bladresten en onbeschadigde 5-kleppige vrucht.

Conophytum sp. (Marloth, n°. 5272). Ontvangen van Dr. Marloth, 26 April 1919. Halfbolvormige zoden, 25-38 m.M. in diameter. Vindplaats : Groot Namaqualand, bij Angra Pequena.

Conophytum sp. (Marloth, no. 5273). Ontvangen van Dr. Marloth, 26-4-'19. Zeer platte zoden, tot 38 m.M. in diameter. Corpuscula zeer klein, wortelkroon houtachtig. Gevonden bij Angra Pequena in G. Namaqualand.

Conophytum sp. Verzameld bij Giftberg door E. P. Phillips 13 Sept. 1911. (*P. Sladen Mem. Exp. to Khamiesberg. Giftberg & Oliphantsriver-Mountains in '11.*) - Het herbariumspecimen bestaat uit een zeer platte, eigenaardig lichtbruine zode: de zeer dicht opeenstaande corpuscula zijn omgekeerd-kegelvormig en hebben een bijna cirkelronde bovenzijde.

Wegens haar vensterbladstructuur neemt de volgende soort in het geslacht *Conophytum* een afzonderlijke plaats in, is bij geen der genoemde onderafdeelingen of secties in te deelen. Ze staat dan ook het beste aan het eind der C. beschrijvingen.

De volledige literatuuropgave bij deze species is:

C. pellucidum Schw.,

Schwantes in Möll. D. Gartn. Zeit. 1927, Jahr. 42, p. 316.

Syn.: C. elegans N. E. Brown in Gard. Chron. 1927, vol. LXXXII, p. 228; *Lithops Marlothii* N. E. Brown in Gard. Chron. 1926, vol. LXXIX, p. 202, m. fig.; M. Karsten in „Succ.” 1927, 9de jaarg., p.p. 77-78, m. fig.; *Ophfthalmophyllum Marlothii* Schw. nom. nov.. Schwantes in Möll. D. Gärt. Zeit. 1927, Jahrg. 42, p. 64 en Zeitschr. f. Sukk. 1927, Bd. 111, p. 22.

Voor de beschrijving zie „Succ.” 9de jaarg.

3. Argyroderma N. E. Br. 1)

N. E. Brown in Gard. Chron. 1922, vol. LXXI, p. 92 en G. C. 1926, vol. LXXIX, p. 268.

1) Een beschrijving van het aan *Conophytum* verwante gen. *Oophytum* N. E. Br.

Stamlooze, overblijvende planten van zodevormigen groei: soms bestaat iedere plant slechts uit één enkel bladpaar.

Per plant of vertakking 2 bladeren of wanneer er een nieuw bladpaar gevormd wordt 4, in cultuur soms 6, tegenovergesteld, kort en dik, eivormig, aan de bovenzijde afgeplat, aan de rugzijde sterk convex, zeer glad, wit of witachtig-groen, ongestippeld.

Bloem solitair, eindstandig, zittend of zeer kort gesteeld, van een paar bracteen of schutbladen voorzien.

Kelk boven haar vereeniging met het vruchtbeginsel tot een kort, bekervormig buisje vergroeid, aan het boveneinde echter 6-8 slippig.

Kroonbladeren talrijk, vrij, lijnvormig, opgroeiend vanaf het einde der kelkbuis. Meeldraden talrijk, in verscheidene kransen, eveneens bovenaan de kelkbuis ontspruitend, de bovensten recht-opstaand of bijna geheel naar boven gericht, de anderen naar beneden gebogen in de kelkbuis, vormend een ring aan den mond der buis met een centrale opening.

Stijl 1, zittend, cirkelrond of elliptisch, gewoonlijk met gladden rand, zelden iets gekarteld. Vruchtbeginsel onderstandig, 10-24-hokkig: zaadlijsten op den bodem der hokken.

Doosvrucht zeer breed omgekeerd-kegelvormig, afgeplat aan de bovenzijde, met 10-24 kleppen en hokken; elke klep is voorzien van een paar stevige hygroscopische lijsten, die vaneenwijken en eindigen in borstelige of draadvormige spitsen, randvleugels ontbreken.

Hokken ondiep, overdekt met buigzame, doorschijnende hokvleugels, de opening bijna geheel gesloten door een dikke prop of tuberkel.

Elk hok met een groot aantal zaden: dezen zijn zeer klein, bolvormig-eivormig, glad en bezitten een tepelvormig uitwasje aan een kant.

Aantal soorten 7, behalve een, die twijfelachtig is. Ze hooren thuis in Namaqualand en de Van Rhynsdorp Div. in Z.-Afrika.

De typeplant van dit genus is *A. testiculare* N. E. Br.

De geslachtsnaam *Argyroderma* is afgeleid van het Grieksch *argyros* = zilver en *derma* = huid, duidt dus op de zilverig witte

(typeplant 0. oviforme N. E. Br.) zal ik voorloopig overslaan, daar ik tot op heden nog geen afbeelding van de eenige soort, waaruit dit interessante geslacht bestaat, heb kunnen krijgen.

kleur der bladeren, typeerend voor de tot dit geslacht behorende species.

Een cirkelrond, zittend stempel zooals 'we bij dit genus aantreffen vinden we behalve bij het gen. *Roodia* N. E. Br. bij geen enkel ander geslacht der *Mesembrianthemum-orde*.

A. testiculare N. E. Br. (type).

N. E. Br o wn in Gard. Chron. 1922, vol. LXXI, p. 93 en G. C. 1926, vol. LXXIX, p. 268, m. fig., Maasz in Zeitschr. f. Sukk. 1928, Bd. 111, p. 181. – Syn.: *M. testiculare* Aiton in Hort. kew., ed. 1, vol. 2, p. 181 (1789), Haworth in Rev., p. 85 (1821), M. Karsten in Onze Tuinen 1919, 14de j.g., p. 93.

Plant gewoonlijk bestaande uit een enkel bladpaar, zelden zodevormend. Bladeren zeer dik, breed eivormig of halfbolvormig, soms wat meer langwerpig rond en grooter dan op de hierbij gereproduceerde teekening (fig. 41). 20-35 m.M. lang, 20-50 m.M. breed en 15-25 m.M. dik, zeer glad, witachtig. Bloem-

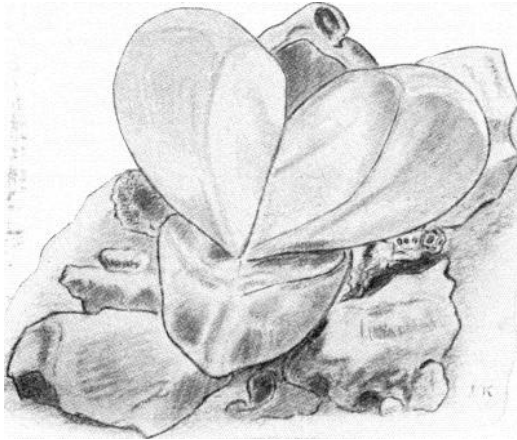

Fig. 41.

A. testiculare N. E. Br. (type).

Nat. grootte.

Kew. 1926.

kroon 25-40 m.M. in diameter: kroonbladeren wit- of crèmekleurig bij de typeplant. De kleur varieert bij planten van zaden uit een en hetzelfde kapsel!

Naar de bloemkleur laten zich een paar variëteiten onderscheiden. Dezen zijn :

A. fesfic. var. luteum N. E. Br. (Gard. Chron. 1922, vol. LXXI, p. 93 en G. C. 1926, vol. LXXIX, p. 268. — *Syn.*: *M. fesficulare* β , Sims in Bot. Mag. t. 1573; *M. octophyllum* Verlot in Rev. Hort. 1869, p. 35, fig. 10, gecop. uit Bot. Mag., d.i. niet *M. octophyllum* Haw.) : kroonbladeren helder geel.

A. fesfic. var. roseum N. E. Br. (Gard. Chron. 1922, vol. LXXI, p. 93 en G. C. 1926, vol. LXXIX, p. 268. — *Syn.*: *M. fesficulafum* Jacquin in Fragm., p. 20, no. 73, t. 12, fig. 2 (1800-9), niet van Aiton!) : kroonbladeren helder magentapurper.

A. fesfic. var. Pearsonii N. E. Br. (*Syn.*: *M. Pearsonii* N. E. Brown in Kew Bull. 1912, p. 277 en Bot. Mag. t. 8463.): buitenste kroonbladeren helder magenta-purper, de binnensten okerkleurig geel en min of meer purper gestreept. Verder is bij deze var. de bloem afwijkend door het bezit van een 18 m.M. lang steeltje.

A. fesficulare en var. hooren thuis in de Van Rhynsdorp Div. De soort werd het eerst ingevoerd door Masson, die haar samen met Thunberg vond.

Op fig. 41 is een plant afgebeeld, die ik aantrof in de Kew-collectie (Juli 1926). 't Is de typevorm en is sedert 1917 in Kew in cultuur. (Ontvangen van N. E. Brown, no. 38).

Van *A. fesfic. var. Pearsonii* vond ik in '24 een flink exemplaar in de Mes. collectie der R. Bot. Gardens te Edinburgh. De plant was, niet in bloei zijnde, niet van *A. fesficulare* te onderscheiden.

Herbarium hort kew.

A. fesficulare (type) : 1. Een bladpaar ingedroogd tot op $\frac{2}{3}$ der natuurlijke grootte. Gevonden door N. S. Pillans bij Van Rhynsdorp in Dec. 1916. Ontvangen in herb. van N. E. Brown 30 April 1918. 2. Een tweetal exemplaren ontvangen van N. E. Brown in Mei 1919. 3. Een paar der jaarlijksch afstervende bladeren van twee planten met een paar vruchtjes of kapsels, door Mrs. E. Rood aan N. E. Brown gezonden den 25sten October 1921. 4. Bloem afkomstig van een plant, welke 17 Sept. 1921 aan Brown gezonden was door Dr. Rodier Heath. De kleur van deze was bleek witachtig geel. Dr. Rodier Heath had de plant, die deze bloem voortbracht, met nog een aantal andere exemplaren, die heldergele of purperen bloemen ontwikkelden, gewonnen van zaden afkomstig van één enkel kapsel, door hem ontvangen van Mr. Brown. 5. Drie volgroeide bladparen. Ontvangen van N. E. Brown in December 1922. 6. Bloem,

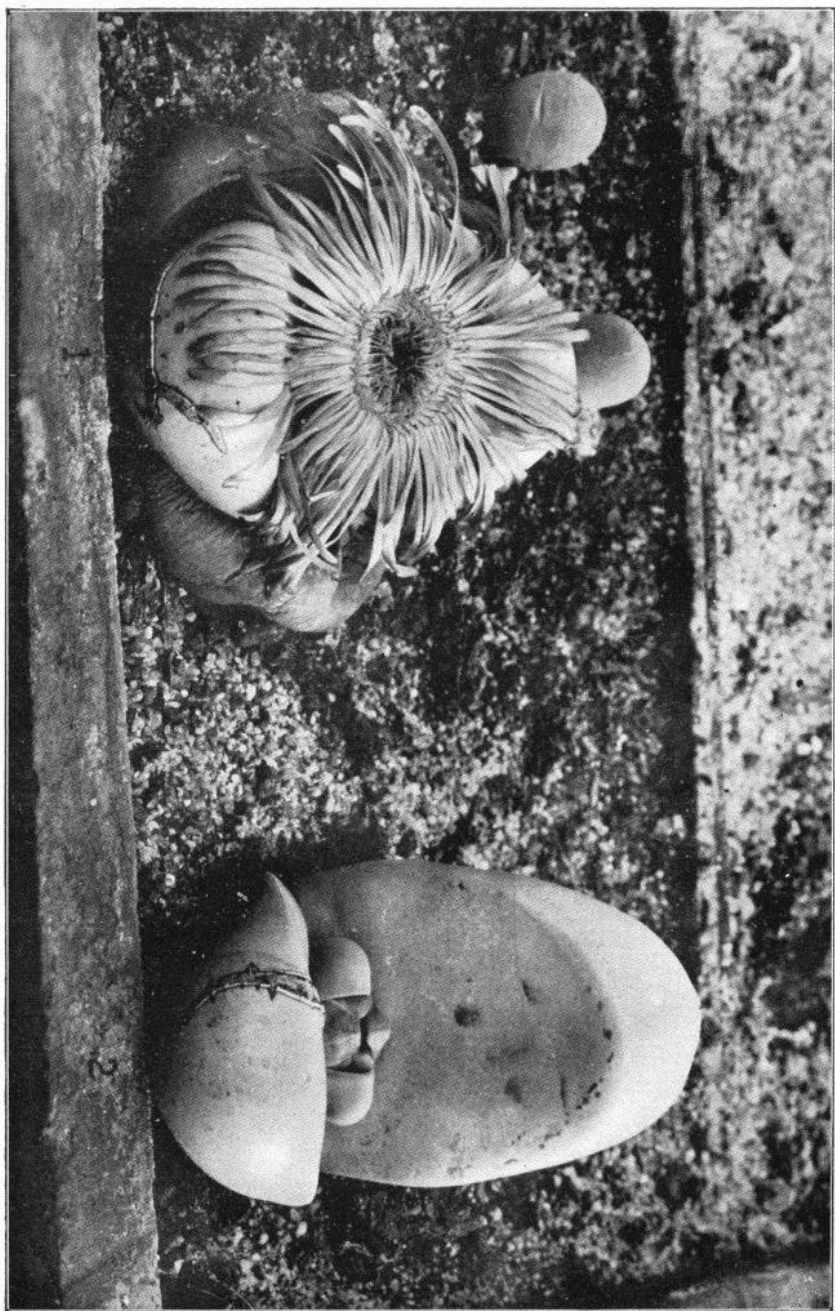

Fig. 42.

1 en 2, *A. Delaetii* Maasz.

Nat. grootte.

Photo Frantz de Laet.

afkomstig van een exemplaar in de Kew-collectie en ontvangen in herb. 8 Sept. 1924. Een aantekening hierbij van N. E. Brown vermeldt, dat de kroonbladeren lichtgeel, verbleekend tot licht stroogeel, waren.

A. testiculare var *Pearsonii*. (In herb. genoteerd als *M. Pearsonii*): 1. Een paar kleine bloemen van de typeplant, afkomstig van een exemplaar in de Kew-collectie en ontvangen in herb. 15 Nov. 1911. Van *P. Sladen Mem. Exp.*, Pearson no. 5482. 2. Type plant afkomstig uit de Kew-collectie en ontvangen in herb. 28 Jan. 1913. Dit was het eenige exemplaar, dat men te Kew van deze plant ontving. Het stierf op bovenvermelden datum.

Ze werd door Pearson verzameld op de oosthelling van een lagen heuvel 4 mijl Z.W. van Bakhuis in de Van Rhynsdorp Division.

A. Delaetii Maasz spec. nov.

Maasz in Zeitschr. f. Sukk. 1928, Bd. 111, p.p. 1802181 m. fig.

Syn.: *M. testiculare* (abusievelijk *testiculatum*) Jacquin (gedeeltelijk) in *Fragm.*, p. 20, no 73, t. 12, fig. 2 (1800-1809) niet van Aiton!; *M. octophyllum* var. *roseum* Haworth in *Rev.*, p. 85 (1821),

Plant zeer veel gelijkend op *A. testiculare*, alleen zijn de bladeren gewoonlijk minder dik in verhouding tot hun breedte. De bloem evenwel verschilt, doordat ze veel groter is, 7-9 c.M. in diameter, terwijl de veel langere kroonbladeren wat slapper en smaller zijn. Ze varieeren op dezelfde wijze in kleur als die van *A. testiculare*, zijnde geel of magentarood-purper bij verschillende planten. Mogelijk komen ook witbloeiende planten voor.

Van Rhynsdorp Div.

Bijstaande bijzonder fraaie foto (van een geel bloeiend specimen) heb ik den Heer Frantz de Laet te danken. Men ziet hoe slap de kroonbladeren bij deze species zijn.

Jammer, dat ik geen bloeiende *A. testiculare* hierbij kan afbeelden ter demonstratie van het belangrijk verschil in grootte en houding der bloem.

Aanvankelijk werd deze plant voor *A. testiculare* gehouden, totdat ze onlangs door den Heer C. A. Maasz uit Hamburg, die deze zelfde foto in handen kreeg, als een species nova aangemerkt werd volgens den afwijkenden bloemvorm.

(Wordt vervolgd).

M. KARSTEN.

BESTRIJDING VAN ONGEDIERTE MET DE ALIO-SPREE.

Een waarschuwing.

In het Februari-nummer van Succulenta komt een artikeltje voor getiteld : *Bestrijding van ongedierte*. De schrijver geeft als afdoend-onschadelijk middel tegen schildluis op de z.g. *alio-spree*.

Aangezien nu èn schild- èn wolluis in mijn collectie zoo hier en daar welig tieren, en alle middelen ter verdelging tot nu toe gefaald hadden, heb ik me direct zoo'n spuit en vloeistof aangeschaft.

Als proef nam ik gelukkig eerst eenige opuntia's en cereëen onderhanden.

Het resultaat heb ik op de laatste bijéénkomst van de kring 's-Gravenhage kunnen demonstreeren. *Totale verwoesting* van alle levende plantencellen. Alleen 't meer stevige geraamte bleef over.

Ik heb daarna voorzichtig nog enkele proeven genomen.

Eerst op een regenachtigen dag, zoodat het zonlicht niet direct kon inwerken. Echter met 't zelfde resultaat. Daarna heb ik de behandelde planten na een half uur goed met water afgespoten. Aangezien de alio-spree echter een vettige substantie is, viel 't water in druppels van de planten af en bleef het middel zelf aan de plant kleven.

Wel echter viel 't me op dat de opuntia's die met een waslaag bedekt waren (dus de zgn. blauwe) er beter afkwamen. Na een paar dagen begonnen ze wel te rimpelen, doch dit herstelde zich en alleen hier en daar bleef een geel verdord plekje over. Ze werden er echter in geen geval mooier op.

Maar wat 't ergste is: Wolluis trekt er zich heelemaal niets van aan, en schildluis maar heel gedeeltelijk. Alleen waar flink gespoten was gingen ze dood, maar het substraat eveneens.

Nu noemt schrijver alleen een Mam. senilis. Het is dus mogelijk dat de sterke beharing gewerkt heeft als de waslaag op de opuntia's, en deze zoo aan den dood is ontsnapt. Ik vrees echter dat de schildluis na afzienbaren tijd wel meer te voorschijn zal komen.

Resumeerende kan ik dus niet anders dan tot de slotsom komen dat dit middel voor ons absoluut ongeschikt is.

Nu echter een vraag. Bestaat er nu werkelijk geen afdoend-onschadelijk middel?

Met een puntig houtje of borsteltje alle planten afzoeken, gaat

goed zoolang men een kleine collectie heeft, en er zich geen *Cephalocereus*, *Cer. straussii* e.d. onder bevinden.

Maar als de verzameling zich zoo langzamerhand heeft uitgebreid tot enkele honderden exemplaren en deze nog bovendien zijn uitgeplant in den vollen grond, wordt dit onbegonnen werk.

Afspuiten met alcohol en nicotine helpt ook maar half en geeft bovendien leelijke vlekken. Verdampen van zuivere nicotine is zeer kostbaar en helpt alleen als men de planten bijeen kan brengen in een kleine afgesloten ruimte, b.v. onder plat glas, doch is ongeschikt voor een kas.

Wie van de lezers kan me aan een beter middel helpen?

Hoek van Holland.

K. M. KNIP.

HOE MAAK IK EEN CENTRALE VERWARMING IN MIJN KAS.

Vele cactusliefhebbers kweeken de planten buiten, in een in den tuin of op de veranda getimmerde echte broeikas. In den zomer gaat alles goed, de planten groeien en bloeien zoo echt naar hun zin. Tegen ruw weer, regen en overmatige zonnewarmte zijn zij gemakkelijk te beschermen.

Maar nu komt de winter, de temperatuur buiten daalt en nadert zoo langzamerhand het vriespunt. Door de ruiten met kalkmelk te bestrijken, konden wij in den zomer overmatige warmte in de kas tegengaan, doch tegen de koude helpt dit niet meer. Men kan zich wel behelpen door de kas met rieten matten en oude dikke dekens af te dekken. Indien de buitentemperatuur echter verder omlaag gaat en de thermometer minus 5° C. aanwijst, wordt het voor de planten in de reeds donkere kas gevaarlijk. Nu is het dringend noodzakelijk in de kas een verwarming aan te brengen. Dit kan op verschillende manieren worden gedaan. Het eenvoudigste is het opstellen van een petroleumkachel, verder kan ook een elektrische kachel dienst doen. Gasverwarming komt in het geheel niet in aanmerking daar deze toch voor de planten zeer gevaarlijk is. Door de onvolkomen verbranding van het gas, wordt de lucht spoedig geheel bedorven en alle planten zullen gaan kwijnen en het voorjaarszonnetje niet weer zien. De verwarming met een petroleumkachel is evenmin aan te bevelen: de verbrandingsgassen van de petroleum welke zich met de kaslucht vermengen,

zijn allesbehalve goed voor de planten en het is dan ook aan te raden veel verse lucht toe te voeren. Hierdoor ontstaat echter weder een groote afkoeling, zoodat de planten de gelijkmatige warmte missen. De elektrische verwarming voldoet in dit opzicht veel beter, zij heeft echter het nadeel van zeer duur te zijn. Met een speciaal tarief van 4-5 cts. per K. W. komt een dergelijke verwarming nog op verscheidene guldens per maand. Wie echter electr. verwarming in de kas heeft aangelegd, lette goed op, dat de kachel zoodanig wordt opgesteld, dat de stralende warmte de planten niet kan treffen. De kachel wordt het beste zoo geplaatst, dat de stralende warmte naar den vloer is gericht, dus zooals fig. 1 in lengtedoorsnede aangeeft. Aanbeveling verdient het, de

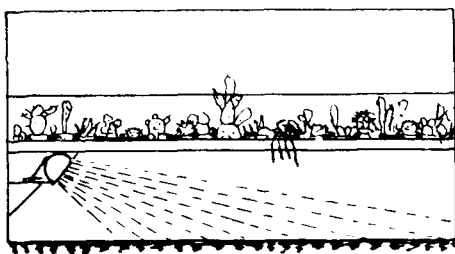

Fig. 1

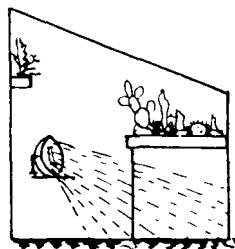

Fig. 1a.

kachel iets te draaien, zoodat ook de vloer onder het tablet wordt verwarmd (zie fig. 1a).

De beste en aangenaamste warmte wordt echter door een centrale-warmwaterverwarming verkregen.

Fig. 2 geeft in principe aan hoe een verwarming moet worden

aangelegd. A is de ketel, welke voor het verwarmen van het water dienst doet. B, C, D, E, F en G zijn pijpen welke in de kas worden gemonteerd en die met water zijn gevuld. H is het zoogenaamde expansiereservoir. 1 is een overlooppijp, deze moet buiten de kas worden gebracht. Indien de kas binnenshuis is opgesteld moet dit pijpje vrij boven een bus of emmertje uitmonden.

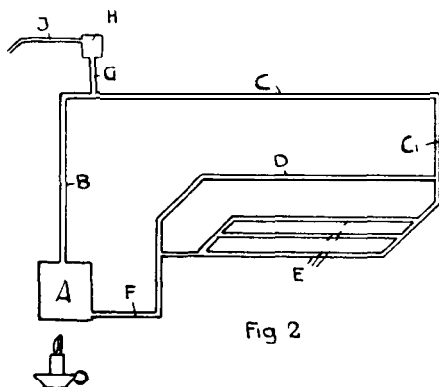

Fig. 2

Hoe werkt nu zoo een installatie? Heel eenvoudig:

Onder het keteltje wordt een vuur gemaakt. Het water in den

ketel verwarmt zich en nu is volgens een wet van moeder natuur het warme water lichter dan koud water, met het gevolg, dat het water uit den ketel in de pijp B omhoog stijgt. Door de pijp F komt natuurlijk de zelfde hoeveelheid koud water in den ketel en verwarmt zich, stijgt eveneens door de pijp B omhoog en gaat langzaam verder door pijp C en C 1 verdeelt zich in de pijpen D en E. De pijpen C, C 1, D en E liggen in de kas, geven hun warmte af met het gevolg dat het water weder afkoelt, dus zwaarder wordt en naar den ketel terugvloeit. Dit spelletje herhaalt zich zoolang het keteltje gestookt wordt en : onze verwarming werkt. Zooals op fig. 2 is aangegeven staat het keteltje op den grond, terwijl de onderste pijp van het systeem hooger ligt, dit is absoluut noodzakelijk en wel om de volgende reden: Indien de pijpen E lager liggen dan het keteltje moest dus het koude water zooals fig. 3 aantoonst omhoog stijgen, hetgeen in strijd is met de natuurwet, met het gevolg dat de verwarming niet meer circuleert en staan blijft. Indien de pijp D nog boven den ketel is aan-

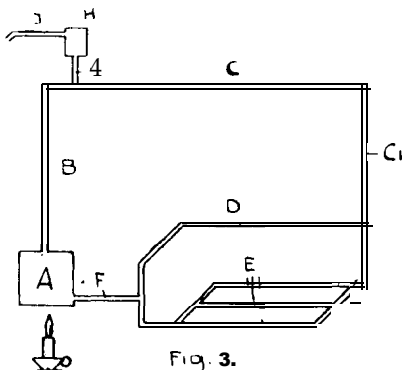
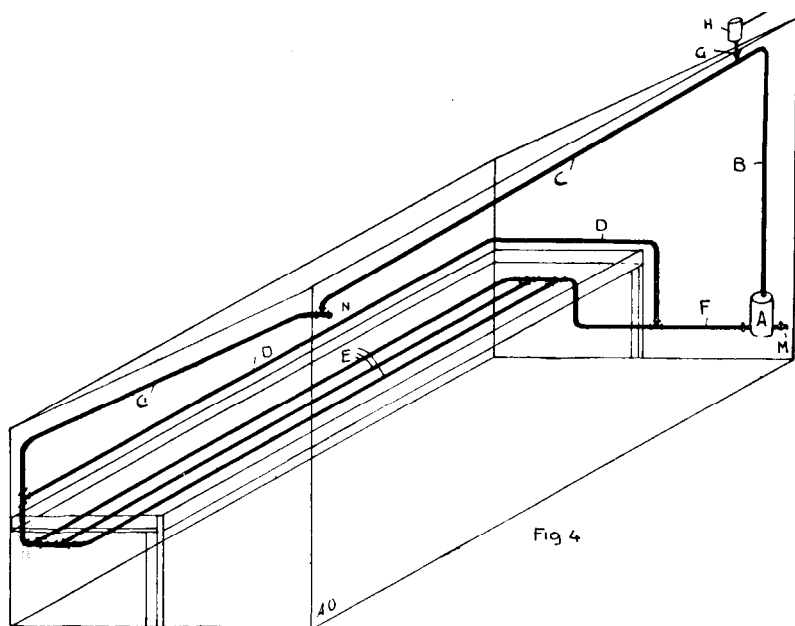

Fig. 3.

gebracht, zal een circulatie plaats vinden door de pijpen B, C, C 1, D en F terwijl de pijpen E koud blijven. Fig. 4 toont hoe de pijpen in de kas moeten worden gelegd, teneinde een goede verwarming te verkrijgen. De ketel wordt in een hoekje van de kas of naast de kas op den vloer gemonteerd. Indien hij in de kas wordt geplaatst, verdient het aanbeveling een aparten hoek te timmeren van brandvrij materiaal, bijv. eternit. Deze hoek moet worden voorzien van ventilatieopeningen naar buiten en niet in de kas zelf.

De pijp B stijgt naar de nok, waar het expansievat wordt gemonteerd. Dit dient om de uitzetting van het water in de installatie op te vangen, zonder dat hiervan iets verloren gaat. Bij het vullen moet erop worden gelet, dat het water in het expansiereservoir slechts den vloer ca. 1 M. bedekt.

De pijp C wordt onder de nok van de kas gelegd en wel met stijging van pijp C 1 naar punt 0. De pijp C 1 valt naar de pijpen D en E. De pijp D wordt boven het tablet onder het

schuine dak aangebracht en dient hoofdzakelijk voor het tegenhouden van tocht en het smelten van event. sneeuw. De pijpen E liggen onder of op het tablet en verwarmen dus de aarde van onder af. Door de pijp F gaat het water naar den ketel terug en wordt opnieuw verwarmd voor een nieuwe reis door de kas. Indien de kas **met** twee schuine daken wordt uitgevoerd, moet bij punt N een aftakking worden **gemaakt**; de installatie kan dan aan den anderen kant precies als boven omschreven worden uitgevoerd. Het retourwater van den anderen kant wordt met een pijp welke ter hoogte van de ketelaansluiting wordt gelegd bij M aangesloten.

Voor de goede werking van de installatie lette men erop dat alle pijpen zuiver recht, dus zonder knikken van punt 0 naar den ketel vallend worden verlegd. Wanneer in een horizontale pijp knikken zijn, verzamelt zich daar lucht en de circulatie wordt onderbroken, de installatie kan dus niet meer werken, dit geldt ook wanneer de pijpen in plaats van vallend, stijgend worden aangelegd.

Nu wij weten hoe de centrale verwarming werkt kunnen wij gerust met den aanleg in onze kas beginnen, Wij gaan naar een

gasfitter of pijpenhandelaar en. koopen pijpen. Nog voordeeliger koopen wij deze bij een oudijzerhandelaar. Maar er zijn pijpen van enkele m.M. tot de grootste afmetingen in den handel en wij moeten dus eerst weten, welke pijpen voor ons kasje het geschiktst zijn. Dat een groote kas van 50 M². glasvlakte meer warmte noodig heeft, dan een kas met 5 M². is duidelijk. Onderstaand zullen wij eens berekenen wat voor een bepaald kasje noodig is.

Staat de kas in de buitenlucht, dan nemen wij als laagste buitentemperatuur minus 10° Cels. aan. In de kas zal bij deze buitentemperatuur nog een temperatuur van plus 15° Cels. moeten worden bereikt. Bodemtemperatuur plus 5° C.

Het grootste verschil tusschen binnen- en buitentemperatuur is 'dus (– 10° – + 15° Cels.) 25° Cels. Onze kassen zijn hoofdzakelijk gebouwd van glas, hout en steen.

Volgens nauwkeurige onderzoekingen heeft men de warmteverliezen, van de diverse bouwstoffen vastgesteld, deze zijn als volgt : (voor de buitenlucht) bij 1° C. temperatuurverschil tusschen binnen- en buitentemperatuur en 1 M². oppervlakte, gedurende 1 uur.

Tabel 1.

Glas enkel	5.3 Cal.
.. dubbel.	3.5 ..
Hout 3/4'' planken	2.5 ..
Baksteenmuur 11 c.M.	2.4 ..
Aardbodem	1.6 ..

Dit beteekent, dat bij een temperatuurverschil van 1° Cels. en 1 M². bouwstof bovenstaande warmte in Caloriën per uur verloren gaat (1 Calorie is gelijk aan de warmte, welke noodig is om 1 Liter water met 1° Cels. te verwarmen).

Wij gaan dus opmeten hoeveel M². glas, hout, steen, bodem-oppervlak onze kast heeft en vermenigvuldigen deze cijfers met het grootste temperatuurverschil en de verkregen cijfers nogeens met de caloriecijfers (zie tabel 1) en wij weten precies hoeveel warmte per uur door de kas verloren gaat en hoeveel warmte wij in de kas moeten brengen om de temperatuur op peil te houden (zie het voorbeeld).

Bij de grootste koude wordt het water in de aanvoerpijp B met 90° C. aangenomen, het retourwater in pijp F zal ca. 50--60°

C. moeten bedragen. Bij deze temperaturen wordt door 1 Meter pijp onderstaande calorïën afgegeven, zoodat wij kunnen berekenen hoeveel meter'pijp van een bepaalde doorsnede wij noodig hebben.

Tabel 2.

Eng. duim.	Binnen diam.	Buiten diam.	Caloriën per uur , en per 1 Meter.
1/8	6 m.M.	10 m.M.	20
1/4	9 "	13 "	25
3/8	12 "	16.5 "	35
1/2	15 "	20.5 "	40
3/4	20 "	26.5 "	50
1	26 "	33 "	65
5/4	34,5 "	42 "	85
1 1/2	40 "	48 "	95
2	51 "	59 "	115

De kleinste pijpfmetingen welke mogen worden toegepast zijn uit onderstaande tabel te zien.

Tabel 3.

Tot 100 Cal.	mogen de pijpen B, C, C 1 en F niet kleiner zijn dan	1/8''
" 150 "	"	1/4''
" 250 "	"	1/2''
" 700''	"	3/4''
" 1500 "	"	1''
" 3500 "	"	5/4''
" 5000 "	"	1 1/2''
" 10000 "	"	2''

De pijpen D en E kunnen kleiner of grooter worden genomen al naar gelang van de benoodigde warmtehoeveelheid.

Voorbeeld: Wij nemen aan een kas van de volgende maten overeenkomstig fig. 4.

Hoogte in de nok	2.- M.
achterkant	1.20 "
Lengte	3.- "
Breedte	1.50 "
Tot een hoogte van 40 c.M. boven den vloer is de kas van hout.	
Laagste buitentemperatuur - 10'' C. Kasttemperatuur + 15'' C.	

De glasoppervlakte van deze kas bedraagt dus .	16.-	M ² .
Houtoppervlakte	3.60	„
Bodemoppervlakte	4.50	„
Benodigde calorieën voor glas (16 X 25 = 400) X 5.3 =	2120	Cal.
hout (3,6 X 25 = 90) X 2,5 =	225	„
bodem (4,5 X 10 = 45) X 1,6 =	72	„
Totaal	24 17	Cal.

Volgens tabel 3 moeten de hoofdpijpen $\frac{5}{4}$ worden gemaakt en zijn hiervan volgens tabel 2 $2417 : 85 = \text{ca. } 28 \text{ M.}$ nodig.

Indien teveel pijpen in de kas komen, kan men de pijpen beter grooter nemen, dus in dit geval:

$\frac{5}{4}$ voor de pijpen B, C, C 1 en F en 2" voor D en E.

Er komen dus ca. (volgens Fig. 4) $D = 3 \text{ M.}$, $E = 4 \times 3 \text{ M.}$ tezamen dus 15 M. van $2'' = 15 \times 115 \text{ Cal.} = 1725 \text{ Cal.}$

rest $2417 - 1725 = 692 \text{ Cal.}$ $692 : 85 = \text{ca. } 8 \text{ M. à } \frac{5}{4}''.$

Voor de berekening van de grootte van den ketel dient het volgende :

1 M². keteloppervlak kan worden belast met 12000 Cal.

Voor bovenstaand voorbeeld moet de ketel dus $2417 : 12000 = 0.20 \text{ M}^2$. oppervlak hebben, of wel ca. 20 c.M. ϕ en ca. 30 c.M. hoog.

Over de constructie om zelf goedkoop een verwarmingsketeltje te maken, wordt in een volgend nummer het een en ander besproken.

Ik ben bereid aan belanghebbenden alle gewenschte toelichting te verstrekken.

A. OBERHOLZER.

Amsterdam, Uithoornstraat 36hs.

DE SUCCULENTEN OP DE GENTSCHE FLORALIËN.

Op de groote internationale bloemententoonstelling, welke van 21-26 April 1.1. te Gent gehouden werd, was ook voor onze gedoornde vrienden ruimte beschikbaar gesteld. En als onze lezers weten, dat het de heer De Laet uit Contich was, die hier van het mooiste uit zijn wereldberoemde collectie had tentoongesteld, dan zal het niemand verwonderen, dat dit een schitterend geheel moet zijn geweest.

De Heer van Laren vertelt ervan in „Onze Tuinen”: „Hij

(De Laet) stalde er, vóór een geschilderd Mexikaansch landschap, op heuvelachtig met steenen bedekt terrein, een keur van de wonderlijkste Cactussoorten, *Euphorbia's* en andere succulenten uit, waaronder zeer groote exemplaren. Daar stonden *Cactussen* als boomen, 1,25 M. hoog, 50 c.M. dik, andere 60 c.M. hoog en evenzoo in doorsnede, die hij rechtstreeks uit Mexico had geïmporteerd. Zeldzaam hooge *Cereus Hoppensfedfii* wisselden of met diverse grootschijvige *Opunfia's*, *Egelcacti*, *Grijsaardcacti*, *rofscacti* in veelvormige verscheidenheid.

Er stonden stekelige *Mamillaria's*, o.a. een *M. rhodanfha* met tal van op elkander dringende koppen, gelijk een z.g. „polster“-plant, voorts een *M. Waltonii* met zeer vele dicht opgedrongen grijze koppen, een prachtig exemplaar van *Echinocactus corniger*, met één c.M. breede, platte, aan den top omgebogen stekels. Ook de *Leuchtenbergia principis* stond er, met de lange mamellen, die niet met stekels maar met een soort strooharen gekroond zijn. Hoe mooi was ook de *Echinocactus pilosus* met de bleekroode stekels en de met gele stekels zwaar bewapende groote *Echinocactus grusonii*. Men raakt in deze groep niet uitgekeken en telkens zag men weer een andere soort, die den liefhebber in extase brengt. Men zou er langdurig over door kunnen gaan en toch slechts een zwak beeld vermogen te geven van de rijkdommen aan planten op deze tentoonstelling bijeengebracht.”

* *

Wanneer wij tenslotte nog vermelden, dat op den eersten dag, toen de toegangsprijs 50 francs was, het aantal betalende bezoekers reeds 60.000 bedroeg, en den tweeden dag (30 francs entree) 175.000 kijklustigen de tentoonstelling bezochten, dan blijkt daaruit, dat de heer De Laet door zijn expositie een geweldige propaganda voor „die stachligen Gesellen Flora's” gemaakt heeft.

G. D. D.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Utrecht en Omstreken.

Op 1 Mei j.l. hield de kring Utrecht zijn 2e jaarvergadering. Het openbare gedeelte had reeds op 25 Februari j.l. plaats gehad in de collegezaal van Prof. Dr. H. Sc hornagel. De heer E. Bec h t uit den Haag hield toen voor leden en genoodigden een zeer interessante lezing met lichtbeelden „Over het fotografeeren van planten”. In Succulenta verscheen reeds een uitgebreid verslag van de hand der correspondenten der afdeelingen den Haag en Amsterdam.

Wij willen er aan toevoegen, dat de lantaarnplaatjes een prachtige collectie planten op den witten muur tooverden, waardoor de aanwezigen in extase geraakten. Met groote belangstelling werd deze lezing met de projectie der foto's gevolgd. Op deze plaats een woord van dank voor de geheel belangelooze wijze, waarop de heer E. Becht naar Utrecht is gekomen om de Utrechtsche leden van zijn kunnen te laten genieten.

Het huishoudelijk gedeelte hield de bovengenoemde vergadering van 1 Mei j.l. bezig. Het verslag over 1927 werd door den Secretarisvoorgelezen, terwijl tevens een overzicht gegeven werd over den financieelen toestand. Daarna had plaats de herverkiezing der periodiek aftredende bestuursleden, terwijl in de vacature van Voorzitter werd voorzien door de benoeming van den heer A. W. Bart en.

Het bestuur is nu als volgt samengesteld:

A. W. Barten, **Voorzitter.**

Chr. de Ringh, **Vice-voorzitter.**

F. te Winkel. **Secretaris-Penningmeester.** Joh. Seb. Bachstraat 33.

Mevrouw de Groot,

Mejuffrouw Groenhuizen, **{Bestuursleden.**

Hierna werden diverse plannen voor den a.s. zomer besproken, wat ten gevolge had, dat het Bestuur werd opgedragen een plan de campagne op te zetten voor eventueel te houden excursies en planten beurzen. Na rondvraag werd deze vergadering gesloten.

De Secretaris-Penningmeester

F. TE WINKEL.

Mag ik den leden, die hunne contributie over 1928 nog niet betaalden, verzoeken dit alsnog te doen?

Postgironummer: 42052

Adres: Joh. Seb. Bachstraat 33.

Kring Amsterdam en Omstreken.

Vergadering van den kring Amsterdam en Omstreken op Vrijdag 15 Juni 's avonds 8 uur in gebouw „Koningin Wilhelmina" Prinsengracht 1015.

Agenda:

1. Opening
2. Notulen en ingekomen stukken.
3. Bespreking excursie.
4. Pauze.
5. Causerie over *Opuntia puberula* en *Op. microdasys*.
6. Rondvraag en sluiting.

Wegens de groote vraag naar potjes heeft het bestuur wederom een bestelling gedaan welke op de verg. van 15 Juni zullen worden verkocht.

De plantenbeurs wordt wederom warm aanbevolen, gezien het succes der vorige vergadering waar zeker meer dan 100 stuks aanwezig waren en na de pauze alles was verruild of verkocht.

Men rekene er dus op zooveel mogelijk goed materiaal mede te brengen.

H. WITTE, Secr.

Kring 's-Gravenhage en Omstreken.

Vergadering op Zaterdag 23 Juni des avonds 8 uur in de kleine zaal van het Zuid-Hollandsch Koffiehuis Groenmarkt, den Haag.

Daar de bovenzaal van Café la Réserve niet meer voor vergaderingen beschikbaar is. moest een ander lokaal gezocht worden. De keuze viel voorloopig op het Zuid-Hollandsch Koffiehuis.

HET BESTUUR.

VRAAG EN AANBOD.

De Heer Arnold ter Weeme, Neede, Stationsweg B 129, vraagt wie van de Cactus-verzamelaars kan leveren een mooi-bloeibaar exemplaar van : *Epiphyllum delicatum* (de rose- tot witbloeurende variëteit)? Hij ziet gaarne bericht en prijs-opgave tegemoet.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- J. A. L. van Blommestein. Amsterdam Z., v/h. Nic. Maesstraat 137, thans Nic. Maesstraat 101.
 Mej. I. Mees, v/h. Rotterdam, Parklaan 16, thans Hilversum, Huize „Inima“, Gnoelaan 1 (Zomeradres).
 Ds. J. W. Pieper, v/h. Oudega (H. O. N.), thans Ooster Nijkerk (Fr.).
 C. J. de Haas, Rotterdam, v/h. Kerkhoflaan 82, thans Boezemkade 35a.
 C. G. Wagenaar, Utrecht, v/h. Kievitdwaarsstraat 27, thans Zaagmolenkade 3.
 Mej. L. M. Beeker, Wijkverpleegster, Voorburg, v/h. Westeinde 39, thans Dr. Bloekerstraat 3.

Naar het buitenland vertrokken:

- W. van der Lee, v/h. De Bilt, Utrechtscheweg 202, thans Cheribon (Java, N.O.I.). Suikerfabriek „Soerawinangoen“.

BEDANKT.

- A. D. Rozendal, Dokkum.
 T. van der Wey, Leeuwarden.
 J. N. Reus, Dordrecht, v. h. Rotterdam.
 E. Burgmans, 's-Gravenhage, Wagenstraat 52, is geen lid onzer Vereeniging, werd per abuis als zoodanig genoteerd.

OVERLEDEN.

- Mevr. J. Pouw-Sulpke, Amsterdam.

NIEUWE LEDEN.

- W. Zimmerman, Amsterdam 0. (Watergraafsmeer) Hans Lipperheyststraat 4.
 H. F. van Dijk, Arnhem, Oranjestraat 115.
 Joh. de Man, Dirksland (Z.-H.), Geldersche dijk 576.
 H. Lansink, Enschede, Leliestraat 7.
 Mevr. de Wilde, Goes, Keizerstraat 3.
 F. Boersma, 's-Gravenhage, Frederikstraat 70.
 G. J. Munnik, 's-Gravenhage, Deimanstraat 56.
 B. A. van Tilburg, Krommenie, Wilhelminastraat 43.
 B. Pothast, Laren (Gooi), Eemnesserweg 23.
 Mevr. E. W. van der Burgh-Hagen. Leiden, Javastraat 8.
 M. J. W. A. Verhoeven, Maastricht, Elisabeth Strouvenlaan 45.
 Arnold ter Weeme, Neede, Stationsweg B 129.
 A. Boogerd, Rotterdam, Walenburgerweg 346.
 F. W. van Vloten, Rotterdam, Beukelsdijk 140.
 G. B. J. Hulsink, Utrecht, Dommelstraat 13.

RECTIFICATIE.

In het Meinummer van „Succ.“ pag. 99, zijn een paar drukfouten geslopen en wel onder het hoofd „Nieuwe leden“. In plaats van de Laressestrae 51 lezen men: de Laressestraat en in plaats van G. Demink: G. Demmink.

 SUCCULENTA MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927		
Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15^{en} der maand aan : G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. Prof. A. M. SPRENGER. Girorekening No. 133550 - ROTTERDAM.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres : Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
Hoofdbestuur: CIIR. DE RINGH, <i>Voorzitter</i>, IJlversum, van Ostadelaan 23; Mej. M. C. KARSTEN, <i>Secretaresse</i>, Terborg; J. M. VAN DEN HOUTEN, <i>Penningmeester</i>, Rotterdam, Mathenesserlaan 364; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoorn 114 bis; Prof. A. hl. SPRENGER, Wageningen, Hoogstraat 4.		

HOOGSUCCULENTE MESEMBRIANTHEMA (16).

A. necopinum N. E. Br.

N. E. Brown in Gard. Chron. 1922, vol. LXXI, p. 105 en G. C. 1926, vol. LXXIX, p. 268. Syn.: *M. necopinum* N. E. Brown in Journ. Linn. Soc. Bot., vol. XLV, July 1920; *M. testiculare* var. γ Haworth in Misc., pag. 24 (1803) en Synop., p. 205 (1812); *M. octophyllum* var. β Haworth in Rev., p. 85 (1821).

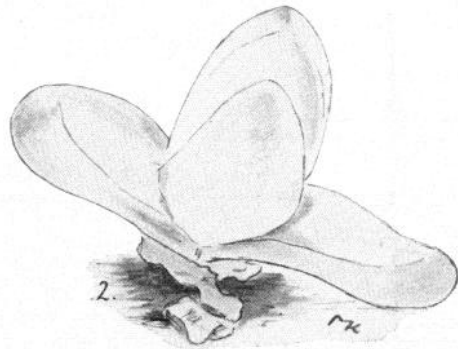
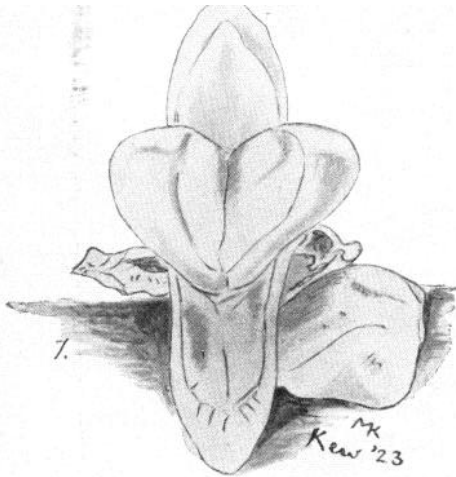

Fig. 42

Fig. 43.

A. necopinum N. E. Br.

Nat. grootte.

Kew, 1923.

Plant 3-4 c.M. hoog, soms basaal vertakt. Bladeren meest 4, soms 2 of 6, aan de basis vergroeid, 15-25 m.M. lang, 10-16 m.M. breed, 6-9 m.M. dik, aan de basis wat dikker, deltavocmig of deltavocmig-langwerpig, stomp, bovenzijde plat, rugzijde dikwijls convex, top onduidelijk gekield, onbehaard, witachtig.

Bloemsteel ingesloten, voorzien van een tweetal bcacteen. Kroon 14-18 m.M. in diameter, zonder buis: kroonbladeren talrijk, stomp, geel.

Zuid-Afrika: Vindplaats onbekend. Wel weten we, dat ze door Masson en Pillans gevonden werd.

Deze opmerkelijke soort werd eerst door Haworth als een variëteit van *M. testiculare* Ait. beschouwd, later echter als een variëteit van *M. octophyllum* Haw. Jaren later werd echter door N. E. Bcown vastgesteld, dat de laatste niet als een op zich zelf staande soort is te handhaven, doch slechts een vorm is van *M. testiculare* Ait. (*A. testiculare* N. E. Br.). *A. necopinum* verschilt echter aanzienlijk van beide *testiculare-vormen*, van de eerste door veel smallere, anders gevormde bladeren en kleinere bloemen, van de laatste door vrij wat gcotece en breedcece bladeren, die aan basis en top even dik zijn of veel dikker aan het basale dan aan het apicale gedeelte, hetgeen bij de tweede *testiculare-vorm* juist omgekeerd is. Afgebeelde plant trof ik in Kew aan in 1923.

Herbarium hort. kew.

A. necopinum: Bloem, afkomstig van typeplant van N. E. Bcown. Ontvangen in herb. Oct. 1925.

4. *Pleiospilos* N. E. Br.

N. E. Bcown in Gard. Chron. 1926, vol. LXXX, p. 89.

Dwergachtige, stamlooze, overblijvende succulenten. Bladeren tegenovergesteld, gewoonlijk 2 (wanneer een nieuw paar vormend 4) per plant of vertakking, gelijk, eivormig, zeer groot en dik, even lang als breed, of bijna 2 X zoo lang als breed: stevig, grijsgroen of bruinachtig, zeer duidelijk gestippeld.

Bloemen solitair of 2-4 per bladpaar, eindstandig, van tusschen de bladeren ontspruitend, zittend, met een paar bcacteen.

Kelk 5—6-slippig, slippen bijna of geheel naar beneden doorlopend tot aan de vereeniging van de kelk met het vruchtbeginsel.

Kroonbladeren talrijk, vrij, lijnvocmig, oprijzend rond de bovenrand van het vruchtbeginsel. Meeldraden talrijk, rechtopstaand.

Aantal stempels 9-14, draadvormig ; geen stijl. Vruchtbeginsel onderstandig, 9-14-hokkig ; zaadlijsten beneden het midden der buitenste hokwand en zich nog een weinig uitstrekkend over de middenas van het vruchtbeginsel. Doosvrucht min of meer halfbolvormig, met 9-14 kleppen en hokken: kleppen bij bevochtiging terugbuigend, elk met een paar evenwijdig loopende, hygroskopische lijsten, die tot op het midden der klep vergroeid zijn, verder onvergroeid het vrije gedeelte draagt een driehoekige, vliezige vleugel. Deze vleugels vereenigen zich in paren met die der aangrenzende hokken of komen vrij te staan tusschen de kleppen: hokken puntig overdekt door vrij stijve hokvleugels of afgescheiden deelen van de hokken, bij de opening teruggebogen en hierdoor eenigszins gelijkend op de mond van een trompet; de geheele reeks van deze deksels verheft zich als een kroonachtig bouwsel boven het niveau der hygros. lijsten, de hokopeningen worden niet opgevuld door propjes of tuberkels.

Zaden samengedrukt-eivormig, met een tepelvormig uitwasje aan een kant, onder de microscoop gezien overdekt met wratachtige verhevenheidjes. donkerbruin.

Aantal soorten 2, thuishoorend in het Oostelijke gedeelte der Karroo. Typeplant is *P. Bolusii* N. E. Br.

De naam is afgeleid van het Grieksch *pleios* = vol en *spilos* = stip of vlek, duidend op de zeer opvallend gestippelde bladeren.

P. Bolusii N. E. Br.,

N. E. Brown in Gard. Chron. 1926, vol. LXXX, p. 89, m. 2 fig. *Syn.*: *M. Bolusii* Hooker fig. in Bot. Mag., t. 6664 (1882), Berger in Monatsschr. f. Kakt. 1899, Bd. 9, p. 39, m. fig. (p. 41), Dyer in Ann. of Bot., vol. XX, p. 125, t. 8 (1906), F. Rehnelt in Gartenwelt, Jahrg. XI, p. 302 (1907), Berger, Mesembr., p. 275, fig. 60—61 (1908), Marloth in Das Kapland, p. 223, m. fig. (de allerbeste afbeelding dezer plant, toont de groote overeenkomst der bladvorm met het omringende gesteente), Jena 1908 en in Flora of S. Afr., vol. 1, p. 206, t. 51, Oberstein in Jahresber. d. schlesischen Gesellsch. f. vaterl. Kult., 11. Abt., p. 17 (1912). M. Karsten in Onze Tuinen 1919, 13de jg., p.p. 591-592, m. fig., Schwantes in Gartenschönheit 1924, p. 65 (photo door Purpus) en in Zeitschr. f. Sukk. 1926, Bd. 11, p.p. 159-160.

Bladeren een weinig spreidend, aan hun platte zijde 25-50 m.M. lang en 25-55 m.M. breed, zeer breed eivormig in omtrek, stomp

toeloopend, het topgedeelte der bladeren is 25-50 m.M. dik en halfeivormig in dwarsche doorsnede; de oppervlakte is lichtelijk ongelijk door onregelmatige bobbels en deuken, onbehaard, grijs-groen, dikwijls roodachtigbruin getint, dicht bezaaid met zeer in het oog vallende donkergroene stippen.

Bloemen zittend, eindstandig, solitair of 2 à 3 bijeen, van bracteen voorzien.

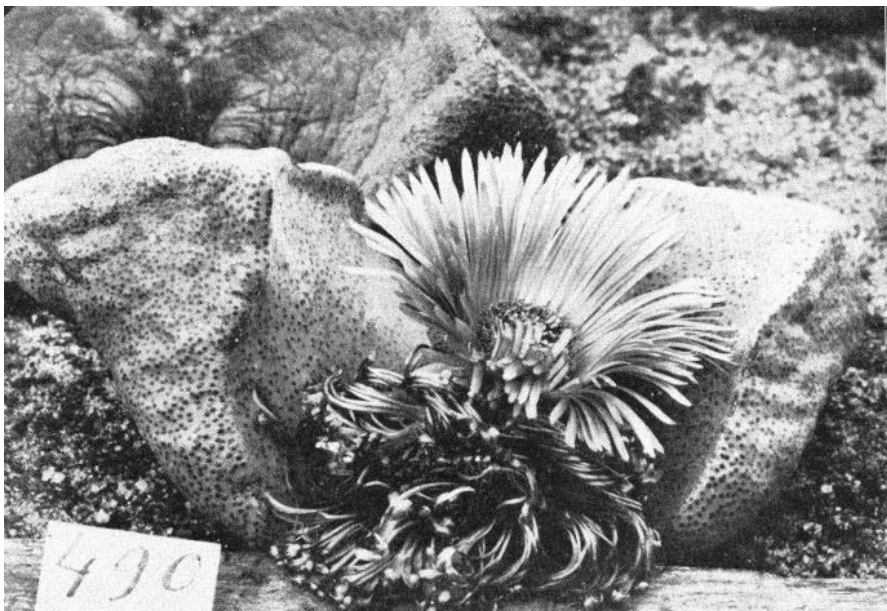

Fig. 44.

P. Bolusii N. E. Br.

Nat. grootte.

Photo Fr. de Laet.

Kroon 5 c.M. of meer in diameter, heldergeel, naar het midden tot wit verbleekend, sterk geurend (naar cocosmelk).

Graaf Reinet Div.: bij Graaf Reinet, Bolus! bij Kendrew, Frith! Aberdeen Div.: bij Aberdeen Road, Marloth!

Bijstaande fraaie photo (zie fig. 44). genomen in het établissement van den Heer Fr. de Laet, geeft een zeer juiste indruk dezer plant; men kan zich voorstellen, dat de dikke, hoekige bladeren met hun oneffen oppervlak een groote overeenkomst

toonen met doorgebroken, eenigszins afgeronde steenen. Ze is dan ook een fraai voorbeeld van „mimicry”.

De Heer de Laet was zoo vriendelijk mij deze photo ter reproductie af te staan.

De *Mesetnbr.* collectie der R. Botan. Gardens in Kew bevatte verscheidene exemplaren (importplanten) van deze bekende soort, waaronder ware „showstukken”. Men had ze ontvangen van Mr. Frank Frith, den Z. Afrikaanschen spoorwegbotanist in '24 en '25 (resp. no. 354 en 297). Voor ze aan Kew kwamen waren deze planten te zien in den Z. Afrikaanschen tuin (onder beheer van genoemde Mr. Frit h) op de Wembley-Exhibition, die zoo men weet gehouden werd in den zomer van '24 en '25. Hierbij was een zode bestaande uit 3 paar ongewoon groote bladeren (10 c.M. hoog, $6\frac{1}{4}$ c.M. breed en 5 c.M. dik!), die nog in het bezit waren der echte, roodachtigbruine woestijntint. In cultuur komt spoedig de grijsgroene kleur boven.

(Wordt vervolgd).

M. KARSTEN.

Rectificatie.

De Heer C. A. Maasz, Hamburg, heeft mij er attent op gemaakt, dat ik *Conophytum* sp. (Marlot h, no. 6925) ten onrechte rekende tot de *ongedetermineerde* C. soorten in Herb. hort. kew. (Succ., p. 104). Deze plant is n.l. door N. E. Brown beschreven in de Gard. Chron. 1927, vol. LXXXI, p. 70, als *C. retusum* N. E. Br.

Ze behoort tot de „Biloba-groep”, wijkt van vormen als *C. bilobum*, *C. Elishae* e.a. af door haar breed wigvormige corpuscula waarvan de lobben iets ingesneden of afgeknot aan den top zijn. Het is echter nog de vraag of ze deze vorm op den duur in de cultuur zal behouden. *C. retusum* werd door Dr. Marlot h gevonden op rotsen in de kloof waardoor de Kwarassrivier stroomt in het Richtersveld (Klein Namaqualand).

M. K.

IN MEMORIAM

Dr. JOSEPH NELSON ROSE.

Te laat, om er nog in het Meinummer van Succulenta mededeeling van te doen, bereikte mij, uit Washington, de droeve tijding dat

Dr. Joseph Nelson Rose, aldaar in den vroegen morgen van den 4en Mei j.l., kalm en vreedzaam ontslapen is.

Met hem is een man heengegaan wiens onveranderlijke welwillendheid en verdraagzaamheid in de geheele wetenschappelijke wereld spreekwoordelijk waren; een man grootelijks geacht en bemind door zijn collega's.

Gedurende een lange reeks van jaren mocht ik het voorrecht hebben met dezen eminenten geleerde een levendige briefwisseling te onderhouden die zich steeds kenmerkte door de zeldzame vriendelijkheid en voorkomendheid van den overledene.

Ook Succulenta mocht herhaalde malen daarvan de voordeelen plukken in welk verband ik, meerdere andere blijken van hulpvaardigheid stilzwijgend voorbijgaande, slechts behoef te wijzen op de talrijke cliché's die mij, door Dr. Rose's bemiddeling, bereikten voor publicatie in ons blad, waarbij de toezending van een 100-tal tegelijk, voor de illustratie van mijn artikelenreeks „Onze gedoornde vrienden”, wel de kroon spande.

Nimmer bleef een vraag onbeantwoord, ja het kwam meermalen voor dat, indien Dr. Rose dat in mijn belang achtte, mijn verzoek om inlichtingen naar een geheel anderen hoek van de wereld werd doorgezonden en van daar beantwoord.

Kenschetsend voor Dr. Rose's karakter was het laatste antwoord dat ik, een paar weken voor zijn overlijden, van hem mocht ontvangen,

„Ik heb net, voor een paar dagen, aan U gedacht en mij afgevraagd waarom ik ditmaal in zoo lang niets van U had gehoord” schreef hij daarin en dat nog wel terwijl een brief van mij, in de meeste gevallen, synoniem was met een, al was het dan ook een zoo bescheiden mogelijk, verzoek om voorlichting op een of ander gebied.

En nu is ook deze hoogstaande geleerde niet meer.

Dr. J. N. Rose was in 1862 te Liberty, in Indiana, geboren en studeerde aan het Wabash College. In den herfst van 1888 trad hij in functie bij het Department of Agriculture, te Washington, als Assistant Botanist. Ongeveer in 1895, toen het National Herbarium overgebracht werd naar het Smithsonian Institution, ging ook Dr. Rose over naar den staf van die instelling waar hij laatstelijk de functie van Associate Curator of Botany vervulde.

Dr. J. N. Rose was een erkende autoriteit op het gebied van meerdere „moeilijke” plantenfamilien (Crassulaceae, Cactaceae, *Umbelliferae* etc.) en heeft zeer veel bijgedragen tot verruiming van de kennis in de Botanische wetenschappen.

Bekend zijn de 7 reizen door de Centraal- en Zuid-Amerikaansche landen waarbij hij rijken buit voor de wetenschap verzamelde en zeer vele, voor de wetenschap nieuwe, planten ontdekte.

Ruim een honderdtal publicaties op Botanisch gebied verschenen van zijn hand.

Dr. Rose's werk dat het meest op den voorgrond trad was de, tezamen met Dr. N. L. Brit t on bewerkte, schitterend uitgevoerde *Monographie der Cactaceae*.

Het lag in Dr. Rose's voornemen in dit voorjaar nog een studiereis naar de beide California's te ondernemen, voor een herbestudeering der aldaar inheemsche *Crassulaceae (nudleya)*, zijn lichamelijke gesteldheid heeft dit niet toegelaten.

Toch werkte hij, hoewel reeds lijdend, tot het laatste oogenblik. De dag vóór zijn overlijden vond hem nog aan zijn bezigheden in het Smithsonian Institution, den dag daarna had dit werkzame en vruchtbare leven opgehouden te bestaan..

Rust zacht, Dr. Rose.. . Uw hand is tot stilstand gekomen maar Uw geest leeft voort in Uw werk. . . . in de schitterende resultaten van den arbeid dien Gij zoo liefhadt . . . in het monument, der dankbare herinnering, door Uw beminlijke eigenschappen in de harten van allen, die het voorrecht hadden met U in aanraking te komen, geplant. . . .

Rust in vrede. . . .

Voorburg, Mei 1928.

J. J. VERBEEK WOLTHUYS.

BUITENLANDSCHE BIJDAGEN.

Conophytum multicolor Tisch. spec. nov.

Een stamlooze *Conophytum* van zodevormende groei. Corpuscula 1- 1.5 c.M. hoog, even zoo lang en 0.8- 1.2 c.M. breed, omgekeerd-kegelvormig, van boven gezien breed elliptisch; bovenzijde plat of zeer zwak convex, niet met een scherven, doch met een stompen rand van de zijden afgegrensd, centraal gedeelte waarin spleet niet ingedeukt. De kleur der volkomen gladde bovenzijde is metaalachtig blauwgrijs tot staalblauw, terwijl de zijden meestal fraai purper gekleurd zijn; toch komt het dikwijls voor, dat ook de bovenzijde een purperen was heeft over het blauwachtig fonds. Verder vinden we onregelmatig verspreid over den geheelen bovenkant *en* rond de 2-3 m.M. lange spleet een aantal tamelijk groote,

hier en daar tot kleine, breede lijntjes samenvloeiende, niet op-
liggende, donkergroene of donkerkarmijnroode stippen. Bloemen
onbekend.

Doosvrucht 5-hokkig ; hokken vrij diep, bodem en kleppen tamelijk
dik. Scheiwanden vrij hoog, naar het midden toe opstijgend.

Hygroscopische lijsten nauwelijks vaneenwijkend. Hokvleugels
niet zeer breed, met de uiteinden der hygrosc. lijsten vergroeid.
Zaden geelachtig-bruin met bruinen navel, 0.5 m.M. lang.

Zuid-Afrika : Van Rhynsdorp Div.

Van deze fraaie *Conophytum* kreeg ik 2 jaar geleden zaden uit
Z. Afrika toegezonden zonder eenige vermelding van vinder of
groeiplaats. De daaruit opgekweekte planten lijken geheel en al
op die, welke de fa. Friedr. Ad. Haage Jr. te Erfurt onlangs
geïmporteerd heeft. Aan deze firma heb ik dan ook de kennis
der vruchtstructuur en de juiste opgave der vindplaats te danken.
Door haar fraaie kleur is deze soort bijzonder aantrekkelijk. Ze
heeft wel iets van vormen als *Con. mundum* N. E. Br. en *parvi-
petalum* N. E. Br., waarvan ze echter op het eerste gezicht verschilt
door haar niet en relief geplaatste vlekken en niet concave boven-
zijde. (Vertaling M. K.)

Freiburg in Br.

Dr. A. **TISCHER**

DE GOUDEN CACTUS TIJD.

De maanden Juni, Juli en Augustus vormen den gouden tijd
voor den Cactusliefhebber. Wij zitten er dus thans midden in.
Zeker, April en Mei kunnen reeds menig bloempje brengen en
ook September en October zullen er nog wel eenige geven, maar
toch, de hoofdbloei der meeste soorten valt in bovengenoemde
drie maanden.

Zijn het in de eerste maanden des jaars meest kleinbloemige
soorten, hoe meer de eigenlijke zomertijd nadert, des te meer planten
met groote bloemen beginnen haar schoonheid hoogtij te vieren.
't Begint met de *Phyllocactussen* welke in ongekende bloemenpracht
iedereen tot vervoering brengen. Welk een verscheidenheid in
kleuren valt er bij haar te bewonderen ! Dan volgen de *Echino-
cereussen* met haar groote intens gekleurde bloemen welke, in
tegenstelling met de meeste andere Cactusbloemen, zoo lang duren
en dikwijls veertien dagen lang de starre doornenstammen tot sieraad
strekken. Eindelijk volgen de Echinopsissoorten, die wondervolle

bollen, welker geheimnisvolle trechterbloemen ons steeds met diep ontzag vervullen voor de onbegrijpelijk schoone Cactusschepping. Daartusschen zorgen de *Mamillaria's* met haar kleine doch daarentegen in overgroot aantal verschijnende bloempjes, dat de verzameling nooit geheel zonder bloemen is en er steeds iets te bewonderen valt. Verder brengen de *Echinocactussen*, waaronder zulke dankbare bloeiers gevonden worden, gloed en kleur en leven.

Na den tijd der voorjaars werkzaamheden hebben wij thans den tijd der belooning : het genieten van den bloei onzer gedoornde vrienden. Enthousiast schreef een onzer Friesche leden mij: „Als bewijs, dat in ons hooge noorden de succulenten nog wel willen, diene, dat ik sinds eenige weken drie exemplaren van *Cereus Sylvestrii* in bloei heb, die samen dagelijks 70 en meer bloemen open hebben. Een *Gasteria verrucosa* bloeit met 12 bloemstengels tegelijk! De Echinopsissoorten bloeien ook al 'n veertien dagen en zijn overladen met knop,” Dat is de rijke belooning voor de moeite en zorg aan onze planten bewezen.

Maar dan stellen wij ons niet alleen met genieten tevreden : wij willen ook laten genieten, anderen deelgenoot maken van onze onbevangen vreugde. En dan blijft het niet bij laten bewonderen van onze lievelingsplanten, dan geven wij ook gaarne eenige overtollige stekjes of reeds aan den groei gekomen plantjes mee, wanneer men bemerkt, dat de bezoeker daarin belang stelt. En natuurlijk vergeten wij niet hen op het bestaan onzer vereeniging opmerkzaam te maken. Zoo kunnen wij door daad en woord de liefhebberij helpen bevorderen en het ledental onzer vereeniging doen toenemen. Wanneer elk onzer leden in dezen gouden Cactussentijd zoo *eens* z'n best deed, en elk voor zich slechts één nieuwen liefhebber vormde en deze als lid voor onze vereeniging ging winnen, dan konden wij het volgend voorjaar een ledenlijst met meer dan 1200 namen laten verschijnen. Dan kon Succulenta" nog fraaier gemaakt worden dan het nu al reeds is, dan zouden nog heel wat plannen ten uitvoer kunnen worden gebracht die nu nog bij het bestuur in portefeuille zijn.

Is het iets onmogelijks, dat wij vragen? Wij gelooven het niet! Want het is toch zoo'n groot bezwaar niet, in den naasten kring onzer vrienden en kennissen slechts bij één de liefhebberij voor succulenten te doen ontwaken? Op dan, aan den arbeid, het is thans ook daarvoor de gouden tijd!

G. D. D.

PHYLLO-HYBRIDEN.

Een ieder, die wel eens *Phyllocactussen* uit zaad heeft opgekweekt, zal het zijn opgevallen, dat de jonge kiemplantjes een heel ander uiterlijk bezaten, dan de oudere planten, dat ze opkwamen in zuilvorm en pas veel later, soms eerst in het tweede of derde jaar, hun typische platte *phyllobladen* kregen. Dit wijst erop, dat we steeds te doen hadden met kruisingsproducten, waarbij het geslacht *Cereus* van overwegende beteekenis bleek voor den vorm. Bij de honderden van *Phyllo's*, die we in den loop der jaren grootbrachten, zagen we nog nimmer de platte bladvorm ineens verschijnen en het staat dan ook te bezien, of er nog wel soortecht zaad van deze planten te bekomen is, tenzij men dit kan importeeren uit het land van oorsprong. Maar ook dan nog moet het daar in het wild zijn ingezameld en niet afkomstig zijn uit tuinen, waar men, zooals bekend, eveneens een groote voorliefde voor de fraaibloeiende *Phyllo's* bezit. De meesten onzer zullen echter wel niet zoo gelukkig zijn daaraan te kunnen komen en we mogen veilig aannemen, dat alles, wat zich thans onder den naam van *Phyllocactus* in den handel bevindt een mengseltje is van alles en nog wat. Op zich zelf is dit heelemaal zoo erg niet, want de grens der mogelijkheden is bij dit geslacht nog lang niet bereikt. En evenals we door voortgezette hybridisatie en selectie nog steeds nieuwe vormen weten te verkrijgen van allerlei tuinplanten, zooals dahlia's, tulpen enz. zoo moet dit ook nog mogelijk zijn "bij onze *Phyllocacteen*. Als men dan de minder goede soorten er maar uitgooit en alleen het betere houdt. Want we hebben het reeds meermalen betoogd, elke kruising is geen verbetering. *Cactussen* kweken moet met overleg gebeuren en geen sleur worden, d.w.z. men moet niet met taaie vasthoudendheid alles blijven bewaren, wat men nu eenmaal bezit. Een plant, die na jaren van zorgvuldige behandeling nog maar steeds geen bloemen vertoont is óf een waardeloze soort, óf de kweekwijze heeft niet gedeugd. Aan het eerste is niets te doen, aan het laatste wel, doch gemakkelijk is dit al evenmin. Want waaraan ligt het? Zelf kregen we jaren geleden een stek van een pracht *Phyllo*, die bij een opzichter van militaire gebouwen voor het raam van een leege dienstwoning stond en ieder jaar volop bloeide met tal van groote geelwitte bloemen, een soort dus van het *Cooperi*-type. bijzondere zorg werd er niet aan besteed, ze kreeg

s' zomers water en een enkele maal ook in den winter en dat was het heele voorschrift, dat ik meekreeg. Bij mij heeft de plant tal van scheuten gemaakt, doch nimmer zag ik er een bloem aan, hoewel mijn kas oogenschijnlijk een beter kweekgelegenheid was dan het raam eener onbewoonde kamer, al lag die dan ook op het zuiden, En dit voorbeeld ZOU met tal van andere zijn te vermeerderen. Onze leden zullen stellig dergelijke ervaringen hebben opgedaan. Ook schijnt het eene jaar een beter Phyllojaar te zijn dan het andere en dat behoeft hem heelemaal niet te zitten in de hoeveelheid jaarlijksche zonneshijn, want die scheelt in totaal niet zooveel. Ons gemiddeld aantal zonne uren wordt vrijwel elk jaar bereikt. Heeft misschien de tijd, dat de knoppen worden aangelegd hierop invloed? Wie zal het zeggen? Maar dit jaar belooft weer heel goed te zullen worden, althans van verschillende zijden vernemen we, dat de Phyllo's rijk in de knop staan. Een verschijnsel, dat we wel kunnen verklaren is, waarom Phyllozaden zoo slecht opkomen. Hieraan is hun hybride karakter schuld, want het mag als bekend worden verondersteld, dat bastarden in het algemeen zwak zijn. Pas in het tweede of zelfs in het derde jaar zijn ze de moeilijke periode in hun leven te boven (of ze zijn voor dien tijd ten gronde gegaan) en dan komt er wel flink schot in. Tenslotte een vraag. Heeft wel eens iemand onzer leden de resultaten over een reeks van jaren nagegaan van een door hem zelf verrichte kruising bij Phyllo's? We geven grif toe, dat dit niet zoo gemakkelijk is voor den liefhebber, die in den regel over niet al te veel ruimte beschikt.

Verrassend zijn echter de resultaten, als men dit, zij het ook op bescheiden schaal, eens heeft geprobeerd. Als voorbeeld nemen we een kruising, die we zelf uitvoerden tusschen *Ph. Ackermannii* en *Phyllocactus hybridus Felix Faure*, van De Laet. Van deze laatste bezitten we een Lumierefoto, dat is een glasplaat met een bloeiende plant in de natuurlijke kleuren, waardoor het mogelijk blijft de bloemkleuren der ontstane vormen met deze stamouders te vergelijken. De andere plant voldoet wat vorm en kleur betreft volkomen aan de Ackermannii, zooals we die uit de beschrijving kennen. Uit deze kruising zijn door mij tal van zaden gewonnen en een deel hiervan heb ik tot heden toe kunnen nagaan.

Het eerst heeft na drie jaar gebloeid een plant, die staat afgebeeld in mijn cactussenboekje op pag. 13. Dit is beslist een aanwinst, wat de bloem betreft, want ze is 20 c.M. in doorsnede

en van een schitterende kleur, helderrood met violetten weerschijn. Doordat ik er het vorige jaar een zaadbes aan heb laten komen zal ze dit jaar door uitputting wel niet bloeien. Dat had ik natuurlijk vooruit kunnen weten, want de zaadvorming doet de planten geen goed. Maar hoe staat het nu met de broertjes en zusjes? Een ervan heeft dit jaar bij de familie Becht gebloeid. Ze was een teleurstelling ten opzichte van haar voorgangster. De bloem was geheel van het Ackermanniitype, misschien iets lichter van kleur, doch een slagje kleiner. Dit laatste kan nog wel terecht komen, maar de plant zelf lijkt ongetwijfeld op haar stamvader, waarvan het stuifmeel afkomstig was. Hadden we met zuivere vormen te doen, dan zou de wet van Mendel op moeten gaan, maar waar de moederplant reeds een hybride was en de vader mogelijk ook niet geheel zuiver, kan men geen getallen geven van het vermoedelijk nakroost. Nu komen er van deze zaailingengeneratie dit jaar denkelijk nog eenigen in bloei. We zijn benieuwd, wat die ons te zien zullen geven en hopen hierover later verslag te doen.

v. d. H.

HET SCHILDLUIZEN-VRAAGSTUK.

Het schildluizen-vraagstuk is altijd een geliefd onderwerp van onderzoek geweest bij planters en verfstoffabrikanten, al beoogden beide partijen niet hetzelfde doel, en waren hun onderzoekingen in lijnrechte tegenstelling met elkaar. Zocht de plantenkweeker naar een vernietigend middel voor deze dieren, de verfstoffabrikanten zochten juist naar een geschikte kweekingswijze. Wat ons streven is, behoef ik natuurlijk niet te zeggen, daar dat duidelijk blijkt uit het artikel van den Heer K. M. Knip in ons Juni-nummer van „Succulenta” : Wij zoeken natuurlijk naar een verdelgingsmiddel voor deze, voor onze kweekelingen, schadelijke wezens.

Alvorens over te gaan tot de bespreking der bestrijding, zou ik nog gaarne U wat willen vertellen over de Schildluizen zelf.

De bedoelde *Schildluizen* en *Wolluizen* behooren tot de familie der Coccidae en komen als onbewegelijke schildjes voor op de bast en bladeren der planten, zich ongemerkt meer en meer verbreidend en de planten kracht en sap onttrekkend. De schildvormig, vaak ook bijna bolvormige of anders gevormde, in den regel in het geheel niet meer op dieren gelijkende wezentjes zijn de wijfjes.

Bij het afhalen van het vrouwelijke schild vindt men vaak aan den onderkant talrijke nietige, geelachtige of grauwachtinge lichaampjes, welke niets anders zijn dan de nakomelingen van moederluis. Ofschoon de Schildluis in den regel een eierlegend dier is, bestaan er ook levendbarende Schildluizen zooals bijv. de *Lecanium hesperidum* L., welke op den *Oleander*, *Klimop* en *kamerplanten* worden aangetroffen.

De jonge Schildluizen beiderlei geslacht hebben in hun eerste levensstadium het aanzien van kleine *Mijten*. Zij zijn tamelijk bewegelijk, kunnen met hun zes korte pootjes langzaam rondkruipen en hebben twee stipoogen, geleedde voelers en een goed ontwikkelde zuignuit. Wanneer de jongen hun moeder verlaten hebben en een geschikte plek op de plant hebben gevonden, waarin zij hun zuignuit boren, slaat de ontwikkeling der beide geslachten geheel andere wegen in.

De vrouwelijke larven, welke gewoonlijk 3-5 vervellingen ondergaan vóór zij volwassen zijn, krijgen nooit vleugels, maar blijven eigenlijk levenslang op een larvenstadium staan. De vorm, welke zij hierbij aannemen, is zeer verschillend. In het eenvoudigste geval behouden zij haar larvenpooten en zijn daardoor in staat gesteld op hun voedselplant rond te kruipen. Zulke wijfjes, welke wij als de oorspronkelijke vertegenwoordigsters der geheele familie kunnen beschouwen, hebben evenals de larven nog twee enkelvoudige oogen en zijn met twee geleedde voelsprietten versierd. Daartegenover staat het grootste gedeelte der wijfjes, welke nooit hun plaats op de voedselplant meer verlaten na het larventijdstip, dat zij hun zuignuit in de plant hebben geboord. Bij deze vormen reduceeren de pootjes, om tenslotte geheel te verdwijnen, daar zij toch maar luxe zouden zijn.

De mannelijke larven gedragen zich geheel anders, zij scheiden van tijd tot tijd een wasachtige substantie af, welke men met een kokon vergeleken heeft. Zij maken één tot twee popstadia door en krijgen één paar vleugels, gereduceerde monddeelen en goed ontwikkelde oogen. Bij de meeste Schildluizen zijn de mannetjes echter nog niet bekend.

Wij vinden als voornaamste vertegenwoordigers in ons land:

1. *Coccus rosae* Bouché, op *rozen* voorkomend.
2. *Coccus nerii* Bouché. Deze soort wordt op een zeer groot aantal planten, zoowel uit de warme, als koude kas aangetroffen.
3. *Coccus adonidum* L. treft men voornamelijk in warme kassen

aan, waar een te droge, warme temperatuur heerscht, op *Canna*, *Dracaena* en *Gardenia*.

4. *Coccus laurus* L. aangetroffen op *Laurier*.

5. *Coccus cacti* L. (*cochenille*), welke voorkomt in warme kassen op *Opuntia* en andere *Cacfaceae*.

6. *Coccus echinocacti*, gevonden op diverse cactus-soorten.

7. *Coccus mamillaria*, waargenomen op *Mamillaria-soorten*. Wij kunnen haast zeggen, dat elke plant haar specifieke *Schild-luizen* heeft.

Nu wat betreft de bestrijdingsmiddelen voor deze kleine kwelgeesten. In het geval de bestrijdingsmiddelen beschreven in den vorigen jaargang van „Succulenta” geen baat hebben gevonden, neem ik de vrijheid U nog een paar middelen aan de hand te doen, welke in den tuinbouw, landbouw en tropische cultures haar toepassing vinden, n.l. :

1. De U reeds bekende methode van verwijderen der schildjes met een borstel, welke vooraf is bevochtigd met zeep- of tabakswater. Dit bevochtigen is noodig om de eieren, welke bij het afwrijven worden verspreid, te vernietigen.

2. Reinigen der aangetaste deelen met Neszlersche-vloeistof, nadat de schildjes verwijderd zijn. Het mengsel is samengesteld uit

50 gr. groene zeep.

100 gr. foezelolie.

200 gr. alcohol.

650 gr. water.

Bij de bereiding moet de groene zeep in warm water volkomen worden opgelost en daarna de overige bestanddeelen worden toegevoegd. Zij moet zeer verdund worden gebruikt en wel $\frac{1}{4}$ Neszlersche-vloeistof op $\frac{3}{4}$ water. Zij is geheel onschadelijk voor de planten, maar een afwijking in de bereiding kan zeer nare gevolgen na zich sleepen. Voor het gebruik goed omschudden om een innige verbinding met het bijgevoegde water tot stand te brengen. De kleur van de vloeistof is licht roodbruin. Zij moet door middel van een spuit worden verspreid en deze handeling is desnoods eenige malen, bij tusschenpoozen uit te voeren.

3. Met petroleum-emulsie bespuiten. De emulsie bestaat uit :

10 gr. harde zeep (Sunlight-zeep).

200 gr. petroleum.

100 gr. water.

De zeep wordt in warm water opgelost, de kokendheete op-

lossing bij de petroleum gevoegd en het mengsel 10 minuten gekarnd, terwijl het nog heet is. Men verkrijgt dan een roomachtige massa, welke bij het koud worden stolt en maandenlang bewaard kan worden. Voor het gebruik wordt 1 deel op 15 deelen gewoon koud water verdund. Het beste is deze beide laatste recepten niet eerder zelf te maken dan wanneer men zeker is het zuiver volgens voorschrift te kunnen bereiden, geef het anders liever in handen van een drogist.

Ik hoop, dat degene, die erge last van deze wezentjes onder vinden, profijt mogen hebben van boven beschreven bestrijdingsmiddelen.

Op hoop van zegen!

Den Haag.

P. A. H. RIJKEBÜSCH JR.

FOTO'S VAN CACTUSSEN.

Meermalen bleek mij bij correspondentie met onze leden, dat er behoefte gevoeld werd aan goede fotografische afbeeldingen van Cactus. Vooral pasbeginnende verzamelaars vinden hierin een middel om onbekende planten uit hun collectie op naam te krijgen of om de keuze gemakkelijker te maken bij het doen van nieuwe bestellingen.

Tot mijn genoegen kan ik thans mededeelen, dat de bekende plantenfotograaf P. Kooy te Amsterdam bereid is bij voldoende deelname zulke foto's voor onze leden te vervaardigen. De foto's zullen dan op postkaart model worden afgewerkt, zoo dat men ze in een gewone prentbriefkaarten album kan verzamelen, waardoor men ten slotte in het bezit komt van een waardevol cactus album. Het plan bestaat elke maand een serie van vijf kaarten in den handel te brengen, tegen den prijs van f 0.50 per serie, franco per post.

Ieder onzer leden die hiervoor iets gevoelt, wordt verzocht daarvan voor 15 Juli aan ondergeteekende kennis te geven. In het volgende nummer zal ik dan bekend maken of de deelname (minstens 50) groot genoeg is om het plan ten uitvoer te brengen.

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114bis Leeuwarden.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam en Omstreken.

Het bestuur deelt den leden mede dat een gezamenlijk bezoek zal worden gebracht aan den Hortus Botanicus op Zondag 8 Juli 's morgens 9.30 uur. Samenkomst 9.15 voor het hek van den Hortus. 12 uur weer thuis.

Bezoek aan de verzamelingen van Mej. 1. Mees en den Heer Chr. de Ringh Hilversum.

Dit bezoek zal plaats hebben op Zondag 15 Juli 's morgens naar Mej. Mees daarna koffiedrinken en 's middags naar den Heer Chr. de Ring h.

Vertrek van Amsterdam C.S. 9.16 terug uit Hilversum 4.51 (16.51).

Dames en Heeren welke medegaan, gelieven tijdig, uiterlijk 9 uur onder de klok van C.S. aanwezig te zijn. Van gezelschapbiljet wordt geen gebruik gemaakt. Leden, welke reeds betaald hebben ontvangen 's morgens hun geld terug.

De bekende verzamelingen van Mej. Mees en den Heer Chr. de Ringh zijn zeer interessant, zoodat het een zeer aangename en leerzame dag belooft te worden. Er worden dan ook veel Dames en Heeren verwacht.

Op 15 Juni had een zeer geanimeerde vergadering plaats van de afdeeling Amsterdam en Omstreken.

Na voorlezing der notulen vorige vergadering, werden de ingekomen stukken behandeld. O.a. het bericht van den Heer Chr. de Ring h voor het bezoek aan diens verzameling en die van Mej. Mees vond de algemeene sympathie.

Ook was een verzoek gedaan van den Heer Zimmerman om te trachten een cursus te houden door de Volksuniversiteit in 1929 over cactussen en vetplanten. Er zal getracht worden bij genoegzame deelname zulks gedaan te krijgen.

Tijdens de pauze werd druk gebruik gemaakt van de ruilbeurs waar veel en goed materiaal aanwezig was.

Ook de verkoop van kleine potjes had een vlot verloop, zoodat ieder dien avond gepakt en gezakt naar huis ging.

Na de pauze kreeg de Heer H. Klein nog gelegenheid om zijn causerie te houden over *Opuntia puberata* en *Op. microdasys*.

Spreker verdeelt deze klas in drie groepen, n.m. blad, rond- en bolvormig. Elke groep werd in 't kort behandeld, speciaal wat betreft de bedoorning en beharing om ten slotte een algemeen overzicht te geven van groeiwijze en behandeling in zomer en winter.

Van de rondvraag werd door enkele leden gebruikt gemaakt, hoofdzakelijk vragen van huishoudelijken aard die door het bestuur naar genoegen werden beantwoord.

Om 11.15 sloot de voorzitter deze zeer gezellige avond.

De kring Amsterdam mag zich in een gestadigen groei en bloei verheugen, een bewijs daarvan is het groot aantal leden dat steeds aanwezig is tusschen 25 en 30 Dames en Heeren.

Doch wij zijn nog niet tevreden. Alleen Amsterdam telt ruim 80 leden, waarvan ruim de helft lid is van de afdeeling. Wie eenmaal eens is komen kijken

uit belangstelling of om andere redenen is niet weggegaan alvorens zich op te geven als lid der afdeeling. Het voorziet in een langgevoelde behoefte. Eerstens een ruilbeurs welke altijd even aantrekkelijk is. Verder doet het bestuur al het mogelijke om de leden terwille te zijn. Potjes in alle maten zijn voorradig, een commissie van huisbezoek voor de leden die zulks wenschen, bijna elke vergadering een causerie over een of andere plant, vragenbus, excursie enz. enz.

Het bestuur der afd. doet daarom een beroep op de leden van Amsterdam om op de volgende vergadering eens een kijkje te komen nemen, te meer daar de Heer van den Hout en waarschijnlijk een lezing zal houden met lichtbeelden over cactussen en vetplanten, datum wordt nader bekend gemaakt in het Augustusnummer.

Ondergetcekende is gaarne bereid namen en adressen te noteeren van nieuwe leden.

H. WITTE, *Secretaris afd. Amsterdam*,
Orteliusstraat 187.

TENTOONSTELLING.

De tentoonstelling-commissie maakt bekend, dat de tentoonstelling welke aanvankelijk gehouden zou worden in Juli niet doorgaat.

De oorzaak van het niet slagen moet in hoofdzaak worden gezocht in te weinig medewerking van de leden in het niet volgeteekend garantiefonds.

De commissie achtte zich niet verantwoord om de tentoonstelling toch door te zetten daar deze dan toch op een mislukking zou uitloopen.

Verschillende groote lichamen zijn aangeschreven doch het resultaat was negatief.

Dat wil echter niet zeggen dat zulks voor goed van de baan is. Integendeel. De commissie blijft intact en neemt nu reeds maatregelen voor 1929.

Zij spreekt daarom den wensch uit tot alle leden van „Succulenta”, in ‘t bijzonder van Amsterdam, om mede te werken tot het welslagen van een tentoonstelling in Juni 1929.

De ontvangsten gelden voor het garantiefonds worden deze maand teruggezonden met hartelijken dank voor de offervaardigheid en met verzoek te kunnen rekenen op gewaardeerden steun in 1929.

De Commissie,

J. J. KEIZER.

H. WITTE.

J. POLDERMANS.

Amsterdam, Juni 1928.

EXCURSIE M. KLOEZEMAN, WATERGRAAFSMEER.

Op Zondag 20 Mei j.l. verzamelde zich een twintigtal Dames en Heeren nabij Schollenbrug om een bezoek te brengen aan de bekende kweekerij van den Heer M. Kloeze-man. En dat dit bezoek voor de leden waarde had, bewees het feit dat er zelfs Dames en Heeren uit Zaandam en Haarlem bij waren, die aan onzen oproep gehoor hadden gegeven.

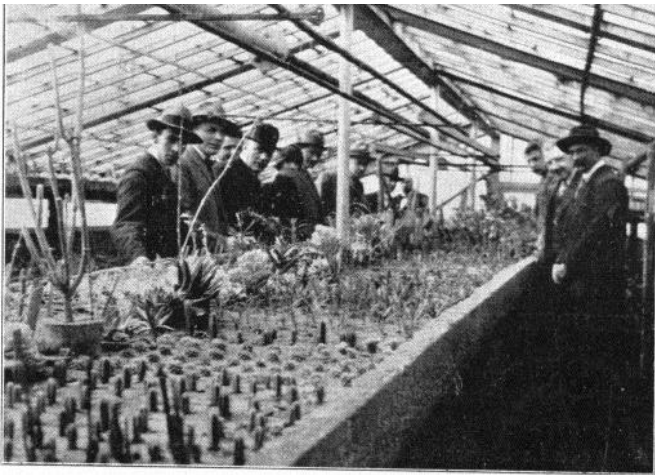
En wij zijn met teleurgesteld. De aanblik dezer planten was overweldigend. Ware juweeltjes prachtig van kleur, vorm en teekening. Opsomming van alles wat gezien is, is niet mogelijk, daarom volstaan we maar met enkele. Eerstens de Phyllo hybriden een verscheidenheid van kleur van zuiver wit tot het donkerste lila toe. Dan de vetplanten. Voor een liefhebber om van te watertanden. Enkele

zijn vermeldenswaard om haar bijzonderheid. Een bruingevlekte *Crassula maculata*, *Haworthia margaretifera*, bruin met witte stippen. *Sedastrum speciosum*

(doorschijnend). Verscheiden importen met bloem of knoppen. Het geheel is een bezoek dubbel waard.

De twee uren van bezichtigen vlogen om en om 12 uur ging ieder (doch met zonder dat men zich had verrijkt aan kennis van planten) huiswaarts.

Een woord van dank aan den Heer Kloeze ma n voor zijn bereidwilligheid om ons te ontvangen mag hier dan ook niet ontbreken.

H. WITTE. Secretaris.

RUILRUBRIEK.

In ruil aangeboden: verschillende mooie Phyllo's door H. P. Dings, Spoorstraat 8, Tegelen, voor bolcactussen, stapelia's, enz. Ruillijst wordt ingewacht, waarna omgaand antwoord met soortenlijst volgt.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

Jac. Westerling, Kweeker, v/h. Vriescheloo (Gn.). thans Bennebroek. Binnenweg 5.
W. Diertens, Rotterdam, v/h. Insulindestraat 257 b., thans Weizichtstraat 22 a.
J. Louwe, Rotterdam, v/h. Prins Hendrikkade 120B. thans Randweg 85A.
W. den Hartog, Vlaardingenv, v/h. Markgraafaan B, thans Westersingel 23.
W. Prins, Zaandijk, v/h. P. L. Takkade 6. thans Talmastraat 12.

BEDANKT.

M. Kleine, 's-Gravenhage.

VOORLOOPIG VAN DE LEDENLIJST AFGEVOERD.

J. de Wit, 's-Gravenhage, v/h. Alb. Thijmstraat 26, nieuw adres onbekend.
J. H. van Dijk, 's-Gravenhage, v/h. Hazelaarstraat 118, nieuw adres onbekend.

NIEUWE LEDEN.

A. C. de Wit, Amsterdam Z., Ferd. Bolstraat 145huis.
M. A. A. de Bock, Baarn.
Mevr. C. Blyenberg-de Laive, Culemborg.
W. J. Coolen, Eindhoven, Willemstraat 48.
J. J. Hoye Jr., Haarlem, Obisstraat 3.
P. F. van Schaik, Leeuwarden, Slotmakersstraat 22.
F. W. Kloos, Cactuskweeker, Leiden, Magdalena Moonstraat 38.
Mevr. Boone. Middelburg, Londensche Kaai 64.
Mevr. Duetz, Utrecht, Buys Ballotstraat 6.
Joh. van Lemmen, Utrecht, Zandhofschestraat 141.
D. Roep, Utrecht, Oudwijkerdwardsstraat 90.
Mevr. Ph. Roos, Wassenaar, Klein Persijnlaan 12.

Buitenland.

Frau Konrektor Winter, Fechenheim, Ffm., Schloszstrasse 12, (Duitschland).

BERICHT.

Daar ondergeteekende van 17 Juli-18 Augustus buitenslands vertoeft, wordt men beleefd verzocht om gedurende dien tijd voor het Secretariaat bestemde correspondentie waar haast bij is aan den Heer Duursma te richten.

M. C. KARSTEN.

BIBLIOTHEEK.

Aanvulling Catalogus.

Duitsch.

- 67a. Kurt Dinter. SUDWESTAFRIKANISCHE LITHOPSARTEN. Verlag R. Graessner. Perleberg, 1928. Geschenk van den Heer B. Th. Krabbendam, Drumpt bij Tiel.
68. W. O. Rother. PRAKT. LEITF. ZUR ANZUCHT UND PFLEGE DER KAKTEEN UND ANDERER SUKKULENTEN. Neu bearbeitet von W. Vorwerk. 7^e Aufl. Verlag Trowitzsch & Sohn. Frankfurt a. Oder, 1928.

N.B. De bibliotheek is tijdens de afwezigheid der Secretaresse gesloten.

De leden, die boeken uit de bibliotheek ontvangen hebben, worden beleefd verzocht om als 't eenigszins mogelijk is deze vóór 15 Juli a.s. te retourneren.

VRAGENBUS.

Vraag : Hoe kan ik een *Epiphyllum* enten op een *Phyllo*? Moet de *Phyllo* een stek zijn, beworteld of onbeworteld en wanneer is de geschikte tijd om zoo iets te doen ? Mej. M. Barbas, Haarlem.

Antwoord : Een *Phyllo* cactus is een ongeschikte enderstam voor het enten van *Epiphyllums*, bij voorkeur maakt men gebruik van bewortelde *Peireskia* onderstammen. Wij bezigten ook wel eens met succes een zuilvormige *Cereus* of een *Opuntia*. Voor het enten is het thans een goede tijd. Het zou ons te ver voeren hier de geheele methode te beschrijven, daartoe verwijzen wij naar de bekende handboekjes (J. J. Verbeek Wolthuys „Cactussen” pag. 8, G. D. Duursma „Onze Cactussen” pag. 49).

Red.

D. SMIT,
AMSTERDAMSCEVAART 146, HAARLEM - Telefoon 12409.
SUCCULENTEN.

SUCCULENTA
 MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
 OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15 ^{en} der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. Prof. A. M. SPRENGER. Girorekening No. 133550 - ROTTERDAM.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres : Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
---	--	---

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23 :
 Mej. M. C. KARSTEN, *Secrétarisse*, Terborg; J. M. VAN DEN HOUTEN, *Penning-*
meester, Rotterdam, Mathenesserlaan 364 ; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de
 Hoven 114 bis; Prof. A. M. SPRENGER, Wageningen, Hoogstraat 4.

HOOGSUCCULENTE MESEMBRIANTHEMA (17).

Herbarium hort. kew

P. Bolusii : 1. Bloem van de type plant, die beschreven en afgebeeld werd in Bot. Mag. t. 6664. Deze plant was in bezit van Mr. J. T. Peacock te Hammersmith, „Sadbury House”. Bloem ontvangen in herb. Juli 1882. Mr. W. Vicary, tuinbaas van bovengevoemden heer, schreef aangaande deze plant aan Mr. Baker, een der hortulani te Kew, het volgende:

Hammersmith, July 1882.

„Sir, in reference to the Mesembr. sent to Kew on Thursday last all the information I can give is that the plant was sent from Graham Town. S. Africa, along with several others. It has been here for some time. The flower opens by 5 o'clock but I expect it was past flowering when You received it as I fertilized it the previous day and hope of getting some seedlings”. (Mijnheer, met betrekking op de Mesembr. die de vorige Donderdag aan Kew gezonden werd, kan ik U alleen mededeelen, dat we de plant toegezonden kregen uit Graham Town, Z. Afrika, samen met verscheidene anderen. We hadden de plant al eenigen tijd hier. De bloem ontplooit zich om 5 uur ('s-namiddags) doch ik verwacht, dat ze juist uitgebloeid was toen U ze ontving, daar ik haar de vorige dag bevrucht had en hoop hierdoor zaailingen te kunnen winnen).

Kew schijnt deze plant ter identificatie toegezonden gekregen te hebben.

Het herbariummateriaal bestond verder nog uit : 2. Kleine plant, resten van bladeren *en* vrucht, ontvangen uit de R. Gardens 11 November 1911. 3. Een tweetal bloemen van een plant ge-

kweekt in Kew. Ontvangen in herb. 24 Augustus 1915. **Door** R. A. K(olze) was hierbij aangeteekend, dat de bloemen zich ontplooiden den 21sten Augustus tegen 4 uur 's-namiddags en daarop volgende dagen (om 4 uur waren ze half, om 4.45 ten volle ontplooid). Voorts vermeldt hij, dat de kroonbladeren diep geel gekleurd waren aan de binnenzijde en wat bleeker en rose getint aan hun rugzijde. Het aantal stempels bij deze species is 10.

Deze merkwaardige plant, die zoo zeer de aandacht van den

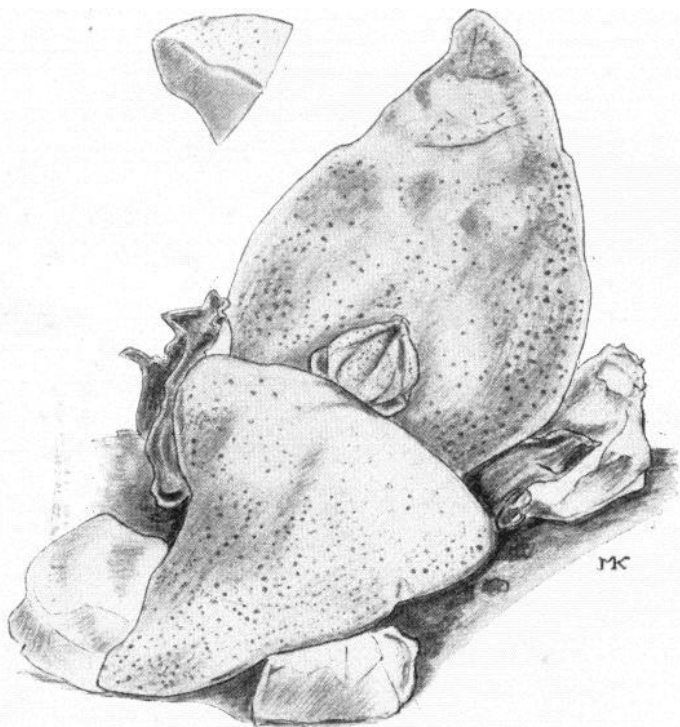

Fig. 45.

P. simulans N. E. Br. (type).

Nat. grootte.

Kew, 1926.

botanicus en plantenliefhebber trok, werd in de zeventiger jaren gevonden door Harry-Bolus 1), naar wien ze dan ook genoemd is. Door deze ontdekking werd eigenlijk voor het eerst de aandacht gevestigd op het voorkomen van *mimicry in het plantenrijk*.

1) Mr. H. Bolus is een oom van de tegenwoordige beheerder van het Bolus-Herbarium te Kaapstad, Mrs. L. Bolus, aan wie we de beschrijving van *verschiedene* nieuwe *Mesembr.* te danken hebben.

In het herbarium vond ik een gedeelte van een brief (gedateerd 28 September 1872) van Bolus, waarin hij e.e.a. over deze vondst vertelt. Hij schrijft onder meer, dat hij de plant vond te midden van steenen in de Zwart Ruggensbergen in Graaf Reinet Div., 40 mijl ten Z.W. der stad — een zeer droog gedeelte van het land. De brief was geïllustreerd met een ruwe schets van een bladpaar met kapsel.

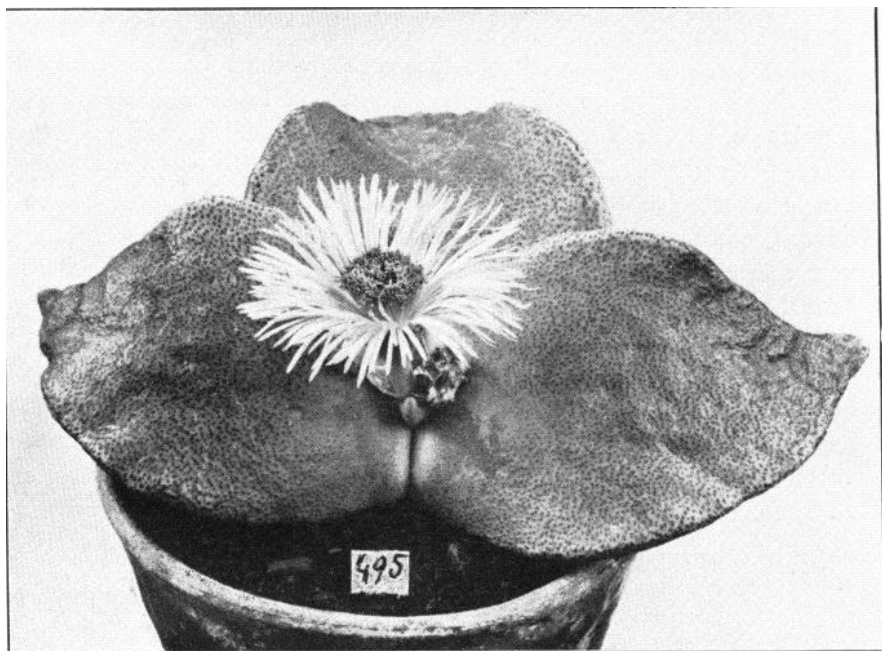

Fig. 46.

P. simulans N. E. Br. (type).

Nat. grootte.

Photo Fr. de Laet.

***P. simulans* N. E. Br.,**

N. E. Brown in Gard. Chron. 1926, vol. LXXX, p. 89.
Lyn.: *M. simulans* Marloth in Trans. S. Afr. Phil. Soc., 1907, vol. XVIII, p. 43, t. 5, fig. 7 en Fl. of S. Afr., vol. 1, p. 206, fig. 94, Berger, Mesembr., p. 278, fig. 62 (1908). Purpus in Möll. D. Gärt. Zeit. 1911, Jahrg. 26, p. 386, m. fig., N. E. Brown in Gard. Chron. 1921, vol. LXX, p. 223, fig. 94, Schwantes in Zeitschr. f. Sukk. 1926, Bd. II., p. 156, m. fig.

Bladeren zeer spreidend, 50-75 m.M. lang, 30--55 m.M. breed en dichtbij den top 12-20 m.M. dik (zelden tot 25 m.M.), eivormig, spitstoeloozend, aan de bovenzijde plat, samengedrukt-gekiëld aan de rugzijde van het apicale gedeelte, oppervlakte glad, onbehaard, grijsgroen of min of meer bruinachtig getint, dicht bezaaid met donkergroene of zwartachtige stippen, de jonge bladeren iets blauwachtig-groen.

Bloemen solitair of 2-3 bijeen, eindstandig, zittend of zeer kort gesteeld, van bracteen voorzien.

Bloemkroon aanvankelijk 38-56 m.M. in diameter, in den loop der dagen tot 75 m.M. diameter kunnende toenemen, zich ontplooiend tusschen 3 en 4 uur in den namiddag en sluitend tusschen 6 en 7 uur, onverschillig zonneschijn of bedekte lucht, als de temperatuur maar niet beneden de 70° Fahr. is, 10 à 12 dagen durend, sterk geurend, eenigszins naar cocosmelk. Kroonbladeren zeer talrijk (tot over 150). effen helder geel of aan de binnenzijde basaal wit getint en witachtig of bleek roseachtig aan de rugzijde.

Aberdeen Div.: bij Aberdeen Road, Marloth! Frith!

Op bijstaande teekening (zie fig. 45) zien we een plant in knop in bezit der R. Botan Gardens te Kew. Men ontving dit exemplaar, het echte *simulans*-type van Mr. N. E. Brown. De Heer de Laet was zoo welwillend mij zijn bijzonder fraaie photo van een bloeiende *P. simulans* ter reproductie af te staan (fig. 46).

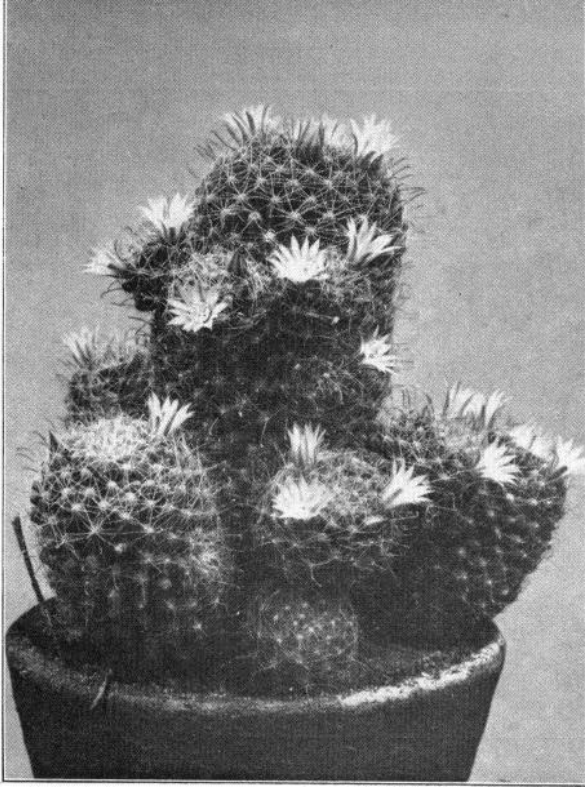
(Wordt vervolgd).

M. KARSTEN.

EENIGE MOOIE MAMILLARIA'S.

Hoewel in mijn collectie cactussen van velerlei soort bloeien, waaronder met groote en prachtige bloemen, zooals *Phyllo's*, *Echinopsen*, *Cereën* enz., staan de meer nederige *Mamillaria's* toch altijd zeer bij mij in de gunst. Dit heeft zijn oorzaak in verschillende dingen: ten eerste blijven zij betrekkelijk klein in omvang en nemen daardoor weinig ruimte in beslag, ten tweede is de beooging of beharing meestal prachtig, en verder geven zij een aantal bloemen tegelijk als haast bij geen andere soort zal worden aangetroffen. Beginnen wij met hierbij afgedrukte *Mam. Wildii*. Deze plant is 8 jaar in mijn bezit en was toen ik haar kreeg een stekje van c.a. 4 c.M. hoog. In den loop der jaren is het een flinke

plant geworden waarvan de hoofdstam 12 c.M. hoog is, terwijl de doorsnee der geheele plant 13 c.M. bedraagt en uit 14 koppen is samengesteld. Dit aantal zou nog belangrijk grooter zijn geweest als ik niet zoo nu en dan een liefhebber met een stekje geholpen had, maar dit heeft aan de plant zoowel in groei als in aanzicht totaal geen schade gedaan. Heeft een stek eenige jaren noodig om tot een aardig bloeiende plant op te groeien, de nieuwe koppen

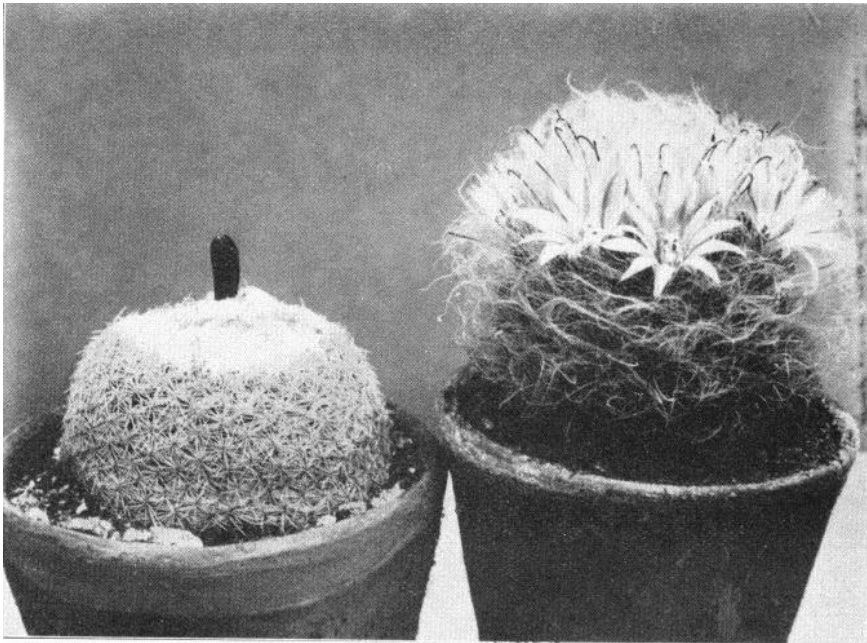
Mamillaria Wildii.

(Foto C. G. Wagenaar - Utrecht.)

die zich aan de oude plant vormen nemen haast gelijk met hun te voorschijn treden de bloei van de moederplant mede over, zooals op de foto ook duidelijk zichtbaar is. Zoo'n plant rondom bezet met bloemen is een prachtstuk op zichzelf en geeft tusschen andere planten een prettige opfleuring. De plant is te bekend om daar

verder over te schrijven en menigeen met mij zal zich telken jare in haar bloei verheugen.

Verder heb ik hierbij laten afdrukken een foto van Mam. bocasana en wel van de splendens variatie van deze soort. Deze varieteit munt boven de gewone soort uit door een veel intenser beharing die bovendien witter is. De hierbij afgebeelde plant is een zaailing die ik eenige jaren geleden ontving ter grootte van een knikker. Steeds is zij goed aan den groei gebleven en reeds een paar jaar vertoont zij haar lieve witte bloempjes die grooter zijn dan van de Wildii maar overigens bijna gelijk. De beharing

Mamillaria micromeris en *Mamillaria bocasana*.

(Foto C. G. Wagenaar - Utrecht.)

bij dit exemplaar is zoo sterk, dat ik het hart der plant nog nooit heb kunnen zien, daar steeds een zeer dichte wolpluk het groeiend gedeelte opgesloten houdt. De doorns met scherpe weerhaken steken zeer duidelijk tusschen de wolharen uit, en laten niet gauw los als iemand per ongeluk met zijn vingers daarmee in aanraking komt. Soms laat een geheel areool los en blijft aan de hand hangen. De foto is bijna natuurlijke grootte en geeft een zeer getrouw

beeld van deze plant. Ten laatste ziet U op den afdruk nog een derde soort. Dit is *Mam. micromeris*. Deze plant is een import exemplaar, dat ik in Januari j.l. ontving. De groei dezer soort is zodenvormig, wat op de foto nog wel te zien is, daar aan de linkerszijde blijkbaar een tweede stevig tegen gestaan heeft, want de plant is hier afgeplat, hetgeen ook aan de niet zichtbare zijde het geval is. Hoewel de tijd voor import niet gunstig te noemen is, heeft deze *Mamillaria* met nog diverse andere importen, zooals *Mam. candida*, *Astrophytum myriostigma* e.a. zich niets daarvan aangetrokken, en tot heden verheugen zij zich in een goede gezondheid. Ook bij deze *Mam.* is het groeiend gedeelte totaal in de viltharen verborgen en zooals U kunt zien heeft zich eenige weken geleden een zaadbes ontwikkeld, die in eenige dagen te voorschijn is getreden en schitterend rood fel tegen het spierwitte der plant afsteekt. Dit is even mooi als een bloem en geeft een aardig effect. De samenstelling van den grond is naar behoefte der soort nogal kalkhoudend. De potjes welke ik daarvoor bezig zijn breed en plat, alles te zamen geven zoo'n paar betrekkelijk gewone soorten, die voor ieders beurs bereikbaar zijn, en door ieder die maar een zonnig plekje heeft, te kweeken zijn, een schat van genoegen en ontspanning, en wij kunnen dan ook niet nalaten steeds meer vrienden voor onze gedoornde pleegkinderen te winnen.

Ik heb mijne verzameling ondergebracht in een kas van p1.m. 3 meter lengte, die 's-winters met een kachel verwarmd wordt en waarin de planten uitstekend groeien en bloeien, en hoop in den loop der zomer nog een en ander te fotografeeren en daarvan wat te vertellen, om zodoende ook van andere mijner bevindingen mededeeling te kunnen doen. Technische waarde heeft mijn artikeltje niet, doch daarvoor is het ook niet geschreven, doch ik hoop dat allen met genoegen zullen lezen en begrijpen, dat het een lust is over onze liefhebberij te praten en te schrijven,

Utrecht, Juni 1928.

C. G. WAGENAAR.

SEMPERVIVUMS

DOOR

G. G. DUURSMa en J. M. VAN DEN HOUTEN.

Het geslacht *Sempervivum*, aldus genoemd naar de latijnsche woorden *semper* (altijd) en *vivere* (leven), is in de verschillende

landen van West-Europa onder tal van namen bekend. Wij zeggen er meestal Huislook tegen, de Duitschers spreken van Hauswurz of Dachlauch, de Franschen noemen het Joubarbe (wat Jupitersbaard beteekent), in Engeland heet het Wall pepper, ook wel Jupiters beard of Houseleek en in het Italiaansch is het Semprevivo of Barba di Giove, terwijl er nog tal van plaatselijke namen voorkomen, wel een bewijs dus, dat dit geslacht als algemeen bekend mag worden verondersteld. Wetenschappelijk blijkt het echter veel minder te zijn onderzocht, vooral wat de systematiek betreft en als we er de catalogi op naslaan van een tiental verschillende handelaars en kweekers, zal men tot zijn groote verwondering opmerken, dat er steeds bij veel gelijke namen ook weer nieuwe opduiken, zoodat we al noteerende reeds ver over de 100 soorten zijn tegengekomen. Hoevelen hiervan als synoniemen moeten worden beschouwd en welke namen gevoeglijk kunnen verdwijnen, zullen we bij de beschrijving der afzonderlijke soorten nagaan.

We hadden reeds heel wat voorbereidend werk verricht, toen ons uit een Duitsche Antiquariats-catalogus bleek, dat er een monografie bestond over het geslacht *Sempervivum* en wel:

Henry Correvon: *Les Joubarbes*, gevolgd door een proeve van een bibliographie door J. F. Schill, dezelfde, die in No. 2 van jaargang 1921 een overzicht gaf van de diverse *Crassulaceen*-geslachten.

In dit zelfde artikel lezen we op pag. 13 omtrent den heer Correvon, dat deze sinds lang zijn rijke verzameling *Sempervivums*, bestaande uit meer dan 140 vormen ter beschikking stelt van den geleerde, die ze mocht willen beschrijven. Deze geleerde heeft nog steeds op zich laten wachten en daarom verheugt het ons ten zeerste, dat de heer Correvon zich zelf aan dien arbeid gezet heeft. Zijn boekje verscheen in 1924 te Brussel bij de Imprimerie Medicale & Scientifique, Rue Botanique 34. Het is met wit papier doorschoten en laat aldus ruimte toe voor aanteekeningen. Het heeft ons in de gelegenheid gesteld al onze aanteekeningen hierin te verwerken en van foto's te voorzien, ontleend aan onze eigen verzameling.

De literatuur, die erin opgenomen is, is grootendeels van ouderen datum evenals die uit de bibliographie. Daarenboven maakten we een dankbaar gebruik van de volgende werken :

L. H. Bailey. *Cyclopedia of Horticulture*.

Dr. G. Hegi. 111. *Flora von Mittel-Europa*.

Silva & Tarouca-Schneider. Unsere Freiland Stauden.
 Max Kol b. Die europäischen und überseeischen Alpenpflanzen.

Ons materiaal betrokken we voornamelijk van De Laet, wiens catalogus 50 soorten telt, Haage & Schmidt met 44 sp. en uit de Bot. Alpengarten van F. Sündermann te Lindau-Bodensee Bayern. met 42 sp. waaronder diverse uit den Balkan. Verder stonden we in ruilverkeer met verschillende botanische tuinen in binnen- en buitenland (o.a. met Prof. Hans Schinz-Zürich).

Waar zich in ons land flinke verzamelingen van *Sempervivums* bevinden, is ons niet bekend. Wel bezitten de verschillende plantentuinen onzer Hoogeschole meer of minder fraaie collecties, maar mogelijk zijn er ook uitgebreide liefhebberverzamelingen, waarvan we het bestaan niet kennen. Voor iedere mededeeling onzer lezers houden we ons gaarne aanbevolen.

Om nu maar eens met Correvon te beginnen. Nadat hij gewezen heeft op de door hem bezochte verzamelingen en de groote moeilijkheid het aanwezige materiaal critisch te vergelijken en te benoemen zonder behulp van een goede monographie, vestigt hij de aandacht op de noodzakelijke zuivering inzake de naamgeving. Om slechts een enkel voorbeeld te noemen. De naam *S. californicum* is in de wereld gekomen door een schrijffout van een tuinknecht te Gent, die een min of meer verbleekt etiket van *S. calcareum* aldus verdoopte. Hoewel het geslacht *Sempervivum* in Amerika absoluut niet thuis hoort, is deze naam tot den huidigen dag bewaard gebleven. Zelf bezaten we ook de *S. californicum* en we vonden haar in meerdere kweekerscatalogi. Deze naam kan dus gevoeglijk weer verdwijnen om plaats te maken voor *S. calcareum*, wat ze van huis uit geweest is. Bij het systematisch gedeelte zullen we herhaaldelijk gelegenheid hebben dubbele of verkeerde namen op te ruimen. Als heeren kweekers hieraan dan ook maar gevolg willen geven, anders helpt het nog niet veel.

Over de kweekwijze van *Sempervivums* behoeven we niet veel te zeggen. Voorloopig zullen we ons alleen maar bezig houden met de soorten, die in Europa en het aangrenzende deel van Azië groeien en die dus bij ons geacht kunnen worden voldoende winterhard te zijn. Men vat deze soorten wel samen onder den naam van *Sempervivum rustique*. Wel hebben we ter voorloopige oriëntering een lijstje toegevoegd van enkele Afrikaansche soorten,

De kweekwijze biedt als gezegd weinig moeilijkheden. Zoowel uit zaad als uit stek laten ze zich gemakkelijk vermeerderen. Zelfs in een bak op een balkon kan men met gemak een 25 tal soorten houden. Wie echter een tuin heeft, kan hierin met weinig moeite een fraaie *Sempervivum*partij aanleggen, door eerst een onregelmatig gevormde aardhoop aan te brengen en deze oordeelkundig met grove koolaschslakken te beleggen, zoodanig, dat overal behoorlijke plantgaten overblijven. Ook op een plat dak is zoo'n rotspartij met succes te gebruiken. In elk gat plant men slechts een enkel rozet en na verloop van eenige jaren vormen zich stevige zoden, die zich op de meest smaakvolle wijze tegen het gesteente aanvleien. Een droge standplaats werkt naar onze ervaringen een goede bloei zeer in de hand. Het bijhouden der etiketten is echter steeds noodzakelijk, daar deze in een enkelen zomer vrijwel volkomen verbleekt zijn. Vernissen hiervan doet ze een jaartje langer meegaan. Een heel eigenaardige bijzonderheid vernamen we van een onzer Zwitsersche kennissen namelijk, dat de kraaien er een voorliefde voor schijnen te bezitten de etiketten uit den grond te trekken. Bij ons willen de duiven zich nog al eens te goed doen aan de jonge bloemen.

In de mythologie zullen we ons maar niet verdiepen. Het is voldoende bekend, dat het gewone huislook van oudsher op de daken is aangeplant, omdat men meende, dat haar aanwezigheid tegen het inslaan van den bliksem beveiligde en dat Karel de Groote in zijn *Capitulare de villis*, aan de pachters der keizerlijke goederen beval huislook op de daken te planten. Over de al of niet vermeende geneeskrachtige werking der plant deelen we slechts mee, wat we vermeld vinden in Dinand: *Taschenbuch der Heilpflanzen* 25ste druk, 1921 pag. 48. De thee heeft ongeveer dezelfde werking als die van *Plantago lanceolata*. Ze wordt aangewend bij maagzweren en al te sterke menstruatie. Het sap wordt gebruikt tegen wratten, eksteroogen, ontstoken mondslijmvlies enz. terwijl de zalf bij kneuzingen goede diensten bewijst. Ze werkt verkoelend en voorkomt bloedingen.

Het geslacht *Sempervivum* wordt aangetroffen in Europa, West-Azië tot de Himalaya, het noordelijk deel van Afrika tot den Soedan en verder op de Canarische eilanden en Madera. Het juiste aantal soorten is niet bekend. Rijk aan soorten zijn de Alpen en de Can. eilanden.

De meest voor de hand liggende indeeling is die in twee groepen, namelijk de winterharde Europeesche, de *Sempervivum rustique* en ten tweede de Afrikaansche soorten, die bij ons als koude kasplanten behandeld moeten worden, doch waarvan er in Zuid-Europa enkele verwilderd zijn.

De eerste groep wordt naar den bouw der bloemdeelen onderscheiden in de *Eu-Sempervivum*. Bloem 12-20 tallig met ster-vormig uitgespreide kroon en de *Jovisbarba* (*Diopogon*) met 6 tallige bloem en klokvormige kroon.

Onder de Afrikaansche *Sempervivums* komen enkele eenjarige soorten voor, de meeste zijn echter overblijvende. Het zijn planten met dikken vleezigen stam en dichtbebladerde rozetten.

Ze worden aangetroffen op Madera, de Can. eilanden en in Abessynië. Vooral de Canarische soorten worden vaak aangeplant. *S. urbicum* op de vlakke daken der huizen, *S. canariense* en *S. holochrysum* in tuinen. *S. arboreum* is in het geheele Middell. Zeegebied inheemsch. Deze soort wordt meer dan 1 M. hoog. Hiertoe ook *S. tabulaeforme* met platte schotelvormige rozetten en bleekgele bloemen. Deze bloemen zijn meest 12 tallig. Er komen op de Can. eilanden meerdere kortstammige soorten voor vooral in de vochtige Barranco's. De bloemen hiervan zijn ongeveer 30 bladig, franje-achtig. Vandaar dat men ze wel als een afzonderlijk geslacht (*Greenovia*) heeft benoemd.

Voorloopige determineerlijst van de Afrikaansche soorten (volgens Bailey). Deze soorten maken geen uitloopers op den bodem. Bloemen meest geel.

1. Stengel kruidachtig. Alleen de onderste bladen in rozetten. *S. poculiforme*. Can. eilanden.
2. Stengel houtachtig, met rozetten aan de einden der takken.
 - a. bladeren zachtharig, *S. canariense*,
 - b. bladeren glad.
 1. Bladeren langwerpig spatelvormig
met gewimperden bladrand, *S. tabulaeforme*,
met klierachtigen bladrand, *S. spathulatum*.
 2. Bladeren eirond-langwerpig eirond
Kroonblaadjes ellipsvormig, *S. arboreum*,
lijnvormig, *S. chrysanthum*.

De winterharde *Sempervivums* (*S. rustique*) zijn steeds kogel-

vormige, gesloten of meer uitstaande rozetten, bestaande uit vleezige, lancet-eivormige blaadjes, welke in een spitsen punt eindigen. Uit het midden der rozetten ontspringt de bloeistengel, terwijl uit de oksels der onderste blaadjes vaak uitloopers te voorschijn komen, die zelf ook weer het aanzijn aan jonge rozetten geven. De bloeistengel staat recht overeind en is verspreid bebladerd. De bloem bestaat uit kelk en kroon, is regelmatig, ó-veeltallig en kortgesteeld. De kroonblaadjes zijn stervormig uitgespreid (groep der *Eu-Sempervivum*) of klokvormig samenneigend (groep der *Jovisbarba*), smal tot draadvormig, aan den rand vaak klierachtig gewimperd of ook wel fijn gezaagd. (bij *S. hirtum* en *soboliferum*) Het aantal meeldraden is dubbel zoo groot als het aantal bloemblaadjes, deze staan in twee rijen, de binnenste ontspringen uit den bloembodem, terwijl de buitenste kortere rij op de bloemkroonblaadjes bevestigd is. Het aantal vruchtbeginsels is even groot als het aantal kroonblaadjes. Ze zijn bovenstandig en groeien uit tot veelzadige kokervruchtjes.

De Europeesche *Sempervivums* bezitten naast de vruchtbare, dus bloeiende rozetten ook onvruchtbare, welke eerst in het vierde of vijfde jaar bloeien en die dienen voor de ongeslachtelijke vermeerdering der soort, doordat ze tal van uitloopers vormen, welke of met de moederplant verbonden blijven en zodoende dichte gesloten zoden vormen, of loslaten en dan door den wind worden verspreid. Afvallende rozetten hebben bijv. *S. soboliferum*, *hirtum* en *arenarium*. Vocht en licht spelen bij den bloei eveneens een belangrijke rol. De zaden, die in groote hoeveelheid worden voortgebracht, zijn zeer licht (in 1 Gram ongeveer 50.000) en worden dus gemakkelijk verspreid. De kiemkracht is niet groot en gaat spoedig verloren.

De inrichting der *Sempervivumbloem* is zeer merkwaardig. Bij de meeste soorten zijn de meeldraden rijp voor de stempels, waardoor kruisbestuiving wordt in de hand gewerkt. Een uitzondering vormen *S. hirtum* en *soboliferum*, waarbij de bloemen zich niet geheel openen en zelfbestuiving regel is. Of hier de vermeerdering door zaad veel te beteekenen heeft, is twijfelachtig, daar deze soorten zooals we gezien hebben een zeer sterke vegetatieve vermeerdering vertoonen. Bij de andere soorten openen zich de bloemen wel, de insecten worden aangelokt door de kleur en vooral door de honing diè door afzonderlijk honingschubjes wordt afgezonderd aan den voet der vruchtbeginsels. De toegang tot

dien honing wordt gevormd door een kanaaltje, dat zich tusschen de twee binnenste en een buitenste meeldraad bevindt. De insecten plaatsen zich op het door de stempels gevormde tafeltje en zuigen achtereenvolgens alle nectariën leeg. Men noemt dergelijke bloemen, zeer toepasselijk : „revolverbloemen”.

Eigenaardige afwijkingen komen ook bij het geslacht *Sempervivum* voor, zoo bijv. de door een roestzwam (*Endophyllum Sempervivi*) veroorzaakte misvorming, waarbij de bladeren ten sterkste in de lengte groeien. Verder is bandvorming niet zeldzaam evenals het optreden van bladrozetten in den bloeitros (vivipariteit), vergroening der bloemen etc.

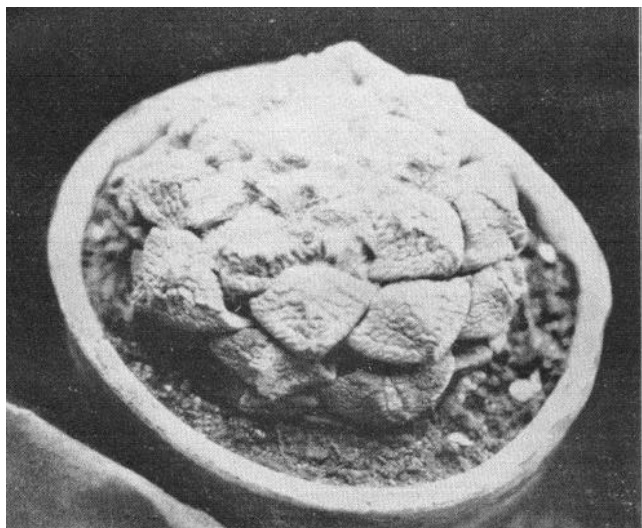
ARIOCARPUS LLOYDII.

Bij ons bezoek aan de Algemeene ledenvergadering te Utrecht hadden wij het genoegen de fraaie plantencollectie van Mevrouw v. d. Wilt te mogen bezichtigen. Wat ons in de eerste plaats opviel was de hoogst practische wijze waarop een kas met centrale verwarming voor deze plantencollectie was ingericht. Hoog in de lucht waren de door een binnenplaats gescheiden lokalen der drukkerij door een brug met elkaar in verbinding gebracht. Door deze brug van een glazen dak en glazen voorwand te voorzien werd op eenvoudige wijze een mooie plantenkas verkregen waar den geheelen dag, zelfs midden in den winter, het zonnetje vriendelijk in kan schijnen. Hieruit leeren wij direct al, hoe de cactusliefhebber zich bij de omstandigheden moet weten aan te passen. Op de binnenplaats zelf, door hooge muren omgeven, zouden met succes geen cactussen gekweekt kunnen worden. Maar hoog in de lucht, daar schijnt de zon ongestoord over de daken heen, in de kas, de eerste levensvoorwaarde voor onze gedoornde vrienden.

Wat ons bij de bezichtiging verder opviel, was de groote zorg waarmede deze collectie was samengesteld. Voor het meerendeel toch waren het zeldzame planten welke men in andere verzamelingen slechts sporadisch aantreft. Hier zagen wij, dat het kweken van importen metterdaad met succes kan plaats hebben, wanneer men er naast de noodige kennis en zorg maar een geschikte plaats voor heeft.

Onze geachte Voorzitter, die mij vergezelde, was op mijn verzoek direct bereid enkele der mooiste soorten op de gevoelige plaat te

vereeuwigen, en zoo kunnen wij voor onze leden ook eenige dezer meer zeldname planten in beeld brengen.

Ariocarpus Lloydii.

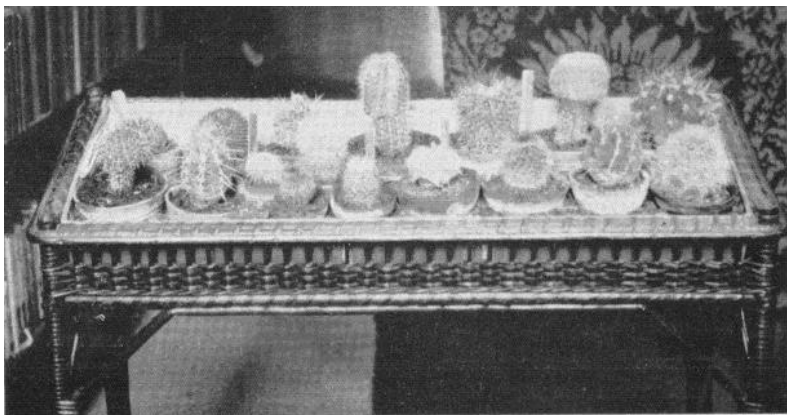
Foto Chr. de Ringh

Voor ditmaal *Ariocarpus Lloydii* Rose, door Britton en Rose *Roseocactus Lloydii* genoemd. Zij is na verwant aan de beter bekende *A. fissuratus* K. Sch., doch stamt uit de binnenlanden van Mexico, terwijl laatstgenoemde meer op de grenzen van Zuid-West Texas en Mexico thuis behoort. De groeiwijze is, zooals uit de afbeelding duidelijk blijkt, geheel verschillend van de andere cactussen. Oppervlakkig beschouwd zou men ze haast voor een *Haworthia* of *Mesembrianthemum* aanzien. Met die *Mesembrianthemum*soorten welke op de oorspronkelijke groeiplaatsen precies op de haar omringende keisteentjes gelijken, heeft ze de mimicry-eigenschappen gemeen. Op de plaatsen waar ze groeit is zij van de verweerde en gebarsten rotsgesteenten nauwelijks te onderscheiden. De rosetvorm lijkt ook wel iets op een *Sempervivum* (Huislook), waarom het geslacht *Ariocarpus* door sommige schrijvers wel beschouwd wordt als een overgangsvorm tusschen de Cactussen en de Crassulaceae. Wanneer de plant haar bloemen vertoont, behoeft men echter niet in twijfel te verkeerren, dat men een cactus voor zich heeft. De bloemen zijn bij *A. Lloydii* ongeveer drie c.M. groot, zij verschijnen dicht het hart van het roset en zijn fraai purperrood gekleurd.

G. D. D.

SUCCULENTEN IN DE WOONKAMER.

De opmerking voorkomende in het verslag opgenomen in de aflevering van „Succulenta” van 15 Februari jl., dat de Cactussen en vetplanten toch zoo weinig ruimte innemen brengt mij ertoe over bovenstaand onderwerp eens iets te berde te brengen dat voor de liefhebbers, niet gezegend met het bezit van een kas, mogelijk van waarde kan zijn.

Wanneer men zijn planten toch maar los weg op een tafeltje bij de ramen heeft staan brengt dat eenige nadeelen met zich en wel :

1e. De planten blijven niet steeds op dezelfde plaats d.w.z. onveranderlijk naar het licht gewend staan, hetgeen aanleiding kan geven tot niet ontwikkelen of afvallen van bloemknoppen ;

2e De aarde in de potten droogt snel en sterk uit.

Verder brengt, wanneer zoo'n tafeltje bij schoonmaak of anderszins verplaatst moet worden, dit met al die losse potten en potjes veel werkzaamheden mede afgezien nog van de kans van beschadiging.

Ik heb nu op aanraden van een fabrikant van rieten meubelen en dergelijken een rieten standaard laten maken waarin een zinken bak. Daarin staan nu de potten in turfmolm en dus voor uitdrogen beschut.

De voorkant van de standaard is op vensterbank hoogte en het geheel loopt naar achteren schuin op. Dergelijke standaards zijn in alle maten en uitvoeringen leverbaar.

Hierbij voeg ik een photo ter illustratie en toelichting.

Het geheel neemt weinig plaats en schenkt m.i. veel voldoening ook al doordat men er een aardig groepje van kan maken. C. A.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Bezoek aan de verzameling van Mej. 1. Mees en den Heer Chr. de Ringh.

Stralende zonnenschijn, overweldigende plantenweelde, heerlijke schaduw, verkwikkende limonade en thee en een aandenken in den vorm van stekken, ziethier het resultaat van het bezoek aan beide kassen. Een dag van genot om niet te vergeten.

Hiermede zou ik reeds kunnen volstaan doch wil ook nog eenige indrukken weergeven.

Allereerst de allerhartelijkste ontvangst op Huize „Inema” waar de dames Mees zoo vriendelijk waren om ons twee uur rond te leiden en op alle mogelijke vragen te antwoorden.

Bij het binnenkomen in de kas trof ons direct de zoete geur van een bloem der *Roechia falcata*. *Opuntia tuna* prachtig wit behaard met wel twintig schijven, iets verder *Op. ficus indica* met vruchten zoo groot als eieren. Deze vruchten zijn er speciaal aangelaten om het snelle groeien tegen te gaan. Zeer mooie exemplaren van *Euph. Candelabres?* welke zeer eigenaardig gevlekt waren en ongeveer vijftig à zestig c.M. per jaar groeiden. Verder nog verschillende *Echeveria's* o.a. *Calanchoë marmorata* met bloedvlekken, *Cotyledon undulata* met bloem, prachtig gegolfde rand en wit bedauwd. Een vijftiental mesems, meest inporten, waaronder een nog nieuwe.

Tuttia pulchra met prachtige lila bloemen, iets fijns. Op een gegeven moment ontdekte een onzer leden aan *Cer. triangularis* eerst twee daarna zelfs drie groote knoppen welke door de eigenares nog niet opgemerkt waren. Ze zaten hoog in de nok der kas. Deze *Cer.* was in eens in waarde gestegen en zal nu wel de belangstelling behouden totdat ze zich zal laten zien in al haar schoonheid en pracht.

Ook trof ons oog 2 *Cereus* vier jaar oud en nu reeds een Meter hoog, n.m. *Cer. peruvianus* blauw berijpt en *Cer. macrogonus* met groote stekels.

Het zou ons te ver voeren om alles wat te zien was te vermelden, daarom volstaan we maar met enkele. Het geheel was schitterend en welverzorgd.

In de Serre werd ons door de dames limonade en koek aangeboden welke zich heerlijk liet smaken en ons bijzonder opfrischte. Nadat een onzer leden de dames hartelijk bedankt had voor de moeite welke ze zich hadden getroost om ons te ontvangen, werd de tocht aanvaard naar onzen Voorzitter den Heer Chr. de Ringh.

Nog niet geheel bekomen van den eersten indruk of wij werden geplaatst voor een tweede. Hoewel deze kas in kleine afmetingen is, was er toch veel moois te zien. Hoofdzakelijk Cacteeën. Het bekende negerhandje rijk vertakt, verschillende *Echinopsis*soorten met 4 à 5 bloemknoppen en *Mamillaria's* met bloem en vruchten.

De *Phyllo's* stonden onder het tablet in z.g. rusttijd en beschaduwd door een gordijn van neteldoek, een zeer praktische methode om verbranden tegen te gaan.

Ik wil niet meer van de plaatsruimte vergen doch volsta met te zeggen, dat het geheel een bezoek overwaard is.

Bij ons vertrek wachtte ons nog een verrassing. Onze Voorzitter had n.m. voor elk lid een bewortelde stek of plant welke genummerd waren. Door eenzelfde aantal lootjes, waarvan elk lid een uitkoos, kwamen wij in 't bezit van een mooie plant of stek.

Nadat ook hier weder onze dorst was gelescht met een heerlijk kop thee en een woord van dank was gebracht aan onzen Voorzitter, werd afscheid genomen en de terugtocht aanvaard.

Het was tot nog toe onze schitterendste en best geslaagde excursie-dag, een dag welken we niet licht zullen vergeten.

Amsterdam.

H. WITTE, secr.

Kring Amsterdam.

Met het oog op de vacantie heeft het bestuur besloten om deze maand geen vergadering te houden daar zeer velen toch afwezig zullen zijn.

Daar de Heer J. M. v. d. Hou ten deze maand ook met vacantie is en niet eerder dan met September thuis is, is bericht ontvangen om de lezing te houden begin September.

De datum wordt in het September nr bekend gemaakt. Ieder lid zorge er voor cactusliefhebbers mede te nemen op dat Succulenta en de afd. Amsterdam verscheidene nieuwe leden mogen boeken.

Amsterdam.

H. WITTE, Secr.

Kring 's-Gravenhage en Omstreken.

Vergadering op Zaterdag 25 Augustus a.s, des avonds 8 uur in het gebouw Amicitia, Westeinde 15.

Aan deze bijeenkomst zal een ruil- en verkoop beurs verbonden zijn.

Het Restuur stelt buitengewoon prijs op een druk bezoek dezer vergadering, omdat dien avond plannen voor den volgenden winter zullen worden besproken.

J. J. E. VAN DEN THOORN,

Amalia van Solmsstraat 80.

Secretaresse.

Vergadering van 23 Juni 1928.

Door den Voorzitter, den Heer Verbeek Wolthuys werd ommiddellijk na het openen der vergadering hulde gebracht aan de nagedachtenis van Dr. Rose, dien hij schetste als een hoogstaand geleerde en als een bijzonder welwillend hulpvaardig mensch. Zeer toegankelijk voor allen, die om voorlichting bij hem aanklopten : steeds bereid anderen met zijn kennis van dienst te zijn, heeft ook de Vereeniging Succulenta in haar opkomst, meermalen van deze beminnelijke eigenschap van Dr. Rose de vruchten geplukt.

De Heer Verbeek Wolthuys gevoelt dan ook het heengaan van dezen geleerde niet alleen als een persoonlijk gemis. maar ook als een verlies voor de Vereeniging.

Na het beeindigen van de toespraak van den Voorzitter verhieven zich alle aanwezigen enkele oogenblikken van hunne zitplaatsen tot eene stille hulde aan de nagedachtenis van den grooten overledene.

Als 1ste punt op de agenda kwam voor het definitief vaststellen van een huishoudelijk reglement voor den Kring, waarover reeds in eene vorige bijeenkomst van gedachten was gewisseld. De Heer van Holthoon, die zoo goed was geweest, het ontwerp te maken, had ook de enkele wijzigingen, welke de vorige vergadering noodig achtte, aangebracht. Het huishoudelijk reglement werd met

algemeene stemmen goedgekeurd. Besloten werd een afschrift aan het bestuur van Succulenta toe te zenden.

Eene prettige verrassing wachtte de aanwezigen. De Heer van den Houten had n.l. den Kring uitgenoodigd tot het brengen van een bezoek op 14 Juli aan „Onze Botanische Tuin” te Rotterdam, waar zich de verzameling van den Heer v. d. Houten bevindt. Allen, die niet toevallig verhinderd waren, gaven zich voor deze excursie op. Een aardig idee van den Heer v. d. Houten was, den deelnemers te verzoeken ruilmateriaal mede te brengen.

Daar verschillende leden importen hebben besteld en verwacht werd, dat deze binnen niet al te langen tijd zullen aankomen, verzocht men den Voorzitter eenige aanwijzingen te willen geven over het behandelen van importen. De Heer V erbeek Wol thys gaf aan dit verzoek dadelijk gehoor en vergastte de vergadering op eene verhandeling over dit moeilijk probleem.

Spreeker begon met er op te wijzen dat het acclimatiseeren voor de planten, zoowel als voor de bezitters een moeilijk werk is, maar dat ook importen levende planten zijn en geen voorwerpen, waarmede men de zonderlingste proeven kan nemen.

Men moet dan ook ter dege rekening houden met de bijzondere toestanden, waaraan de planten zich in hun vaderland hebben aangepast. In de echte cactuslanden wisselen perioden van absolute droogte zich af met tijden van overvloedigen of liever overweldigenden regenval. In den drogen tijd kunnen de planten, die dikwijls een eerbiedwaardigen leeftijd hebben bereikt, vrijwel alles velen, dieren kunnen beschadigingen veroorzaken, groote stukken kunnen worden afgerukt, zonder dat zij hiervan hinder ondervinden, maar in den natten moesson kan een enkele wond: een snede met een mes een oude krachtige plant in één dag totaal vernietigen, als regen of vocht het gekwetste deel binnendringt. Hieruit volgt, dat importen slechts in den drogen tijd gehakt en verzonden kunnen worden. De planten hebben dus bij aankomst behalve een drogen tijd ook nog een ingepakt tijd beleefd in een tijd, waarin ze het licht hebben moeten derven. Derhalve zijn ze zwak en lichtgevoelig geworden. De vegetatiepunten zijn uitgelopen, de nieuwe scheutjes zijn bleek en teer. Aldus lang droog gehouden, verzakt door b.v.b. 1½ maand absolute duisternis, daarbij nog gebroeid door het pakmateriaal zal één zonnige dag de zwakke planten en futloze scheuten verbranden. Pas aangekomen importen moet men dus met groote voorzichtigheid gewennen aan licht er voor zorgend, dat de planten nog niet verder indrogen. Men kan ze in den zomer een plaats geven in een bak met flink gekalkte ruiten buiten in den vollen grond, in zandige aarde, die heel matig vochtig is. Warmte, schaduw en voorzichtig sproeien moeten de importen op hun verhaal doen komen. Somtijds gaat dat verrassend snel en dikwijls tot verdriet van den eigenaar in het geheel niet,

Wanneer de planten de reis goed doorstaan hebben, komen ze vaak aan met heele jonge worteltjes ; als regel zijn deze gaaf en gezond en dan zijn ze natuurlijk in staat om de plant weer zeer spoedig aan den groei te brengen. De raad, die wel eens wordt gegeven om de wortels geheel af te snijden, volge men niet op. Komen de planten aan met gekraakte of gebroken wortels, dan is het mes noodig om de doode of gebroken gedeelten te verwijderen. Niet meer wegsnijden dan noodig is, want alles wat goed vast zit en dus nog één geheel met de plant vormt, moet zorgvuldig bewaard blijven, te meer daar ieder wondje eene aanleiding tot rotten kan worden. Ook de bloemknoppen moet men sparen: meestal komen

deze tot wasdom, terwijl het daarna wel eens heel lang kan duren, voor men weer opnieuw knoppen ziet.

Als de planten een week of drie in cultuur zijn, is het wel goed op een zonnigen dag eens flink te gieten d.w.z. 's zomers, in den winter late men zijn importen rusten en houdt men alleen de aarde heel matig vochtig.

Na deze improvisatie werd de verdere agenda afgewerkt, waarbij o.a. besloten werd, dat voortaan in het gebouw Amicitia Westeinde 15 vergaderd zal worden. De keus viel op deze localiteit, omdat het daar, zonder bezwaar, mogelijk is fietsen te stallen.

De vergaderingen van den Kring kenmerken zich door hun kameraadschappelijken gezelligen toon : ook deze vergadering verliep als gewoonlijk en werd eerst laat gesloten.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

J. J. Buitenhuis. Amsterdam W., v h. van Spilbergenstraat 174, thans Crynssenstraat 57 III.

Mevr. H. Bolt-Ritzema, v/h. Nieuwe Pekela, thans Groningen, Verlengde Heereweg 126.

Jac. Westerling, Kweeker, v h. Bennebroek, Binnenweg 5, thans Heemstede, Madoerastraat 7.

VAN LEDENLIJST AFGEVOERD.

A. Boer, Dordrecht.

OVERLEDEN.

Rob. Buchholz, Rathenow (Duitschland).

NIELIWE LEDEN.

S. de Boer, Amsterdam C.. Houtrijkstraat 103 huis.

J. P. van Grol, 's-Gravenhage, v. d. Vennestraat 3,

B. P. de Groot, Hilversum, van der Helstlaan 21.

J. Booster, Maassluis, Noorddijk.

J. A. Karstens, Maassluis, Wagenstraac 25.

Pierre Ras, Maastricht, Brusselschestraat 95.

LIDMAATSCHAPSOVERSCHRIJVING.

In plaats van D. A. G. Bruggeman, Voorburg, Pr. Mariannelaan 35, is thans lid W. Kakebeeke, 's-Gravenhage, Burnierstraat 3.

Leden, wilt ge werkzaam zijn in het belang onzer Vereeniging? Brengt ons dan nieuwe leden aan **of** tenminste de adressen van diegenen onder Uwe kennissen, die zich voor onze dikbladige en gedoornde vrienden interesseeren!

Bedenkt, dat aan de huidige fraaie uitgave van ons maandblad hogere druk-

kosten verbonden zijn dan aan het kleinere, typografisch minder goed verzorgde blaadje, hetwelk we U vroeger toezonden !

Laaf ons niet aan het eind van het jaar tot de droeve conclusie komen, dat het aantal van hen, die ons verlieten grooter was dan van hen, die zich bij ons aansloten.

BIBLIOTHEEK.

Nagekomen boek.

Deensch.

No. 69. Nordisk Kaktus Tidsskrift. 2e jaargang (1922-23), gecartonn.

RECTIFICATIE.

In het Juli-nummer is per abuis vermeld, dat we voor de bibliotheek een exemplaar van „Südwestafrikanische Lithopsarten“ ten geschenke kregen van den Heer Krabbendam, Drumpt; deze heer was echter niet de gever, doch de Heer A. Dulfer, Numansdorp (Z.H.).

CONTRIBUTIE 1928.

De leden, die **hun** contributie over dit jaar nog niet voldaan hebben, worden beleefd, doch dringend vereocht dit alsnog zoo spoedig mogelijk te doen. Betaling per giro (no. 133550, t.n.v. Penningmeester Ned. Vereen. v. Vetplantenverz., Rotterdam) of zoo men wil per postwissel.

PENNINGMEESTER.

RUILRUBRIEK.

Joh. de Man, Geldersche dijk 576 te Dirksland, biedt aan, in ruil voor vroeg-bloeiende Echinocactussen, Echinopsissen of Mamillaria's, de volgende jonge bewortelde planten : 1 Mam. gracilis, 1 Mam. pusila. 1 Opuntia Crinifera met 3 jonge schijven, 1 Cereus Jamacaru, hoog 14 c.M. 2 stuks Cereus Silvestrii, 3 stuks Echinocereus Stramineus, hoog 9 a 10 c.M. , 3 stuks Gasteria Verrucosa, 4 stuks Gasteria Maculata, 3 stuks Echinopsis Tubiflora, 1 Sempervivum Arachnoideum, 15 bewortelde stekken van Echinopsis Eyriesii, 15 jonge planten van een mij onbekende groote Echinopsis. Tevens 1 Cereus Jamacaru, hoog 90 c.M. welke liefst in ruil voor Cereus Speciosus.

Aangeboden door Hub. P. Dings, Spoorstraat 58, Tegelen. wegens plaatsgebrek: verschillende kleine en grootere cactussen (o.a. Phyllo's) en Stapelia's, alles op naam.

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór d e n 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.

Prof. A. M. SPRENGER.

Girorekening

No. 133550 « ROTTERDAM.

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat
Adres:

Mej. M. C. KARSTEN,
TERBORG.

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; J. M. VAN DEN HOUTEN, *Penning-
meester*, Rotterdam, Mathenesserlaan 364; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de
Hoven 114 bis; Prof. A. M. SPRENGER, Wageningen, Hoogstraat 4.

SEPTEMBER.

Het voor onze succulenten zoo gunstige zomertijdperk spoedt ten einde. De ervaren liefhebber weet wel wat dit beteekent en welke maatregelen nu genomen moeten worden. Wij meenen echter aan onze pasbeginnende verzamelaars verplicht te zijn hier in enkele woorden mede te deelen, wat gedaan moet worden om zich voor teleurstellingen te vrijwaren en de planten in goeden doen te houden. De dagen korten, de zonnewarmte vermindert, de nachten worden langer en koeler, bijgevolg hebben de vetplanten niet meer zooveel behoefte aan water als in den warmen zomertijd.

Het is vooral het overmatig en onondeelkundig gieten in den herfst, dat zooveel slachtoffers eischt, en hiertegen willen wij dan ook met nadruk waarschuwen.

Giet niet in den blinde weg, doch beschouw eerst uw planten stuk voor stuk en geef alleen dezulken water van welke de aarde aan den drogen kant is. Giet alleen des voormiddags, dan zijn de planten tegen den avond weer opgedroogd. Men zal bemerken, dat om dezen tijd sommige potten niet elke dag meer behoeven begoten te worden, giet deze om de twee of drie dagen, doch niet eerder dan wanneer de bovenste aardlaag droog begint te worden. Let er vooral op *Mesembrianthemums*, *Mamillaria's*, *Aloe's*, *Haworthia's*, *Echeveria's* en dergelijke rosetvormig groeiende planten niet in het hart te gieten, daar ze dan heel gemakkelijk weggrotten. Maak van deze soorten dus uitsluitend de aarde in den pot vochtig, zonder dat de bladeren nat worden. Eveneens

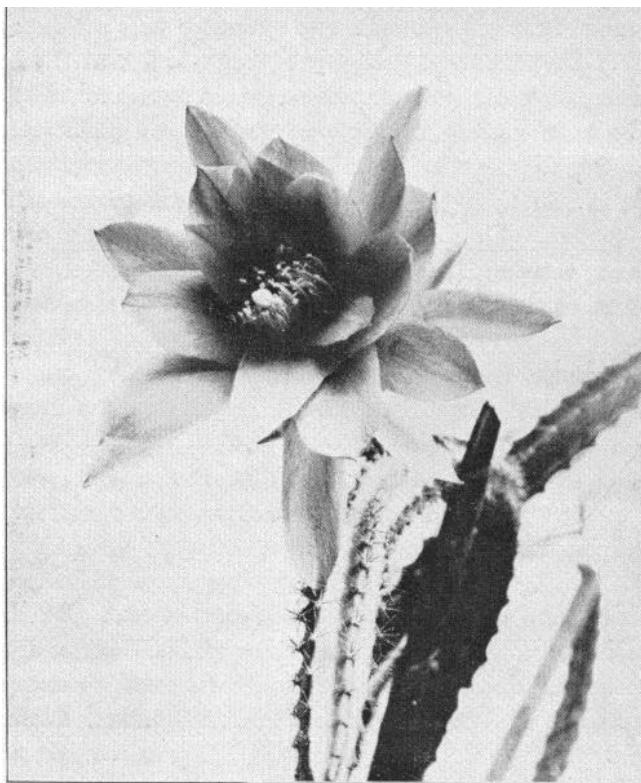
moeten dicht behaarde en sterk gedoornde Cactussen, alsmede monstruouse soorten dan minder of zeer voorzichtig begoten worden en mag ook bij deze planten alleen de potkluit worden bevochtigd.

Bedenk, dat voorzichtig gieten in den herfst het voornaamste middel is om de planten voor te bereiden tot den winterrust.

G. D. D.

CEREUS MALLISONII (HORT.).

Hier hebben wij te doen met een kweekproduct, waarvan wij dus in den natuurstaat geen exemplaren aantreffen. Nu is dit voor een rasecht cactusliefhebber misschien een reden om deze plant eenigszins scheel aan te zien, daar er tegenwoordig zoo'n massa hybriden in den handel zijn, zoodat van verschillende planten de

Cereus Mallisonii.

(foto C. G. Wagenaar.)

oervorm reeds bijna niet meer is terug te vinden. (b.v. *Echinopsis oxygona*.) Deze hybride is echter een nadere kennismaking ten volle waard en mag als een aanwinst in de cactuscultuur worden beschouwd. 't Is een kruising van *Cereus flagelliformis* X *Cereus speciosus* en ioaals ik reeds zei een schitterend resultaat. Laat ik U vertellen hoe hij bij mij de kennismaking verliep. Eenige jaren terug kocht ik bij een Utrechtschen kweeker een stekje van een mij onbekenden *Cereus*, waarbij een gedrukt etiket (zooals de Duitsche firma's dit bijleveren) met vermelding „*Cereus imbricata*”. „*Cereus imbricata*”? nooit van gehoord. Nagekeken in catalogi, nergens te vindeh. Dan maar afwachten en voorloopig als zoodanig aannemen. Eenigen tijd later zag ik bij een mijner collega-verzamelaars een dergelijk exemplaar met vermelding *Cereus flagelliformis*. Dat het deze niet was behoefde bij mij geen twijfel maar tech bracht het mij op de gedachte dat er een zeer nauw verband met deze soort achter zat. In den zomer van 1927 zou de ontknooping van het raadsel voor mij geschieden en wel doordat zich in eind Januari van dat jaar 2 bloemknoppen begonnen te vertoonen die, naarmate het voorjaar vorderde, zich steeds verder ontwikkelden. In Mei bloeide de plant en 't was een prachtbloem, zooals ook de foto laat zien. De knop is zeer lang en vertoont eenigzins de vorm der *flagelliformis* bloem door de vele petalen, die loslaten voordat de eigenlijke bloem opengaat. Verder blijft de kleur een tusschentint van *flagelliformis* en *speciosus*, maar van binnen heeft zij de fijne paarse weerschijn-gloed van de *speciosus*. Alweer was ik een schrede nader in de determineering der soort, want ik zeide bij mijzelf, als de *flagelliformis* de moeder is geweest, is de Vader hoogstwaarschijnlijk de *speciosus*. Totdat na de eerste algemeene vergadering in Utrecht, onze Oud-Voorzitter de Heer Verbeek Wolthuys mijn collectie kwam zien en juist een bloem aan deze plant bloeiend aantrof, en op mijn vraag wat dat voor een *Cereus* was, verwonderd antwoordde: „Maar m'n waarde Heer weet je dat niet, dat is *Cereus Mallisonii*, een kruisingvorm tusschen *Cereus flagelliformis* en *Cereus Speciosus*.”

Tableau!, daar stond ik, m'n diagnose was dus juist geweest en ik had eigenlijk een duim spek moeten groeien van trots over zooveel bekwaamheid in mijn amateursvak. Maar ik zei niets, want achteraf is het altijd zeer goedkoop om te zeggen: „kijk, dat had ik allang gedacht”. Maar enfin, ik wist ten minste de juiste

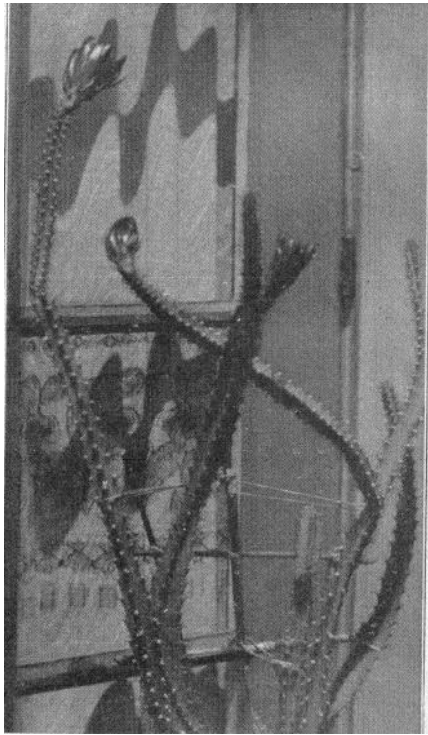
naam en dat is altijd iets waard. Dit jaar heeft de plant weer gebloeid en ik vond het best de moeite waard een foto te maken en een artikeltje voor Succulenta daarbij te schrijven.

Utrecht, Augustus 1928.

C. G. **WAGENAAR.**

OVER ABNORMALE BLOEMVORMING BIJ HELIO- CEREUS SPECIOSUS (Cavan.) Br. et Rose.

Wie kent niet *Heliocereus speciosus*, de plant met de, verrassend mooie, roode kelken, waarvan de binnenste bloembladeren dien fraaien blauwachtigen weerschijn hebben, waarop meeldraden

Afb. 1.

Heliocereus speciosus (Cavan.) Br. et Rose.

Photo Chr. de Ringh.

en stamper zoo schitterend afsteken? Een nadere beschrijving van plant en bloem zal wel overbodig zijn, beide zijn overbekend.

Toch vraag ik een oogenblik Uwe aandacht voor de bijge-

voegde afbeeldingen die mij met 8 dagen tusschenruimte, in het eind van Juni, bereikten.

Over de eerste afbeelding schrijft mij de Heer C hr. de Ring h, onze Voorzitter :

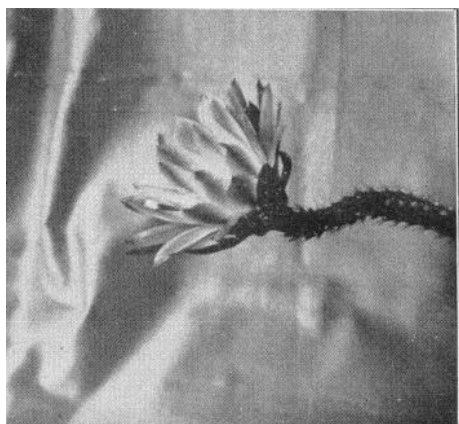
„De afbeelding vertoont een plant met drie bloemen. De „bloem, midden op de photo, is bijna normaal uitgegroeid, aan een „buis uit een areool aan den zijkant van den tak, terwijl uit een „areool er naast een nieuwe scheut is verschenen.”

„Het abnormale van deze bloem was dat zij voorzien was van „een zeer korte buis, waardoor zij rechtop bleef staan omdat de „korthed der buis de, als regel voorkomende, buiging niet toeliet. De bloem kwam dan ook niet geheel tot haar recht.”

„Met de twee andere bloemen was het nog zonderling gesteld.”

„Het vorige jaar vertoonde de plant neiging tot bloeien. Ondanks mijn goede zorgen is er evenwel niets van gekomen, doch „op dezelfde plaats waar toen de knoppen zaten ontwikkelden „zich nieuwe scheuten. Dit jaar is aan het einde van deze beide „takken een bloem verschenen.”

„Een buis hebben zij met, de takken doen dienst als bloemsteel, er is in geen geval sprake van dat de bloemen uit zijdelingsche areolen zijn ontstaan, de plant bloeit zuiver eindstandig.”

Afb. 2.

Heliocereus speciosus (Cavan.) Br. et Rose.

Photo F. Togni.

De tweede afbeelding is vervaardigd naar een photo welke ik van den Heer F. Togni te Leidschendam ontving.

De bloem is daar mooier ontwikkeld dan op de andere kiek. Zij wijkt niet af, wat kleur en breedte betreft, van normale bloemen, doch ook deze bloem is zuiver eindstandig geplaatst, heeft bijna geen bloembuis en mist dus ook dier normale buiging.

De meeldraden schijnen normaal te zijn, de stamper eveneens; in plaats van meerdere stempels is er echter slechts 1 aanwezig.

Wat deze beide photo's merkwaardig maakt is dat, op 2 plaatsen tegelijk, zoo'n eigenaardige afwijking optreedt, die daarenboven in groote lijnen geheel gelijk is bij beide planten.

Wellicht dat bij vergelijking der bloemen met elkander, ook zou gebleken zijn dat zij kleinere afwijkingen gemeen gehad hebben.

Het feit op zichzelf, dat planten, die in normale gevallen zijdelings bloeien, in eens eindstandige bloemen produceeren is belangrijker dan zulks op het eerste gezicht lijkt. De plaats waar de bloemen verschijnen is steeds zoo rotsvast dezelfde dat, alleen die plaats reeds, een voornaam kenmerk is waarop met het ontwerpen van een plantengeslacht rekening wordt gehouden.

Voorburg, Juli 1928.

J. J. VERBEEK WOLTHUYS.

NOG IETS OVER KALANCHOË'S.

In het Maartnummer verscheen van de hand van den heer Duursma een uitvoerig artikel over het geslacht Kalanchoë, dat tot nu toe in ons orgaan vrij schraal bedeed was geworden. En toch, wat een dankbare planten zijn het voor den vetplantenliefhebber. Men kan ervan stekken, zooveel men wil en het mindert maar niet. Daarbij laten ze zich ook uit zaad heel gemakkelijk opkweeken en ze groeien zoo snel, dat ze ons reeds het eerste jaar verheugen met hun bloemen, iets wat men in het algemeen bij onze dikbladige of gedoornde vrienden niet al te vaak aantreft. Een eigenaardigheid bij vele Kalanchoës is, dat de verdroogde bloemkroon als een vliesje de zaaddoos omgeeft ter meerdere beveiliging van het kostbare zaad. Maar alsof dit nog geen voldoende zorg is voor een talrijk nakroost, maken de planten in den regel ook nog vaak jonge plantjes aan de bloemstengels (vivipariteit) en vormen vrijwel altijd aan den voet nog talrijke scheuten, die zich heel gemakkelijk laten stekken. Wel hebben de volwassen planten vaak de neiging om wat al te weelderig te worden en dus een voor de meeste verzamelaars wat

teveel aan ruimte in te nemen, doch bij de jaarlijksche groote schoonmaak is dit op eenvoudige wijze te verhelpen, door de oude plant, die wat uit zijn krachten gegroeid is, weg te doen en te vervangen door een paar frissche en krachtige stekken. Veiligheidshalve wachten we met het opruimen van de oude plant tot we zekerheid hebben, dat de jonge zijn aangeslagen. Op een paar nieuwere soorten *Kalanchoë's* heeft de heer van Laren in Onze Tuinen No. 23 van 1927 de aandacht gevestigd. Het zijn *Kal. Schumacheri*, *Dyeri* en *Kewensis*. De eerste kenden we reeds uit eigen ervaring. Het is een forschgroeiende plant met tamelijk diep ingesneden blauwgroene bladeren. De bloemen zijn heldergeel. *Kal. Dyeri* is genoemd naar Sir Thyselton Dyer, directeur van den plantentuin te Kew. Deze plant heeft lichtgroene bladeren, die iets blauwberijpt zijn, met een grof gekartelden rand. De bloemen zijn flink groot en wit van kleur. Van deze soort bezit ik thans een zaaisel, dat voorspoedig opkomt en waarvan ik in den loop van den zomer gaarne een aantal plantjes ter verspreiding onder onze leden beschikbaar stel. De laatste van het drietal is *Kal. Kewensis*, aldus genoemd naar den botanischen tuin, waar ze het eerst gekweekt werd. De bladeren van deze soort zijn al heel eigenaardig, namelijk sterk succulent diep driedeelig ingesneden en van een fraai bronskleurig groen. De bloemen moeten helder rose zijn. Hieruit blijkt dus wel, dat deze drie soorten zoowel wat hun bladeren, als wat hun bloemen betreft sterk uiteenlopende kenmerken bezitten, wat mede voor ons eene aansporing moge zijn er eens spoedig kennis mee te maken.

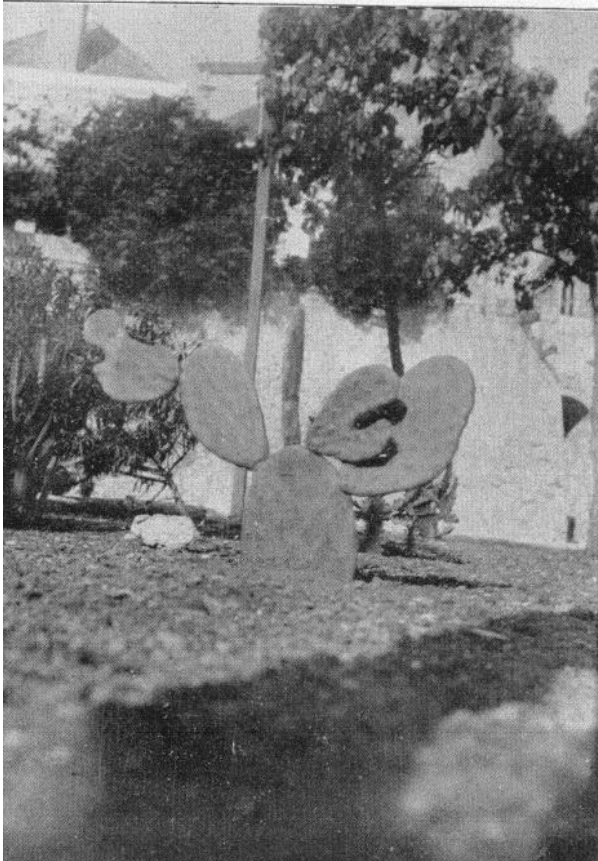
v. D. H.

RAAR DOEN.

Wie in Curaçao het Waterfort binnenstapt en op de militaire kantine aan loopt zal, zoo hij een cactusliefhebber is, getroffen worden door de aanwezigheid van een *Opuntia tuna*, die in het parkje aldaar is aangeplant en - raar doet.

Mijn verblijf alhier, bijna 23 jaren, is ook 11 jaren lang gedeeltelijk benut met het geven van onderwijs aan de militairen. Daarmee is het feit verklaard waarom ik elken middag na schooltijd het Waterfort binnenstapte en de aanplanting van het parkje meemaakte.

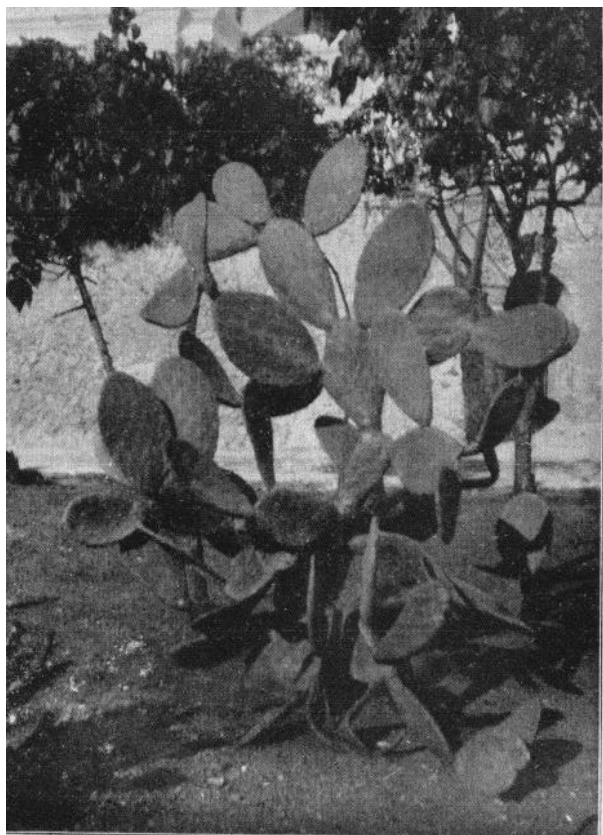
Men had aarde aangebracht, stekken in den grond gestoken, ook stekken van de *Opuntia tuna*, de gemelde doornlooze.

*Opuntia tuna met twee gehavende schijven.
Op den achtergrond 2 Peireskia's.*

Iederen dag werd voor besproeiing der kweekelingen gezorgd en het succes bleef niet uit, maar men kreeg een rare tuna, een monster. De beginstek groeide meer dan gewoon uit en ook de volgende schijven werden monsterachtig groot. Ik heb ze gemeten 38 bij 26 c.M. terwijl ze normaal plus minus 20 bij 10 c.M. zijn. „Dat komt”, zou de juffrouw uit den winkel om den hoek zeggen: „dat komt, doordat ze zooveel water krijgen.” Juist juffrouw, zegt U dat wel en ook doordat ze in goede aarde staan en in de volle zon. Als regel treft men de tuna bij de huizen, zoodat ze veel

schaduw genieten en iedere dag flink besproeid, daar is ook geen sprake van. 'Maar genoemde tuna deed nog raar op een andere manier. Dat zijn beginstek zich tot rolrond stamdeel vervormde is niet abnormaal, maar nu kwam er uit dat stamdeel een schijf - die stekels had en niet zoo zuinig ook, stekels op elke verhevenheid.

Opuntia tuna en Peireskia in het parkje voor de militaire kantine te Curaçao.

Zoo komen de nieuwe soorten in de wereld en ook zoo en door deze en dergelijke dingen komt men er toe in Curaçao meer soorten te zien dan er wezenlijk zijn.

Het is mij n.l. opgevallen wat de groeivoorwaarden invloed kunnen uitoefenen op het uiterlijk van het individu. Daar heb je bijvoorbeeld de algemeen en allerwege hier voorkomende *Opuntia*

elator. In de volle vrije zon heeft die stekels, die niet van dommen huize zijn, flinke platte schijven en gele bloemen. Komt nu zoo'n stek tusschen het struikgewas tot groei dan worden de schijven donkerder, de stekels verminderen de schijven worden langer, ranker. Over het geheel neigt de plant tot *Opuntia curasavica*, die ik hierom een verarmoeide elator zou durven gaan noemen, als voorzichtigheid geen rem meer was voor stoute uitspraken.

't Zou natuurlijk te probeeren zijn, een *curasavica* eens onder andere voorwaarden te laten opgroeien en dan te zien wat het onderzoek opleverde.

En zoo ben ik weer afgedwaald. Daar komt men toe als men haast 23 jaar op Curaçao huist.

De tuna dan is volgens Römer afkomstig uit Spanje, overgebracht naar Mexico, vandaar onder gouverneur Van Raders voor de cochenille teelt te Curaçao geïmporteerd.

Maar wat autoriteit Römer is durf ik niet zeggen, anders komt er misschien twijfel over het gezag van zijn woord.

C. P. A.

CULTUURERVARING MET MESEMBRIANTHEMA'S.

„Een van de lastigste soorten”. Deze klacht hoort men bij de meeste verzamelaars. In den zomer willen ze het nog wel doen, doch zoodra de winter zijn intrede doet, is het met de meeste Mesems ook gedaan. Zoo is 't mij vele jaren gegaan. en van andere leden heb ik menigmaal dezelfde klacht gehoord. En toch hebben alle aan de algemeene voorschriften zich gehouden n.l. in den winter droog en nog eens droog, veel licht en veel warmte.

Niettegenstaande deze (goede) behandeling konden wij niet anders dan in Januari en Februari verliezen boeken. En omdat deze mimikrysoorten zulke aantrekkelijke planten zijn, kocht ik steeds in 't voorjaar een paar kleine plantjes bij, doch met de wetenschap, dat ik er in den zomer veel genoeg van zou beleven en ze in den winter weer moest verliezen.

Zoo was ik dan in den zomer van 1927 in bezit gekomen van een 4-tal dezer Zuid-Afrikaansche zonnekinderen welke het uitstekend deden.

Tegen November heb ik ze zoo als altijd uit het tablet genomen en in een klein bakje appart gezet, droog, licht en warm,

Na verloop van eenigen tijd bemerkte ik alreeds achteruitgang. Ze werden zachter, gingen rimpelen en kregen een vale kleur.

Toen kwam de gedachte bij mij op: wanneer ik ze toch moet verliezen wil ik nog eens een andere methode volgen. Ik zet alles op alles.' Ik heb dat bakje gevuld met turfmolm, zoodat de potjes er voor een vierde in stonden en om den anderen dag de turfmolm nat gespoten, natuurlijk zeer geleidelijk, doch zoodat de potjes rood bleven. Ik dacht natuurlijk, dat na veertien dagen alles verloren zou zijn, doch ik had misgerekend.

Na drie weken bemerkte ik, dat mijn *Bolusii* er beter ging uitzien en zelfs weer hard werd, ook *trigrinum* en zelfs *pseudotruncatellum* kregen weer de oude kleur terug en zagen er kerngezond uit.

Zoo ben ik doorgestaan met water te geven, en het resultaat was, dat alle Mesems niet alleen goed den winter door kwamen doch zelfs alle doorgesgroeid zijn. *Trigrinum* en *bolusii* hebben twee nieuwe bladparen gemaakt en *pseudotruncatellum* maakte een stek van 1 c.M. groot.

Hoe is dit nu te verklaren? De temperatuur was steeds 50 à 55 graden, alleen bij zon klom dit tot 60 à 65. Misschien is Mej. M. C. Karsten wel zoo welwillend om in het volgend nummer van *Succulenta* daarover het een en ander mede te deelen. De leden zouden daar zeer mee gebaat zijn en bij een proefneming door andere leden zou menige plant in leven blijven en daar door de liefde tot het kweken van Mesems zeer worden bevorderd.

Amsterdam, Juni 1928.

W.

FOTO'S VAN CACTUSSEN.

Hoewel zich nog geen 50 abonné's hebben opgegeven, toch zal de heer Kooy zijn plan ten uitvoer brengen. De eerste serie van vijf kaarten wordt in den loop dezer maand aan de opgegeven adressen verzonden. Aan den achterkant zal de heer Kooy elke foto van een volgnummer voorzien en zullen de namen telkens in „*Succulenta*” worden bekend gemaakt. Elk kan dan naar eigen goedvinden de bijschriften op zijn foto's aanbrengen.

Na ontvangst der foto's wordt men beleefd verzocht het bedrag **uitsluitend per postwissel** te willen overmaken aan den heer **P. KOOY, van Ostadestraat 50-I Amsterdam.**

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Utrecht en Omstreken.

EXCURSIE NAAR DEN UTRECHTSCHEN HORTUS.

Doordat tegenwoordig de Hortus te Utrecht des Zaterdagmiddags voor het publiek gesloten is, had de Kring Utrecht en Omstreken een excursie georganiseerd op Zaterdagmiddag 2 Juni 1928.

Precies 3 uur werden de deelnemers ontvangen door den Hortulanus, den heer Romeijn. Voor hen die vroeger reeds den tuin bezocht hadden, viel het reeds dadelijk op, dat de entree een groote verandering had ondergaan. Tegenover de ingang is een prachtige rotspartij aangebracht, waarin behalve Agaven en Aloes 120 verschillende soorten Sedums en Sempervivums tot nadere beschouwing roepen. Nadat langen tijd bij deze rotspartij was vertoeft, werden de kassen bezichtigd. Prachtige Bertolonia's, waarvan de bladeren geborduurd leken, kregen we te zien, benevens diverse soorten varens, Columnea's, bloeiende Cattleya's en Cyrtanthes, etc. etc.

Nadat we de diverse kassen doorgewandeld waren, waarin een rijkdom van plantengroei onze bewondering afdwong, kwamen we in de Cactuskas. Nimmer hebben we in den Hortus te Utrecht de collectie Cacteeën en Succulenten zoo keurig verzorgd gezien als thans. De heer Romeijn ontpopte zich hier als een speciaal Cactusliefhebber. Circa 200 soorten zaden, uit de desbetreffende landen toegezonden, waren dit voorjaar door hem uitgeplant en circa 80 % was opgekomen. Deze collectie zaailingen was een lust om te zien. De Cereus grandiflorus stond volop in knop. Een 14 dagen later deelde de heer R. mede, dat op een avond 5 bloemen tegelijk hare schitterende schoonheid vertoonden. De Phyllo's waren bijna uitgebloeid, ofschoon nog diverse bloemen te bewonderen vielen.

Het zou te veel plaatsruimte vergen wanneer we deze kas uitvoerig gingen beschrijven. Als de redactie het goed vindt, wil ik voor Succulenta later wel eens een uitvoerige beschrijving geven.

Circa half zeven was deze genotvolle middag maar al te spoedig voorbij. De Voorzitter, de heer Bar ten dankte den heer Romeijn in een korte speech voor de uitnemende leiding en uitvoerige uiteenzetting.

Niet onvermeld mag blijven dat de heer Romeijn aan den Kring Utrecht circa 150 zaailingen ter verdeling beschikbaar stelde, hetgeen onder grooten dank aanvaard werd.

F. TE WINKEL, *Secretaris*,

Kring Utrecht en Omstreken

Op Zaterdag 16 Juni j.l. hield bovengenoemde kring een excursie naar de verzameling van den Voorzitter van "Succulenta" den heer Chr. de Ringh te Hilversum.

Bij aankomst troffen we direct in den voortuin een reusachtige Cereus, die daar de wacht scheen te houden over de achter hem staande cactuskas. Deze kas is een z.g. dubbele kas met aan weerszijden planten. Bij gebrek aan ruimte stonden de Phyllo's onder de tabletten. Desondanks met bloem. Deze verzameling kenmerkte

zich in het bijzonder door oude planten en importen, die het zeer wel naar den zin hebben. Ook vinden hier vele Succulenten een plaats.

Onder het genot van een kopje thee liet de heer de Ring h ons zien een door hem vervaardigd losbladig plaatwerk, waarin de, door een buitenlandschen kweeker beschikbaar gestelde, foto's van de meeste soorten Cacteëen en Succulenten voorkomen. Een rijk en schitterend werk.

Hierna werd een bezoek gebracht aan de kweekerij van den heer Lamaker te Hilversum.

Deze kweeker had een kas met ontelbare zaailingen benevens diverse platte bakken met oudere zaailingen. De kas met groote planten was eveneens de moeite waard.

Vele plantjes verwisselden van eigenaar.

Nadat de heer Bart en bedankt had voor de moeite ons rond te geleiden, ging het Stationswaarts. Daar bij aankomst de trein net 5 minuten geleden vertrokken was, moest men circa 1½ uur wachten. Ook deze tijd werd op aangename wijze doorgebracht. Circa kwart voor negen was de expeditie in Utrecht terug.

F. TE WINKEL, *Secretaris*.

Kring 's-Gravenhage en Omstreken.

EXCURSIE NAAR ROTTERDAM.

Begünstigd door zeer schoon weer bracht de Kring 's-Gravenhage. op Zaterdag 14 Juli, het aangekondigde bezoek aan de Succulenten-collectie van den Heer van den Houten.

Hoe warm het was en hoe ver . . . , U weet wel die geschiedenis door Beets zoo prachtig geteekend . . . mochten de deelnemers aan deze excursie aan den lijve ondervinden.

Edoch; bij Succulenten behoorren warmte en zonneschijn, dus was alles in orde . . . en dat was het ook want de stemming was opperbest.

De Heer van den Houten, die de vriendelijke attentie had het gezelschap (ondanks de groote hitte) aan het Station Hofplein af te komen halen geleidde ons, langs den kortsten weg, naar lijn 5 waarna de Botanische tuin spoedig bereikt was.

Allereerst werd de tuin zelve bezichtigd en van al de daarin gekweekte nuttige of fraaie gewassen terdege nota genomen, want in den tuin worden alle Nederlandsche landbouwproducten verbouwd, o. a. alle soorten graan. boekweit, aardappelen, suikerbieten, vlas en ook tuinbouwartikelen zooals asperges en tomaten.

Verder is er een interessante groep zeldzame *Cruciferae*.

Toen werd onze aandacht gevraagd voor de rotspartij met haar overvloedige beplanting, waaronder vooral de collecties *Sempervivum en Opuntia* (winterharde) opvielen en waarop verscheidene *Sempervivums* en ook eenige Sedums bloeiden. O. a. *Sedum spurium en Sedum reflexum*. Dit was het eerste samentreffen met *Succulenten*.

Daarna kwam het platte glas aan de beurt. De *Phyllo's* stonden. behoorlijk geschermd, door een wijdmazig linnen gordijn, in uitstekende conditie, zich gereed te maken om in den a.s. winter hun knoppen aan te leggen waaruit dan in het voorjaar de prachtige bloemen zullen ontluiken.

Verder stond daar te midden van talrijke andere Succulenten een kloeke plant van *Euphorbia globosa*, een Pelargonium (nog niet gedetermineerd en daarom voorloopig de „Peenlof“ *Pelargonium* gedoopt) met vederachtig loof, enkele rijen kleinere Cactussen enz.

Toen kwam de kas aan de beurt. Daar was een bloeiend exemplaar van *Hoya carnosa*, wat zijn die talrijke bloempjes in zoo'n scherm toch mooi, en een paar zaailingen, nu meters lang, van *Selenicereus grandiflorus*, een groote plant van *Rhipsalis regnellii*, en *Sansevieria guinensis* met de op *Aloe variegata* gelijkende, doch véél langere bladeren.

Vóór de kas stonden, in den vollen grond, de „andere“ Succulenten. Te veel om op te noemen.

Merkwaardig was te zien welk een invloed de ongetemperde elementen op b.v. *Echeueria agavoides* hebben. De bladeren waren bijna chocolade-bruin doch het hart, in de buitenlucht ontstaan, was bijna zooals bij onder glas gekweekte exemplaren.

Een prachtexemplaar was aanwezig van *Cotyledon rotundifolia*. Talrijke *Gasteria*'s en *Aloe*'s waren daar eveneens opgesteld. Een fraai exemplaar *Crassula cordata*, echt Zuid-Afrikaansch van uitzien, mooi wit bedauwd, kan als voorbeeld gelden van wat te bereiken valt met open-luchtcultuur.

Na dit Karroo-tafereeltje, te echter omdat de felle zonneschijn den grond tot poeder had uitgedroogd, brachten enkele stappen ons naar den vijver, de oase, die zich, omzoomd door weelderig groen, vredig in het zonlicht koesterde en als laatste verrassing talrijke rose en witte waterlelies te bewonderen gaf waartusschen de kloeke goudvisschen hun dartel spel speelden.

Moet ik nog vermelden dat sommige Heeren voor het eerst van hun leven witte frambozen zagen en proefden ? en dat sommige Dames met groote bouquetten bloemen huiswaarts gingen ?

Als ik dit vermeld dan moet ik eigenlijk eerst nog mededeelen dat niemand naar huis ging zonder een souvenir aan dit geslaagde uitstapje.

Zelfs waren er, bij die souvenirs, stekken van een waarschijnlijk nog niet benoemde *Cotyledon* (of *Crassula*) uit Basutoland.

En hiermede neem ik weer afscheid van dit uitstapje dat, nadat ondergeteekende met enkele volzinnen, ook namens de andere leden, den Heer van den Houten hartelijk dank gezegd had, voor het verschaftte genoeg en de goede gaven, even gunstig eindigde als het was begonnen.

Wegens uitstедigheid der Secretaresse ingezonden door

J. J. VERBEEK WOLTHUYS.

MUTATIES LEDENLI JST.

ADRESWIJZIGINGEN.

V. Bing, v/h. Amsterdam Z., Amstelveenscheweg 152, thans Aerdenhout, Rijnegomlaan 59.

D. H. de Bruin, Amsterdam C., v/h. Lijnbaangracht 74, thans Buiksloterdijk 684. (N.)

L. Mattern, Arnhem v, h. v. Lawick v. Pabststraat 207, thans van Ruisdaelstr. 66.

- Jonkvr. M. C. de Jonge, 's-Gravenhage, v/h. 0. Scheveningscheweg 14, thans Ernst Casimirlaan 32.
- B. K. M. Versnel, 's-Gravenhage, v/h. Fahrenheitstraat 274, thans Weimarstraat 328.
- G. H. van Soest, 's-Gravenhage, v/h. Gooilaan 15, thans Escamplaan 192 (Zuiderpark).
- Mej. T. L. van Gulik, v/h. 's-Gravenhage. Lubeckstraat 19, thans Mevr. T. L. Plugge-van Gulik, Hillegersberg. Oranjelaan 21.
- H. G. v. d. Ben, Hilversum. v/h. Sumatralaan 18, thans Curaçolaan 15.
- J. van den Berge, Middelburg, v/h Seisweg R 80a, thans Ververijstraat N 134.
- L. Wit, Rotterdam. v/h. Tidemanstraat **396**, thans Zwaerdecroonstraat **59b**.
- H. van der Velde, Rotterdam, v. h. Slaghekstraat 106a, thans Hortensiastraat 17.

NIEUWE LEDEN.

- Mevrouw Schwartz-de Bruyn, Amsterdam C, N. Passeerderstraat 2.
- S. Schimmelpenning, Arnhem, Steenstraat 39.
- J. Scikkelorum, Assen, Witterweg 166.
- G. van der Maazen, 's-Gravenhage, van Ostadestraat 143.
- A. Ymkers, 's-Gravenhage, Lijsterbesstraat 51.
- Th. Witkamp, 's-Gravenhage, Nic. Tulpstraat 21.
- H. Dillen, Kampen, Hofwijk 5.
- Mevr. C. M. van Hennekeler-v. d. Berkhof, Laren (N. H.). Tafelbergweg 15.
- Mevr. T. P. F. Roovers, Laren (N. H.), Tafelbergweg 15.
- P. H. Lenselink, Larep (N. H.), Klaaskampen 19.
- N. Majoor, Laren (N. H.), Ambachtsteeg 9.
- W. Smit Jr.. Maassluis, Veerstraat 7.
- J. J. Tans, Maastricht, Hertogssingel 11.
- W. J. Nijgh, Middelharnis, Hoflaan.
- A. van Hoek, Waalre (N. B.), „Treeswijk”.
- Jonkvr. van Pallandt-Neerijnen, Waardenburg, Kasteel „Neerijnen”.
- Mevr. L. Dieleman-Dees, Schoondijke (Zeeland), Sasputschestraat.
- F. Pals, Zwolle, Eendrachtstraat 5.

BIBLIOTHEEK.

De bibliotheek is weer geopend.

CONTRIBUTIE 1928.

De binnenlandsche leden, die op 15 September e.k. hun contributie over dit jaar nog niet voldaan hebben (zijnde f 3.- plus f 0.20 inningskosten) zullen van de ledenlijst afgevoerd worden. Den buitenlanders geven we echter nog eenigen tijd om het verschuldigde bedrag (voor hen f 3.-) ons alsnog over te maken.

PENNINGMEESTER.

NIEUWE LITERATUUR.

Prof. K. Dinter. SUKKULENTENFORSCHUNG IN SÜDWESTAFRIKA. II. TEIL.
Juni 1923 bis April 1925. — 9 Bogen gr. 8". mit 8 Abbildungen. einer Landkarte und Sachregister beider Teile. Preis 5.50 Rm. Verlag von Gustav Winter, Herrnhut i. Sa. 1928.

Een zeer interessante bijdrage tot de kennis der succulente flora van Z. W. Afrika. In het bijzonder voor den Mesembrianthemumvriend bevat deze nieuwe uitgave veel wetenswaardigs. In het volgende no. hopen we uitvoerig op dit boekje terug te komen.

VRAAG EN AANBOD.

Te koop een geheel nieuw cactuskastje. dat ruimte biedt voor ongeveer 70 planten. Gekost hebbende f 35.--, nu voor f 20.--.

Liefhebbers kunnen een foto aanvragen aan M. van der Lee, Maassluis, Wagenstraat 4.

RUILRUBRIEK.

Aangeboden door P. A. Jonker Julianaplein 9 Amersfoort : *Opuntia salmiana*, 10-20 c.M. *Aloe saponaria*, bladgrootte 25 X 5 c.M. *Aloe arborescens*, bewortelde groote stekken, *Bryophyllum crenatum*, 20-50 c.M. hoogte, te ruilen tegen Aloë variegata en andere vetplanten of Cactussen. Tevens beschikbaar bladeren van *Bryophyllum crenatum* (voor het kweken van broedknoppen) waarvoor liefst zaden of stekken.

Ter ruiling aangeboden door A. van Dam, Lombokstraat 19 Enschede: een *Opuntia cylindrica* hoog 35 c.M.. één idem, hoog 20 c.M. beide met 2 koppen.

„SUCCULENTA“

MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. Prof. A. M. SPRENGER. Girorekening No. 133550 - ROTTERDAM.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, <i>Voorzitter</i>, Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. M. C. KARSTEN, <i>Secretaresse</i>, Terborg; J. M. VAN DEN HOUTEN, <i>Penningmeester</i>, Rotterdam, Mathenesserlaan 364; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; Prof. A. hf. SPRENGER, Wageningen, Hoogstraat 4.		

OCTOBER.

Meer nog dan in September beginnen wij te gevoelen, dat de herfsttijd nadert. Snel korten de dagen, zoodat tegen 't laatst der maand de zon eerst om 7 uur opkomt en reeds om half vijf weer ondergaat. Talrijker worden de zonlooze dagen en niet zelden gebeurt het, dat vrij strenge nachtvorsten omstreeks half October de bloemenweelde in den tuin vernietigen.

De vetplantenliefhebber, die zomers een gedeelte zijner planten in de open lucht heeft staan, moet ze nu weer binnen brengen. Vooraf worden de planten zoowel als de potten goed gereinigd, onnoodig te zeggen, dat wij voor het binnenbrengen dus een zonnigen dag uitkiezen.

De planten die in broeibakken staan kunnen nog wel een poosje buiten blijven, doch met het gieten moeten wij zeer voorzichtig zijn. Op zonnige dagen luchten wij midden op den dag zooveel mogelijk, dat maakt de planten sterk, doch wij sluiten de ramen reeds terwijl de zon er nog in schijnt, dus vroeg in den namiddag, teneinde nog wat warmte in den bak vast te leggen. Tegen den avond leggen wij voorzichtigheidshalve met het oog op nachtvorstgevaar een zak of kleed over het glas, waarbij wij vooral zorgen hoeken en reten goed af te dekken. Op deze wijze kunnen de planten nog wel enkele weken buiten blijven, mits wij maar een goed sluitende bak bezitten en de atmosfeer er niet te bedompt en te vochtig in wordt.

In het zomerkasje, waarin zooveel meer zonnewarmte besloten kan worden, kunnen de planten zonder bezwaar voorloopig nog

blijven staan. Vooral zorgen wij op zonnige dagen zooveel mogelijk te luchten, en dit zelfs bij donker weer des voormiddags niet na te laten, want houden wij de kas lang achtereen gesloten dan krijgen wij spoedig last van luis. Gieten moet ook hier met de grootste nauwkeurigheid plaats hebben.

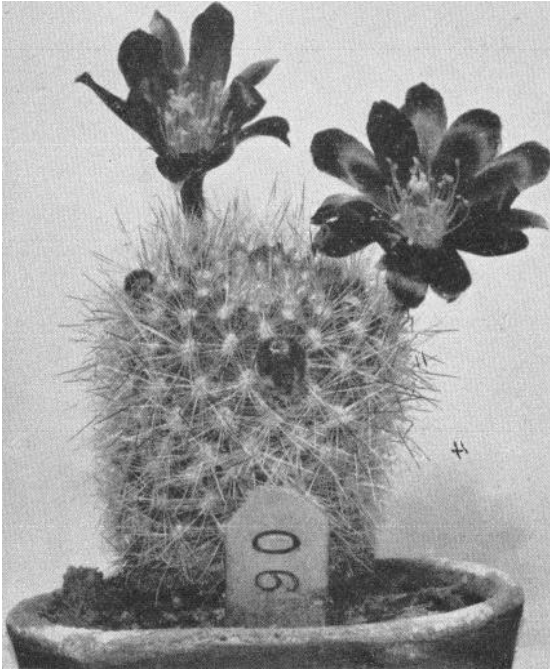
De voornaamste werkzaamheid in deze maand is het vernieuwen van de bovenste aardlaag in de potten. Wij doen dit reeds jaren lang en het bevalt ons uitstekend. Door het aanhoudend gieten gedurende den zomer gaat de bovenlaag dichtslempen en wordt niet zelden met mos en groen bedekt. Dat hierdoor de wortels niet naar behooren lucht kunnen opnemen spreekt vanzelf. In den regel is het gedurende den zomer wel voldoende de harde bovenkorst zoo nu en dan wat los te maken, maar toch gaan wij dan dikwijls een nieuw laagje aarde geven. Voor dat de planten de winterrust ingaan is vernieuwen der bovenste aardlaag volgens onze meening zeer noodzakelijk. Wij gebruiken daarvoor een licht mengseltje, bestaande uit een deel fijne geheel verteerde bladaarde (gewone zwarte tuingrond is ook goed), met één deel grintzand en een weinig fijngeklopt kalkpoeder. De oude aardkorst wordt met een puntig houtje voorzichtig losgemaakt en verwijderd, zoo dat geen groen meer overblijft. Dan geven wij een gelijke hoeveelheid nieuwe aarde en sproeien even na. Door het vernieuwen der bovenste aardlaag bereiken wij een tweeledig doel: 1°. kunnen wij de planten in den rusttijd beter controleeren of ze., ook behoefte aan water krijgen; 2°. nemen de planten, vooral in het voorjaar, wanneer men geleidelijk meer begint te gieten, beter water op, waardoor ze den groei gemakkelijker hervatten.

G. G. D.

TWEE SOORTGENOOTEN.

In Succulenta jaargang 1926 bladz. 49 vinden we een artikeltje van den Heer Voorwinde, waarin iets gezegd wordt over de Echinocactus Fiebrigii. De beschrijving der plant en haar bloeiwijze voldoen geheel aan de door mij opgedane ervaring betreffende deze soort. Deze plant volgens bijgaande foto leverde dit jaar 4 bloemen, die evenals de Heer Voorwinde aangeeft een geelachtig roode of juist gezegd oranjeroode tint hadden.

In het zoo pas verschenen werk van den Heer Duursma „Onze Cactussen” bespreekt deze op bladzijde 87 eveneens boven-

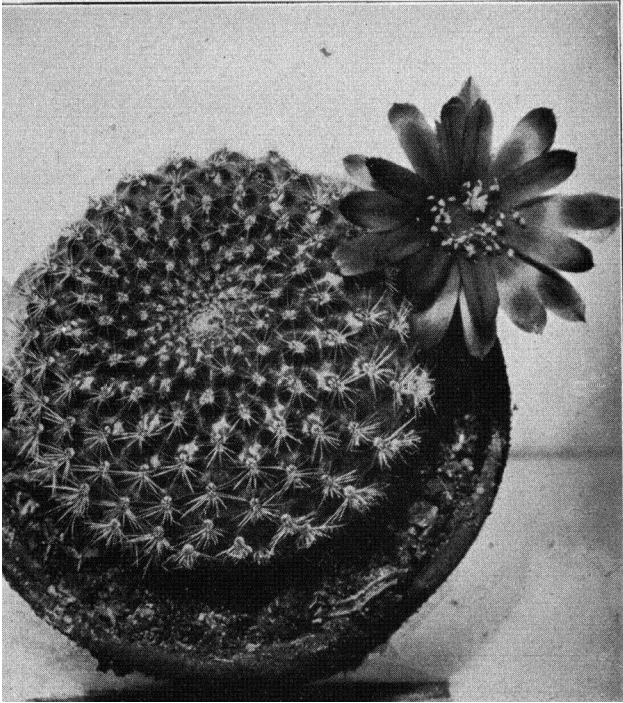

Echinocactus Fiebrigii, Gürke.

genoemde plant, en geeft als zijn meening voor de bloemen een kleur aan: van binnen zuiver wit en van buiten met een groene middenstreep.

Zooals ik reeds hierboven zei, ben ik het meer eens met den Heer Voorwinde, want het exemplaar in mijn verzameling, gaf zooals de foto, al is het niet in kleuren, toch duidelijk weergeeft een bloem die rood eenigszins oranje doch in geen geval een witachtige tint bezat. Misschien dat ook hierin door kruising variaties zijn ontstaan, zoodat ik geenszins van plan ben de Heer Duursma in zijn genoeg bekende ondervinding op het gebied der Cacteën aan te tasten, doch gaarne zou ik hierover nog eens nader de meening van genoemde Heeren hooren. Ter aanvulling van de soort heb ik hierbij ook laten afdrukken een foto

van *Echinocactus minuscule* Web, daar beide soorten volgens de nieuwe nomenclatuur en ook reeds door wijlen Prof. Schumann

Echinocactus minuscule, Web.

bij een apart geslacht, *Rebutia*, zijn ingedeeld. De groei van *Echinocactus minuscule* Web, blijft over het algemeen in platte vorm, terwijl *Echinocactus Fiebrigii* het meer in de lengte zoekt. Verder ontwikkelen bij eerstgenoemde de bloemen zich steeds aan de basis der plant en aan de van het licht afgekeerde zijde, daarentegen geeft *Echinocactus Fiebrigii* haar bloeiwijze aan de areolen van het vorig jaar op p.l.m. twee derde der plant van onderen af, en verdeeld over alle zijden. De foto's geven de verwantschap der planten wat betreft de bloem ten duidelijkste weer, terwijl het rood van *Echinocactus minuscule* alleen wat intenser is dan van haar soortgenoot. Beide planten geven reeds als zeer jeugdige exemplaren hare bloemen te zien, en meestal in een dergelijk aantal dat het habites daaronder verscholen gaat. Het feit dat *Echinocactus minuscule* op deze af-

beelding slechts een bloem te zien geeft, vindt zijn oorzaak hierin dat ik deze opname maakte met het doel een vergelijking in dit artikel te kunnen maken met *Echinocactus Fiebrigii*, daar de groote bloei der eerste soort reeds geheel verstreken was.

Utrecht.

L. D. HOEBÉE Jr.

Naschrift. Gaarne wil ik hier verklaren het met de H.H. Hoebée en Voorwinde eens te zijn. Mij was intusschen ook al gebleken, dat de plant welke ik als *Echinocactus Fiebrigii* Gürke bezat en waarnaar ik de beschrijving in mijn boek maakte, was *Echinopsis Fiebrigii* Gürke. Deze twee soorten schijnen door de kweekers dikwijls verward en als synoniemen van elkaar beschouwd te worden. Intusschen mijn dank voor de rectificatie,

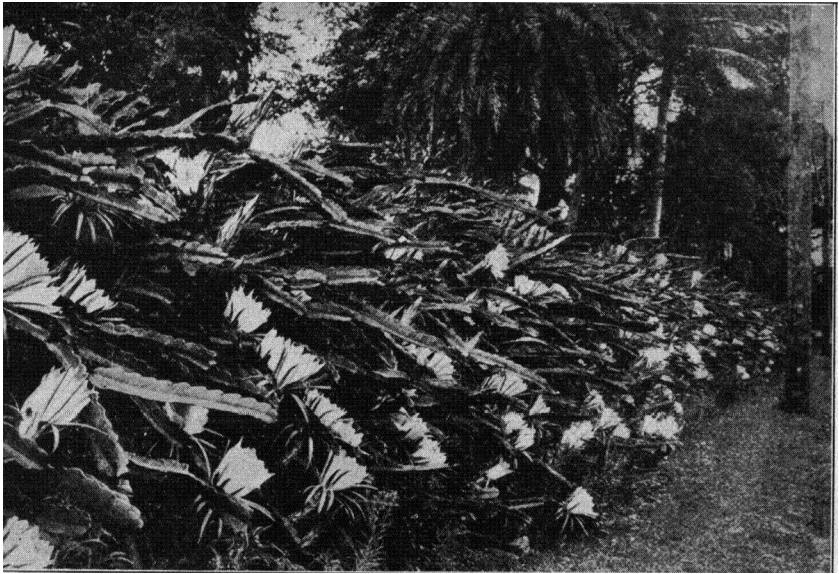
G. G. D.

IETS OVER DEN BLOEI VAN DE NACHTCACTUS
HYLOCEREUS UNDATUS (HAW.) (VROEGER
CEREUS TRIANGULARIS MAJOR).

Op 18 Augustus om 9 uur in den morgen binnenkomende in de kas van het laboratorium werd ik ten eerste getroffen door

den aanblik van drie bijzonder mooie bloemen aan een onzer nachtcactussen, *Cereus triangularis* (*Hylocereus undatus* Haw., Britton & Rose), die zich op dat moment nog in vollen bloei vertoonden en dat nog wel in de volle zon. Daar de nachtcactussen zich gewoonlijk tegen het ondergaan van de zon openen en zich 's morgens vroeg alweer sluiten leek mij dit een zeldzaam geval en haastte ik mij er een photo van te laten maken, waarvan u hierbij de reproductie ziet. Deze haast was zelfs niet noodig geweest, want de bloemen bleven nog tot 11 uur volledig geopend.

Hylocereus undatus.

Het geval gaf mij aanleiding eenige boeken na te slaan ten einde iets meer te weten te komen aangaande den bloei der nachtcactussen, waaruit dan zou kunnen blijken of het bij dag doorbloeien meer voorkwam. Hierover trof ik evenwel niets bepaalds aan. Wel bleek mij, dat in meer natuurlijke omstandigheden de bloemen van *Hylocereus undatus* zich ook 's morgens vroeg schijnen te sluiten. In het boek van Britton & Rose trof ik n.l. een photo aan van *Hylocereus undatus* in bloei, groeiende op een muur bij Punahou College, Honolulu. De photo werd genomen in den vroege morgen, nadat den vorigen avond honderden menschen de bloeiende haag bewonderd hadden. Op de photo

(zie reproductie) ziet men duidelijk, dat de meeste bloemen reeds gesloten zijn of bezig zijn zich te sluiten.

Britton & Rose geven verder nog de volgende bijzonderheden over de *Hylocereus undatus*.

„Deze species; afkomstig uit China, is lang gekweekt onder den naam van *Cereus triangularis* en het is jammer, dat de naam *triangularis* niet behouden kan blijven, maar de plant, die Linnaeus als *Cactus triangularis* beschreef kwam van Jamaica. Deze laatste is nu nog wel bekend aan botanisten, maar ze is nooit veel gekweekt geworden. *Hylocereus undatus* daarentegen wordt over de heele wereld gekweekt en groeit half wild in alle tropische landen. Het is de meest bekende van alle nacht-bloeiende cereussen en heeft een van de grootste bloemen. Zij is een mooie haagplant. In Honolulu wordt rondom het Punahou College een haag ervan aangetroffen, die een halve mijl lang is en waarvan men zegt, dat zij met 5000 bloemen in één nacht bloeit.

M. J. MULDER.

Techn. ambtenaar Lab. 1

Tuinbouwplanfenteelt.

Wageningen, September 1928.

* *
+

In de Tielsche Courant van 24 Aug. lazen wij over eenzelfde plant:

Woensdagavond laat ontvingen we de uitnodiging van den heer M. de Wit, bloemist alhier, om zijn bloeiende nachtcactus te komen bezichtigen.

Bij het binnentreden der broeikas vertelde de heerlijke vanillegeur, dat de bloemen zich reeds geopend hadden. Het licht eener carbidlamp onthulde daarop de wondere schoonheid van drie bloemen, die zienderoogen tot groote kransen van witte bloembladen groeiden, gevat in een teergroene kelk van spichtige kelkbladen. In de bloem de stamper met pluimvormigen stempel en daaromheen kransen van roomkleurige meeldraden. Steeds vlakker werd de bloemschijf, tot zij binnen eenige minuten een diameter van 36 c.M. had. Het is alsof de plant iedere minuut gewonnen rekent, want op haar, meer dan op eenige andere, is toepasselijk, dat zij

„wel sierlijk pronkt,
maar krachtloos is en teer.”

Over eenige uren en al dat schoon is verzwonden; een vuil-bruine masse is er over.

De bloei kwam een maand later dan ze verwacht werd. Maar — ruimschoots werd dat wachten door den schitterenden bloei beloond. Eén knop bleef nog gesloten.

Deze cactus is de eenige van deze soort in Tiel. Ze heeft een hoogte van 2½ Meter en een breedte van ruim 2 Meter. De heer De Wit kreeg ze 15 jaar geleden als een klein stekje en eergisteravond bloeide zij voor de eerste maal.

TERATOLOGISCHE MEDEDEELINGEN.

1.

Teratologie is de leer der afwijkingen of misvormingen. Hiertoe behooren b.v. monstreuze of cristate groeiwijze, fasciatie, beker-vorming, enz., waarover ik vroeger in *Succulenta* een paar artikelen publiceerde ¹⁾.

Om niet van het goede te veel te brengen heb ik sedert dit onderwerp laten rusten niettegenstaande meerdere eigenaardige afwijkingen mij toch wel van voldoende belang voorkwamen om die der vergetelheid te ontrukken.

En hier is nu weer de eersteling van enkele nieuwe mededeelingen op dit gebied.

Sedert een reeks van jaren heb ik in mijn verzameling een paar exemplaren van *Stylophyllum edule* (Nutt.) Br. et Rose, een plant die in uiterlijk veel overeenkomst vertoont met *Senecio scaposus* D. C.

De bladeren zijn lang, zeer smal, bijna rolrond, zwak bedauwd en eenigszins puntig eindigend.

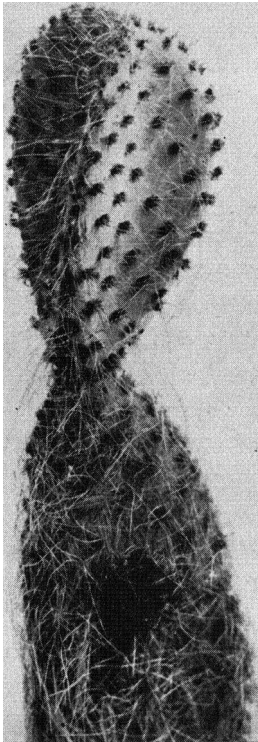
Sommige daarvan beginnen, op bepaalde hoogte, zich eenigszins te verbreed en platter te worden, schijnbaar een fasciatie of bandvorming, die zich echter al heel spoedig als een dichotome vertakking doet kennen, zoodat de bladeren dan, behalve een tamelijk normaal uitziend einde, ook een veel korteren, zijwaarts afstaanden, tweeden bladspits vertoonen.

Een groot exemplaar van *Kleinia antephorbium* (L.) D. C. ver-raste mij dit jaar met een vreemd gevormd blad.

¹⁾ Zie *Succulenta*: 1922 pag. 40a enz., pag. 80 enz.: 1923 pag. 103 enz.; 1925 pa*. 93 enz., pag. 109 enz. en pag. 129 enz.

De normale bladeren zijn platte, tamelijk smalle, voorwerpen die aan basis en top toegespitst zijn. Aan een der stengels vond ik nu een blad dat wel scheen te bestaan uit een samengroeiing van twee bladeren.

In omtrek is dat abnormale blad bijna zuiver hartvormig, aan de basis spits toeloopend, als met een dun steeltje, aan den stengel verbonden. Dan verbreedt het zich vrij snel en ter hoogte van het breedste gedeelte splitst het zich plotseling in twee toegespitste toppen die, aan de punt, ieder bijna aan een normaal blad gelijk zijn. Een andere tak, der zelfde plant, bracht eveneens een bijna gelijk gevormd blad, hierbij zijn de beide uiteinden beduidend korter en veel minder spits dan bij het eerstgenoemde blad.

Afwijkende groei bij een Opuntia.

(Foto Chr. de Ringh).

afgezien van de gele kleur der haren, sterk aan *Opuntia leucotricha* D. C. deed denken.

De Heer de Ringh, had de vriendelijkheid de plant voor mij te photographeeren en het bijgevoegde cliché is een reproductie dezer opname.

Zooals men daarop zien kan heeft het onderste gedeelte der plant zuiver den typischen vorm der *Platyopuntias* d.w.z. de

Na dit jaar de algemeene vergadering onzer Vereeniging, te Utrecht, te hebben bijgewoond vergunde mij Mevrouw van der Wilt, aldaar, haar interessante collectie *Succulenten* te bezichtigen.

Onder veel schoons werd mijn aandacht getrokken door een geel behaarde *Opuntia*, waarvan de naam mij niet bekend is, doch die,

schijf is absoluut plat, Merkwaardigerwijze is de nieuwgroei, het bovenste lid, driehoekig. ')

Gedurende al de jaren, in welke ik mij met de *Cactussen* bezighoud, heb ik dit verschijnsel nog slechts één keer waargenomen. Dat was bij het exemplaar van *Opuntia tomentosa* S. D. dat door mij, op de Cactustentoonstelling, in den Dierentuin te 's Gravenhage, geexposeerd werd.

Dit laatste exemplaar was in zooverre nog merkwaardiger omdat het bestond uit twee, uit gezamenlijke basis ontspringende, lange driezijdige spits toeloopende schijven.

Bij *Epiphyllum* (syn. *Phyllocactus*) gebeurt het vaak dat een tak cilindrisch aan de basis is, daarna drie of meer vleugels vertoont, naar den top toe geleidelijk het aantal vleugels vermindert, om ten slotte te eindigen in den bekenden platten, twee-vleugeligen tak.

Dit komt daardoor dat de meesten dezer planten hybriden zijn waarbij een der ouders tot de meerribbige of meervleugelige *Cereanae* behoort.

De nakomelingen vertoonen dan, in de eerst verschijnende gedeelten van de stengels, nog even de geërfde *Cereus*achtige eigenschappen.

Bij *Opuntia* is het geval niet zoo eenvoudig, op het oogenblik weet ik er tenminste geen redelijke verklaring voor te vinden, wel meen ik te mogen aannemen dat er niet, zooals bij *Epiphyllum* het geval is, atavisme in het spel kan zijn.

Wij hebben dan in het geval een vorm van monstrositeit te zien.

Wat zal deze plant nu verder gaan doen? Vooralsnog valt daar niet veel met zekerheid over te zeggen, de topscheut is nog te jong om er iets anders van te verwachten dan dat zij zich verder zal ontwikkelen. In het volgende jaar kan er dan een jonge spruit uit ontspringen en die kan dan of normaal of eveneens monstrueus zijn.

‡ Hetzelfde verschijnsel heb ik jaren geleden eens bij een *Opuntia crinifera* waargenomen. Ik ben van meening, dat het veroorzaakt wordt door gunstige groeivoorwaarden, vooral ten opzichte van de voeding. Betere voeding veroorzaakt b.v. bij *Cereus* en *Echinopsis* vermeerdering van het aantal ribben.

Toevallig zag ik dezer dagen in den Hortus te Groningen ook een *O. crinifera*, welke op een normale platte schijf een zuiver drie kantige heeft ontwikkeld, vrijwel gelijk als de foto aangeeft.

Bij mijn *Opuntia tomentosa* heeft ieder der beide gedeelten, uit den top, een reeks normaal gevormde schijven geproduceerd, wijzigingen van het oudste, dus het indertijd door mij ontvangen, gedeelte kwamen niet voor. De „ezelsooren“, zooals een geestig beschouwer mijn plant doopte, zijn afgezien van den nieuwgroei uit de uiterste toppen, in geen enkel opzicht veranderd. Als ik dus mijn plant als voorbeeld neem zal zulks ook bij de afgebeelde *Opuntia* het geval zijn.

Wij zijn echter bij de Succulenten aan zooveel onverwachte gebeurtenissen gewend dat het best mogelijk is dat de as. nieuwgroei toch een abnormalen vorm heeft.

Afwachten is dus het parool.

Voorburg, Augustus 1928. J. J. **VERBEEK** **WOLTHUYS**.

HAWORTHIA ALBICANS.

Onze particuliere correspondent in Zuid-Afrika schrijft ons:

„Het is niet onwaarschijnlijk, dat hier binnenkort een wet gepasseerd wordt, om het uitroeien van onze imheemsche succulenten *tegen* te gaan, iets waarmede ik volkomen accoord ga. Immers worden jaarlijks vele planten opgetrokken en verstuurd naar Europa, of uitgeplant in private tuinen. Doch slechts weinig menschen beproeven hun geluk met zaad en dit is toch de ware kweekerkunst. Op mijn recente tocht was ik zoo fortuinlijk om *Haworthia albicans* te vinden nabij R. Dit is de eenige tot nog toe bekende vindplaats. De kolonie telt ongeveer 150 plantjes en er zijn geen zes lui, die deze soort in hun collectie hebben. Een plant had een tros met zaad en dit zaad is mooi opgekomen, zoodat ik nu meer jonge planten in mijn bezit heb, dan er in het wild te vinden zijn. Het district, waar ze groeien is verbazend droog en dit verklaart dat door mij geen jonge planten gevonden zijn op de standort.”

Met deze *Haworthia albicans* is het een eigenaardige geschiedenis. Reeds in 1700 zond de bekende gouverneur Willem Adriaan van der Stel deze soort naar Holland en kon ze door Commelinus in zijn *Praeludia* worden beschreven (1715). Een eeuw later werd ze door Masson opnieuw naar Kew overgebracht, maar volgens Haworth was ze moeilijk in het leven te houden. Daarna schijnt ze niet weer te zijn ingevoerd. De toenemende droogte, waardoor

het ontkiemen der zaden onmogelijk wordt en alleen de oude planten zich vegetatief in stand kunnen houden, maakt de strijd om het bestaan voor deze plantensoort wel zeer zwaar en het verheugt ons daarom zeer, dat het onzen brieveschrijver gelukt is een flink nakroost op te kweken, waardoor misschien het voortbestaan der soort is te verzekeren. v. d. H.

DE WINTERBEHANDELING VAN MESEMBRIANTHEMA.

Gaarne voldoe ik aan het verzoek van den heer W. in het Septembernummer om eens iets te vertellen over de cultuur der *Mesembrianthem*a en wel in het bijzonder van de teerdere, kleine mimicry-soorten als *M. pseudotruncatellum* (*Lithops*), *M. Bolusii* (*Pleiospilos*), *M. obcordellum* (*Conoph ytum*) e. a.

Daar we nu zoo langzamerhand den winter weer ingaan, wil ik me voorshands bepalen tot enkele mededeelingen over de behandeling van deze interessante plantjes gedurende het koude jaargetijde. Laat ik beginnen met een en ander uit eigen ervaring mede te deelen om dan tot een paar algemeenheden over te gaan. Ik kweekte mijn „mimicries” in een kamer op het Zuiden dichtbij het glas waar 's winters *niet* gestookt werd. 1) De planten stonden op een tafeltje voor een uit twee ruiten bestaand venster; de ruit waar de planten voor geplaatst waren werd nooit geopend, doch wel die er naast. Bij strenge vorst liet ik het tafeltje altijd naar het midden van de kamer verhuizen, terwijl ik er dan voor zorgde, dat het raam niet voor 's morgens 10 uur geopend en niet later dan 3 uur in den namiddag gesloten werd.

De kamertemperatuur daalde nooit beneden het vriespunt, hetgeen niet alleen aan de gunstige ligging maar ook aan een langs het vertrek loopende schoorsteen toe te schrijven was.

Met gieten moet men in den winter *zeer voorzichtig* zijn. Iets te veel water kan in dien tijd en vooral bij donker, vochtig weer den planten noodlottig worden. Ik begon in den herfst wanneer het kouder werd met minder water te geven, bijv. eens in de 5 a 7 dagen, om dit later in de maanden December en Januari

) Bij mijn vertrek naar Amsterdam in 1920 is mijn Mesembr. collectie naar den Hortus Botanicus aldaar verhuisd.

slechts eens in de 2 a 3 weken te doen. Nadien kan er weer geregelder gegoten worden, men regele dit zooveel mogelijk naar de weersgesteldheid en naar den toestand zijner planten.

Bij voorkeur giete men bij helder zonnig weer ; op kille, donkere dagen is het uit den booze! De beste tijd om de planten water te geven is in den loop van den morgen: we moeten bij dit werkje oppassen de planten zelf niet nat te maken. We kunnen de aarde beter aan den drogen kant houden dan ze te veel vocht toe te dienen. Men bedenke, rottende planten zijn niet meer te redden, doch die, welke door gebrek aan water min of meer verschrompeld zijn, herstellen zich in de meeste gevallen vanzelf weer door een meer royale toediening van water!

Bij de cultuur in de kas heeft men het volgende in acht te nemen:

1. Men geve de planten zoo mogelijk een plaats op een tablet, dat zich vlakbij het glas bevindt.
2. De potten worden vrij op de tabletten geplaatst, men grave ze niet in turfmolm e. d. in.
3. Men regele de verwarming indien mogelijk zóó, dat de temperatuur niet hooger stijgt dan $\pm 50^{\circ}$ F. en niet beneden de 40° daalt.

Wat het watergeven betreft, geldt ook hier wat ik bij de kamercultuur aangegeven heb.

Even nadat het artikeltje van den heer W. gepubliceerd was ontving ik van den heer Fr. de Laet, Contich, een schrijven waarin hij mij verzoekt om in mijn antwoord-artikel er den heer W. nadrukkelijk op te wijzen, dat de *Mesembr.* in den winter geen warme, doch een *koude* temperatuur verlangen. (De planten zijn dan in rust). Hij schrijft o.a. ; „te veel warmte doodt *Mes.* – versche lucht en koude (natuurlijk geen vorst) is hun gezondheid”. –

Tot slot zou ik naar aanleiding van het door den heer W. medegedeelde nog dit willen zeggen: Wanneer we de planten in een warme atmosfeer overwinteren en daarbij de aarde regelmatig goed vochtig houden, dan worden dezen tot een onnatuurlijk weligen groei aangezet, waarbij ze een groot deel van haar weerstandsvermogen tegen ziekten inboeten. En afgezien daarvan verliezen ze dan den karakteristieken habitus, die de wilde plant kenmerkt !

M. K.

NIEUWE LITERATUUR.

Prof. K. Dinter. SUKKULENTENFORSCHUNG IN SÜDWESTAFRIKA.

11. Teil. Juni 1923-April 1925. - 9 Bogen gr. 8, mit 8 Abbild., einer Landkarte und Sachregister beider Teile. Pr. 5.50 R. Mark. Verlag Gustav Winter, Herrnhut i. S. 1928.

Tot voor kort ontbrak er aan de Vetplantenliteratuur een volledig verslag van de verschillende „Sammelreise“, die Prof. Dinter tijdens zijn laatste driejarig verblijf in Z.W. Afrika, zijn tweede „Heimat“, dwars door het fraaiste succulentengebied ondernomen heeft. In zijn in 1923 verschenen eerste publicatie over zijn jongste reis — „*Sukkulantenforschung in Südwesafrika*“, uitgave van Feddes Repertorium, Berlin-Dahlem — beschrijft hij zijn botanische excursies in 1922 en geeft ons daarmee een kijkje op de merkwaardige, voor een groot deel uit succulenten bestaanden plantengroei dezer uiterst droge gewesten. Over het resultaat van zijn tochten gedurende de volgende jaren kwamen we zoo nu en dan e. e. a. te weten door een aantal beschrijvingen van zijn hand van nieuwe *Mesembrianthemaceae*, hoofdzakelijk *Lithops*-soorten in verschillende botanische geschriften.

En nu ligt er een nieuw deeltje voor ons, dat in den afgelopen zomer het licht zag en dat we van den geleerden Schrijver ter beoordeeling mochten ontvangen. Op prettige wijze verhaalt hij hierin van de 16 grootere en kleinere excursies, die hij gedurende de beide laatste jaren ondernomen heeft.

Zooals we al bij de aankondiging dezer nieuwe uitgave in het vorig nummer even aanstippelden, is dit werkje in het bijzonder voor den *Mesembrianthemum*-vriend van belang. Talrijke nieuwe en zeldzame „Mesems“, waarvan velen behoorend tot de hoogsucculente groepen, bekroonden zijn moeizame, warme tochten (meest per ossenwagen) naar Klein-Karas, Warmbad, Vahldorn, Vellordrift enz. Met welk een enthousiasme kan hij vertellen over de wondere woestijn-gewasjes, die hij op zijn weg tegenkwam! Bijv. over de kleine *Lithops Julii* Dtr. et Schw., een opmerkelijk gekleurde (thee met heel veel melk!) nieuwe soort, die hij in de buurt van Vahldorn groeiend tusschen kwarts aantrof in plaats van

een paar andere planten waar hij naar zocht. Toen het lot hem later nog eens naar deze streek voerde en hij er op een kwartsachtig terreintje bezig was met het uitgraven van een *Albuca*-soort met spiraalvormig gedraaide bladeren (een klein, tot de Lileaceae behoorend bolgewasje, werd hij er door zijn echtgenoot, die, in 1923 naar Z.W.A. overgekomen, zijn trouwe gezellin was op al zijn tochten, op **attent** gemaakt, dat heel dichtbij, geen 10 c.M. van hem af de vlakke top van een *L. Julii* zichtbaar was. Toen hij daarop de plek aan een nader onderzoek onderwierp, vond hij er wel een stuk of 6, terwijl hem bleek, dat hij al den tijd, die hij met de *Albuca* bezig was, op zulk een vensterplantje geknield had! We hebben hier alzoo een aardig voorbeeld van mimicry of beschermende nabootsing.

Het boek bevat verder belangrijke mededeelingen over alle mogelijke andere Vetplanten als *Aloe*, *Anacampseros*, *Crassula*, *Euphorbia*, *Stapelia*, *Trichocaulon*, *Hoodia*, *succulente Pelargoniums* (al een zeer geringe gelijkenis toonend met onze *P. zonale*, de tuin-geranium!), enz. enz.

Ook aan de niet-succulente vegetatie heeft de Schrijver zijn volle aandacht geschonken. De plaatsruimte laat echter niet toe, dat we hierover nog wat zouden uitweiden; alleen zij vermeld, dat er talrijke bol- en knolgewassen toe behooren, waarvan de *Buphane disticha* Herb., een Amaryllidacee in het bezit zijnde van een enorme bol, wel een der merkwaardigsten is.

In tegenstelling met het vorige is dit nieuwe deeltje geïllustreerd; er zijn 2 platen, waarop 8 interessante opnamen, tusschen den tekst geplaatst. Afgebeeld zijn o.a. een paar *Trichocaulons* — succulenten met een hoogst eigenaardige stamstructuur — en een groote pol van *Fenestraria rhopalophylla* N. E. Br., een kleine Mesembrianthemacee wier knotsvormige bladeren aan den top van een ruitvormig venster voorzien zijn. Achterin dit boek is een alphabetisch register van de in *beide* deeltjes voorkomende soortnamen, geographische namen enz. met aangifte der bladz. opgenomen, hetgeen de bruikbaarheid zeer zeker ten goede komt. De nrs., die achter een schuine streep geplaatst zijn verwijzen naar deel 11, terwijl de zich hiervóór bevindenden op het eerste deel duiden. Voorts bevat dit werkje nog een kaartje van het bereisde gebied,

waaruit we zien, dat dit benoorden de Oranjerivier gezocht moet worden.

Vermelden we nog, dat n°. II er veel ooglijker uitziet dan zijn voorganger : het is door een stevig kaff omgeven en op een betere kwaliteit papier gedrukt.

Alwie belangstelt in de succulente flora van Z. W. Afrika ten Noorden der Oranjerivier kunnen we deze botanische reisbeschrijving warm aanbevelen. Bij het lezen ervan zou men zelf de lust krijgen om er eens een kijkje te nemen!

M. K.

FOTO'S - P. KOOY.

De eerste serie van 5 stuks is aan de bekende adressen verzonden, n.l. 1. *Mesembryanthemum tigrinum*, 2. *E. cactus microspermus*, 3. *Mammillaria Seideliana*, 4. *Mammillaria bocasana*, 5. *E. cactus Williamsii*.

De uitvoering is in één woord schitterend, en veel beter dan de gedrukte buitenlandsche kaarten, die bijna even duur zijn.

Daar, zooals wij reeds in het Sept. nummer meldten, zich nog geen 50 abonnees hadden opgegeven, en het alleen bij dit minimum aantal loonend is, is het niet mogelijk de kaarten voor 50 cent franco toe te zenden. De heer Kooy verzoekt daarom in plaats hiervan 52 cent te willen toezenden. Wij vertrouwen, dat niemand hier tegen bezwaar zal maken, daar niemand toch zal eischen, dat de heer Kooy er geld bij moet passen. Verder vestigt de heer Kooy er de aandacht op, dat het reproduceeren of doen afdrukken in tijdschriften ingevolge de auteurswet niet geoorloofd is.

Tenslotte neme men er goede nota van, dat het adres van den heer Kooy niet is van Ostadestraat 501, doch van *Ostadestraat 507^m. Amsterdam*.

Mochten er nog gegadigden voor geregelde toezending der serie - foto's zijn, dan kan men dit bij den heer Kooy opgeven.

Ter vermijding van onnoodige drukte en kosten voor incasseeren verzoekt de heer Kooy beleefd doch dringend het bedrag der series vooraf te willen inzenden. Desgewenscht kan men ook het bedrag voor eenige series tegelijk overmaken.

G. D. D.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Utrecht en Omstreken.

Op 28 Juni 1928 had in het Hotel l'Europe een bijeenkomst plaats, welke druk bezocht was. De heer Romeijn, hortulanus te Utrecht had diverse door hem dit voorjaar gezaaide succulenten- en cactuszaailingen ter beschikking van de leden van den Utrechtschen Kring gesteld. Deze zaailingen zouden op deze bijeenkomst gedistribueerd worden. Alvorens hiertoe over te gaan werden eerst diverse excursieplannen besproken.

De Voorzitter, de heer Barten, had een zeer mooi geteekende en gekleurde lijst voor „Vraag en Aanbod” vervaardigd en deze prijkte voor het eerst aan de

muur. Reeds waren enkele leden, die op deze lijst hunne verlangens kenbaar hadden gemaakt. Op iedere vergadering is deze lijst nu aanwezig.

Hierna kwam de hoofdschotel van den disch. De distributie van bovengenoemde planten. De voorzitter vertolkte hier ter plaatse den dank van den kring voor de gegeven plantjes.

Het bestuur had' gemeend, deze zaailingen, die uiteraard nog heel klein waren, in vierkante potjes te verspenen en ze alzoo te verdeelen. Aangezien er verschillende soorten waren, waren de plantjes verdeeld in 4 series van elk 28 stuks. Deze werden dus over alle leden verdeeld en 2 series van elk 12 stuks, bedoeld voor de deelnemers aan de excursie. Op ieder potje was een letter aangebracht, die verwees naar de letter op de enkele lijsten die hier en daar op de tafels verspreid lagen, waarachter de soortnaam vnn de plant genoteerd stond. Tevens stond op iedere pot een nummer. Aanwezig waren 4 X 28 nummers en 2 X 12 nummers. De aanwezige leden trokken bij iedere serie een nummer en een der aanwezige dames trok de nummers voor de niet aanwezige leden. De leden ontvingen de plantjes waarop de nummers vermeld stonden, die zij hadden getrokken. Bij de laatste serie werden als extra premie toegevoegd een groote plant uit een achttal planten, welke door verschillende leden welwillend beschikbaar waren gesteld. De wijze van distributie was een groot succes. In totaal waren beschikbaar 136 plantjes in pot, benevens de medegebrachte planten. De zaailingen waren te verdeelen in 6 verschillende soorten Aloe's, 3 verschillende Agaven, 1 Crassula, 2 Cotyledon, 4 Opuntia's, 1 Sempervivum, 1 Echeveria en 1 Mesembrianthemum.

Na deze zeer gezellige bijeenkomst ging ieder beladen huiswaarts, terwijl het Bestuur zou zorg dragen, dat de niet aanwezige leden eveneens hun aandeel thuis kregen.

F. TE WINKEL, *Secretaris.*

Kring Utrecht en Omstreken.

Op Zaterdag, 26 Juli, brachten de leden van den kring Utrecht en Omstreken een bezoek naar „Cantonspark" te Baarn.

De heer Goossens. Hortulanus begroette ons in de prachtige laan, die naar het park voert. Hij gaf ons een geleider, die zich uitstekend van zijn taak kweet. Allereerst was de oranjerie aan de beurt. Hier zagen wij schitterende palmen, varens en passiebloemen. Een partijtje Phyllo's stond in een afzonderlijk hoekje te wachten totdat zij hunne bloemen konden vertoonen. Eveneens waren eenige reuzen van Cereussen bij deze palmen ingekwartierd.

Verder werd de tuin bezichtigd. Een groote verscheidenheid van de meest uiteenloopende planten waren hier te bewonderen. Ook een twintigtal Echinocactus en Echinopsissen stonden in de vrije natuur.

Een paar kassen met orchideeën toonden ons dat aan deze planten bijzondere zorg werd besteed.

Allen waren het er over eens dat dit bezoek geen vergeefsche tocht geweest was. Na dankzegging voor het uitstekend geleide gingen de aanwezigen naar de overkant van het Cantonspark en wel naar de Succulenten kweekerij van den heer H. Hornsveld.

Weinigen hadden gedacht een zoo uitgebreide collectie vetplanten te zien. De heer Hornsveld heeft ons op bijzonder aangename wijze, alle soorten, veel te veel om op te noemen, laten zien en bijzondere eigenschappen doen opmerken.

Een bezoek aan deze kweekerij is ieder aan te bevelen. Nadat de voorzitter

den heer Hornsveld onzen dank had vertolkt, behoorde ook deze excursie tot het verleden.

F. TE WINKEL, *Secretaris*.

Kring Utrecht en Omstreken

De eerste excursie na de vakantie was op Zaterdag 8 September naar de kweekery van de firma P. Maar sen en Zonen te Gouda, circa 10 minuten vanaf het station gelegen.

De heeren Maarsen stonden ons reeds aan den ingang dezer kweekery op te wachten en geleidden ons toen door de verschillende kassen.

De eerste kas was geheel gevuld met *Asparagus sprengeri*, *Asparagus plumosa* en *Adiantum*.

De tweede kas geheel met Orchideëen, als *Cattleija*, *Cypripediums*, *Odontoglossum*, enz.

De derde kas was voor de helft gevuld met *Asparagus* en van de andere helft met *Anthuriums*.

Een vierde kas geheel vol met *Calla's*.

De vijfde geheel gevuld met Cacteeën en Succulenten, terwijl een zesde en zevende kas dienst doen voor andere planten.

Als men nu bedenkt dat deze kassen 75 Meter lang en circa 20-35 Meter breed zijn, dan kan men zich een voorstelling maken, wat een overweldigende hoeveelheid planten we zagen. Voor het snijgroen en de *Calla's* geschiedt de begieting door middel van draaiende sproeiers, zoowel van onderen uit als van boven af. Een kraan wordt opengedraaid en het regent in de geheele kas.

Het spreekt vanzelf dat de groote belangstelling uitging naar de cactussen. Deze waren in grooten getale aanwezig, vooral in de zaailingen en jonge planten. Er waren mooie exemplaren *Cereussen*, *Stapelia grandiflora* terwijl ook de *Opuntia's* goed vertegenwoordigd waren. Het zou te ver voeren allen te noemen. Een uitzondering maken we voor een prachtige grijsaard en eenige mooie *Euphorbia's*. Men zou er uren kunnen doorbrengen en telkens weer wat nieuws ontdekken.

Buiten in de open lucht waren nog bijeen een pracht collectie *Opuntia's* en *Phyllocactussen* terwijl verderop weder een partij *Aloë's* onze aandacht trok. Deze planten schenen het buiten zeer naar den zin te hebben.

Noode namen wij afscheid.

Nadat de voorzitter den heeren Maarsen onzen dank vertolkt had voor de aangename wijze waarop zij het gezelschap hadden ontvangen en rondgeleid, gingen we huiswaarts.

F. TE WINKEL. *Secretaris*,

Kring 's Gravenhage en Omstreken.

Lezing van den Heer van den Hout e n uit Rotterdam op Zaterdag 6 October des avonds 8 uur in het geb. Amicitia, Westeinde 15 over: „De Systematiek der Cacteeën”.

Op de vorige bijeenkomst is bepaald, dat voortaan gedurende de eigenlijke vergadering niet meer gerookt mag worden, daar verscheidene leden de vergaderingen niet kunnen bijwonen omdat zij te veel hinder ondervinden van den rook. Men wordt dus verzocht niet te rooken, zoolang de Heer van den Houten spreekt. Na afloop van de eigenlijke vergadering, tijdens het ruilen en het npraten, mag wel gerookt worden.

Namens *het Bestuur*,

J. J. E. VAN DEN THOORN. *Secretaresse*.

Kring Amsterdam en Omstreken.

Vergadering van den kring op Maandag 22 October 's avonds 8 uur in Gebouw „Koningin Wilhelmina“, Prinsengracht 1015.

Groote belangrijke agenda waarvoor aller opkomst gewenscht is.

Tijdens de pauze laatste ruilbeurs van dit jaar.

Door een bevriend medelid buiten Amsterdam werden ons 20 flinke planten toegezonden welke op deze vergadering zullen worden verloot.

H. WITTE, *Secretaris*.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

J. H. Willy van Dijk, Leeraar M.O., v h. Zwolle, Hertenstraat 14, thans Almelo, Tyhofslaan 9 G.

Mr. J. Schuitemaker, Amersfoort, v/h. P. Bothlaan 32, thans Vondellaan 43.

W. Zimmerman, Amsterdam O., v/h. Hans Lipperheyststraat 4, thans Linnaeus-parkweg 127.

A. Obenholzer, v/h. Amsterdam Z. Uithoornstraat 36h., thans Eindhoven, Gestelschestraat 122 B.

Mej. A. M. Becht, 's-Gravenhage, v/h. Laan van Eik en Duinen 217, thans Ranonkelstraat 30.

J. P. van Grol, 's-Gravenhage, v/h. v. d. Vennestraat 3, thans Celsiusstraat 31.

Mej. J. Schabracq, Rotterdam, v/h. Schoonderloostraat 80a., thans Rochussenstr. 2376.

Ir. B. ten Bosch, e.i., v/h. Pijnacker, thans Voorschoten, Papelaan 56k.

Buitenland.

W. van der Lee, v/h. Cheribon (Java), Suikerfabriek „Soerawinangoen“, thans Suikerfabriek Soekoredjo“, Hulppostkantoor Soekoredjo, ss/LO. (0. Java, N. 1)

Dr. A. Rant, Soerabaja (N. O.I.), v/h. Sumatrastraat 39, thans Sumatrastraat 23.

BEDANKT.

G. M. van Blankensteijn, Delft, v/h. Madrid (Spanje).

GEROYEERD INZAKE ART. 11, 4de ALINEA, H. R.

A. Boers, Dordrecht.

J. M. van Dijk, 's-Gravenhage.

J. de Wit, 's-Gravenhage.

A. Schreurs, Roermond.

G. Lagerwerf, Schipluiden. (Z.-H.).

Mej. Jos. Uyttenbroeck, Uden.

J. H. J. van Wylick, Venlo.

NIEUWE LEDEN.

G. Klemkerk, Bussum, Alb. Neuhuyslaan 6.

F. J. B. van der Beek, 's-Gravenhage, Nassau Dillenburgerstraat 23.

G. M. Hartman, 's-Gravenhage, Valkenboschplein 21.

J. E. Rahms, Antiquair, Oudewater.

J. N. van de Laar, Rosmalen bij 's-Hertogenbosch.

- J. van Walten, Rotterdam, Jufferstraat 21 B.
 J. Ebing, Tiel, Nachtegaallaantje G 696.
 C. B. Th. van Kerkoerle, Utrecht, Pieter Brueghelstraat 4.
 Mevr. van Beuningen, Utrecht, Maliebaan.
 F. de Villers. Valkenburg (Limburg), Walramplein 2.
 A. J. Sako, Zuidzande (Zeeland).

RECTIFICATIES.

- J. J. Haye Jr., Haarlem, Obisstraat 3 (in Juli-n°. abusievelijk opgegeven als Hoye).
 P. H. Lensselink, Laren (N. H.) Klaaskampen 19 (niet Lenselink).
 N. Majoor, Laren (N. H.), Ambachtsteeg 6 (niet 9).
 T. P. F. Roovers, Laren (N. H.), Tafelbergweg 15 (niet Mevr.).

VRAAG EN AANBOD.

Ter overname „Succulenta” Jaargang 4 NOS. 1, 2, 11 en 12, verder compleet de Jaargangen 5, 6, 7, 8, 9 en 10, alles in losse nummers. Aanbiedingen aan H. de Jager, Hondiusstraat 19b, Rotterdam.

JAARGANG 1928.

Daar de oplage van een paar nrs. van den loopenden jaargang totaal opgebruikt is. zijn we zeer tot onzen spijt niet meer in staat om den nieuwen leden alle sedert Januari verschenen nrs. toe te zenden.

SECRETARIAAT.

BIBLIOTHEEK.

Nieuwe Aanwinst.
 Duitsch.

70. Kurt Dinter. SUKKULENTENFORSCHLJNG IN SÜDWESTAFRIKA. II. TEIL.
 Verlag Gustav Winter. Herrnhut, 1928. Geschenk van den Schrijver.

Nieuw plaatwerk voor de Bibliotheek: We hebben voor onze Vereeniging een abonnement genomen op de bij de firma Otto S to ye te Leipzig verschijnende kaartenseries van cactussen en andere vetplanten. Hebben we 12 series bijeen, dan worden ze in een album ondergebracht, dat dan aan onze boekerij toegevoegd zal worden.

PERRY

AMSTERDAM.

DEN HAAG.

ARNHEM.

UTRECHT.

GRONINGEN.

Cactuspotjes.

Cactusstandaards.

Cactusgieters.

Cactusgereedschap.

Bloemenspuiten.

SUCCULENTA

MAANDBLAAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. Prof. A. M. SPRENGER. Girorekening No. 133550 - ROTTERDAM.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, <i>Voorzitter</i> , Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. M. C. KARSTEN, <i>Secretaresse</i> , Terborg; J. M. VAN DEN HOUTEN, <i>Penning-</i> <i>meester</i> , Rotterdam, Mathenesserlaan 364; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; Prof. A. M. SPRENGER, Wageningen, Hoogstraat 4.		

NOVEMBER.

De aftakeling in den tuin is begonnen, de bladeren vallen van de boomen en de eerste nachtvorsten hebben reeds aan den bloei van Dahlia's en dergelijke zachte planten een einde gemaakt. Al de planten in den tuin bereiden zich voor tot de winterrust, welke ook bij de succulenten thans een aanvang moet nemen. Ook deze moeten gedurende den winter krachten verzamelen voor een volgende groei- en bloeiperiode. Geheel verkeerd is het daarom de succulenten in den winter een te warme standplaats te geven, want dan zullen zij geen rust kunnen vinden. Zij groeien door, men geeft te veel water en daardoor verkrijgt men ijl en spillig uitgegroeiende planten welke geen weerstandsvermogen bezitten, ongeacht nog dat het karakteristiek uiterlijk, waardoor de meeste succulenten zich kenmerken, verloren gaat.

Wil men z'n planten een genoeg doen en er zelf veel genoeg van beleven, dan geeft men ze een zoo koel mogelijke standplaats. In den voorwinter behoeft men niet bang te zijn, dat het in een ongestookt vertrek zoo gauw zal gaan vriezen. Vooral wanneer de ramen op 't zuiden zijn, wordt op zonnige dagen heel wat warmte naar binnen gestraald, welke lang behouden blijft. Zoo'n ongestookte kamer op 't zuiden is het beste verblijf voor onze Cactussen en andere succulenten. Zelfs de teere hoog-succulente Mesembrianthemums 'geven aan zoo'n plaats de voorkeur boven een warm gestookt vertrek, mits men ze maar zoo dicht mogelijk bij het licht zet. Dit geldt trouwens in den winter voor alle succulenten. Men zet derhalve, ten-

minste als men een tamelijk uitgebreide collectie bezit, een flinke tafel zoo dicht mogelijk bij het raam en rangschikt daarop de planten. De kleinste en teerste soorten worden aan den voorkant gezet en de grootere soorten trapsgewijze meer naar achteren, zoodat de hoogste planten, het verst van 't raam verwijderd staan.

Op zoo'n plaats is, zooals gemakkelijk te begrijpen is, de verdamping van vocht uit de planten veel geringer dan in een warme kamer. Dientengevolge zullen de planten lang zooveel behoefte niet aan water hebben en dit veroorzaakt weer, dat de planten in veel beter rusttoestand komen.

Waar men bij het rangschikken gedurende den winter ook vooral op moet letten is, dat men vooral Echinopsissoorten, Epiphyllums en Phyllocactussen precies denzelfden stand geeft als op de zomerverblijf plaats. Deze soorten hebben thans op de meest gunstig geplaatste areolen reeds voorbereidselen gemaakt voor den volgende bloei. Verandert de stand deze areolen ten opzichte van licht en zon, dan heeft dit veelal tengevolge, dat van den bloei niet veel terecht komt.

De meeste succulenten heeft men van nu af aan maar heel weinig meer te gieten. Een vaste regel hiervoor kan niet gegeven worden, daar dit afhankelijk is van de standplaats, de gesteldheid van de potkruit en andere factoren, welke bij de eene verzamelaar geheel anders zijn dan bij den ander. Eigen ervaring moet hier de noodige aanwijzing geven. Geregeld inspecteeren der planten is derhalve in den winter een eerste vereischte. Over 't algemeen kunnen wij echter wel zeggen, dat eens per week bevochtigen van de aarde met iets lauw water ruim voldoende is. Men vermijde echter de planten zelf nat te maken en giete uitsluitend op de aarde langs de rand van den pot. Enkele soorten, zooals Aloë variegata, Kleinia articulata *en* blad-succulenten, benevens Phyllocactussen en Epiphyllums worden iets vochtiger gehouden. Bladsucculenten moet men gieten als het aan de onderste bladeren zichtbaar wordt, dat ze behoefte aan water krijgen.

G. D. D.

BUITENLANDSCHE BIJDAGEN.

De bilobe vomern van *Conophytum*.

Van oudsher mochten onder de tot *Conophytum* behorende soorten de aan den top tweelobbig (bilobus) uitgegroeide vormen zich in de bijzondere belangstelling van wetenschapsmensen zoowel als liefhebbers verheugen.

Doordat de bladeren bij dezen nog niet zoo volkomen vergroeid zijn als bij andere vormen, staan ze op de grens tusschen de meer sphaeroïde of kegelvormige planten en die, welke duidelijk gescheiden bladeren aantoonen.

Reeds Berger ¹⁾ had — gebaseerd op de eenige toentertijd beschreven soort : *Mes. bilobum* Marl. — hiervoor een afzonderlijke sectie, de *Cordiformia* (= hartvormigen), opgericht.

Schwantes ²⁾ deelde daarop de *Cordiformia* als ondersectie bij de *Sphaeroïdea* in.

N. E. Brown ³⁾ bracht aanvankelijk de bilobe vormen in een tweetal secties, te weten de *Biloba* en *Turrigera*, onder. Ook nadat hij het gen. *Conophytum* als zelfstandig geslacht van *Mesembrianthemum* afgesplitst had, heeft Brown ⁴⁾ de bilobe vormen in zijn sleutel als bijzondere groep binnen het gen. *Conophytum* — zij het dan ook zonder bepaalde benaming — onderscheiden.

Ten slotte meende Schwantes ⁵⁾ — gesteund op bepaalde kenmerken — de bilobe vormen als een afzonderlijk geslacht of ondergeslacht te moeten afsplitsen, dat hij met den naam *Derenbergia* aanduidde. De opvatting als volkomen zelfstandige groep werd echter later, ook door Schwantes, weer geheel enal verworpen, zoodat de bilobe vormen heden ten dage algemeen als tot *Conophytum* behoorend opgevat worden.

Nieuwere vondsten en verschillende waarnemingen wijzen evenwel uit, dat men de bilobe vormen in geen geval meer als een afzonderlijke groep, zooals men tot nog toe gedaan had, beschouwen mag. Veeleer laten zich onder de bilobe vormen nu reeds meerdere ondergroepen onderscheiden, die elk op zich zelf een betrekkelijk vast en scherp omljnd karakter toonen. Ik zou dan ook willen voorstellen om de bilobe vormen van *Conophytum*, gerangschikt al naar saamhorigheid, als secties binnen het geslacht *Conophytum* bijeen te nemen. Hiervan zou ik er vooreerst 3 willen onderscheiden :

1. **Biloba.** Typeplant : *Conoph. bilobum* N. E. Br. Het gaat

¹⁾ Berger : „*Mesembrianthemum und Portulacaceen*” (1908), p. 280.

²⁾ Schwantes : „*Zur Stammesgeschichte der Sphaeroidea*”, in *Monatsschr. f. Kakteenkunde*, J.g. 1921, pag. 98.

³⁾ N. E. Brown : „*New and old species of Mesembrianthemum*”, in *The Journal of the Linnean Society, Botany*, vol. 45 (1920).

⁴⁾ Brown : „*Mesembrianthemum*”, in *The Gard. Chron.* 1922, vol. LXXI, p. 198 en 1925, vol. LXXVIII, pag. 450.

⁵⁾ Schwantes : „*Die Mesembrianthema Cordiformia Brgr.* in *Zeitschr. f. Sukk. kunde*, Bd. II Heft 8, pag. 137.

hier voornl. om betrekkelijk groote vormen, die van een wigvormige gedaante zijn ; grondkleur groen tot blauwachtig-groen, min of meer duidelijk donkergroen gevlekt; vlekken niet opliggend. Lobben krachtig ontwikkeld, spits toeloopt of afgerond. Ik reken hiertoe: *Con. bilobum* N. E. Br., *Con. cauliferum* N. E. Br., *Con. exsertum* N. E. Br., *Con. sororium* N. E. Br., *Con. Elishae* N. E. Br., *Con. albescens* N. E. Br., *Con. apiatum* N. E. Br., *Con. cordatum* Schick et Tisch., *Con. halenbergense* Dtr. et Schw. : voorts *voorloopig*, daar de bloem nog onbekend is: *Con. nuciforme* N. E. Br. (syn. : *M. cryptopodium* Kensis) en *C. corniferum* Schick et Tisch.

- 2. Gracilistyla.** Typeplant: *Con. gracilistylum* N. E. Br., Corpuscula kleiner dan bij de *Biloba*, lobben slechts zwak uitgegroeid of wel zijn de corpuscula meer hartvormig en minder uitgesproken wigvormig. Kleur donkergroen tot blauwachtiggroen met min of meer duidelijke punten. Oppervlakte bijkans glad of behaard (dit laatste ook bij *Con. gracilistylum*, wanneer ze pas geïmporteerd of in de cultuur niet te rijkelijk van voedsel voorzien is), spleet eveneens min of meer behaard. Bloemen lila tot karmijnrood.

Hiertoe behooren: *Con. gracilistylum* N. E. Br., *Con. velutinum* Schw., *Con. Tischeri* Schick, verder *voorloopig* (bloemen nog onbekend!): *Con. quaesitum* N. E. Br., *Con. retusum* N. E. Br., *Con. diversum* N. E. Br., *Con. andausanum* N. E. Br. — *Con. Meyeri* N. E. Br. heeft zeer veel van *Con. velutinum* Schw., moet echter in het bezit van gele bloembladeren zijn.

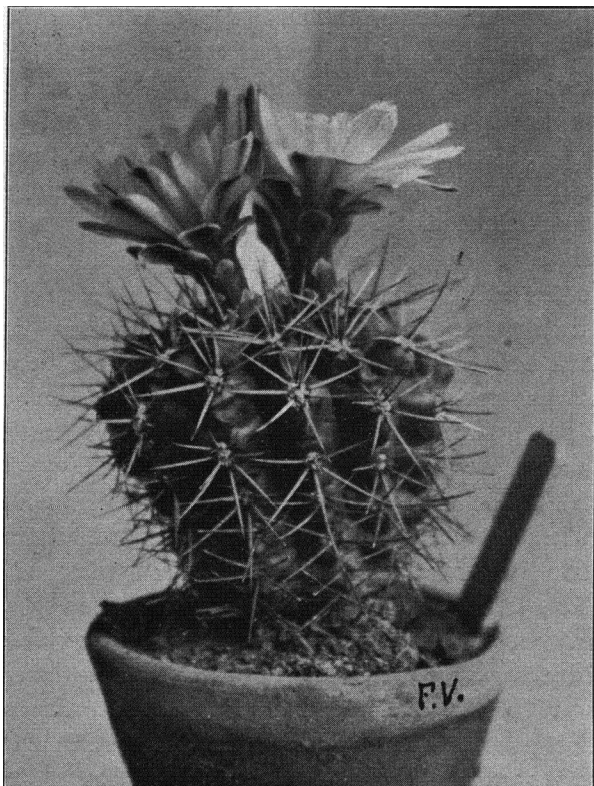
- 3. Ophthalmophylla.** Typeplant: *Con. Friedrichiae* Schw. Lobben duidelijk ontwikkeld, evenwel aan de bovenzijde breed en niet of nauwelijks gekield. Corpuscula niet wigvormig samengedrukt. Grondkleur grijs tot witachtiggroen of roodachtigbruin; lobben aan de bovenzijde en gedeeltelijk ook lateraal met donkere punten bezet, die voor een deel tot groote „vensterachtige” vlekken samenvloeien. Bloembladeren wit of karmijn. Hiertoe behooren: *Con. Friedrichiae* Schw., *Con. Roodiae* N. E. Br., *Con. pellucidum* Schw., *Con. turrigerum* N. E. Br.

(Slot volgt.)

Dr. A. TISCHER.

ECHINOCACTUS GIBBOSUS. P. DC.

Met volle belangstelling nam ik kennis van het artikeltje, door den heer Hoebee in het Octobernummer van ons orgaan geplaatst, en na het onderschrift van den heer Duursma zouden wij deze zaak wel als afgedaan kunnen beschouwen. Toch waag ik het nog een kleine opmerking er aan toe te voegen en wel deze dat de beschrijving der *Echinopsis Fiebrigie*, waarmede de verwarring plaats had eveneens in jaargang '26 op bladzijde 77 te vinden is en dat, het grootte verschil van beide planten in aanmerking genomen het bijna onbegrijpelijk is dat zoowel in het handboek van Schelle, als in het boek van onzen geachten redacteur deze planten verward werden.

Echinocactus gibbosus.

Als *Echinopsis* is de *Fiebrigie* buitengewoon schoon en bijzonder aanbevelenswaard en als ik mij niet vergis heb ik ook in '26 reeds

een zeer goede foto daarvan ingezonden. Doch nu ter zake! Naamsverwisselingen zijn voor de goede liefhebbers altoos zeer onaangenaam en bovengenoemd artikelje illustreerde dat voor mij nog eens in het bijzonder. Ik had aan een mijner kennissen wat oude jaargangen van „Succulenta” ter lezing gegeven en op een Zondag, dat deze mij bezocht, bloeide juist de *Echinocactus gibbosus*. Nieuwsgierig werd de plant bekeken, het etiket even uitgenomen en toen hoorde ik tot mijn groote verbazing „Maar die lijkt niets op een *platensis*!”

Ik moet wel wat verbaasd gekeken hebben en ik zeide dan ook „Maar dat zijn twee vrij verschillende planten!” Nog langer werd mijn gezicht toen daarop weder het antwoord kwam „En het staat toch in *Succulenta* dat deze planten, de *gibbosus* en de *platensis* gelijk zijn!” Dat eischte nadere bevestiging, welke mij in den loop der volgende dagen, bij het terugbrengen der uitgeleende nummers gegeven werd. In jaargang '19 bladzijde 22 stond een zeer klein stukje waar boven als opschrift *Echinocactus gibbosus* D.C. = *Echinocactus platensis* Speggaz. Nu was het mij duidelijk, alhoewel ik mij ook niet goed kon voorstellen dat zoo iets geschreven was. De meeste onzer lezers zullen de *Echinocactus platensis* wel voldoende kennen, daar deze door zijn groote bereidwilligheid tot bloeien vrij algemeen verbreid is.

Met de *Echinocactus gibbosus* is dit niet zoo want in elk geval zullen er toch een paar jaar meer voor noodig zijn deze plant in bloei te hebben, doch dan is de moeite ook dubbel beloond. Met zijn prachtige, glanzend witte bloemen, welke omstreeks 6 c.M. groot zijn, maakt de plant een schitterende indruk.

Evenals bij vele andere soorten der Cactussen kan men ook bij de *gibbosus* allerlei variaties waarnemen, doch de verschillen zijn onderling zoo gering dat men zonder overdrijving de helft der varieteiten kan laten vallen, alhoewel de verschillen bij de uiterste variaties vrij groot zijn. Prof. Speggazzini, welke chef der botanische afdeling van het landbouwministerie te Buenos Aires was en in 1905 na vele reizen door Argentinië de daar voorkomende Cactussen beschreef, noemt dan ook slechts drie varieteiten van de *Echinocactus gibbosus*. De type plant beschrijft hij aldus: „Nedergedrukte kogelige plant tot $8\frac{1}{2}$ c. M. hoog en breed, donkergroen van kleur en met 13 ribben voorzien. Deze ribben hebben geen rechtstandig verloop doch zijn zeer gebult. Elke doornbundel is samengesteld uit 12 tot 15 stekels, waarvan 1 tot

3 als midden stekels zijn aan te merken. De kleur der stekels is grauw wit en zij zijn $1\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$ c. M. lang. De bloemen zijn vrij groot, tot 6 c. M. diameter en vol ontsloten, glanzend wit.

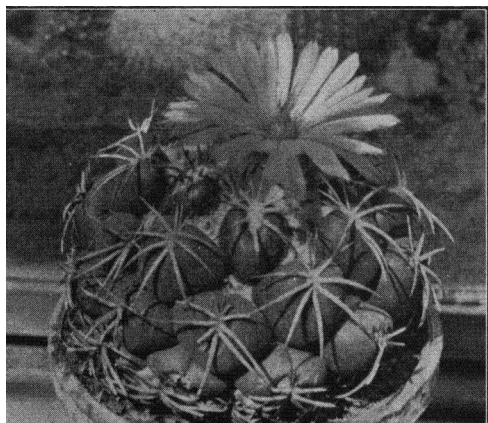
In den handel komen beduidend meer variëteiten voor en men kan daaraan te kust en te keur gaan. Het grootste verschil is waarschijnlijk te vinden tusschen de variëteiten *ferox*, welke meer gebogen, dunnere stekels bezit en de variëteit *Schlumbergerii* met zijn kortere doch meer rechtstaande doornen.

In onze verzamelingen vertoont de *gibbosus* zeer sterk de eigenschap om spoedig de bolvorm vaarwel te zeggen en spillig omhoog te groeien waardoor zij veel van haar schoonen vorm verliest. Om dit euvel te bestrijden moet ze dan ook liefst zeer kort bij het glas en vrij uitgeplant worden; wat voor vele liefhebbers echter ondoenlijk is. Toch zal de *gibbosus* om zijn fraaien vorm en bijzonder schoone bloemen wel tot de meest geliefde planten der verzameling blijven behooren. F. V.

UIT ONZEN LEZERSKRING.

Mamillaria elephantidens.

Bijgaand een kiekje van *Mamillaria* (= *Coryphantha*) *elephantidens* Lem. Deze plant werd door mij begin Juni uit Duitschland

Mamillaria elephantidens.

(Foto C. A.).

op bestelling ontvangen en leverde eind Augustus de eerste bloem, bij welke gelegenheid ik er een foto van nam. Daarna kwamen

begin September nog twee bloemen, zoodat ik niet anders kan doen dan deze soort wegens haar bloeiwilligheid aanbevelen.

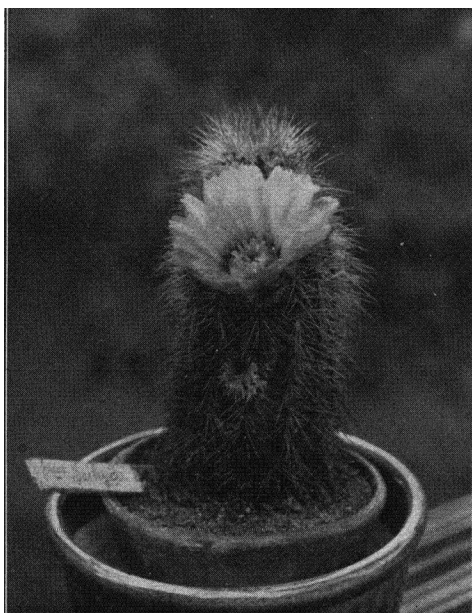
Ook de kleur (rood) en grootte (doorsnede $8\frac{1}{2}$ c.M.) van de bloem doen deze soort voor alle liefhebbers in aanmerking komen.

Door mij werd de plant gekweekt op een open plat met tamelijk veel zon in een kamerkasje, een gelegenheid dus door vele liefhebbers gemakkelijk na te volgen.

C. A,

Echinocereus Baileyi Rose.

Van den heer Arnold ter Weeme, Neede, ontvingen we een fraaie photo van een bloeiend exemplaar van bovengenoemde cactussoort, waarvoor we gaarne een plaatsje in ons blad inruimen.

De heer ter Weeme, die we bij deze vriendelijk dank zeggen voor zijne attentie, schreef ons aangaande den bloei dezer plant, die nog niet zoo heel lang in de cultuur is (ze werd gevonden door wijlen Dr. Rose) als volgt:

„De violetrose bloem met groen hart en gele meeldraden komt mooi uit tegen de grijsgroene kleur en roodbruine beharing der plant.” We hoeven hier verder niets aan toe te voegen, de photo spreekt wel voor zich zelf! Men ziet, wat een liefhebber bij goede cultuur bereiken kan,

M. K.

OP DEN UITKIJK.

Verkade's album.

Zoo heeft d.d. 15 October j.l. het nieuwe album „Kamerplanten” van de Firma Verkade te Zaandam zijn intrede gedaan.

Zooals te verwachten was ziet het er weer keurig uit en is voor alle medewerkers een prachtig succes.

De tekst is geleverd door den welbekenden Amsterdamschen hortulanus, den Heer A. van Laren, die op een zeer aangename wijze de behandeling van die planten beschrijft, die voor kamer-cultuur in aanmerking komen. Het geheel getuigt, dat een vakman aan het woord is.

Ofschoon wij ons meer op het gebied van vetplanten bewegen, zullen er toch weinig leden zijn, die zich niet tot een of andere kamerplant aangetrokken gevoelen, doch afgezien hiervan, kan ik U mededeelen, dat ook een gedeelte van dit album aan vetplanten gewijd is, voorwaar een verblijdend teeken.

Het spreekt van zelf dat in zoo'n klein bestek de vetplanten niet tot in de kleinste bijzonderheden behandeld kunnen worden.

Ongetwijfeld zullen velen, na het lezen van de bladzijden 76 t/m 81, meer belang gaan stellen in onze lievelingsplanten.

Op de bladzijden 71 en 76 treffen wij 2 groote gekleurde platen aan van *Agave americana* en *Crassula lactea*, terwijl kleine gekleurde platen aanwezig zijn van : *Ceropegia Woodii*, *Epiphyllum truncatum*, *Rochea coccinea*, *Sedum Sieboldii variegatum*, *Phyllocactus phyllanthoides*, *Aloe arborescens* (hiervan komt ook nog een zwart-wit teekening voor op bld. 82), *Gasteria verrucosa*, *Echeveria secunda*, *Echeveria metallica*, *Crassula falcata* en *Echeveria glaucescens*.

De bloem van *Crassula falcata* doet eenigszins vreemd aan, terwijl de kleur van *Echeveria metallica* niet natuurgetrouw genoemd kan worden.

Moge hetgeen over vetplanten in dit album opgenomen is ertoe bijdragen dat een stroom van aanvragen, om een vetplanten-album uit te geven, de Firma Verkade bereikt en de Firma er natuurlijk voor zwicht.

Wij kunnen zeggen „Wij zijn dankbaar, maar niet voldaan”.

Hilversum, Oct. '28.

CHR. DE RINGH.

DE BLOEMENTENTONSTELLING TE
's-HERTOGENBOSCH.

In het laatst van Augustus hield de afdeeling Den Bosch der Koninkl. Maatsch. van Tuinbouw en Plantkunde een tentoonstelling. Nu is een bloemententoonstelling in dezen tijd van het jaar niets bijzonders en het behoort ook niet meer tot de zeldzaamheden, dat er succulente planten te aanschouwen zijn. Toch had deze tentoonstelling voor mij iets aantrekkelijks.

Het was mij bekend, dat een onzer leden, de Heer S. P. C. van Romunde uit Heesch bij Oss, planten ingezonden had.

De opstelling verried een goede smaak en de planten waren in een uitstekende conditie. Ik trof er o.m. aan: *Adromischus*, *Aloe*, *Agave*, *Senecio*, *Dyckia*, *Echinopsis*, *Gasteria*. *Euphorbia*. *Mesems* in groote verscheidenheid en een prachtcollectie *Echeveria*'s. *Stapelia Leendertzii* stond te prijken met een groote knop, jammer, dat deze zoo gesloten bleef als een bus. Zeer opvallend was ook de bloem van *Crassula falcata*.

Zooals U wel zult bemerken was er geen enkele cactus aanwezig. De inzender heeft zeer duidelijk laten zien, dat een vetplantenverzameling, zonder cactussen, zeer goed tot haar recht komt.

Tot mijn groote genoegen mocht ik constateeren, dat deze inzending met den eersten prijs, een verguld zilveren medaille, bekroond was, waarmede wij den Heer van Romunde van harte gelukwensen.

Zij, die meenen, dat genoemd lid ingezonden heeft uit eerbucht, kennen hem niet. Hij heeft speciaal ingezonden om in het Zuiden propaganda te maken voor onze Vereeniging en dit sympathieke idee maakte voor mij deze tentoonstelling aantrekkelijk.

Wij danken hem hiervoor hartelijk en hopen, dat zijn voorbeeld tot navolging moge strekken.

Propagandamateriaal wordt gaarne op aanvraag door het Secretariaat verstrekt.

Hilversum, September 1928.

CHR. DE RINGH.

Per abuis is dit verslagje een maand blijven liggen.

M . K.

FOTO'S - P. KOOY.

Begin October werd de tweede serie foto's verzonden, n.l.6 *Opuntia Rafinesquei*, 7 *Mesembr. Bolusii*, 8 *Echinocactus setispinus*, 9 *Echeveria Derenbergii*, 10 *Echinocactus Fiebrigii*.

Verschillende leden roemden ten zeerste de prachtige uitvoering der scherpe foto's, waarop de planten oogenblikkelijk te herkennen zijn.

Wie zich nog op de complete serie wenscht te abonneeren, gelieve hiervan ten spoedigste kennis te geven aan den heer P. Kooy, v. *Ostadestraat 50 "' Amsterdam.*

Tevens wordt men vriendelijk verzocht, het bedrag ad f0.52 per serie telkens vooraf te 'willen inzenden. Dit geldt ook voor hen, die zich wel als abonné op de foto's opgaven, doch het bedrag niet overmaakten. Vervolgens wordt dus uitsluitend bij vooruitbetaling geleverd en andere aanvragen ter zijde gelegd.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring 's-Gravenhage en Omstreken.

Lezing door den Heer J. M. van den Houten op Zaterdag 6 October.

Voor den tweeden keer in dit jaar was de Heer van den Hout en bereid gevonden eene lezing te houden voor den Kring. Dit voorrecht is van groot belang voor de leden: het stelt hen in de gelegenheid hunne botanische kennis op eene aangename manier te verrijken of te verdiepen.

Naar de meening van den Heer v. d. H. was zijne stof: „de Systematiek der Cactussen” niet gemakkelijk populair te behandelen: toch slaagde spr. er in zijn toehoorders op eenvoudige onderhoudende wijze met dit moeilijke onderwerp vertrouwd te maken.

Spr. ging terug tot den ouden tijd en stelde de vraag: „hoe leerde men de niet inheemsche planten kennen en wat heeft de menschen er toe gebracht aan de systematiek te beginnen? Plaatwerken dienden om vreemde planten bekend te maken: in oude werken vindt men reeds afbeeldingen van cactussen. Eerst beeldde men at planten, die nuttig geacht werden, daarna die mooi gevonden werden en ten slotte het overschot. Men onderscheidde al heel vroeg het geslacht melocactus en opuntia, daarna pereskia, genoemd naar een persoon N. C. F. Peirex 1637, en het geslacht cereus, eene verbastering van een Spaansch woord cirios, dat kaars beteekent.

Men trachtte den prioriteitsregel streng te handhaven, wat wel eens moeilijkheden opleverde, wanneer men tot de ontdekking kwam, dat eenzelfde plant twee of drie of soms wel tien namen rijk was.

In den loop der eeuwen groeide het aantal bekende cactussoorten: de *Candolle* bracht het tot 164, *Pfeiffer* tot 324. *Förster* tot 500, *Schumann* tot 670, *Britton* en *Rose* onderscheidten 1235 soorten: welk aantal in de Duitsche catalogi van den laatsten tijd nog overtroffen wordt.

Spr. behandelde verder de vraag, wanneer mag men van eene nieuwe soort spreken en waarschuwde voor de neiging van sommige kweekers om eene variëteit als eene nieuwe soort te betitelen. In de natuur varieert alles — verschillende omstandigheden brengen soms afwijkingen voort, de kleur der bloem kan afhangen van de temperatuur: kruisingen en veelvormige bastaarden kunnen ook zonder de bemoeiingen van den mensch tot stand komen. De voorzichtigheid gebiedt dan niet dadelijk van eene nieuwe soort te spreken. *Britton* en *Rose* hebben zich hieraan nooit schuldig gemaakt, eene nieuwe soort werd altijd tot in de kleinste bijzonderheden nauwkeurig beschreven en afgebeeld en was nooit gelijk aan eene

plant, die reeds eerder onder den een of anderen naam bekend was. Hun 1235 soorten zijn werkelijke soorten.

Lette Linnaeus reeds op de kenmerken van meeldraden, en stampers, de bloem, de hoogste voltooiing van de plant als drager der voortplantingsorganen, is inderdaad wel het meest geschikt om de hoofdkenmerken aan te geven. Britt on en Rose schonken aan de bloemen de grootste aandacht. Persoonlijk hebben zij alle cactuslanden bezocht. Zij zagen zodoende volgroeide exemplaren in hun meest volkomen vorm. Zij kregen niet alleen een ruim overzicht, maar waren ook in staat op de geographische verspreiding te letten.

Het karakter van eene streek toch, is van groot belang voor den ontwikkelingsgang der cactussen. Positief weten we van de afstamming van onze gedoornde vrienden niets, tot nu toe werden er van cactussen geen fossielen gevonden, maar aannemen kunnen we, dat ook hier de meer ingewikkelde vormen uit de eenvoudige zijn voortgekomen. *Pereskia* met het stamland Zuid-Amerika is de oudste vorm : in den loop der tijden trok dit geslacht naar het Noorden. Hieruit ontsproot de stam der *opuntiae*. Bij *maiuhenia* treedt het typische Cactus model reeds te voorschijn; deze lijkt op *opuntia*, heeft wel doornen, maar nog geen glochiden. De glochiden, die de *opuntia*'s vertoonen zijn een nieuw verworven eigenschap: de vlakke bloem, zonder bloembuis wijst op een ouden vorm. Als volgende stam hebben de *cereë* zich afgescheiden, deze hebben reeds een hoogen trap bereikt; missen o.a. het vermogen om eene mislukte vrucht als stek te gebruiken (proliferatie): toch houden sommige soorten ook nog oude neigingen en ziet men o.a., dat *phyllo*'s luchtwortels kunnen vertoonen. Een kenmerk voor eene soort is het bloeien overdag of 's nachts — het 's nachts bloeien wordt beschouwd als een hoogere vorm van aanpassing. Zoo voerde spreker zijn toehoorders trapsgewijze tot den hoogsucculenten vorm: aldus besprekend de voornaamste motieven, waarop men eene indeeling, zooals Al w in Berg er heeft toegepast, kan uitwerken.

Zonder iets af te dingen van het groote wetenschappelijke belang van het systeem Britton en Rose is er toch een praktisch bezwaar aan verbonden. n.1. dat het ingewikkeld en daardoor moeilijk is. 124 geslachten uit elkander kennen is niet iets, dat voor eenieder is weggelegd. Het laatste werk van Kupper „Das Kakteen buch” dat niet meer dan 20 geslachten noemt, schertste de Heer v. d. H. als het beste boek voor leek en liefhebber.

Aan het slot van zijne voordracht wees spr. er op, dat er veel kans bestaat, dat verschillende soorten zullen verdwijnen tengevolge van den enormen uitvoer ; bij scheepsladingen worden tegenwoordig de Cactussen naar Europa vervoerd, waar voor op onoordeelkundige wijze heele streken worden leeggehaald : daarentegen worden ook zoo nu en dan nieuwe soorten bekend zooals *Obregonia Denegrii*,

De Heer v. d. H. had zich de moeite getroost, ter verduidelijking van zijne voordracht den stamboom der Cactusfamilie, zooals Berger dien in „Die Entwicklungslinien der Kakteen” ontwierp en in losse schema's in dat boek graphisch voorstelde tot één geheel samen te voegen en daarvan eene groote teekening te vervaardigen. De lezing werd met zéér veel belangstelling gevolgd en liet de aanwezigen een blik slaan in het verborgen leven der Cactussen, die toch steeds als heel bijzondere kinderen van moeder natuur beschouwd moeten worden.

In de pauze gingen een groot aantal prachtige photo's, afkomstig van den Heer

de Laet, van hand tot hand; zij droegen het hunne bij om deze bijeenkomst van den kring tot een zeer geslaagde te maken.

J, J. E. VAN DEN THOORN.

Kring 's-Gravenhage en Omstreken.

Lichtbeeldenavond.

Vergadering op Zaterdag 17 November des avonds 8 uur precies in het gebouw Amicitia, Westeinde 15.

Deze bijeenkomst zal uitsluitend gewijd zijn aan het vertoonen van lichtbeelden naar photo's door de leden van hunne planten genomen.

Ondanks het „rookverbod“ ontbraken op de vorige vergadering verscheiden leden, die geklaagd hadden, dat het rooken hen het komen onmogelijk maakte. Wij hopen, dat deze ditmaal aanwezig zullen zijn.

HET BESTUUR.

Kring Amsterdam en Omstreken.

Op 1 November hield de afdeeling Amsterdam een propaganda avond ten einde te komen tot een grooter aantal leden, daar pas de helft van het aantal leden van Succulenta lid van den kring is.

Voor dat doel was de Heer J. M. v. d. Houten uit Rotterdam uitgenoodigd om op dien avond een lezing voor ons te houden met lichtbeelden. Voor dat doel was aan alle leden in Amsterdam en omgeving een convocatie gezonden en het resultaat was dat 50 (vijftig) Dames en Heeren aan dezen oproep gehoor gaven.

Om ruim 8 uur opende de Voorzitter met een welkomstwoord in 't bijzonder aan den Heer v. d. Houten voor zijn bereidwilligheid om voor ons te komen spreken.

Ook de Heer Chr. de Ringh welke uit Hilversum was overgekomen werd dank gebracht voor zijn belangstelling in het medeleven van de afdeelingen welk op hoogen prijs werd gesteld.

De Heer v. d. Houten het woord verkrijgend begint allereerst met een overzicht te geven van de belangstelling die bestond voor onze gedoornde vrienden sinds 1500. Elke eeuw heeft zijn tijd gehad waarin zeer veel belangstelling bestond voor alles wat cactus en vetplant was en ook helaas weder achteruitging. Ook de opbloei der laatste jaren ging spreker na en noemde het een soort mode. Er is een tijd geweest dat bijna iedereen cactussen en vetplanten kocht doch hoevelen hebben moeten ondervinden, dat het kweeken soms lang niet gemakkelijk is met het resultaat, dat van al die velen maar enkelen zijn overgebleven, en dat zijn juist onzen trouw geworden.

Even voor de pauze kregen we reeds eenige mooie foto's op het doek te zien.

Tijdens de pauze werd thee rondgediend en mochten wij tien nieuwe leden inschrijven, een waar succes.

Na de pauze kregen we nog een dertigtal lantaarnplaatjes te zien, de een nog mooier dan de ander, er waren zelfs zeer mooie en groote Phyllobloemen bij uit eigen verzameling van den Heer v. d. Houten.

Een algeheele opsomming te geven van alles wat gezien en gehoord zou te veel plaats in beslag nemen, daarom volstaan we met deze korte beschrijving te meer, daar de collectie planten en platen van den Heer van der Hout en te over bekend zijn.

Een hartelijk applaus beloonde de spreker voor zijn interessante lezing.

De voorzitter bedankte den spreker, den wensch uitsprekende, dat wij hem binnen niet al te langen tijd weder in ons midden mogen zien.

Om kwart over tien den vertrokken beide Heeren met het oog op den trein, waarna men nog geruimen tijd bleef napraten over al het schoons wat ons dezen avond geboden was.

Orteliusstraat 187.

H. WITTE, Secr.

Vergadering van den kring Amsterdam en Omstreken op Vrijdag 16 November, 's avonds 8 uur Gebouw „Koningin Wilhelmina“, Prinsengracht 1015.

Agenda ter vergadering: tevens Causerie van een der leden over een nader te vermelden onderwerp.

Aller opkomst noodzakelijk in verband met voorstellen voor de Jaarvergadering.

H. WITTE. Secr.

Kring Utrecht en Omstreken.

Op bezoek bij ons medelid J. B. C. Bergmann te Hilversum.

Op ons verzoek of wij eens op een Zaterdagmiddag de verzameling cactussen mochten bezoeken, kregen wij ten antwoord, dat de leden van harte welkom waren. Dit welkom bleek een magische invloed te hebben, want circa 20 leden, het grootste aantal dat een Utrechtsche excursie tot heden heeft bereikt, was op Zaterdag 22 September j 1. aan het Buurtstation aanwezig, om te gaan naar de cactussen van den heer J. B. C. Bergmann te Hilversum.

Circa 3 uur arriveerden wij aan de Torenlaan en werden wij in persoon verwelkomd door den heer Bergmann. Van buitenaf hadden we de serre met de Phyllo's reeds gezien, maar toen wij binnenkwamen en vanuit de huiskamer in de verblijfplaats van de planten zagen, werden allen getroffen door de groote verscheidenheid welke zich aan hun oog vertoonde. Aangezien voor zoo'n groot gezelschap de kas te klein bleek, werd in partijen bezichtigd. Was de eene partij in de kas, dan genoot de andere partij van de thee en de koekjes, en omgekeerd terwijl de heeren reeds voorzien waren geworden van een geurige Havanna of Manilla. Het allereerst wat op viel was de prachtig bloeiende *Stapelia grandiflora*, die, volgens de heer Bergmann, ter gelegenheid van ons bezoek des 's morgens haar zooveelsten bloem ontplooid had. Een prachtstuk. Tevens viel op een pracht-exemplaar *Melocactus*. Naast een partij Phyllo's was eveneens een flink exemplaar van de nachtkoningin. Hier zagen we, dat naast de bolcactussen e.d. ook een plaats werd gegund aan de Phyllocactussen, iets wat men jammer genoeg, nog veel te weinig ziet. We willen nog noemen een paar zeer mooie *Euphorbia's* *Caput medusa*. Een ervan is reeds, door omruil, verhuisd naar het adres van onzen secretaris. In den hoek, bij vele groote zuilen, een statige rotsactus. Opgemerkt werden vele *cristata* vormen. Van alle soorten zagen we, zoowel de gewone soorten als de meer kostbare. De geheele verzameling maakte een keurige en rijke indruk.

Allen hebben genoten en waren vol lof. Onze gastheer wilde ons nog niet laten gaan, alvorens ieder eene herinnering, in den vorm van een cactus, ontvangen had. Door „omstaan“ kreeg ieder wat hem beschoren was. Lang hebben we nog zitten praten. De heer Barten bracht, als voorzitter, in een hartelijke speech onzen

dank over, voor de gulle en gastvrije ontvangst, welke speech op geestige wijze door den gastheer werd beantwoord.

Geachte heer Bergmann, Uwe bezoekers zullen deze excursie niet spoedig vergeten.
De Secretaris, F. TE WINKEL.

BESTUURSMEEDEDELINGEN.

ALGEMEENE VERGADERING.

De leden worden er aan herinnerd, dat eventueele voorstellen ter behandeling op de e. v. Algemeene Vergadering vóór 15 December a.s. in het bezit der Secretaresse moeten zijn (Art. 23 sub b. H. R.).

OPZEGGING VAN LIDMAATSCHAP.

Om onaangenaamheden te voorkomen worden de leden herinnerd aan Art. 8 van het Huish. Regl. Ook met het oog op het stamenstellen der nieuwe ledenlijst worden de leden, die hun (haar) lidmaatschap ingaande 1 Januari 1929 wenschen te beëindigen. voor zoover zij dit niet alreeds gedaan hebben, beleefd, doch dringend verzocht dit ten spoedigste op te geven aan het Secretariaat: M. C. Karsten, Terborg (Gelderl.).

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

G. J. Mol, Amsterdam O., v/h. Pretoriusstraat 60 huis, thans Newtonstraat 17 huis.
 H. M. Geerts, 's-Gravenhage, v, h. Hildebrandplein 15, thans Hildebrandstraat 120.
 P. H. van Elewout, Rijswijk (Z. H.), v/h. Caen van Necklaan 94, thans Broekslotkade 74.
 Joh. I. Schultz, v/h. Rotterdam, Speelmandwarsstraat 19 B, thans Schiebroek, van Lennepstraat 19 B.
 H. G. de Smit, v/h. Voorburg, Oranjestad 86, thans 's-Gravenhage, Kranenburglaan 244.
 F. Pals, v/h. Zwolle, Eendrachtstraat 5, thans Nieuwe-Schans, Voorstraat.

Buitenland.

A. H. Brascamp, v/h. Olst, „Rozenhof“, thans Pemalang, S.C.S. Java, p/a E. H. B. Brascamp, Opperhoutvester. (N. O.I.).

NIEUWE LEDEN.

1929, tenzij anders vermeld.

Mevr. S. Bekkers-Lopes Cardozo, Amsterdam Z., Bronckhorststraat 16 huis.
 Mej. E. Schaeffer, Amsterdam Z., Wanningstraat 9 b.
 G. J. Stork. Amsterdam W., Overtoom 132.
 E. Snuyf, Apeldoorn, Marialaan 35.
 G. Hooijer, Tuinbaas, Baarn, Villa „Susette“.
 C. F. Batelt, Baarn, Tromplaan 38.
 J. Buijs. Breda, van Vlietstraat 37.
 Jo. van der Spek, Delft, Oude Delft 16.

- Mevr. A. E. Aka, 's-Gravenhage, Kranenburgweg 19.
 C. A. Evelein, 's-Gravenhage, Willem de Zwijgerlaan 114.
 C. Haring, 's-Gravenhage, Weissenbruchstraat 11.
 J. Kemeling, Heemstede, Heerenweg 72.
 Mevr. M. Reijers-Vermeulen, 's-Heerenberg. (1928).
 Mevr. A. J. Smits-Zwartjes. Heilo (N. H.), Holleweg.
 H. J. M. Ebeling, 's-Hertogenbosch, Choorstraat 14.
 Mevr. C. J. des Bouvrie-Hanse, Hilversum, Villa „Hansa“, Heuvellaan 34. (1928).
 Mevr. R. A. van Dam, Hilversum, Rembrandtlaan 29.
 D. Boermans, Orthen bij 's-Bosch.
 J. H. Lasonder, Rijswijk (Z. H.), Vondellaan 33.
 A. Nugteren, Rotterdam, Dordtsche Straatweg 705.
 H. van Waning Bolt, Arts, Smilde.
 A. V. E. Pohl, Tiel, Stationsstraat.
 P. F. Diemel, Utrecht, Berkelstraat 47.
 J. H. van Avesaat, Venlo, Leutherberg 139.
 Mej. M. J. Mulder, Wagenmgen, Bowlespark 6.
 P. C. van Huizen, IJmuiden, Havenkade 17. (1928).
 G. Visscher, Zwolle, Groot Weezenland 8.
- Buitenland (1928).
- G. M. J. Slabbert, Inspekteur van Skole, Springbok, Namaland (Zuid-Afrika).
 Mr. G. F. A. Mullemeister, Hôtel-Pension „Les Iris“, Chernex sur Montreux
 (Zwitserland).

VRAAG EN AANBOD.

In ruil aangeboden voor eenige flink ontwikkelde Echinocactussen een aquarium met tafel en 2 verwarmingslampen. groot 100 X 50 X 45 c.M.. desgewenscht met een flinke collectie goudvisschen.

Aanbiedingen aan M. Kroonen, Heysterbachstraat 9 rood, Dordrecht.

Te koop gevraagd: a/ „*Succulenta*“, jaargang 1, 2, 3.

b/ Net gebruikt exemplaar van Schumann's „*Blühende Kakteen*“ (Iconographia Cactacearum).

Aanbiedingen aan Ds. F. C. Bosboorn te Gelselaer (Geld.).

PERRY

AMSTERDAM.

DEN HAAG.

ARNHEM.

UTRECHT.

GRONINGEN.

Cactuspotjes.

Cactusstandaards.

Cactusgieters.

Cactusgereedschap.

Bloemenspuiten.

Stukken voor de Redactie
te. zenden vóór den 15^{en}
der maand aan;

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:
G. D. DUURSMA.
Prof. A. M. SPRENGER.

Girorekening
No. 133550 - ROTTERDAM.

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat
Adres :

Mej. M. C. KARSTEN,
TERBORG.

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23 ;
Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg ; J. M. VAN DEN HOUTEN, *Penning-
meester*, Rotterdam, Mathenesserlaan 364 ; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de
Hoven 114 bis ; Prof. A. M. SPRENGER, Wageningen, Hoogstraat 4.

BUITENLANDSCHE BIJDRAGEN.

De bilobe vormen van *Conophytum*.

(*Vervolg van pag. 200*).

De juiste plaats van de soorten dezer sectie in de systematiek heeft totnutoe groote moeilijkheden opgeleverd. De beide het eerst bekende en tot *Conophytum* gerekende soorten, *Con. turri-gerum* en *Con. Roodiae* vielen al dadelijk uit het kader der overige „*Biloba*”.

Mes. Friedrichiae Dtr. 1), werd na uiteensplijting van het geslacht *Mesembrianthemum* door N. E. Brown 2) aanvankelijk tot „*Lifhops*” gerekend. Schwantes stelde daarop vast, dat ze nauwer verwant is aan *Conophytum*: toen hij evenwel de bilobe vormen van *Conophytum* als een apart geslacht opvatte, noemde hij deze soort *Derenbergia Friedrichiae* Schw. Door bepaalde vegetatieve eigenschappen ertoe gebracht scheidden Dinter en Schwantes deze soort wederom af en richtten er een nieuw geslacht voor op: *Ophfalmophyllum* Dtr. et Schw. 3)

Schwantes kwam voorts ook tot de conclusie, dat de het eerst door N. E. Brown 4) als *Lifhops Marfofhii* beschreven soort

1) Dinter : „*Neue und wenig bekannte Pflanzen Deutsch-Sudwestafrikas* (1914)”. pag. 41.

2) Brown: „*Mesembryanthemum*”, in „*The Gard. Chron.*” 1922, vol. LXXI, pag. 55.

3) Schwantes: „*Zur Systematik der Mesembrianthemen*”, in *Zeitschr. f. Sukk.*, Bd. III Heft 2, pag. 21 (1927).

4) N. E. Brown: „*Mesembryanthemum*” in „*The Gard. Chron.*”, 1926, vol. LXXIX, pag. 102, m. fig.

nief tot *Lithops* behoort, maar ten nauwste verwant is aan de *Friedrichiae*, weshalve hij haar als *0. Marlofhii* Schw. bij *Ophphal-mophyllum* indeelde.

Later werd de bloem van de *Marlofhii* door Schwantes en Brown onderzocht, die in dit opzicht met elkaar overeenstemmend deze soort als tot *Conophytum* behoorend bekend maakten, Schwantes het eerst als *Con. pellucidum* Schw. 1) — welken naam dus de prioriteit heeft — Brown als *Con. elegans* N. E. Br. 2)

In beide gevallen konden slechts afstervende of verdroogde bloemen bestudeerd worden.

Ik zou dan ook de beschrijving op grond van eigen waarneming bij een plant uit mijn verzameling als volgt willen aanvullen:

Doorsnede der geopende bloem $\pm 1,2$ c.M.

Bracteolen zich aan hun basis binnen het corpusculum bevindend.

Kelkbuis wit, 5 m.M. lang, 5 slippig ; slippen van een zelfde grijsgroene kleur als de corpuscula en met lichte punten (idio-blasten) bezet.

Bloembuis 8 m.M. lang, wit ; bloembladeren 20-22, in 2 kransen, 1.5 m.M. breed, 6-7 m.M. lang, afgerond of iets ingesneden, aan den spits glimmend wit.

Meeldraden 16-22, geel ; helmdraden verschillend van lengte, binnenin de bloembuis vastzittend, opstijgend tot $\frac{3}{4}$ van de lengte der buis. Aan de uitmonding der bloembuis 10-12 vrije, 1 m.M. lange, $\frac{1}{2}$ m.M. breede, donkergele, van boven 2 toppig-afgeronde staminodiën. Stempels 5, elk 1 m.M. lang, op een 1 m.M. lange stijl, niet geveerd."

Ook de bloem van *Con. Friedrichiae* is ten slotte bekend geworden. Ze bleek een typische *Conophytum*-bloem 3) te zijn.

Een bijzondere, echter geheel en al specifieke eigenaardigheid, welke deze soort ons toont, bestaat hierin, dat de bracteolen schedevormig met elkaar vergroeid en in de spleet van het corpusculum zichtbaar zijn. De kapselvrucht wijkt niet van het *Conophytum*-type af. Ook de zaden, die ik met die van een groot aantal *Conophytum* soorten van de meest uiteenlopende secties vergeleken heb (0. a. ook met *Con. turrigerum* N. E. Br. en *Con. pellucidum* Schw.), toonen geen enkele bijzondere afwijking. Het

1) Schwantes: *Con. pellucidum* Schw. in „Möllers Deutsche Gärt. Zeit.“, 1927, pag. 316.

2) N. E. Brown: in „The Gard. Chron.“ 1927, vol. LXXXII, pag. 228.

3) Vergel. „Zeitschr. f. Sukk.“, Bd. III Heft 2, pag. 21.

zijn typische, met het karakteristieke tepelvormig uitwasje voorziene *Conophytum*-zaden. Nu we meer soorten met eendere bladvorm en -teekening hebben leeren kennen, welke onbetwist tot *Conophytum* behooren, heeft het geen raison meer om het geslacht *Ophthalmophyllum* te handhaven. Het lijkt mij integendeel juist om de spec. *Friedrichiae* definitief bij *Conophytum* te rekenen en met de aan haar verwante vormen als goede sectie binnen dit geslacht af te scheiden, voor welke sectie ik, gezien de tot op heden gebezigde nomenclatuur, den naam *Ophthalmophylla* zou willen voorstellen.

Een andere soort dezer groep, *Con. Roodiae* N. E. Br., lijkt — wanneer op juiste wijze gekweekt — zeer veel op *Con. Friedrichiae*, zoodat bezoekers van mijn verzameling mij reeds dikwijls gevraagd hebben, of dit geen kleine *Friedrichiae* was. Overigens toont *Con. Friedrichiae* bij niet te weelderige cultuur geen gladde, doch eenigszins bobbelige oppervlakte, daar de het „venster” vormende cellen van het waterweefsel ¹⁾ zich elk afzonderlijk tot zwakke welvingen evenals bij *Con. pellucidum* verheffen. Het voorkomen van wit en purper tot karmijnebloeiende vormen in een en dezelfde groep is niet vreemd, sinds er in de botanie veel voorbeelden van wit of roodbloeiende soorten bekend geworden zijn. Ook onder de *Mesembrianthema* hebben we een groot aantal rood of witbloeiende soorten leeren kennen. Rood en wit zijn als kleuren in de botanie haast zonder uitzondering nauwer aan elkaar verwant dan geel en wit of zelfs geel en rood. (Vert. M. K.)

Freiburg in Br.

Dr. A. TISCHER.

DE FRITHIA PULCHRA BLOEIT!

Eenige weken geleden heb ik in Onze Tuinen (14 September 1928) iets verteld over eene kleine verzameling van *Lithops*, *Conophya* en andere soorten, die voorloopig nog bekend staan onder den verzamelnaam „Mesembrianthema”. Ik vertelde ook, dat de heer N. E. Brown, botanicus te Kew, reeds jaren bezig is om deze planten juist te determineeren en te classificeeren, zoodat wij niet langer stuuikvormige soorten (*Mesembr. densum* Haw. bijv.), kleine vensterplanten (*Lithops*, *Fenestraria*!) en andere

¹⁾ In den oorspr. Duitschen tekst „Wasserspeicherzellen”, een botan. term, waarvoor we geen goede Hollandsche vertaling hebben. M. K.

kruidachtigen met goed ontwikkelde bladeren en zonder vensters (de Cheiridopsis-soorten bijv.) in dezelfde groep zullen plaatsen.

Deze classificatie kan een botanicus blijkbaar slechts doen na nauwkeurige studie van de bloemen en zaden en na onderzoek van onderdeelen, die zóó klein zijn, dat hij steeds een sterk vergrootglas bij de hand moet hebben. De planten op zich zelf zijn te klein dan dat men verschillende onderdeelen der bloemen en zaadkapsels voldoende zou kunnen onderscheiden.

Dergelijke wetenschappelijke finesses interesseeren ons, liefhebbers, in den regel niet. Wij verzamelen immers de planten om de schoonheid in vorm en kleur en natuurlijk om de bloemen.

De natuur is rechtvaardig ; als zij aan de mooie meisjes minder hersenwindingen geeft dan aan de leelijke, dan vinden we dit billijk. In de plantenwereld is zij het steeds. Planten, zooals de *Frithia's*, die door de omstandigheden de luxe van een weelderigen groei hebben moeten ontberen, geven bloemen zóó groot, in vergelijking met de afmetingen van de plant zelf, en zóó schoon van kleur en vorm, dat zij wedijveren met vele planten en boomen, die duizenden malen hun omvang hebben.

Zaaipan met Frithia pulchra N. E. Br.

Foto van den Schrijver.

Zooals in mijn beschrijving van het vinden van de plant (in Onze Tuinen van 10 Februari 1928) staat, is deze plant gedwongen geweest, zich bijna geheel te begraven, om zich in het leven te houden, en daar een plant niet zonder een zekere hoeveelheid licht kan leven, maakte zij vensters in de uiteinden van haar bladen — letterlijk vensters, want de toppen van de staafjes, waaruit de plant bestaat, zijn duidelijk van een transparant vlak voorzien. In de vrije natuur is dit ongeveer het eenige gedeelte van de plant, dat zichtbaar is en dus zonlicht kan ontvangen.

Op het tweetal foto's, dat ik maakte van een zaaipan vol van deze planten, kunt U duidelijk zien: platte, afgeknotte uiteinden, iets breder uitlopend dan het staafje zelf, bijna „knotsvormig” zooals de *Fenestraria rhopalophylla*, met een duidelijk transparant vlak, niet glanzend maar dof, omdat het bestaat uit kleine regelmatige vakjes, net een raam met kleine ruitjes. Het venstertje is bij de grootste plant niet meer dan 2-3 mm. diep. Van den buitenkant gezien gaat dit venster nooit over den rand van het bovenvlak. De oppervlakte is wat ruw en onregelmatig van vorm: met eenige verbeelding kan men hierin het loopvlak van de poot van een dier zien. De vindster, Mrs. Dobie, heeft ze zelf steeds „Fairy Elephants' Feet” genoemd. Is dat niet een passende benaming voor wie romantisch aangelegd is?

Maar de bloemen! Niemand die op een warmen dag, natuurlijk na 12 uur, in de kas kwam, kon een kreet van bewondering weerhouden. Dit eenvoudig pannetje van 30 c. M. in doorsnee was één glans van geel, wit en karmijnrose, waarvan de foto slechts een zwakke weergave is. Zooals op de kleine foto te zien is (deze is vrijwel levensgroot), bedekt de bloem de plant bijna geheel. Als de bloem wijd open stond was zij vaak meer dan 4 c. M. in doorsnee!

In de eerste dagen is het binnenste gedeelte van de kroon helder geel; langzamerhand, als de bloem wat ouder wordt, verbleekt dit en wordt ten slotte wit; de uiteinden van de bloembladen blijven ongeveer 1 c. M. van den rand zoowel buiten als binnen hun karakteristieke kleur behouden: een helder karmijnrose.

De zaaipan hier afgebeeld heeft meer dan 30 bloemen vertoond en de geheele bloei heeft langer dan vier maanden geduurd. nu nog (16 October) zijn er *Frithia's* met bloem, maar helaas is de zon niet sterk genoeg meer om ze te doen opengaan.

Is het wonder, dat deze plant, toen zij naar de Keuring werd

gezonden (door den Hortus Botanicus te Amsterdam) een Certificaat van Verdienste verkreeg? Zelden heeft men schooner bloemen gezien op zulke bescheiden planten.

Bloeiende Frifhia pulchra van dichtbij gezien. „Detailopname”.

Bijkans nat. grootte,

Foto van den Schrijver.

Nu nog een enkel woord over de cultuur. Deze planten komen uit West Transvaal, waar de winter (1 Mei-30 October) temperatuur gemiddeld 68°C 70° Fahr. is en de regenval gedurende dit seizoen onder de 12 c.M. blijft. De zomerperiode (1 Nov.-30 April) heeft een gemiddelde temperatuur van 88° Fahr. en een regenval van 50 tot 60 c.M. Deze planten groeien dus in onzen winter en bloeien in onzen zomer.

Ik bezit geen plant die gemakkelijker in bloei te brengen is. Het eenige gevaar is echter, zooals bij bijna alle *Mesembrianthema*, te veel water! In de groeiperiode, vooral kort voor den bloei (April/Mei) kunnen zij vrij veel water hebben, maar iets over de maat, en weg is Uw plant - daar blijft slechts een hoopje moes over!

Dit is echter gemakkelijk te vermijden; nooit moet de grond

geheel verzadigd zijn. Als de plant werkelijk meer vocht nodig heeft, zal zij dit ook melden: zij verandert van kleur, wordt eerst grijs inplaats van groen, dan paarsachtig. Ik geloof, dat dit wel de natuurlijke kleur is, want als ik ze ontvang zijn de planten steeds klein, in elkaar gedrongen en grijs-paars van kleur, met nauwelijks zichtbare vensters. Na eenige maanden in de cultuur geweest te zijn groeien ze tot 2 à 3 maal haar oorspronkelijke omvang en worden hel groen van kleur met zeer duidelijke transparante toppen. De bloemen van cultuurplanten zijn beslist grooter, maar de planten zelf zijn slapper en kunnen minder goed tegen ziekten.

De *Frithia* laat zich zeer gemakkelijk uit zaad kweken. De groei daarvan is hoogst interessant; eerst een staafe met een glazen hoedje op, dan twee, drie en zoo voort, totdat het een kleine zode is geworden met een 12- 15 tal van deze „takken” en sterk genoeg is om te bloeien, zooals U uit de foto’s kunt zien.

E. J. L.

TERUGBLIK.

De kwade moesson is weer aangebroken, een bron van onaangenaamheden voor vele plantenminnaars. Waar moeten al die potten blijven? Het is gemakkelijk gezegd : in de beperking toont zich de meester, maar kom nu eens bij een kweker of een kennis, zonder iets te ruilen of te koopen ! Er zijn geen twee planten gelijk, en in onze zwakheid denken we : dat Etusje of Epsisje kan er nog wel bij. Daarbij denken we evenwel niet aan den winter. Ja, ja, dan zullen we wel weer zien. Doch onverwachts is het 34” in de serre ! Jongens, daar heb je de zorg ! Zoo ging het mij ook, doch ik had me er al op voorbereid. Eerst had ik nagegaan, welke planten in Paraguay en dergelijke warme landen groeiden, die stonden al in een onverwarmde kamer. En de rest was niet zonder beschutting gebleven. Van oude planken liet ik om den broeibak een omheining maken, 15 c.M. van de eerste verwijderd. De holten werden opgevuld met zaagsel. Over de ruiten kwamen 40 oude kranten en twee zakken en over alles heen vijf losse planken. Zoo was de kweekerij afgesloten. Zelfs in dat vorstnachtje was het in den bak nog 48” F. Tot 4 November is alles erin gebleven ! En overdag de ruiten eraf!

Nu is de lading overgebracht, alleen de *Opuntia*'s blijven erin, wellicht den ganschen winter.

Van ongedierte en vijanden heb ik heel weinig bemerkt, alleen mieren evenals in 1927. Bij het verzetten van een *Peirescia* vielen er witte poppen uit het luchtgaatje, toen nam ik den pot eruit en hield hem over het water. Er was bijna geen grond meer in, doch de gansche kolonie was ik kwijt. Daarna kwam de petroleumkan en den ganschen bak bestrooide ik met fijne naphthaline, zelfs op de randen der potjes van harige en wollige planten. Ze hebben er niets van geleden. De teere *sycophanta*'s en *mamas* hadden gereserveerde plaatsen op bierglazen en conservenbusjes. De bloei was beter dan 't vorige jaar, doch later in den tijd dan gewoonlijk. *Epsis zuccariniana*, *Mama uberiformis*, *gracilis*, *Kunzeana*, *Echinocactus minusculus*, *Phyllo*'s, *Crass. Schmidtii*, *Anacampseros filamentosa* en vooral *Stapelia* spreidden de bloemen ten toon. *Haworthia*'s in soorten, *margaritifolia*, *attenuata*, *fasciata* en *tessellata* staken elkaar den loef af. *H. attenuata* heeft grijs-rose, *fasciata* bezit rose-grijze en *tessellata* grijs-witte bloempjes. De laatste zijn tweemaal zoo groot als de overige en met was overtrokken. Maar *Haw. marg.* kreeg de langste stengels. Het speet me, dat ik weer onbewust dom was geweest. Om een tweede knop te helpen, had ik de uitgebloeide *Stapeliabloem* afgeknipt, en twee dagen later las ik, dat de vrucht pas den volgenden zomer rijp is! Bij een open bak was die zeker bevrucht geweest. Ze hebben heel wat bekijks gehad, de ordesterren! Ieder vond ze p r a c h t i g !

Kleinia repens en *articulata* kregen in huis knoppen. Het was duidelijk, dat ze bij 't *Seneciogeslacht* behoorden, want ze hebben een bijkelk. Wat het worden zal!

En nu nog een puzzle. Ik bezit twee *Mama gracilis*planten. De eerste, in Duitschland gekocht, heeft aan de bovenste tepels een langen middenstekel gekregen, en zou dus volgens een *Monatschrift* *Mama fragilis* moeten heeten. Bij anderen zag ik steeds voorwerpen als de tweede, die ik dezen zomer ontving als stek. Die heeft grooter areoolvelden, en daardoor een meer groen uitzicht, de tepels bezitten 11- 15 stekels, de *Duitsche* 9- 11. Deze laatste zijn krijtwit, liggen meer gestrekt tegen de plant en zijn langer dan die van de stekplant. Zijn dit nu twee diverse ex. of varietaties van *M. gracilis*?

Alle stekken en onwillige planten heb ik los in den bak gezet,

deze was opgevuld met fijn *cokes-gruis*, een prachtige groeibodem, ten eerste doordat de lichtstralen op de zwarte kleur in warmtestralen werden omgezet en ten tweede door de vochtigheid. Twee vijfkante dikke stekken, *C. peruvianus* en *spgazzzini* waren in een maand beworteld en kregen nieuwe spruiten. Een afgebroken blad van *G. verrucosa*, stekken *Opuntia*'s, *Bryophyllum*, een zeer dik blad van *Ech. scheideckeri* verrasten mij met een weligen groei, zoodat ik niet anders kan doen dan genoemd zeer fijn cokes-gruis aan te raden voor de eerste standplaats.

Numansdorp, 15 Nov. 1928.

A. DLILFER.

VAKANTIE KRABBELS.

(*Vereenvoudigde spelling.*)

1.

Op de vergadering in Utrecht was kennis gemaakt met de heer de Vos uit Oosterbeek. Op het station was hem beloofd bij gelegenheid zijn verzameling eens te komen bekijken. Belofte maakt schuld. We moesten een nacht in Arnhem logeren de gelegenheid was er dus en we stapten in de tram, die ons spoedig in Oosterbeek bracht.

Maar waar was nu het Jagerspad? Een slagersjongen hielp. „Dat is nog een heel eind, mijnheer. Zie U daar die ijSCO? Daar moet U linksaf en dan krijgt U het Jagerspad weer links.”

Het kwam zo uit, alleen stonden we juist aan het andere eind van de straat. Doorloopen dus. „*Mesembrianthemum*” lezen we op een huis. Hier moet het wezen. 't Naambordje zegt het ook.

De heer des huizes was thuis en bracht ons dadelik achter zijn woning in een heel aardige kas, waar heel veel te genieten viel, want er stonden en hingen heel wat bizondere planten, die men niet zo overal aantreft. Heel wat importen, van kennissen uit West-Indië ontvangen.

Potten met zaailingen werden tegen stof beveiligd door op vier rechtopstaande houtjes een glazen deksel te leggen — iets wat ik ter navolging aanbeveel.

Last van ongedierte heeft hij heel weinig, daarvoor is hij te veel bij zijn planten, en voortdurend op de jacht.

Nog een kopje thee en een babbeltje in de huiskamer en samen tranden we naar Arnhem, waar we afscheid namen.

11.

We waren in Keulen gekomen, hadden een hotel gevonden en dwaalden toen de stad maar eens in.

Toevallig vond ik al dadelik, waar ik me voorgenomen had, naar te kijken, nl. „kakteen, die im Dunklen leuchten“. 't Was in een bloemenwinkel, recht over de Dom.

Men vergunne me hier een kleine afdwaling. Ons medelid v. E. geeft in Het Volk dagelijks een hoekje „van Kamer en Tuin“.

Daar wordt kort en bondig de een of andere plant behandeld, raadgegeven, vragen beantwoord. In dat hoekje hebben de sukulenten ook al menige keer een goede beurt gehad. Verscheidene van die stukjes zouden in ons maandschrift goed op hun plaats zijn.

Deze zomer vertelde de heer v. E., dat hij in Keulen kaktussen uitgestald had gezien, die in donker licht gaven. Dat was ook voor hem iets nieuws, maar bij onderzoek was hem gebleken, dat de kweker de planten behandeld had met een fosforescerende stof. Dus kunstenmakerij en niets anders.

Net als die kennis van me. Die had om mij er in te laten lopen een echinopsis aangestipt met een rood potlood. Gelukkig bemerkte ik, dat de zaak niet zuiver was.

Als grapje kan zo iets er mee door, maar kwekers moeten niet met kunstmiddelen trachten het publiek wat in de handen te stoppen.

'k Heb het in'. Keulen op meer dan een plaats gezien, in ons land gelukkig nog niet.

III

's Zondags wandelende langs de mooie brede Rijnkade kwamen we in de buurt van de Dierentuin en de Botaniese Garten. De toegang tot de laatste was vrij, we liepen ze dus eens rond en vonden er ook een kas met kakteen, die echter afgesloten was.

's Maandags toen rechthuis er heen, maar de kas zat nog dicht. Dan maar eens kijken, wie er ons in kon helpen.

We gaan terug en vragen aan een tuinknecht, waar we wezen moeten om toegang tot de kaktussenkas te krijgen. We konden het niet beter treffen, hij was juist op weg er heen, om er aan 't werk te gaan.

Spoedig waren we nu binnen en bewonderden we de flinke, goed verzorgde planten. We noteerden enkele namen, vroegen

hier wat en daar wat en kregen vriendelik antwoord. Met een Hollandse sigaar namen we afscheid.

IV.

Dinsdags naar Bonn, met de elektriese tram. De Hortus was spoedig gevonden, maar we mochten er niet in, alleen 's Maandags, 's Woensdags en 's Vrijdags toegang voor het publiek.

We zijn er toen maar omheen gelopen en 's Woensdags teruggekeerd.

De tweede reis was niet zo mooi, want toen we in Bonn kwamen, begon het te regenen en 't werd al erger. In de tuin gekomen - het hek stond nu open - haastten we ons om onderdak te komen, dus naar de kassen, maar we mochten er niet in voor 3 uur en 't was nog maar 2.

Graag hadden we de tuin zelf rondgelopen, maar 't ging niet. Zo goed en zo kwaad als het ging, dus maar een schuilplaats gezocht en geduld geoefend, tot het loket geopend werd en we een kaartje konden kopen.

Een paar kassen met allerlei planten werden bekeken en toen kwamen we aan 't neusje van de zalm, de kas met kaktussen. Zo veel heb ik er nog nergens gezien. In Keulen was al aardig wat, maar 't haalde niet bij Bonn. Wat een soorten, wat een planten !

'k Zal U maar geen biezonderheden opnoemen, 'k wil U alleen opwekken, om bij een bezoek aan Bonn de Hortus niet te vergeten, maar denk er om 's Woensdags van 3-5

'k Hoop, dat U dan ook wat vriendelijker tuinknecht aantreft, want deze was braaf nors.

Ook buiten staan nog heel wat vetplanten. Op een rotspartij langs het hoofdgebouw zouden de heren G. D. D. en v. d. H. voor hun Sempervivum-studie allicht nog wat vinden.

V.

Gesellschaft der Kakteenfreunde.

Versammlung Dienstag 7-8-1928

abends 8 Uhr,

Restaurant Heisz, Antonsgasse 6.

Lichtbildervortrag des Herrn Dr. Laven

Verlosung.

Gaste willkommen.

Toen ik deze advertentie las, was het plan om er heen te gaan dadelik gemaakt. Eerst **maar** eens op verkenning uit, waar we wezen moesten.

Dinsdagsavonds tegen 8 uur waren we in het restaurant en verwees men ons naar de achterzaal, waar al een goede dertig bezoekers waren en voortdurend kwamen er nog bij.

Ik meldde mij aan de bestuurstafel en maakte kennis met de voorzitter, die mij vertelde, dat het bezoek door de vakanties niet zo groot was als anders.

Op een zijtafeltje stonden enkele kaktussen, die straks verloot zouden worden ; aan de wanden werden platen met kaktussen opgehangen, allemaal foto's van de Laet, de Utrechtse leden hebben ze laatst bij onze voorzitter gezien.

In zijn openingswoord zei de voorzitter, dat hij het genoeg had ditmaal een paar Hollandse kakteenfreunde het welkom toe te roepen.

De lezing met lichtbeelden viel niet mee. Wij hadden Sukkulenten op het doek verwacht, maar 't werd een zuivere plantkundeles over bestuiving. 'k Heb me verbaasd, dat daar zo lang zo rustig naar geluisterd werd, 'k betwijfel sterk, of een Hollands publiek zich zo bedaard gehouden zou hebben.

Er werd een plan gemaakt om een uitstapje te maken naar de Hortus in Bonn, liefhebbers konden zich opgeven. Een plant **met** een ziekelijk uitwas, dat niemand thuis kon brengen, deed de rondte. De verloting maakte enkele leden gelukkig en de vergadering werd op de gebruikelijke manier gesloten.

Toen ik de voorzitter ging bedanken voor de gastvrijheid, vroeg hij **mij** alle Hollandse liefhebbers de hartelijke groeten van de Keulse over te brengen, wat ik bij deze doe.

Als bij onze kringvergaderingen dezelfde prettige verhouding is, als ik daar zag, dan spijt het me dubbel, dat ik geen lid van een kring kan zijn.

VI.

In Mainz vonden we na langzoeken onderdak, 't was duur maar goed. Aan de Rijnkant scheen wel pottenmarkt te zijn, verhuishagens vol steengoed werden uitgepakt, stapel naast stapel.

Daar zagen we een kist vol kaktuspotjes, van dat eigenaardige glimmende, vetachtige rood, van die geringde potjes met schoteltjes

er onder. Ik kocht er zes voor 90 pfenning. Dat was een pakje, dat niet al te veel ruimte in de koffer innam.

(Ik heb nu in Tiel dezelfde soort gezien, een maat groter voor 15 cent).

VII.

In Keulen teruggekeerd vertrekken we naar Aken. In 't station zien we een bloemenkiosk, ruim voorzien van kaktussen. 't Wordt de terugkerende reizigers wel gemakkelijk gemaakt. Zo kan men wat mee naar huis nemen.

In Aken was het al weer net als in de andere plaatsen, ook daar in de uitstallingen van de bloemenwinkels veel sukkulenten. In een winkel zagen we er zelfs heel veel.

VIII.

We komen weer op vaderlandse bodem, in 't land van de voor onze stapelia's zo uitstekende löss. Eén onzer leden — in Sittard — heeft me dit voorjaar een kist er van gestuurd. Nu willen we hem persoonlijk gaan bezoeken. Uit Maastricht zenden we bericht van onze komst en we worden aan het station afgehaald.

We hadden een aardige dag, heel wat werd er in de kas, bij de bak en in de huiskamer besproken, we zagen nog wel wat nieuws en konden ook nog hier en daar goede raad geven.

1x.

Een vakantiekaart had ons weer in Hoofddorp gebracht. Nu moeten we beslist eens naar 't hoekje van de IJweg. Het vorige jaar had het niet gekund, maar nu gaat het beter.

Bij aankomst zien we dadelik, dat er een kasje in elkaar gezet is. We waren al lang eens verwacht. Al pratende blijkt, dat we beide prijswinnaars uit de verloting zijn. Eerst was de prijs niet meegevallen, maar nu was de plant al aardig vooruitgegaan.

Ze hadden van 't jaar al voor een f 60 verkocht, zo aan voorbijkomende liefhebbers, dan een plant van dit en dan weer wat anders.

'k Heb me wel eens afgevraagd, of er voor kwekers wat aan de kaktussen te verdienen is, maar als ik dat hoor, dan moet er wel wat aanzitten, dan kunnen de beroepskwekers er gerust zich aan wagen.

X.

Op reis naar Twello bleven we in Hilversum een trein over om bij onze voorzitter de kas nog eens te bekijken. 't Was al de tweede maal dit jaar, dat we er kwamen, maar 't is steeds weer de moeite waard.

„Word lid van de Nederlandsche Vereeniging van vetplanten-liefhebbers” hangt er op de deur van de kas. Bij U ook al?

Bij onze eerste tocht naar Deventer ontmoetten we op de schipbrug de heer Sterken en dadelik werd afgesproken, wanneer we eens zouden komen kijken. 'k Heb vroeger – jaargang 6 bldz. 149 – al eens over een bezoek bij hem geschreven. 't Is nog altijd de moeite waard, al is er door 't hoge water voor twee jaar heel wat vernield.

Komt U Vrijdags op de markt in Deventer, dan ziet U heel wat bloemen en planten en ook hier en daar een kistje kaktussen en vetplanten. 'k Heb er zelden wat biezonders gevonden.

Wilt U echter wat goeds hebben, kijk dan eens op de groentenmarkt. Daar staat een tuinder, die altijd een kist mooie kaktussen heeft. 'k Durf U voorspellen, dat U dan ook gauw een uitnodiging heeft om eens op de tuin te komen kijken.

De vorige winter is daar een kas gebouwd, die nu al voor 't grootste gedeelte met sukkulenten bezet is. 'k Heb nog nergens zoveel geënte pereskia's gezien, er stond een hoek van zeker anderhalve M2.

Een hoekje *Cereus sylvestrii*, een hoekje *Opuntia aurantiaca*, een hoek *Phyllo's* enz. enz. en een verzameling mooie planten, die lang niet allemaal te koop zijn.

Komt U in Deventer, ga dan naar de kwekerij naast „de Ziele”, op de Twellose weg, daar kunt U wat moois zien en uw verzameling verrijken.

Als slot van onze uitstapjes trokken we nog even naar ons oud-lid van Wagenvoorde. „Klein maar rein” is daar het devies. Daar is niet veel, maar stuk voor stuk zijn het prima planten. 't Was werkelijk: lest-best.

B. TH. K.

OP ZOEK NAAR SUCCULENTEN OP DE BLOEMENMARKT.

Daar ik me verbeeld 'n hartstochtelijk Succulentenverzamelaar te zijn, had ik reeds eenigen tijd het plan eens een kijkje te nemen op de Utrechtsche bloemenmarkt en, indien mogelijk, eenige mooie planten tegen billijken prijs te bemachtigen. Veel verwachting had ik er niet van, maar je kon toch nooit weten! Soms zijn er op zoo'n bloemenmarkt nog wel eens aardige plantjes te koop. Meestal weten de bloemverkoopers dan niet precies wat voor waarde hun koopwaar heeft, Maar vaak gebeurt zoo iets toch niet! Evenwel, nu zou het er van komen. Omstreeks half elf was ik op de plaats van bestemming. Alles was in vollen gang en daar het schitterend weer was, hadden de kooplui hun waar keurig uitgesteld op planken, op karren en op den grond. Het geheel zag er zeer aantrekkelijk uit. Reeds in de buurt van een der eerste kraampjes zag ik al wat *Sempervivum*-soorten staan in een houten bakje naast varen- en mossoorten. „Eerst maar eens doorloopen” dacht ik, straks bij het terug-gaan kom ik er wel weer even aan en koop dan wat plantjes. Ze zagen er heel mooi en gezond uit. Een paar „stands” verder stonden tusschen *Pelargoniums* en *Asters* eenige *Echeveria*-planten. Kleine exemplaren. Niet de moeite waard om ze mee te nemen, temeer daar ik zelf van dat soort al ruimschoots voorzien was. Zoo langs de uitstallingen wandelende en de mooie Rozen, Varens, Afrikaantjes, Viooltjes en dergelijke meer, bewonderende, kreeg ik plotseling op een heel klein wagentje, achteraf in een hoekje, een kistje met Cactussen in 't oog. Ik er natuurlijk op af: zoo gauw er Vetplanten in de buurt zijn, is 't net of je 't merkt. Je wordt er als het ware heen getrokken zonder dat je 't zelf eigenlijk merkt. Prachtig ! Ze zagen er bijzonder goed uit. Zouden ze duur zijn? Ik informeerde. Nu ! 't viel nogal mee. De *Echinocactussen* kosten f 1.- en de *Phyllocactussen* f 0.70. „Hoe heeten die plantjes” vroeg ik langs m'n neus weg, en ik wees op mijn planten. „Cactussen”, m'nheer. „Oh, juist” ! „Dank U wel” ! „Geeft U mij dan maar twee van die Cactussen en nog een van dit soort”, en ik wees op een *Cereus*je met een aardig bestekeld stammetje. „Goed, m'nheer” ! Hij wilde me een kleintje in de hand stoppen. „Nee, ik wou graag deze hebben” ! „Ook al goed, mijnheer, U kunt uitzoeken”.

Zóó met drie nieuwe aanwinsten verpakt in een krant, stapte

ik verder de markt over. „Dat gaat goed” dacht ik. Heel dichtbij stond een mannetje met *Sedum*'s. Maar daar ik er al een partij van thuis had, ging ik voorbij. Ze waren netjes gerangschikt en vielen op door hun gezond uiterlijk. Eigenlijk jammer om ze niet te koopen, maar wat moet je met zooveel planten van het zelfde soort doen !? Het is maar lastig in den winter.

Ziezoo ! de markt had ik ten einde geloopt en nu besloot ik weer terug te keeren naar m'n eerste *Sempervivum*-mannetje. Gelukkig! Ze waren er nog. Veel had hij nog niet van z'n flinke uitgegroeide planten verkocht. „Wat kosten die plantjes”? „Die kosten f 0.20 het stuk, en die andere, groote soorten, kosten f 0.15.” De groote soorten waren *Sempervivum tectorum* en de kleintjes *Sempervivum arachnoideum*. Ik besloot tot twee plantjes Spinnenweb en één plantje Donderbaard. Even later zaten ze goed verpakt in m'n jaszakken opgeborgen. „Hoe noemt U deze plantjes” vroeg ik, terwijl ik in mijn toch al niet zoo stevig gevulde beurs het bedrag bij elkaar zocht. *Semperia*'s” antwoordde de man en streek zijn geld op. „Mooi, dank U wel, dan weet ik dat ook” ! U had moeten hooren met welk een trotsch deze mishandelde naam werd uitgesproken. Ziezo0 ! nu met spoed huiswaarts en daar de nieuwe aankoop in potjes gezet. En dan afwachten of ze 't goed zullen doen.

Culemborg. .

L. SCHORER.

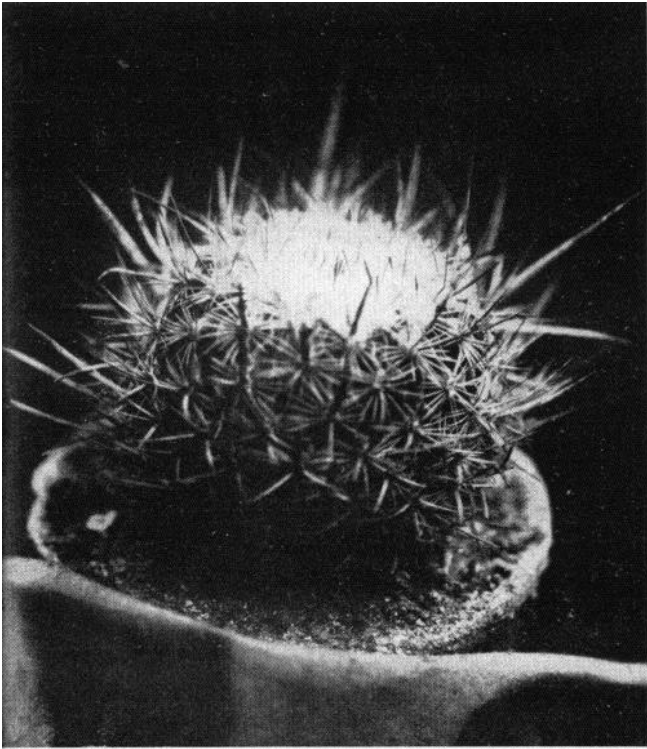
ECHINOCACTUS LLOYDII.

Als tweede mooie plant uit de collectie van Mevrouw v. d. Wilt beelden wij hier *Echinocactus Lloydii* af. Het is een plant welke nog slechts sporadisch in onze verzamelingen wordt aangetroffen.

Ook in *Succulenta* 1924 pag. 89 verscheen van deze plant een afbeelding, waarbij de heer Verbeek Wolthuys mededeelde, dat ze in 1908 door F. E. Lloyd te Zacatecas (Mexico) ontdekt werd, doch den weg naar de Europeesche collecties nog niet had gevonden.

Door Britton en Rose wordt ze als *Echinofossulocactus lloydii* beschreven, in den catalogus van Friedr. Ad. Haage Jun. komt zij voor met het synoniem *Echinocactus Gasseri*, onder welken naam zij ook in het Zeitschrift für Sukkulantenkunde 1925 pag. 98

wordt beschreven. Volgens den importeur J. Gasser te Zurich, naar wien zij genoemd werd, groeit deze soort, blijkens de aarde

Echinocactus Lloydii.

Foto Chr. de Riogh.

welke zich nog aan de importen bevindt, op veenachtigen bodem, en zou ze dus tijdens den groeitijd tamelijk veel water noodig hebben.

Mooi zijn bij *E. Lloydii* de 8 c.M. lange, papierachtige midden-doorns. De ongeveer twee c.M. groote bloempjes zijn wit gekleurd.

G. D. D.

BOTANISCHE ONDERZOEKINGEN IN ZUID-AFRIKA.

Kew Gardens door een schenking in staat gesteld wederom botanici op onderzoek uit te zenden.

Nadat de directeur van Kew Gardens een en ander had voorbereid, heeft J. Hutchinson, assistent aan het Herbarium dier

instelling, in samenwerking met de botanische autoriteiten in de Unie van Zuid-Afrika, een reis naar dat land ondernomen. Hutchinson is 27 Juli j.l. van Kew per s.s. „Saxon” naar Kaapstad vertrokken. Spoedig na aankomst aldaar hoopte hij door te gaan naar Namaqua-land in gezelschap van den botanicus Pillans, wien H. verzocht hem daarheen te vergezellen om in dat gebied materiaal te verzamelen. Daarna is hij van plan een reis te maken door het Centrale Kustgebied, onderzoeken in te stellen in de Knysmabosschen, Transkei, Oost-Griqua-land, Natal en in die streken, welke bijzonder rijk aan succulenten zijn.

In Transvaal en Swaziland zal Hutchinson, voor zooverre het diens reis betreft, den steun genieten van Dr. Pole Evans. Ook hoopt hij Britsch Bechuana-land en het Fauresmith-plantenpark („reservaat”) te bezoeken.

Alvorens Hutchinson in April a.s. terugkeert, wil hij nog de flora der Karroo-hoogvlakte en de herfst-flora van den daarin liggenden, 1438 m. hoogen Grooten Tafelberg onderzoeken. Ook staat een bezoek aan de verschillende botanische instituten en tuinen in de Unie op het programma.

Deze reis, die stellig vele en belangrijke aanwinsten voor het Herbarium zal opleveren, is mogelijk gemaakt door een schenking van de „Empire Marketing Board” te Kew. Het gedeelte daarvan, bestemd voor „Verzamelaars” heeft Kew Gardens thans weer in staat gesteld om naar ouder gewoonte, wat in de dagen van Joseph Banks en William Hooker van zoo’n groot gewicht is geweest, botanische verzamelaars uit te zenden voor onderzoek en het bijeenbrengen voor de collecties van oeconomisch of botanisch belangrijk planten-materiaal.

N. R. Ct.

FOTO'S — P. KOOY.

Begin vorige maand werd de derde serie verzonden, nl. 11 *Euphorbia submamillaris*, 12 zaailingen van zeven *Mesembrianthemum pseudotruncatellum* en drie *Mes. karasmontanum*, 13 *Echinocactus platensis*, 14 *Mamillaria centricirrha*, 15 *Echinopsis tubiflora rosea*.

Gaarne vestigen wij nog eens de aandacht op deze duidelijke en fraai uitgevoerde foto's. Vooral nu de lange avonden weer aankomen, geeft het bezichtigen van zoo'n serie foto's, in een album gerangschikt, veel genoeg. Het helpt ons den slechten tijd voor onze gedoornde vrienden vergeten en vervult ons met verlangen naar de komende lente.

G. D. D.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Utrecht en Omstreken.

Op Zaterdag, 20 October j.l., hield bovengenoemde Kring een excursie naar de kweekrij van de N. V. Tuinbouw Inrichting van L. Dirkse & Zn. te Utrecht. Deze N. V. had een groote partij importplanten aangekregen en had den Utrechtschen Kring uitgenoodigd deze te komen bezichtigen. Circa 15 leden hadden aan deze uitnoodiging gevolg gegeven, benevens onze Hortulanus, de heer Romein. Vol bewondering werden deze prachtige import mamillaria's bezichtigd. Hoewel het prachtige en zeer mooie planten waren, gaf het geheel, als verzameling, een eenigzins eentonige indruk. Een verzameling van diverse gekleurde planten geeft wel een schooner beeld van de cactussen in 't algemeen. Hier was zuiver de collectie aanwezig voor den handelaar. Vele planten werden dan ook van eigenaar verwisseld en zullen niet nalaten aan de verzameling, waarin ze terecht komen, een bijzonder cachet te geven. Ook als enkele plant in de huiskamer zullen ze zeker de bewondering van iedereen afdwingen.

Aanwezig waren tevens Opuntia's, waaraan meerdere groote vruchten.

De Secretaris, F. TE WINKEL

BESTUURSMEEDEDELINGEN.

JAARVERGADERING.

We stellen ons voor de **e.v. Algemeene Vergadering** te houden op **Zaterdag 26 Januari 1929**. Uur en plaats zullen in het volgend nummer bekend gemaakt worden.

De Kringbesturen worden attent gemaakt op Art. 29, laatste alinea, Huish. Reglement. Opgaven van de namen der bestuursleden en leden van **elken** Kring gelieve men het Secretariaat tijdig te doen toekomen. SECRETARESSE.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

Dr. R. Claeys, Amsterdam, v/h. Weesperzijde 108, thans Jac. Obrechtstraat 82 (Zuid).

J. Verschuur, Amsterdam Z., v/h. Uithoornstraat 19 II thans Uithoornstraat 16 I.

Joh. I. Schultz, v/h. Rotterdam, Speelmandwarsstraat 19B, thans Schiebroek, van Lennepstraat 19 B.

P. C. van der Graaf, v h. 's-Gravenhage, Elandstraat 14, thans Wassenaar, Buurtweg 2 I a.

NIEUWE LEDEN.

1929.

A. Gerritse, Amsterdam W., Adm. de Ruyterweg 519 III.

Mevr. O. Haas, Amsterdam Z., Kruislaan 190 I.

Th. Miner, Amsterdam W., Adm. de Ruyterweg 76.

Joh. A. Teeling, Amsterdam W., Jan van Galenstraat 117 III.

Zuster J. Kater, Apeldoorn, Groot Ziekenhuis.

H. A. Roozendaal, Eindhoven, Gestelschestraat 122 B.

Mej. H. Beerenborg, 's-Gravenhage, Tapijtweg 21.
 J. C. Jansen, 's-Gravenhage, Valkenboschkade 522.
 Martinus Nijhoff, 's-Gravenhage, Lange Voorhout 9.
 Mej. M. C. Voet, 's-Gravenhage, Haviklaan 19.
 Mej. A. A. B. Wijsman, 's-Gravenhage, Statenlaan 67.
 J. A. van der Zijden, 's-Gravenhage, Zwarteweg 24.
 G. C. M. Ballintijn, Harlingen, Stationsplein.
 Firma Vermande & Zonen, Uitgevers, Hoorn.
 Mej. Miek van Wessem, Joure (Fr.), Midstraat.
 A. Verschoor. Leerdam.
 J. Naafs, Loosduinen, Wilhelminastraat 164.
 M. J. H. van de Ven, Schiedam, Prins Mauritsstraat 9.
 Mej. Henriette Herfkens, Venlo, Tegelschestraat 52.

Buitenland.

Amand Pirson, Uccle-lez-Bruxelles, 26, Avenue de la Sapinière (België).
 James West, San Rafael (California, U. S. A.) 745, Fifth Avenue.

RECTIFICATIES.

Is. van der Spek, Delft, Oude Delft 16 (niet Jo).
 H. G. de Smit, 's-Gravenhage, Hanenburglaan 244 (niet Kranenburglaan).
 A. J. Lako, Zuidzande (in October-no. abusievelijk vermeld als Sako).

VRAAG EN AANBOD.

Ter overname gevraagd : „*Succulenta*” jaargangen 1, 2, 3, 4 en 9 liefst in losse afleveringen, door G. Mullemeister, les Iris, Chernix sur Montreux, Zwitserland.

BIBLIOTHEEK.

Mag ik er de leden beleefd opmerkzaam op maken, dat de Posterijen niet gedogen, dat bij als drukwerk verzonden pakketten briefjes worden ingesloten, ook al betreffen dezen den inhoud. Nieuwe aanvragen om boeken gelieve men dus in het vervolg uitsluitend per briefkaart te doen,

SECRETARESSE.

Titel en inhoudsopgaaf van jaargang 1928 zullen, ter besparing van port, gelijktijdig met de in Januari verschijnende nieuwe ledenlijst worden verzonden.

PERRY

AMSTERDAM.

DEN HAAG.

ARNHEM.

UTRECHT.

GRONINGEN.

Cactuspotjes.

Cactusstandaards.

Cactusgieters.

Cactusgereedschap.

Bloemenspuiten.